T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLDEN BİLGİN

GAZİANTEP
AĞUSTOS 2019

GÜLDEN BİLGİN YÜKSEK LİSANS TEZİ GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ABD 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLDEN BİLGİN

Tez Danışmanı: DOÇ. DR. MEHMET SOĞUKÖMEROĞULLARI

GAZİANTEP
AĞUSTOS 2019

T.C
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Mehmet Yaşın'ın Şiirleri Üzerine Bir Araştırma

GÜLDEN BİLGİN

Tez Savunma Tarihi: 02.08.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU

SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Hülya Aslan Erol

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet Soğukömeroğulları

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:
(Ünvanı, Adı ve SOYADI) İmzası

Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed HÜKÜM

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZPAY

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğunu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

02.08.2019

GÜLDEN BİLGİN

ÖZET

MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

BİLGİN, Gülden
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI
Ağustos 2019, 146 sayfa

Mehmet Yaşın, edebiyatın birçok alanında başarılı eserler ortaya koymuştur. Şiirleri tema bakımından çeşitlilik gösterir. Şekil ve muhteva açısından da olgun eserler verir. Bireysel temalarda psikoloji ve bilinçaltı temeline dayalı şiirlere yer verir. Toplumsal temalarda ise evrensel değerlere yer verir. Sanat algısında çok kültürlü ve kozmopolit bir yapının izleri görülür. Bu çalışma bünyesinde Yaşın'ın poetikası, temaları ve şiir özellikleri açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Mehmet Yaşın, Şiir, Sanat, Edebiyat, Tema

ABSTRACT

A RESEARCH ON POEMS OF MEHMET YAŞIN

BİLGİN, GÜLDEN
M. A. Thesis, Department of Turkish Language and Literature
Supervisor: Associate Professor Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI
August 2019,146 Pages

Mehmet Yaşın is a poet who has produced successful works in many fields of literature. The poet has experimented with different themes in every book of poetry he has published. He also gave mature works in terms of shape and content. Mehmet includes poems based on psychology and subconscious in individual themes. And in social themes, Universal values are included. Traces of a multicultural and cosmopolitan structure are seen in the perception of art. The poetics, themes and poetry features of Yaşın will be explained in this study.

Key word: Mehmet Yaşın, Poetry, Art, Literature, Poet, Theme.

ÖN SÖZ

Mehmet Yaşın, Kıbrıs Edebiyatının önde gelen sanatçılarından biridir. Sanatçı hakkında bu vakte kadar kapsamlı bilimsel bir çalışma yapılmamıştır. Yaşın Ekim 2014 yılında, Dokuz Şiir Kitabı, adıyla yayınladığı dokuz şiir kitabının oluşturduğu şiir külliyatına Eylül 2017'de, *Abuk,* adında onuncu şiir kitabını eklemiştir. Bu çalışmada on şiir kitabında bulunan şiirlerinden hareketle şairin yaşam öyküsü, şiirlerindeki derinlik ve sanata bakış açısı anlatılmak istenmiştir.

Mehmet Yaşın'ın sanatı ve şairliği üzerine sürdürülen bu çalışma, beş ana başlık altında bölümlenmiştir. Giriş bölümünün ardından gelen ikinci bölümde sanatçının hayatına, sanatçı kimliğine, sanatına ve eserlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölüm sanatçının şiirlerinin beslendiği kültürel kaynaklara ve etkilenmelere ayrılmıştır. Dördüncü bölümde şiirlerinin başlıca temalarına ve şiirlerinin diğer metinlerle ilişkilerine yer verilmiştir. Beşinci bölümde şiirleri yapı bakımından incelenmiştir. Yapı konusu dâhilinde, nazım biçimleri, dil ve üslup, ahenk ögeleri gibi konular işlenmiştir.

Bu çalışma kaynakçalarda belirtilen kitaplardan yola çıkılarak hazırlanmış olsa da temel kaynak olarak Prof. Dr. Nurullah Çetin'in "Behçet Necatigil, Hayatı, Sanatı ve Eserleri ve Doç. Dr. Mehmet Soğukömeroğulları'nın "Hafız Kamil Kıdeyş'in Hayatı ve Şiir Dünyası" kitabından hareketle hazırlanmıştır.

Şiirler, konu-içerik-üslup ve biçim özellikleri dikkate alınarak tasnif edilmiştir. Şiirler farklı eserlerdeki benzerlik ve farklılıklara dayandırılarak incelenip, bu fark ve benzerlikler ortaya konulmuştur. Her konuyla alakalı şiir örnekleri verilerek kısa yorumlar yapılmıştır.

Eğitim ve çalışma hayatım boyunca beni her konuda destekleyen aileme sonsuz teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca lisansüstü eğitimim dolayısıyla çoğu zaman yüzünü uykuda gördüğüm kızım Elif İdil'e ve bu gibi durumlarda daimi destekçim olan eşim Mehmet Bilgin'e derin sevgi ve minnetlerimi sunarım. Eğitimimin birçok evresinde bana güvenip destekleyen Doç. Dr. Mustafa Mete'ye, teşekkürü bir borç

bilirim. Lisansüstü eğitimimde engin bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım, tez hazırlama süresince ise, sabrıyla ve gösterdiği kaynaklarla benden hiçbir fedakârlığı esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Mehmet Soğukömeroğulları'na, yine bu süreçte bilgi ve deneyimlerini benden esirgemeyen, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Özpay'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gülden BİLGİN

Ağustos 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

BİRİNCİ BÖLÜM 2

GİRİŞ 2

1.1. GİRİŞ 2

İKİNCİ BÖLÜM 6

MEHMET YAŞIN HAYATI VE ŞİİRLERİ 6

2.1. HAYATI 6

2.1.1. Doğumu ve Ailesi 7

2.1.2. Öğrenim ve Çalışma Hayatı 10

2.1.3. Evliliği ve Ailesi 11

2.1.4.Edebî Hayatı 11

2.2. SANATI VE ESERLERİ 12

2.2.1. Sanat Hayatı 12

2.2.2. Eserleri 14

2.2.2.1.1. Sevgilim Ölü Asker 16

2.2.2.1.2. Işık- Merdiven 16

2.2.2.1.3. Pathos 16

2.2.2.1.4. Sözverici Koltuğu 16

2.2.2.1.5. Hayal Tamiri 17

2.2.2.1.6. Adı Kayıplar Listesinde 17

2.2.2.1.7. Toplu Şiirler 17

2.2.2.1.8. Turuncu Kuş 17

2.2.2.1.9. Kalbi Durmuş Zamanda 17

2.2.2.1.10.Evden Kaçan Çocuk 17

2.2.2.1.11. Dokuz Şiir Kitabı 17

2.2.2.1.12. Abuk 18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 19

YAŞIN'IN ŞİİRLERİNİN BESLENDİĞİ KÜLTÜREL KAYNAKLAR VE ETKİLENMELER 19

3.1. TÜRK EDEBİYATI 19

3.2. BATI EDEBİYATI 20

3.2.1. Mitoloji 21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 25
YAŞIN'IN ŞİİRLERİNİN KONU/ TEMA BAKIMINDAN İNCELENMESİ 25
4.1. BİREYSEL VE PSİKOLOJİK TEMALAR 26
4.1.1.Aşk-Sevgi 26
4.1.1.1. Beşeri Aşk 27
4.1.1.2. Erotizm 37
4.1.2. Anı 42
4.1.3. Yalnızlık 46
4.2. DİN /MİSTİSİZM /METAFİZİK TEMALAR 50
4.2.1.Allah /Tanrı 50
4.2.2.Rüya 52
4.2.3. Ölüm 54
4.3. TOPLUMSAL TEMALAR 58
4.3.1 Aile ve Ev 58
4.3.2. Orta Yurttaşlık 65
4.3.3.Tatil-Yaz-Yazlık 66
4.3.4.Savaş 68
4.3.5.Hayat Evreleri 72
4.3.6. Kadın 75
4.4. DİĞER TEMALAR 78
4.4.1. İnsani Değerler 78
BEŞİNCİ BÖLÜM 82
5.1. MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE METİNLERARASI İLİŞKİLER 82
5.2.MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ 91
5.2. NAZIM BİÇİMLERİ 91
5.2.1.Gazel Tarzı 91
5.2.2. Serbest Düzenli Nazım Biçimleri 93
5.2.2.1.Üçlüler 93
5.2.2.2. Dörtlüler 93
5.2.3. Serbest Nazım Şekilleri 94
5.2.4. Görüntüye Dayalı Şekil Ve Kırık Mısra Düzeni 94
5.2.5. Mensur Şiirler 95
5.2.6.Tahkiyeye Dayalı Şiirler 97

5.2.7. Nazım Türleri 99
5.3. MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE DİL VE USLUP 101
5.3.1. Dil 101
5.3.1.1. Dil Sapmaları 102
5.3.1.1.1. Yazım Sapmaları 102
5.3.1.1.2. Ses Sapmaları 103
5.3.1.1.3. Dilbilgisi Sapmaları 104
5.3.1.1.4. Tarihsel Dönem Sapmaları 106
5.3.1.2. Konuşma Dili 106
5.3.1.2.1. İkilemeler 106
5.3.1.2.2. Ünlemler 107
5.3.1.2.3. Atasözleri ve Deyimler 108
5.3.2. Üslûp 110
5.3.2.1. Yaşın'ın Şiirlerdeki Üslup Türleri 111
5.3.3. Edebi Sanatlar 114
5.4. YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE AHENK UNSURLARI 117
5.4.1. Ünsüz Ahengi (Aliterasyon) 118
5.4.2.Ünlü Ahengi (Asonans) 118
5.4.3.Kafiye ve Redif 119
5.4.4.Kelime Tekrarları 120
SONUÇ 122
KAYNAKÇA 128
ÖZGEÇMİŞ 135

KISALTMALAR

Ab.	: Abuk
A.g.e.	: Adı geçen eser
A.g.m.	:Adı geçen makale
A.g.y.	:Adı geçen yazı
Bkz.	:Bakınız
c.	:Cilt
Çev.	:Çeviren
Doç. Dr.	: Doçent Doktor
D.ş.k.	: Dokuz Şiir Kitabı
Haz.	: Hazırlayan
Hz.	: Hazreti
Örn.	:Örnek
Prof. Dr.	: Profesör Doktor
ss.	: Sayfa sayısı
S.	:Sayı
TY.	:Toplu Yazılar
TDK.	: Türk Dil Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın sebebine, amacına, gerekliliğine ve önemine tanımlar eşliğinde yer verilmiştir.

1.1.GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesine paralel olarak ilerleyen ulaşım ve haberleşme alanındaki yenilikler, dünyada var olan toplumların bir arada yaşamasına imkân sağlar. Meydana gelen yenilikler alt ve üst sınıf insan topluluklarını birbirine kaynaştırırken bölgesel ve etnik farklılıklar yavaş yavaş ortadan kalkar. Ortadan kalkan farklılıklar ise toplumlar arasında, iç içe geçen kültürel öğeler meydana getirir (Kula, 1992: 33). Kültürel öğelerin toplumlar arasındaki alışverişiyle birlikte çokkültürlü ve çokdilli toplumlar oluşur. Çok kültürlü toplum, birden fazla kültürü içerisinde barındıran ve yaşatan toplum olarak tanımlanır (Balı, 2001: 187). Çok kültürlülük, beraberinde çok dilli bir kültürü de var eder.

Yaşın, çok kültürlü ve çok dilli bir toplumda kendini var eden bir şairdir. Kendini var ettiği toplumun özelliklerini de şiirlerinde yansıtır. Şiirleri çokdilli ve çokkültürlüdür. Yaşın'ın şiirlerinin çok dilli ve çok kültürlü olmasının en büyük sebebi, Kıbrıs'ta doğup büyümesi ve yaşamının birçok bölümünü farklı ülkelerde geçirmesidir. Şair, Kıbrıs ile Avrupa ülkeleri arasında gidip gelen yaşantısından şikâyetçi değildir. Bu onun için bir kazançtır. Çünkü şair, kendini hiçbir topluma ait hissetmez. Buna paralel olarak şiirlerini ve edebi yaratılarını da hiçbir milletin malı kabul etmez. Hiçbir milletle kimlik özdeşleşmesi yapamaz. Milletsiz ve devletsiz bir şairdir. Kimliğinin de hiçbir dili yoktur. Modern Türk şiirine yeni bir kimlik kazandıran şair, Batı şiirinin birçok özelliğini de şiirine taşır. Batı kültürünü çok iyi özümsemesi ve kaynaklarını çok iyi icra etmesi şiirlerini daha da güçlendirir. Öte yandan iletişim halinde olunan toplumlar arasında bir kültür alış verişi olması gayet olağandır. Kabaklı bu durumun olağanlığını şöyle ifade eder: İletişim halinde olduğumuz uluslar mutlaka kendi kültürel öğelerini karşı uluslara zorunlu veya

olağan bir şekilde kabullendirmek isteyeceklerdir. Ülkeler ve milletler için kaçınılmaz sonuçtur. Yabancı bir devlet, olağan bir şekilde ordusunu, parasını, ilmini, kültürünü seferber ederek, diğer milletlerin üzerine kültürünü, dilini yaymak istemektedir (Kabaklı, 1971: 22). Yaşın'ın doğup büyüdüğü Kıbrıs'ta da Türk ve Rum kültürünün etkileşimi söz konusudur. Yoğun etkileşimle birlikte dilde ve kültürel ögelerde iç içe geçmiş ortak kavramlar görülür. Şairin şiirlerinin konusu, beslendiği kültürel kaynakları ve şiirlerinin dilinde şairin kozmopolit yaşam ve düşünce izleri göze çarpar.

Yaşın'ın şiirlerinin konu/ temaları oldukça çeşitlidir. Konularının çerçevesini bireysel ve psikolojik konular, dinî ve metafizik konular ve toplumsal konular belirler. Özellikle bireysel ve psikolojik konular içerisinde aşkı çok yoğun işleyen sanatçının, din ve metafizik konulu şiirlerinde rüya ve bilinçaltı önemli yer tutar. Toplumsal konularda ise, savaş-barış, ev-aile gibi toplumla doğrudan alakalı konuların yanında, topluma karşı var olma gayretinde olan kadını da işler. İşlediği bireysel konular dâhilinde aşkı her yönüyle şiirlerine sokan şair, aşkı erotizm ile kaynaştırır. Bu durumun ortaya çıkma sebebi, şiirlerinde daha çok aşkın var ettiği karşı cinsle bir olma isteğidir. Bu konuda Hulusi Geçgel'in "*Türk Edebiyatında Erotizm Teması Üzerine"* makalesinde yapılan tanım da şairin aşk ve cinselliğe karşı yaklaşımını örnekler niteliktedir.

> "Erotizm, cinsel aşk tutkusunu anlatan bir kavramdır. Salt bedensel bir tutkuyu değil, bunun aşkla, iki karşı cinsin bütünleşme isteğiyle bileşimini dile getirir. Bu anlamda insanların cinsel aşka yönelmiş duygusal-ruhsal tutum ve davranışlarının bütününü kapsar. Cinsel içgüdünün doyurulması, cinsel nesne aracılığıyla cinsel gerilimin giderilmesi biçiminde tanımlanabilecek ve sonuçta doğanın üreme amacına yönelik cinsel birleşme erotizm kavramı içinde düşünülemez. Bu, biyolojik-fizyolojik bir olgudur." (Geçgel, 2006: 1).

Aşkın yanında var ettiği cinsellik olgusu şiirlerinin daha gerçekçi yanını ortaya koyar. Yaşın'ın şiirlerinde aşk soyut olmaktan öte somuttur. Sevgili dokunulabilen ve hissedilebilen ve konuşulabilen bir varlıktır. Şair konularında bireysel kaygılarını ve bilinçaltında var olan dürtülerini şiirine dâhil eder. Metafizik konulardan ölümü de aşk kadar yoğun işler. Bu durumun temel sebebi olarak sanatçının erken yaşta annesini kaybetmesi gösterilebilir. Şair beynini çok meşgul eden ölüm karşısında öfkeli ve çaresizdir.

> "İnsan için çaresi olmayan ve önü alınamayan bir son, yaşama arzusunun önüne dikilen aşılamaz bir engel olarak görülen ölüm, insanoğlunun zihnini en fazla meşgul eden ve üzerinde felsefi veya bilimsel teoriler üretilen bir mefhumdur" (Tural, 2003: 462).

Ölümden bahsederken onun hallerinden ve hissettirdiği acılardan bahseder. Erken yaşta kaybettiği annesinin ölümü için tanrıya ve onun emri olan ölüme

oldukça öfkelidir. Şairin ölüm konulu şiirleri ile aile konulu şiirleri arasında bir ilişki vardır. Özellikle art arda kaybettiği aile bireylerinin anılarına sığınarak ölüm karşısındaki çaresizliğini dile getirir. Şair yaşadığı toplum içinde ölüme karşı öfkesini, savaş konulu şiirlerinde de gösterir. Kıbrıs savaşının yıkıcı ve bir o kadar da haksız taraflarını şiirlerine konu eder. Toplumsal bir konu olan savaşın yıkıntılarını yaşayan şair yaşadıkları ve tanık olduğu olayları eleştirel bir dille şiirlerinde işler.

Yaşın'ın şiirlerinde işlediği konulara paralel olarak kullandığı kültürel kaynaklar da vardır. Doğu ve Batı medeniyetlerine ait mitolojik öğelerin yanı sıra bu kültürlerin mazmunlarını da şiirlerinde kullanır. Mitolojik öğelere yer verdiği şiirlerinde, Roma ve Yunan mitolojisinde ve kaynaklarında var olan tanrıları kullanır. Aşk, ihanet, ölüm, savaş ve sanat konulu şiirlerinde mitolojik tanrılar üzerinden benzetmeler ve bağdaştırmalar yapar. Ustalıkla yaptığı bağdaştırmaların sebebi, Batı şiirini çok iyi özümsemesi ve Batı şiirinin mitoloji kaynaklı olduğunu bilmesidir. Aşkı anlatırken aşk tanrısı Afrodit'ten, savaşı anlatırken Zeus'tan, ölümü anlatırken Kibele'den, sanatsal faaliyetlerden bahsederken ise sanat tanrısı Apollon'dan bahsetmeden geçmez. Şair Batı mitolojisinin yanı sıra İslam kaynaklı Doğu şiirine de hâkimdir. Şiirlerinde Arap ve Fars edebiyatına ait mazmunlardan istifade eder, din olgusunu ön plana çıkarmayıp, felsefeden faydalanır. Felsefeden yararlandığı şiirlerinde dindışı unsurları destekler. Dinin temel prensiplerini, birçok din bilgini kadar bilen şair, din olgusu altına saklanmaz ve soyutladığı kavramları felsefe ile açıklar. Şairin şiirlerinde Aristo, Eflatun ve daha birçok filozofun düşünce kimliklerinden izler görmekte mümkün olur.

Mehmet Yaşın şiir dili olarak çok dilli bir yöntem seçer. İlk olarak bu durumun sebebi Kıbrıs'ın demografik yapısıyla alakalıdır. Kıbrıs'ın nüfusunu oluşturan halkın değişik milletlerden oluşu, şairi kozmopolit bir kültürün içine iter. Kendi dilini ve kültürünü de bu kozmopolit yapı içinde var eder. "Bir Kıbrıslı Türk ile bir Kıbrıslı Rum konuşarak birbirlerini anlamaları için ne birisinin Türkçe, ne de ötekisinin Rumca bilmesine gerek yoktur."(Tahsin, 1990: 14). Çünkü iki dilin de ses özelliklerini ve kelimelerini barındıran yeni bir dil ortaya çıkmıştır. İki halk ortak var ettikleri tek dili kullanır. Yaşın bu var edilen kozmopolit dili kullanan bir şairdir. Sadece bir millete ait olan; tek kimlikli, tek kültürlü milli Türkçe için "Üveyanadilim olur o" (Yaşın, 2007b: 79).ifadelerini kullanır. Sık sık tek bir millete ait olmadığını belirten şair, milli hiçbir dili de kendi anadili olarak kabul etmez. Şiirlerinde Eski Anadolu Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkiye Türkçesi gibi Türk dillerinin yanı

sıra Arapça, İngilizce, Fransızca gibi birçok dilin söz varlıklarını ve dil özelliklerini de şiirlerinde kullanır. Şairin, çok dilli yapısının oluşmasında birçok ülkeye seyahat edip oralarda aldığı eğitimlerin etkisi büyüktür. Şiirlerinde kullandığı çok dilliliğin yanı sıra, sanat algısı da çok kültürlülüğün ve çok dilliliğin izlerini taşır.

Şairin sanat algısında, Doğu ve Batı medeniyetlerinin, dillerinin, kültürlerinin aslında birbirlerinden farklı olmadığı göze çarpar. Şair iki medeniyetin ortak dil ve kültür öğelerini şiirlerinde aynı amaca dâhil ederek kullanır. Örneğin aşkı manevi bir boyutta irdeleyen Mevlana'yı anlatırken, aşkına karşılık alamayınca kendini denize atarak intihar eden Grek (Eski Yunan) şair Sappho'yu da aynı amaca dâhil eder. Mevlana'nın elinde ney, Sappho'nun elinde lir ile okuyucuyu, aşk sohbetlerine konuk eder. Şiirlerinde, fantastik dünyanın kapılarını aralar. Batı şiirinin esintilerini gördüğümüz şiirinde, birden karşımıza Doğu kültürüne ait parçalar çıkar. Ortaya koyduğu eserlerinde, sahip olduğu kültürel çeşitliliğini ve kültürel bilgi zenginliğini her alanda belli eder. Gelenekçi olmayan şair bu kavramı da milliyetçiliği reddettiği için benimsemez. Kendisine sorduğu " Gelenek mi? Kimin Geleneği?" sorusuyla folklorun ve geleneğin de tek başına var edilmediği, farklı uluslarla etkileşimde olunarak ortak bir kültür yaratıldığı görüşünü ön plana çıkarır (Yaşın, 2007b: 363). Doğu ve Batı kültürlerini bir çatışma silsilesi olarak değil, birbirini destekleyen ve yücelten kavramlar olarak vermesi onun edebi kimliğinde de şovenizme karşı duruşunu da gösterir. Şiirlerinde içinde yaşadığı veya kıyısından geçtiği kültürlerin birçoğunu iyice bildiği anlaşılır. Bu durum onun şair kimliğini yüceltirken, içi boş eserler vermediğini de ortaya koyar.

Çalışmada, kozmopolit bir toplumun içinde kendini var eden bir şairin kendi kültüründen yabancılaşmaktan öte, kendi toplumuna da fayda sağlayan çok dilli ve çok milletli bir kültür var etme eğilimi görülür. Şair var olanla yetinmeyip, var olana yeni şeyler katar. Yaşın'ın Türk Edebiyatı'na sağladığı yarar zaman içinde anlaşılacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

MEHMET YAŞIN HAYATI VE ŞİİRLERİ

Bu bölümde Mehmet Yaşın'ın şiirleri eşliğinde hayatına yer verilecektir. Biyografik okuma yöntemiyle, şiirlerinin verdiği ipuçlarıyla yaşam öyküsüne ve sanat hayatına bakılacaktır.

2.1. HAYATI

Sanatçılar eserlerinde kendi kişiliklerini yansıttığından, her eser sanatçısının hayatından ipuçları verir. Özellikle romantik sanatçıların, eserlerinde kendi iç dünyalarına yer verdikleri düşünüldüğünde, ortaya çıkan eser, sanatçısının hayati ve ruhi gelişimlerini gösteren belge niteliğindedir. Sanatçı istemese de kişiliğini eserine yansıtır. Bundan dolayıdır ki işlenen temalar, seçtiği kahramanlar, kullanılan imgeler sanatçının kişiliğini açıklar (Moran, 2018: 133). Edebî metinleri yorumlarken biyografik okuma yöntemini temel yöntem olarak belirlendiğinde, psikolojiye çok görevler düşer. Çünkü biyografik yaklaşım daha çok sanat yapıtının yazarının etkilendiği faktörleri, öte yandan ise sanat yapıtıyla yaratıcı arasındaki bağı ve bağ çerçevesinde eserin oluşumunun arka planında yatan bilinmezlikleri anlamaya yardımcı olur (Özbek, 1996: 24). Sanatçı eserini var ederken yaşamını ve karakterini etkileyen faktörleri, bilinçaltına itilen olayların altında yatan sebepleri de eserine yansıtır. Bu çerçevede eserin var edilme süreci ve öncesindeki olay halkaları arasındaki bağ yok sayılamaz. Yazar ve eser arasında ilişkiyi anlamlandırırken biyografik okuma yöntemine destek sağlayacak psikanaliz yönteminin aynı anda kullanılması eser ile sanatçı arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamlandırır.

> "Geleneksel olarak insanlar, psikanalitik sohbete kendi yaşamları hakkında kendilerine anlattıkları hikâye tükendiği ya da aşırı sancılı hale geldiği ya da her ikisi de geçerli olduğu için gelmişlerdir. Analizin amacı, hikâyenin sallantıda kalmış uçlarını –ve daha beteri sallantıda kalmış başlangıçlarını- yerli yerine oturtmaktır." (Philips, 1993: 58).

Burada şairin, sanat dünyasını oluşturan ve sanatının altında yatan sebeplerden sayılan hayat hikâyesine bakılacaktır. Sanatçının hayat hikâyesi, doğumu ve ailesi, öğrenim ve çalışma hayatı, evliliği, edebi hayatı gibi bölümlerde incelenecektir. Bu incelemeye kaynaklık edecek şiirlere yer verilecektir.

2.1.1. Doğumu ve Ailesi

Mehmet Yaşın 1958 yılında İngiliz yönetimi hâkimken, Lefkoşa'da değişik ırk ve milletlerin bir arada yaşadığı Neapolis'te dünyaya gelir. Her ikisi de edebiyat ve kültürle içli dışlı olan anne ve babası o doğmadan ayrılırlar. Babasının adı Özker Yaşın, annesinin adı Ayşe Süleyman İpçizade'dir (Yaşın, 2007a: 445). Şairi anneannesi ve teyzesi büyütür.

Kıbrıslı Türklerin ilk milli şairi ve romancısı olarak tanınan; gazete, dergi yayımlayan; basımevi ve kitabevleri bulunan bir edebiyat adamı olan babası Özker Yaşın, 1932 yılında Lefkoşa da doğar. Ailesinin İstanbul'a gelmesi sebebiyle İlk ve ortaöğretimini İstanbul'da tamamlar. Adını Türk edebiyatında güçlü bir şair olarak kabul ettiren sanatçının, şiirleri oldukça beğenilmiş ve antolojilerde yer almıştır. Edebi çizgisi memleket edebiyatının hamaset dalındadır (Enginün, 2000: 361-362). Özker Yaşın[1], Türklerin özgürlük mücadelesini ve Türk askerinin adaya ayak basması ile Kıbrıs'ın özgürlüğüne kavuşmasını coşkulu ve gür bir sesle şiirlerinde işler. Haklı olarak Kıbrıs'ın da milli şairi unvanını alır. Derin bir Atatürk sevgisi olan şair şiirlerinde bu sevgiyi gözler önüne serer (Yeniasır, 2007: 2317-2326). Babasının Atatürkçü oluşunu, Mehmet Yaşın "Manzara" adlı şiirinde " İyi bir Kemalist'ti babam" (Yaşın, 2014: 269). Serbest şiir ve milliyetçi şiir alanında şiirler yazan sanatçı Kıbrıs edebiyatında serbest şiirin gelişmesinin de sebebidir. Akıcı ve güzel Türkçesiyle, milli duruşuyla Kıbrıs'ın ilk özgün şairi olarak adlandırılır (Yaşın, 1994: 45). Milli olamayan uluslararası olamaz. Millî olan hiçbir şair kendi cemiyetinin hudutları içinde kalmaz ve beynelmilel bir fikrin ve düşüncenin sahibi olur (Hacıeminoğulları, 2004: 11). Özker Yaşın da kendi hudutlarını aşan bir yazın adamıdır. Şiir alanında olduğu kadar roman ve makalelerinde de Kıbrıs Türklerinin haklı ve gerçekçi taraflarını yansıtır (Atun, 2005: 473).

Hayatı süresince her daim kitaplarla ve edebiyatla içli dışlı olan Özker Yaşın'ın kendine ait bir basımevi ve kitapçı dükkânı vardır. Mehmet Yaşın babasının Kitapçı dükkânının olduğunu "Karanfilli" şiirinde şöyle ifade eder:

---

[1] Bütün Türk coğrafyasında Kıbrıs'ın milli şairi olarak tanınır. Yazmış olduğu birçok şiirinde konu olarak Kıbrıs çok önemli bir yer tutar. Kıbrıs'ın bağımsızlığına kavuşması için Kıbrıs Türklerinin vermiş olduğu mücadeleyi şiirlerinde dile getirir. Bunun yanı sıra şair Kıbrıs'ın doğasını, insanını ve bütün güzelliklerini şiirlerine konu eder. Özker Yaşın Kıbrıs Türklerinin bütün acılı dönemlerini yaşamış ve olaylarına şahit olmuştur. Lirik ve epik şiirleriyle Kıbrıs Türkünün sesini dünyaya duyurur. Vatan, millet, hürriyet, bağımsızlık, bayrak gibi konular Yaşın'ın şiirlerinde çok önemli bir yere sahiptir (Yeniasır, 2007:2317-2326). Bu durum onu, Türk edebiyatında bu konulara şiirlerinde yer veren Namık Kemal'in şiir çizgisine yaklaştırır. Özker Yaşın'ın, *Namık Kemal Kıbrıs'ta* adlı şiir kitabında hem bu benzerliği hem de ortak temaları görmek mümkündür (Akar, 1998: 64-69).

"Ama kirpiklerim ağırlaşmış akamayan gözyaşlarından
Dışarı gözucuyla bakabiliyorum ancak
Babamın kitapçı dükkânından" (Yaşın, 2014: 417).

Sanatçı ile babası arasında sıcak bir bağ yoktur. Bunu birçok şiirinde belirten şair "Ölüm Duyurusu" şiirinde de, babasının kokusunu dahi tanımadığını söyler. Aralarında sıcak bir bağın olmadığını belirten şair babasının ona karşı olan duygularını buz tutan kutba benzetir.

"Buz tutan bir kutuptun
Hiç eriyip akmadın bana
Kokunu tanımıyorum senin
Sıcaklığını da"(Yaşın, 2014: 407).

Mehmet Yaşın'a göre, bu sıcak bağın kurulmamasına sebep, baba Özker Yaşın'ın otoriter tavrıdır. " Karanfilli" şiirinde babasının otoritesinden korktuğunu ifade eder. Bu korkuyu terörle eşdeğer gören şair, babasının sesini duyunca camların bile korkudan titrediğini belirtir.

"O saat tir tir titrerdi cam, baba otoritesi
Sesiyle estirilen terörden!
Dökülmüş kuş tüyleri ve çocukluk" (Yaşın, 2014: 417).

Sanatçının babası üç evlilik yapar.[2] Bu evliliklerden de çocukları olur. Mehmet Yaşın "Kelebekcamı" şiirinde, bu çocuklara karşı duyulan sevgi ve şefkatin, kendisine duyulmadığını söyler.

"Çok çocuklu her ailede olmazsa olmazdır bir üvey evlat
Sizinkinde de o sendin şüphesiz.
Öz- kardeşlerinden biri kız biri erkek
İkisi arasındaki de sendin... Evcilleşmemiş kelebek" (Yaşın, 2014: 416).

İstanbul ve Kıbrıs arasında bir hayat yaşayan Özker Yaşın, ömrünün son yıllarını ise genellikle İstanbul'da geçirir. Yaşlandıkça Kıbrıs'a daha az giden şair 6 Şubat 2011 yılında, Kıbrıs ta hayata açtığı gözlerini İstanbul'da kapar (Durmuş, 2014: 3).

Anne Ayşe Hanım ise etkin bir öğretmen aynı zamanda adadaki kadın şairler hareketinin öncülerinden olan Pembe Marmara'nın çok yakın arkadaşıdır. Divan şairi Müftü Raci Efendi'nin torunu ve İngilizce şiirler yazan Taner Baybars'ın kuzenidir (Yaşın, 2007a: 445). Ayşe Süleyman İpçizade otuz beş yaşından sonra yaptığı evliliğini kısa zamanda sonlandırır. Kırkında dul bir kadın olarak sanatçıyı dünyaya getirir. Daha sonra geçirdiği bir hastalık sebebiyle vefat eder. Yaşın "Kuyuda: Seyyid-i Kelam" şiirinde "Meğerse o esnada otuz beşinden evvel

[2] İlk evliliğini şairin de annesi olan ilkokul öğretmeni Ayşe Süleyman İpçizade ile yapar. Bu evliliğinden dünyaya gelen Mehmet Yaşın bu evliliğin tek çocuğudur. İkinci evliliğini Jale Salih Zeki ile yapan sanatçının bu evlilikten Neşe, Salih, Savaş ve Barış adlı dört çocuğu olur. Son evliliğini ise matematik öğretmeni Nimet Zaimoğlu ile yapar. Nimet hanım ile evlendikten sonra ise İstanbul'a yerleşme kararı alır (Durmuş, 2014: 1-2).

evlenmemekle ün salmış üç kız kardeşin en küçüğü, kısmetlim yazar olmazsa olmaz, der beklermiş. Tam muradına ere... Seni doğurup ölecekmiş" (Yaşın, 2014: 425). Burada anne Ayşe hanımın Özker Yaşın'la evliliği ve şairi doğurduktan sonra öldüğü de anlaşılır. Mehmet Yaşın'ı teyzesi Süreyya Yaşın büyütür. Teyze Süreyya Yaşın, şairin annesi Ayşe Hanım gibi etkin bir öğretmendir. Bu iki kadın Kıbrıs'taki İngiliz devrinde, çözülmüş bir Osmanlı ailesinin kızlarıdır. Şiire ve edebiyata meraklı olan bu kadınlar, kendi şiir zevklerini, bilgilerini şaire öğretirler. Yaşın bu durumu "Öğrenilmesi şiir- sanatı bilgisinden zor olan şiirde yaşama çabasını onlara borçluyum." (Yaşın, 2007a: 448). Sözleriyle belirtir. Şair annesinin Karaman'dan gelme bir Mevlevi'nin kızı olduğun ailesinin, soylu bir toprak ağası olduğunu "Defnelerin Efendisi "şiirinde belirtir.

"Karaman'dan gelme bir Mevlevi'nin İngiliz kızıydı annem,
bir tarafı Ahi, şuaradan Müftü Raci Efendi'nin angoniciği ,
Öbür tarafıysa sapsarı toprak ağasıydı, vaat edilmiş topraklardan
Paris'e dönerken Lüzinyanların düşürdüğü."(Yaşın, 2014:385).

Annesinin genç yaşta, hastalanarak ölümü sanatçı da derin izler bırakır.[3] Büğülü Sevgi Türküsü" şiirinde annesinin ölümü karşısında bir çocuk isyanı göze çarpar. Annesine kızgın olan çocuk, anne olduğu için ölmeye hakkının olmadığını dile getirir.

"Serum iğne oksijen
Bunların hiçbiri
Seviyorum seni ölmeyeceksin...
Son çare avaz avaz bağıracağım
Annesin hakkın yok buna
Artık imkânsız ölmeyeceksin." (Yaşın, 2014:115).

Annesinin ölümden sonra yalnız kalan şairi, teyzesi Süreyya Yaşın büyütür. Mehmet Yaşın, annesinin ölümünden sonra onu büyüten ve hayatının devamında hep yanında olan teyzesine derin minnet ve saygı duyar. Minnet duygusunu ve sevgisini ifade etmek için hem annesinin hem de teyzesinin ölümü üzerine şiirler yazar. Bu şiirlerden birisi olan "İki Kız Kardeş Yazıtı" şiirinde anne ve teyzesine olan duygularını belirtir.

"Bu mezarda yatan kişi
İster kraliçe olsun, isterse herhangi birisi
Sakın dokunmayın ona sakın
Bana teyze olanın lepiska saçları vardı nasıl
Lüle lüle gülümseyişi
Ve anne olan, üzgün ceylan gözlü bir kadındı
Şimdi sevmesinler nasıl severlerdi çocuklarını" (Yaşın, 2014:155).

[3] Annesinin ruhuna bir şiir kitabı yazan şair, bu kitapta ona karşı olan sevgisini ve özlemini dile getirir. Bu kitabın adı Işık *ve Merdiven*'dir.

Üzgün, ceylan gözlü bir kadına benzettiği annesi için yazdığı şiirlerinde onu çok sevdiğini belirtir. Şair sosyal çevresi geniş bir ailenin parçasıdır. Anne ve babanın yanı sıra kendisini büyüten teyzesinin de eğitimci olması ve sosyal statüsü yüksek bir çevreden gelmesi onu şanslı kılar. "Adı Taşa Kazınan Teyzedil" şiirinde teyzesi Süreyya Yaşın'ın sosyal çevrede nasıl tanındığına değinir.

> "Dul hoca 'anım İngiliz zamanından
> Evde Süreyya sokakta judith
> Lepiska Lamia arkadaş arasında..." (Yaşın, 2014: 149).

Annesinin ölümünden sonra kaybettiği teyzesinin ölümünü de çok erken bulan Yaşın, "Okunmuş Sularla Teyzedil" şiirinde teyzesinin 85 yaşında vefat ettiğini derin bir üzüntü içinde belirtir. Bu yaş ölüm için oldukça erkendir "Uçmuş da gidiyor teyzecik daha 85 yaşında" (Yaşın, 2014: 152).

Yaşın'ın şiirlerinden de anlaşıldığı üzere doğumu ve aile hayatı oldukça karmaşıktır. Eğitimci anne babanın evladı olan şairin, bu anne ve babayla mutlu ve huzurlu bir hayat yaşayamaması onu mutsuz bir çocukluğa iter. Bu durumun yansıması ve sonuçları da şiirlerinde görülür. Şiirleri, bu doğrultuda mutsuz bir çocuğun, hayata karşı tatminsizliğini barındırır.

2.1.2. Öğrenim ve Çalışma Hayatı

Mehmet Yaşın ilk ve orta öğrenimini Kıbrıs'ta tamamlar. Lisans eğitimini yapmak için ise 1976 yılında Türkiye'ye gelir ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünü bitirir. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyal Bilimler enstitüsünde siyasal tarih mastırı yapar. 1986 yılında şiir kitapları nedeniyle Türkiye'den sınır dışı edilen şair, bu olaydan sonra İngiltere'ye gider. "Bizans Osmanlı ve Modern Eğitimleri Merkezinde Kıbrıslı ve Türk edebiyatları ve kültürleri" konusunda doktora çalışmasını, Middlesex Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde tamamlar. Londra Üniversitesi'nde şiir ve yaratıcı yazın, Atina Üniversitesi'nde Yunan dili ve edebiyatı kurslarına katılır. Middlesex Üniversitesi'nde edebiyat dersleri verirken, Avrupa birliği destekli, Türkçe-Yunanca edebiyatları ile ilgili çalışmaları yürütür. Karşılaştırmalı edebiyat, Kıbrıs Türk edebiyatı, çağdaş Türk edebiyatı, çeviri incelemeleri dersi verir. Bununla beraber İstanbul Sabancı Üniversitesi'nde yaratıcı yazın dersleri verir (Yaşın, 2007a: 445).

Yaşın'ın öğrenim hayatı çeşitlilik arz etse de, çalışma hayatı edebiyatın çeşitli alanlarında rol alır. Edebiyatın birçok alanında çalışma yürütür. Bu çalışmalarıyla birçok ülkede ses getirir.

2.1.3. Evliliği ve Ailesi

1995 Yılında Yael Navaro Yaşın ile evlenen şair birçok şiirine esin kaynağı olarak eşini gösterir. Yael Navaro Yaşın 1969 yılında doğar. Sosyal teoriler üzerine uzmanlaşmış bir bilim insanıdır (Yaşın, 2007a: 449).Yaşın'ın şiirlerinde eşine karşı sonsuz saygı ve sevgi duyduğu görülür. Ona olan sevgisini "Yael'in Bakışları" şiirinde aşağıdaki dizelerle ifade eder:

> "Ki henüz farkında bakışlarından uçan kuşların henüz
> Ona en çok nar ağacı yakışır ya da mür
> Alev kanatlarla gölgelenmiş gözler… Derinden derin
> Ateşle dağlanmış sessizlik, mühürlenmiş
> Ve o en çok bir aşka yakışır
> Ki henüz farkında ne kadar güzel bir kadın o" (Yaşın, 2014: 309).

Şair birçok şiirine esin kaynağı olan eşine kitap yazdığını belirtir. [4] Bu kitapta yer alan "Uykuya Giderken" şiirinde eşi ile uyurken ayrıldıklarını fakat bu ayrılığın çok uzun olduğunu şu dizelerde ifade eder:

> "Hoşça kal" demişti Yael
> Uykuya giderken ayrıldık
> Ve yolculuk başladı ayrı ayrı
> Birer rüyaya doğru" (Yaşın, 2014: 359).

"Yael'in Dokunuşları" şiirinde eşinin dokunuşlarındaki güzelliği ifade edecek kelimeler bulamaz. Bu dokunuşa bir ad vermek ister, fakat bu güzelliğe layık bir isim bulamaz. Aşk demek bile basit gelir. Ve sonunda ona tekrar kendi adını vermek ister. Şair bu duygularını şu dizelerde ifade eder:

> "Yael: durulmadan akan ırmaklardaki hayal yolcusu
> Onun ellerine özenir heykeller, suyla şekillenmişine mermer
> Ama hangisi daha güzel, yürüyüşü... Duruşu mu yoksa?
> Adı sözcüklerin son eğim noktası
> Ona kendi adını verilebilir yalnızca... Yael" (Yaşın, 2014: 373).

Yaşın'ın hayatı hakkında bundan önce kapsamlı bir çalışma yapılmadığından, şiirleri doğrultusunda evliliğiyle ilgili kısıtlı bilgilere ulaşılır. Çocuğunun olup olmadığını belirten bir kaynağa rastlanmaz. Şiirlerinde de bu durumu açıklayan veya belirten bir bulgudan söz etmek mümkün değildir.

2.1.4.Edebî Hayatı

Edebiyatta farklı ve ilginç kültür kökenli metaforları keşfetmek bilgi donanımı kadar derin kültür bilgisi de gerektirmektedir (Aytaç, 2009: 202). Mehmet Yaşın'ın şiir ve denemelerinde, tartışma ve gündem yaratan değişik yaklaşımlar, romanlarında da yansımasını bulur. Romanlarında belli bir ülkede, o toprağa bağlı insanlar yerine farklı ülkelerden insanların hayatlarını konu eder. Onun edebi

[4] "*Hayal Tamiri* kitabının tümü, çoğu şiirime esin olan on iki yıllık eşime Yael Navaro-Yaşın'a ithaf edildi" (Yaşın, 2007a: 449).

hayatındaki çeşitliliğin çıkış noktası her zaman Kıbrıs'tır. Kıbrıs edebiyatına yeni bakış açısı kazandıran şair, Kıbrıs edebiyatının yeniden şekillenmesine de sebep olur. Bu durum onun derin kültür birikimine sahip olduğunu gözler önüne serer. Yaşın sanatının her alanında kullandığı kozmopolit kültür öğeleriyle, derin kültür birikimine sahip olduğunu gösterir. Özellikle dil üzerine yaptığı bilimsel çalışmalarda çokkültürlülük ve çokdillilik işlenir. "Üveyanadil" başlıklı dil tartışmasında, diller arasındaki koordinasyondan bahseder.

Yaşın çok ülkeli, çok kültürlü ve çok dilli bir sanatçıdır. Şairin ifade ettiği üzere şiirleri 1979'dan başlayarak birçok edebi dergide yayımlanır.[5] Şiirleri yirmiye yakın dile çevrilip, bestelenerek ve sahneye konulur. Şairin ilk şiir kitabı "1985 Akademi Şiir Birincilik ödülü "nü kazanır. İlk romanı "1995 Cevdet Kudret Roman Ödülü "nü kazanır. Farklı sanat dallarıyla da ilgilenen Mehmet Yaşın, değişik sahne sanatlarına da katılır. Şiirle resmi birleştiren görsel sanat çalışmaları yapar. Gazetecilik, ansiklopedi yazarlığı, film ve reklam sektörü, sosyal ve siyasal araştırma ve danışmanlık, edebiyat yayın yönetmenliği gibi birçok alanda da çalışır.

2.2. SANATI VE ESERLERİ

Mehmet Yaşın'ın sanata başlama yaşı diye bir kavramdan söz etmek neredeyse imkânsızdır. Sanatla içli dışlı bir ailede dünyaya gözlerini açması onun sanata başlama yaşı olarak kabul edilir. Öğretmen anneden doğan, öğretmen teyzenin yetiştirdiği şairin, aileden aldığı eğitim, sanatının temelini oluşturur. Baba Özker Yaşın'ın güçlü edebi çizgisinin etkisi de yadsınamaz. Şair daha küçük yaşta babası sayesinde Türkiye'deki birçok edebiyat adamının eserleriyle tanışır. Kıbrıs edebiyatına hâkim bir ailenin varlığıyla yetişen şair, Türk edebiyatının müstesna eserlerini daha küçük yaşlarda okuma fırsatı bulur. Babasına ait yayınevleri ve kitapçı dükkânlarının varlığı, ona her millete ve her dile ait kitapları okuma ve inceleme imkânı sunar. Geniş ve derin bilgi birikimiyle kendini var eden şair, sanatının ve eserlerinin de temelini oluşturur. Yaşın şiir, roman, deneme, eleştiri, antoloji gibi birçok alanda başarılı eserler ortaya koyar.

2.2.1. Sanat Hayatı

Sanatçı kendi sanat algısıyla farklı kültürleri tek bir potada eritir. Sanatına Çağdaş Türk Şiiri, Çağdaş Elen Şiiri, Çağdaş İngiliz Şiiri gibi daha birçok milletin edebî külliyatı yön verir. Bu edebî külliyatı kendi şiir algısıyla tekrar yorumlayan

[5] Sanat Emeği, Yaz-ko Edebiyat, Türk Dili, Somut, Varlık, Gösteri, Milliyet, Sanat gibi birçok dergide yer alır.

şair, çok kültürlü bir şiir yaratır. Modern Kıbrıs şiirini tekrar diriltir. Edebiyat incelemeleriyle çok kültürlü şiirin oluşum aşamalarını ve sonuçlarını belirtir. Şiir, roman, deneme, antoloji, resim gibi birçok alanda üstün başarılar sergileyen sanatçının tüm eserlerinde kozmopolit dünya görüşü hâkimdir. Şairin sanat dünyası da sanat algısı kadar geniş bir külliyat oluşturur. Şiirleri ve diğer edebi eserleri sanatın birçok alanına uyarlanıp ve birçok dile çevrilir. Özellikle şiirleri, görsel sanatlara ve müziğe uyarlanırken birçok ülkede, sanat ve edebiyat dergilerinde yayınlanır.

Yaşın'ın ilk olarak, 1978-1986 dönemindeki şiirleri Kıbrıslı müzisyenlerce bestelendi. Osman ve Petek Cankoy tarafından *Deniztaşları* adlı bir CD'de toplandı. 2005'te Lefkoşa Atatürk Kültür Merkezi'nde Mehmet Yaşın'ın şiirlerinden oluşan bir konser düzenlendi. 1991 Can Tufan Almanya'da *Sevgilim Ölü Asker* adını taşıyan ve bestesini içeren CD çıkardı. 1989 ve 1993 yılları arasında bestelenmiş şiirleri Andreas ve Can Tufan tarafından Londra, Berlin, Bremen, İstanbul, Ankara ve Lefkoşa'nın birçok kesiminde düzenlenen konserlerle seslendirildi (Yaşın, 2007a:440).Yaşın'ın bestelenen şiirlerinin birçoğu da sahneye kondu.

1979 ve 1980 yıllarında Ali Düşenkalkan yönetimindeki birçok amatör tiyatro gurubu tarafından Kıbrıs'ın çeşitli kentlerinde düzenlenen sokak tiyatrolarında sahnelendi. *Pathos*'daki "Karatutku", "İstekler", "Yenişehir'de Eski Şarkılar" adlı şiir dizisini barındıran, müzikal gösterileri yapıldı. 1988 Londra ve 1992 Magosa'da sahnelendi. 2006'da Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları'nın şiire dayalı sahne gösterilerinde de yine bu kitaplara ait şiirler kullanıldı. Bu kitaptaki şiirlerin yayımlanmadan sahneye konması sebebiyle, gösterilerde Andy Nicholaou'nun çektiği fotoğraflarda kitabın ilk basımında yer aldı (Yaşın, 2007a: 441).

Şiirlerin görsel sanatlara uyarlanmasının başarısından sonra, basılan şiir kitaplarına birçok desen ve motif çizildi. *Sevgilim Ölü Asker*'in ilk basımında Artin Demirci'nin desenlerine yer verilirken, *Işık ve Merdiven* 'in ilk basımında İsa Çelik'in çektiği fotoğraflara ve kitap için özel tasarımlarına yer verildi. *Sözverici Koltuğu, Hayal Tamiri* ve *Adı Kayıplar Listesinde* adlı kitapların ilk basımlarında yer alan karakalem çalışmaları ise Mehmet Yaşın'a aittir. *Abuk* kitabındaki tüm çizimler ise Ümit Ünal'ın kaleminden çıkmıştır. Sanatçının müziğe, sahne sanatlarına ve görsel sanatlara uyarlanan şiirleri birçok dile çevrilir. Özellikle şair 1970'lerin sonlarına doğru bir yandan şiirler yazarken, bu şiirleri bir yandan Yunanca 'ya çevrilir. 1980'lerden itibaren ise İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça,

Ukraynaca, İspanyolca, İbranice, Macarca, Bulgarca, Sırpça-Hırvatça, Letonca, Litvanyaca, Maltaca, Slovakça, Fince, Felemenkçe, Lehçe dillerine çevrilerek antolojilerde yayımlanır. Şairin ifadesiyle antolojilerin yanı sıra dergi ve gazetelerde düzenli aralıklarla şiirleri yayımlanır[6]. Kıbrıs, Yugoslavya, İngiltere ve Almanya'da yayımlanan Türkçe şiir-edebiyat dergisi, el kitapçığı ve birçok dergilerde şiirleri yer aldı (Yaşın, 2007a: 438). Bu sayede sanatçının şiirleri sanatın her alanında yaşam buldu.

Yaşın'ın şiirlerinin yanı sıra romanları da dünya görüşünün ve edebi görüşünün yansımasıdır. Özellikle Kıbrıs'ın kozmopolit yapısı üzerinde etkili olan Kıbrıs savaşının toplum ve birey üzerindeki etkisini, şiirlerinin yanı sıra romanlarına da yansıtır.

2.2.2. Eserleri

Türk romanının geneli kapsamında Mehmet Yaşın'ın, romanlarında Kıbrıs'ta yaşayan ve birbiriyle savaşan kişiler arasındaki bağlar göze çarpar. *Soydaşınız Balık Burcu(1994), Sınırdışı Saatler(2003), Sarı Kehribar(2014*) romanlarıyla çok kültürlülüğün, ortak köken, ortak tarih ve ortak dilin varlığına işaret eder. İlk yapıtı *Soydaşınız Balık Burcu* romanında soydaşlık metaforuyla, çift kimlikli, coğrafyası olmayan insanın sorunlarını, bunalımını, bilinçaltını verir. Diğer romanlarında da yer alan bu metaforlardan hareketle, Yaşın'ın romanları Kıbrıs'ın dünyadaki özel konumu hakkında bilgi verme niteliği de taşır (Aylanç, 2018: 59). *Soydaşınız Balık Burcu* romanıyla "1995 Cevdet Kudret Roman Ödülü'nü" kazanan Yaşın, bu romanında küresel insanın hikâyesini yazar. Roman kahramanları belli bir ülkede yaşayan, o toprağa bağlı insanlar değildir. Bu insanlar her toprakta bir parça yaşayan kozmopolit insanlardır. *Sınırdışı Saatler* romanında ise bazı temel problemler yeniden düşündürülür. Aynı dili ve kültürü paylaştığımız Kıbrıslı soydaşlarımızın bizden nasıl koptuklarının anlatıldığı romanda, Kıbrıs halkının nasıl iki ayrı dilli bir toplum olduklarının sebepleri üzerinde durulur. *Sarı Kehribar* romanı, Kıbrıslı bir ailenin fotoğraf arşivindeki fotoğraflarla dile getirilen, çok kültürlü, çok dilli, çok

[6] İngilizce ve Yunanca dergilerde diğer dillerde yayınlanan dergilere oranla şiirler daha düzenli yayımlan Bu dergiler: *Ambit* (Londra), *Index* (Londra), *In Other Words* (Londra), *Community Post* (Londra), *Happy Dragons'the World Poets* (Londra*). Mothertongues* (New York and Londra), *Pretext* (Manchester), *Modern Poetry in Tranlation* (New York and Londra), j*ournal of post-colonial studies* (Sydney, Londra, New York). *Harvard Review* (Boston), *The European English Messenger* (Amsterdam), *Metis-Çeviri* (İstanbul), *Turkish PEN* (İstanbul), *Kültür Sanat Dergisi* (Lefkoşa) (Yaşın, 2007a:438).

zamanlı, çok mekânlı bir romandır. Olaylar ve zamanlar arasındaki geçişler, gerçek ve kurmacayla bir bütün oluşturur. Bu roman savaş karşıtı ve insancıl bir yaklaşımın romanıdır.

Şairin, şiir ve romanlarının yanı sıra deneme, eleştiri ve antolojileri de vardır. 1995 yılında çıkardığı *Poeturka* adlı eserinde, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin Poetikasını anlatan şair, 2002 yılında yazılar, söyleşiler, değiniler alt başlığıyla çıkan *Kozmopoetika* adlı eserinde 1978'den 2001'e kadar yazdığı yazılar, değiniler, yaptığı söyleşiler ve konferans konuşmalarının hemen hepsini toplar. Kitapta birçok konuya yaklaşımı görülür. Özellikle yayınlarının, konferanslarının ve konuşmaların yapıldığı yerler, İstanbul, Ankara, Atina, Londra, Oxford, New York, Boston, Berlin, Viyana, Malta, Lefkoşa ve Roma'ya kadar uzanır. Yaşın, bu kitabında Türkçe şiir, Üveyanadil, azınlık edebiyatları, kozmopolit yazın geleneği, merkez-çevre kuramı gibi kavramlarına değinir. Akdeniz kültür kuşağındaki, özellikle Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'taki şairleri ve şiir anlayışlarını, edebiyattaki kimlik sorunlarını alışılmışın dışında bir yaklaşımla ele alır. 2007 yılında *Toplu Yazılar* adı altında çıkan eserinde ise yeni metinler eklenerek *Poeturka* ve *Kozmopoetika* tek kitap haline gelir. 1994 yılında *Kıbrıslıtürk Şiiri Antolojisi'*ni oluşturan sanatçı Türk azınlık şiirlerinden olan Kıbrıslıtürk şiirini kapsamlı bir değerlendirme yazısıyla, 200'ü aşkın şiirle tanıtır. 1999 yılında yayımlanan *Eski Kıbrıs Şiiri Antolojisi'*yle Kıbrıs'ın kozmopolit şiir birikimi ilk kez incelenir. M.Ö.9. yüzyıldan başlayıp 18. yüzyıla uzanan bu antolojik araştırmayla Fenike, Asur, Eski Elen, Roma, Latin, Lüzinyan, Venedik, Bizans, Osmanlı ve Rum-Ortodoks kültürlerinin ürünü olan, farklı dillerde yazılmış birçok şiir gün yüzüne çıkar. Mehmet Yaşın'ın uzun yıllar üzerinde çalıştığı eseri *Cyprianka* "Kıbrıs Şiir'inin 3000 Yılı" alt başlığıyla 2019 yılında yayımlanır. *Cyprianka*, Kıbrıs şiirinin köklerini şiir ve edebiyat tarihini, mitolojisini, yaşam kültürünü inceleyen eseridir. Bu eserde şair, Kıbrıs şiirini var eden sanatçıların şiirinin yanı sıra, o şiiri var eden kültürlerin edebiyatları arasında da karşılaştırmalar yapar.

Yaşın edebiyatın her alanında başarılı çalışmalar ortaya koymuş ve bu çalışmalarla da birçok ödüle layık görülmüştür. Özellikle dil üzerine yaptığı çalışmalarla büyük ses getiren sanatçı, antoloji çalışmalarıyla ise azınlık edebiyatı olarak adlandırılan Kıbrıs edebiyatının zengin kültür birikimini gözler önüne serer. Sanatçının sanat hayatı çerçevesinde şiir kitapları dışındaki eserlerinden

bahsedildikten sonra, çalışmamıza yön verecek olan şiir kitaplarından bahsedilecektir.

2.2.2.1 Şiir Kitapları

Sanatçının toplamda yayımlanan on şiir kitabına yer verilecektir. Ancak şairin ara ara şiir kitaplarını toplu şiirler, adı altında yayımlandığı gözlemlenmiştir. Burada bu şiir kitaplarının hangi tarihte kaç cilt, hangi yayınevinden çıktığını belirten açıklamalara yer verilecektir.

2.2.2.1.1. Sevgilim Ölü Asker

1984'te Yeni Türkü Yayınları'ndan, 1985'te Cem Yayınevi'nden, 1997'de Adam Yayınları'ndan çıkan kitap 112 sayfadır. Yedi bölümden oluşan eserde her bölüm ayrı ayrı adlandırılmıştır. Toplamda 45 şiir bulunmaktadır. Eser 2007 yılında Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınlarından çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Aşk, ölüm, anı gibi temaların yanı sıra yoğun olarak savaş teması işlenmiştir. Yaşın bu eseriyle "1985 Akademi ve A.Kadir Şiir Ödülü "nü kazanmıştır.

2.2.2.1.2. Işık- Merdiven

1986'da Cem Yayınevi'nden, 1997'de Adam Yayınları'ndan 63 sayfa olarak çıkan kitap, 2 bölüm 15 şiirden oluşmaktadır. Bu kitap, Yaşın'ın 2007 yılında Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınlarından çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Şair kitabın tümünü, kendisini doğuran, kırkında dul kalan annesi, Ayşe Süleyman İpçizade 'ye ve kendisini büyüten teyze Süreyya Yaşın'a ithaf etmiştir. Şair annesi ve teyzesinin ölümünden duyduğu acılara şiirlerinde yer vermiştir.

2.2.2.1.3. Pathos

1990'da Cem Yayınevi'nden, 1997'de Adam Yayınları'ndan 101 sayfa olarak çıkan kitap 7 bölümden oluşmaktadır. İçinde 47 şiir bulunan bu eser, Yaşın'ın 2007 yılında, Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınlarından çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Şiirlerinde aşk, cinsellik, aile savaş, ölüm gibi birçok konu işlenmiştir.

2.2.2.1.4. Sözverici Koltuğu

1993'te Adam Yayınları'ndan 60 sayfa olarak çıkan kitap, 3 bölüm 29 şiirden oluşmaktadır. Bu kitap, Yaşın'ın 2007 yılında Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınlar'ından çıkan *Dokuz Şiir*

*Kitabı'*na alınmıştır. Aşk, cinsellik, yalnızlık, ölüm, savaş gibi konulara yer verilmiştir.

2.2.2.1.5. Hayal Tamiri

1998'de Adam Yayınları'ndan 96 sayfa olarak çıkan kitap, 7 bölüm 44 şiirden oluşmaktadır. Bu kitap, Yaşın'ın 2007 yılında Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Kitabın tümü şairin çoğu şiirine esin kaynağı olan eşi Yael Navaro-Yaşın'a ithaf edilmiştir.

2.2.2.1.6. Adı Kayıplar Listesinde

2002 Yapı Kredi Yayınları'ndan 72 sayfa olarak çıkan kitap, 2 bölüm 37 şiirden oluşmaktadır. Bu kitap, Yaşın'ın 2007 yılında Everest Yayınevinden çıkan *Toplu Şiirler* kitabına, 2014 yılında ise Yapı Kredi Yayınlarından çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Şair, bu kitabında birçok temaya yer vermiştir.

2.2.2.1.7. Toplu Şiirler

2007 Everest Yayınları'ndan 450 sayfa olarak çıkan, bu kitapta önceden yayımlanan 6 şiir kitabı tek şiir kitabı olarak yayımlanmıştır. Bu kitapta 19 yaşından 44 yaşına kadar yazdığı şiirlerine yer veren şair, kitap için " 19 yaşımdan 44 yaşına kadar tuttuğum özel defterim" tanımını yapar.

2.2.2.1.8. Turuncu Kuş

2007 Everest Yayınları'ndan 97 sayfa olarak çıkan kitap, 12 bölüm 44 şiirden oluşur. Bu kitap 2014 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Dokuz Şiir Kitabı'*na alınmıştır. Bu kitapta aşk, yalnızlık, savaş, ölüm gibi konulara yer verilir.

2.2.2.1.9. Kalbi Durmuş Zamanda

2009 Everest Yayınları'ndan 104 sayfa olarak çıkan kitap, 4 bölüm 41 şiirden oluşmaktadır. Bu kitap 2014 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Dokuz Şiir Kitabı'na alınmıştır. Kitapta her türlü temadan şiir bulunur.

2.2.2.1.10.Evden Kaçan Çocuk

2013 Yapı Kredi Yayınları'ndan 80 sayfa olarak çıkan kitap, 3 bölüm 33 şiirden oluşur. Bu kitap 2014 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Dokuz Şiir Kitabı'na alınmıştır. Bu kitabında da diğer şiir kitapları gibi her temadan şiir bulunur (Yaşın, 2017: 18).

2.2.2.1.11. Dokuz Şiir Kitabı

2014 Yapı Kredi Yayınları'ndan 671 sayfa olarak çıkan bu kitapta şairin bundan önce yayımlanmış dokuz şiir kitabı yer almaktadır. Bunlar: *Sevgilim Ölü*

Asker, Işık-Merdiven, Pathos, Sözverici Koltuğu, Hayal Tamiri, Adı Kayıplar Listesinde, Turuncu Kuş, Kalbi Durmuş Zamanda, Evden Kaçan Çocuk 'tur. Şair bu kitaplarda geçen şiirlerden başka iki şiire daha yer verir. Bunlar "Olsam" ve "Düzeltmene" adındadır. Bu şiirin ilkinde bir ağaç olma isteğini dile getiren şair, ikinci şiiri "Düzeltmene" de ise hiçbir dizenin bitmemesini temenni eder. Ve ilk defa bu şiiri *Dokuz Şiir Kitabı'*nda yayımlar.

2.2.2.1.12. Abuk

2017 Doğan Kitap'tan 109 sayfa olarak çıkan son şiir kitabıdır. Kimi zaman erotik kimi zaman depresif şiirlere yer verdiği kitabına, yönetmen ve senarist Ümit Ünal çizimleriyle eşlik eder. Kitapta özellikle diğer kitaplara oranla argo ve küfür fazladır. Yabancı kelimelerin ve dil sapmalarının da üst seviye de olduğu eserde Yaşın, hislerini kural tanımadan kaleme alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YAŞIN'IN ŞİİRLERİNİN BESLENDİĞİ KÜLTÜREL KAYNAKLAR VE ETKİLENMELER

Bu bölümde şiirlerin beslendiği kültürel kaynaklardan bahsedilecektir. Ayrıca şiirlerin bahsi geçen kültürel kaynaklardan nasıl etkilendiğinden örnekler eşliğinde bahsedilecektir. Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde hem Türk edebiyatı hem de Batı edebiyatı etkileri ve kültürü göze çarpar. Bu bölümde, etkilenmelerin yoğun olduğu şiirlerinden örnekler vererek, şiirleriyle kültürel etkilenmeler arasındaki ilişkiden bahsedilecektir.

3.1. TÜRK EDEBİYATI

Mehmet Yaşın Kıbrıs'ta doğup büyümesine rağmen hem Batı edebiyatını hem de Türk edebiyatını yakından bilip takip eder. Şair Yeni Türk edebiyatı şair ve yazarlarının bir kaçının isminden ve eserlerinden de şiirlerinde bahseder. "Güzel Bir Gün" şiirinde şair Oğuz Atay'dan, Ziya Paşa'dan ve Ziya Paşa'nın "Rüya[7]" adlı eserinden bahseder. Ayrıca "Rüya" Divan edebiyatında görülen Hab-name örneğinin Yeni Türk Edebiyatındaki ilk örneğidir.

> "Ördeklerin Yüzdüğü yeşil bir göle karşı
> Oğuz Atay okuyup Kavafis karıştırdık
> Ziya Paşa da bir vakit burada kestirmişti
> Ve ağır sanayi bir Rüya görmüştü" (Yaşın, 2014: 268).

"Şezlong" şiirinde şair annesinin de arkadaşı olduğunu ifade ettiği Pembe Marmara'dan bahseden şair, Kıbrıs kadın şairlerinden Pembe Marmara'nın şiirlerini de okuduğunu belirtir.

> "Ama isimlerini hatırlayamazdım
> Pembe Marmara bir şiire yazmamış olsa
> Annemile yanyana, zaman sonra şimdi"(Yaşın, 2014: 398).

[7] "Rüya" Ziya Paşa'nın Hampsfort Sarayı'nın bahçesinde havuz başında kendi kendine memleketin içinde bulunduğu durumu ve kendi maceralarını düşünürken birden bire rüyaya dalar ve su değişir, kendisini Boğaziçi'nde Beşiktaş Sarayı'nda bulur. Saraya girer ve Abdülaziz'i bulur ve ona İstanbul'un içine düştüğü durumu ve kendisinin Avrupa'ya kaçma sebebini anlatır (Tanpınar, 2009: 305).

"Zeyrekte Melekler Gezer" şiirinde Orhan Veli'nin "İstanbul'u Dinliyorum" şiirinden bahseden şair aynı şiirin ilerleyen satırlarında da Yahya Kemal'in "Akıncılar" şiirinden bahseder.

> "İstanbul'u dinliyorlar gözleri kapalı
> Çivilenmiş Bizans ölüsü kiliselerde çırpınan melekleri görmeden" dediği şiirinde Orhan Veli havasını bulmak hiç de zor olmuyor" (Yaşın, 2014: 383).

Şiirin ilerleyen dizelerinde Akıncılar şiirine telmihte bulunan şair buna şiirinde şöyle yer verir:

> "Bin atlı akıncılar çocuklar gibi şen
> İç çamaşırlarını asmış ön balkonumuza"
> Siz, meleklere emanet Zeyrekli Zekiye Hanımissas" (Yaşın, 2014: 383).

"Xeyli Aşağı" şiirini ise Nazım Hikmet'in "Dünyanın En Tuhaf Mahlûku" şiirine gönderme olarak yazılır "Menim tanrım yox qardaşım yox" (Yaşın, 2017: 100). İfadelerini kullanan şair burada şairin şiirinin varlığını da belirtir.

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde Tanzimat sonrası Türk edebiyatının örneklerine rastlandığı gibi Türk halk edebiyatı ürünlerinin örnekleri de göze çarpar. Özellikle anonim halk edebiyatı ürünlerini örnekleyen şiirler de kaleme alan şair, Türk gelenek ve göreneklerine de oldukça hâkimdir.

3.2. BATI EDEBİYATI

Yaşın Batı edebiyatını çok yakından tanır. Batı şair ve yazarlarını şiirlerine konuk eder. Batı şiirini var eden Batı mitolojisini de çok iyi bilir. Bunun sonucunda ise Batı edebiyatının zenginliklerini şiirlerinde kullanır. Örneğin "Kanatlı –Kıratın Sırtında" şiirinde Antik Yunan lirik şairi Sappho'dan bahseder. Sappho'nun şiirlerinde kullandığı imgeleri 13. yy. mutasavvıflarından ve şairlerinden en önemlisi olan Rumi'nin şiirlerindeki imgelerle karşılaştırır. Bu imgeler arasındaki benzerlikleri tespit edip ve iki şairin birbirine benzeyen dizelerinden alıntı yapar. İşte Sappho'dan alınan dizelerden birisi şöyledir:

> "İnan bana
> Akşama kadar dua ettim
> Gecemiz balla petekle uzasın diye" (Yaşın, 2014: 562).

"Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde ise Yaşın, İngiliz edebiyatına karşı da yabancı olmadığını, William Shakespeare'in yazdığı trajedilerden bahsederek gösterir. Bu şiirinde Othello'dan bahseder. Othello Shakespeare'in yazdığı en önemli tragedyalardan biridir. Oyunun başkahramanı olan Othello kendisini çok seven sevgili karısı Destamona'yı bir iftira sebebiyle boğarak öldürür. Sonrasında ise karısı Destamona'nın, suçsuz olduğunu anlar fakat iş işten geçmiştir. Yaşın şiirinde bu tragedyaya telmihte bulunur.

"hayır, inanamam buna
İnsan yalnız kalamaz böyle severken
Destamona'nın tragedyasıydı bu
Beni istemeden öldürdün sen" (Yaşın, 2014: 92).

"Kaliteli ilişkiler" şiirinde de Rus edebiyatında kısa öykü ve oyun yazarı Çehov'dan şu dizede bahseder. "Ben de bilmem şu Çehov sofrasında işim ne" (Yaşın, 2014: 267). "İstekler" şiirinde ise Rus devrimci sosyalist, filozof Çernişevski ile ilgili kitaplar okuduğunu şu dizelerden anlaşılır. " Ne yapmalı (Çernişevski) elimden alındı, şimdi geri istiyorum" (Yaşın, 2014: 184). "Anafora" adlı şiirinde ise Fransız yazar ve şair Antoine de Saint-Exupéry'nin yazdığı "Küçük Prens "adlı eserden bahseder. "Küçük Prens'le dolaşır. Her nereye gitse" (Yaşın, 2017: 24).

Batı şiirini çok iyi özümseyen şair, Batı mitolojisini de çok iyi bilir. Şair Doğu kültürüyle Batı mitolojisini kaynaştırıp şiirlerinde kullanır.

3.2.1. Mitoloji

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinin ana kaynaklarının başında klasik Yunan ve Roma mitolojisi yer alır. Batı şiirinin, mitoloji kaynaklı oluğunu çok iyi özümsemiş olduğundan şiirlerinde de Batı mitolojisine çokça yer verir. Daha çok Doğu kaynaklarını, Batı mitolojisiyle kaynaştıran şair, şiirlerinde ilginç ve özgün ifadeler kaleme alır. Şair özellikle hem Yunan, hem Roma mitolojisinde ismi geçen tanrıça Afrodit'e şiirlerinde yer verir. Afrodit güzellik ve aşk tanrıçasıdır. Roma mitolojisinde adı Venüs olarak geçer. Yaşın, özellikle aşk konulu şiirlerinde Afrodit'in adını ve güzelliğini sıkça zikreder. "Bir Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde sevgiliyi unutmak için daha büyük bir aşkla sevilmek isteyen şair kendisine Afrodit'in âşık olmasını ister. Çünkü en büyük aşkı ancak ona aşk tanrıçası verebilir.

"Ey çılgın Aşk!
Tek onun giyebildiği bir elbiseye çevirdin beni
İşte her yanımı kanatarak yırtıyorum kendimi
Aşkın dili tutulmuş tanıkları gidiyor
Eskicinin küçük cenaze arabasında
Götürün sevgilimi gören her şeyi
Akdeniz'e atın beni de Afrodit âşık olsun bana" (Yaşın, 2014: 95).

Aşk tanrıçasının şehrinde bile aşkın kalıcı olmadığını belirten şair, "Taştan Aşk Tanrıları Yaz Tatilinde" şiirinde ise "Çünkü aşk bir yaz tatilidir, Afrodit'in kentinde bile" (Yaşın, 2014: 229). İfadelerine yer verir. Zamanla aşka inancını kaybeden şair, bu duyguyu var eden aşk tanrıçasına da inanmaz. "Yorgos Bu Tam Bir Rezalettir" şiirinde Afrodit'e olan inancını kaybettiğini, "Ama biz inanmıştık bazı şeylere: Afrodit'e örneğin ve aslını istersen Afrodit'ten de bunaldım artık" (Yaşın, 2014: 278). Yaşın sadece aşka ve Afrodit'e inandığını belirttikten sonra,

aşktan da sıkıldığını belirtir. Çünkü şaire göre hiçbir aşk kalıcı değildir. Her an farklı bir boyuta girer. Afrodit'in var olduğu şehirde bile aşk anlıktır. Sadece yaşanır, hissedilir ve unutulur.

Şair, şiirlerinde av tanrıçası Artemis(Diana)'dan da bahseder, Roma mitolojisinde adı Diana olarak geçen Artemis, orman ve av tanrıçasıdır. Zeus ve Leto'nun kızıdır. Kendisi gibi avcı olan, Kral Kadmos'un oğlu Aktaion'u bir geyiğe çevirdiği hikâyesi[8] ünlüdür. "Günün Birinde" şiirinde de annesinin ölümünü kabul etmeyen şair onu orman tanrısı Artemis'e benzetir. Bu duruma göre annesi tekrar dirilecektir. Toprakla, suyla havayla tekrar dönecektir.

" o hangi ölüm anne
Bahçemizdeki güller yaseminler olursun sen,
Anaç tanrıça Artemis gibi
Toprakla dirilen ve tazelenen"(Yaşın, 2014: 118).

"Bir Dağ Keçisi Avcıyı Kovalar" şiirinde de yine tanrıçası Artemis'ten bahseder. Burada Artemis'in cins bir dağ keçisini avlamak istediğini fakat keçinin Artemis'i kovaladığını söyler. Artemis çok güçlü bir av tanrıçasıdır. Hiçbir av onun elinden kurtulamaz. Fakat inatçı bir keçi onun bu halini bilmezden gelir ve tanrıçayı avlamak ister. Bunun üzerine Artemis isyan eder.

" bir dağkeçisi fırlamış avcıyı kovalar
Avcı da o bu değil, bildiğimiz Artemis:
Sen ne tuhaf keçisin pes yani,
Görmüyor musun? Avcı benim av da sen
Peşime düşersen ateş saçacağım
Postunu yatak- odama paspas yapacağım" (Yaşın, 2014: 652).

Apollon mitolojide tüm sanatsal etkinliklerin, müziğin, güneşin şiirin ve ateşin tanrısı olarak geçer. Şair "Öğretmene İlahiler" şiirinde Apollon'u dahi yeneceğinden bahseder. Burada annesinin sesindeki o sanatsal ritimle, eşsiz tınıyla sanat tanrısı Apollon'u dahi yeneceğini belirtir.

"Hiçbir sesin susturamadığı sesin için senin
Lirlere gerilen elimi dönencende
Soluğumu bir santurda saklayıp
Apollon'u alt edeceğim ölüm pahasına"(Yaşın, 2014:132).

[8] Orman tanrıçası avdan yorulduğunda yıkanıp temizlenmek ve kendini dinlemek için, sakin ve nemfler tarafından korunan nehre gelir, bakire bedenini pınarın köpüklü sularında yıkar. Nemfler çevresini sarar o yıkanana kadar onu korurlardı. O sırada temizlik işleriyle meşgul olan nemfler onları gözetleyen kişiyi fark etmediler. Fakat bu gerçekti ki onları gözetleyen biri vardı. Bu kişi arkadaşlarından ayrılıp amaçsızca dolaşırken talihin bir cilvesiyle buraya kadar gelen Aktaion'dur. Bir erkek olduğunu gören nemfler çığlık çığlığa sağa sola koşuşturup tanrıçayı kendi bedenleri ile örtmeye çalışırlar. Bunun üzerine davetsiz konuğun yüzüne su fırlatan Diana ona nefret ve kinini kusar. Birden bire Aktaion'un başında bir çift geyik boynuzu budaklanmaya başladı.(Bulfinch, 2014: 42)."

Adonis ise Fenike kökenli Yunan tanrısıdır. Yunan mitolojisinde ise Adonis'e tanrıça Afrodit âşık olur. Fakat başka bir tanrı da bu yakışıklı tanrıya âşık olur. Kasığından bir domuz tarafından yaralanan Adonis ölür. "Temmuz" şiirine Elence olarak "Ah Adonis" diye başlayan şair. Yine diğer bir dizede "Fenikeli delikanlı" diye Adonis 'ten bahseder.

Şair, Yunan mitolojisinde, Yunan'a bilgeliği Pisagor ve Platon'dan evvel getirdiğine inanılan Orfeus'tan "Belirtiler" şiirinde bahseder: "Orfeus" dönüp bakarsa işaretlere kaybeder, hayata dönemez bir defa ölmüş olan sevgililer" (Yaşın, 2014: 481).

"Görür Görmez Tanıdık Birbirimizi" şiirinde sevgiliyi nergis çiçeğine benzeten şair, burada da yine Yunan mitolojisinden faydalanır. Ovidipus'un anlattığı hikâyeye göre Narcissos peri ve kendini beğenmiş bir insanın oğludur. Bir gün su içmek için eğildiği bir pınarda kendi aksini görür ve âşık olur. İşte bu ayrıntıyı şair şiirinde şöyle belirtir:

> "Nergis çiçeği
> Sen kendi gözlerini göresin diye baktırıldın
> Gözlerime" (Yaşın, 2014:164).

Zekâsı ve kurnazlığıyla ünlü, tanrılara karşı insanlığın yararı için çalıştığı ön görülen Yunan mitolojisinde yer alan Promethus'a da şiirlerinde yer verir. Hikâyeye göre insanlara sinirlenen Zeus ateşi insanlara yasaklar. Bunun üzerine ise Promethus ateşi Zeus'tan çalıp insanlara verir. Bu mitolojik hikâyeye ise, "Şiirde Görüyorum Yeryüzünü" şiirinde şöyle telmihte bulunur:

> "Kibrit kutusunda görüyorum şiiri
> Prometheus'un ince uzun parmaklarında
> Minicik bir çekmecede o dev ateşi" (Yaşın, 2014: 104).

Yaşın Yunan mitolojisinden Zeus'un erkek kardeşi deniz ve nehirlerin tanrısı Poseidon'a da yer verir. "Denizin Efendisi" şiirinde Poseidon şöyle geçer:

> "Tam koşacakken,
> diskini fırlatacakken tam, donakaldı
> Sularını çeken bir denizin ortasında Poseidon" (Yaşın, 2014: 261).

Şair Batı mitolojisinden birçok örnek vermekle birlikte Doğu mitolojisini de şiirlerinde kullanır. Eski Mısır'da kural koyucu, koruyucu ve ölülerin yargıcı olarak anlatılan ve en çok tapılan tanrı "Osiris" den "Adressiz Mektup" şiirinin şu dizelerinde bahseder: "Tanrıtanımazsın. Osiris kölen"(Yaşın, 2014: 138).

Şair özellikle Roma ve Yunan mitolojisine şiirlerinde yer verir. Şiirlerindeki kullanım yerlerinden de anlaşıldığı üzere şair mitolojik hikâyelerin tümüne hâkimdir. Türk ve İslam mitolojisini de en az Batı mitoloji kadar bilen sanatçı, az da olsa

şiirlerinde bu mitolojik ögelere de yer verir. Özellikle Türk mitolojisinde de anılan Arap-İslam mitolojisine ait Zümrüdüanka'ya[9], Üveyiğe, yılana ve kurda şiirlerinde yer verir. Şair "Suya İner O Ceylan Yavrusu" şiirinde Anka şöyle geçer:

"Hurmalar ile berdevam eder ışık yüklü bir bedevi kervan

Ve bir Zümrüdüanka"(Yaşın,2014:342).

"Görünmeyen" Şiirinde şöyle geçer:

"Ağacın biri Zümrüdüanka, uçtu uçacak.

En uzak olan en yakın"(Yaşın,2014:519).

"Yanlışlık" şiirinde Üveyik ve Zümrüdüanka şu dizelerde geçer:

"Öyle kuşdilleri var ki
Konuşsa konuşmaz, sussa susamaz.
Sol memesi Zümrüdüanka
Diğerinden keçiboynuzlu üveyikler uçar" (Yaşın, 2014:526).

Şair burada özellikle kuşdili kavramıyla Hz. Süleyman'ın bütün kuşların dilini bildiğini belirtir. Özellikle bu kuşlardan Anka ile Hz. Süleyman arasındaki hikâyenin varlığına dikkat çeker.

[9] Türk mitolojisinde de yer alan Anka kuşu özellikle İslam etkisiyle Türk mitolojisine giren, gerçeküstücü ve uçan cinsten bir hayvandır (Çoruhlu, 2015: 172).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
YAŞIN'IN ŞİİRLERİNİN KONU/ TEMA BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Mehmet Yaşın, Doğu ve Batı edebiyatının bütün zenginliklerini tadar ve bu zenginlikleri şiirlerinde kullanır. Şairin şiirlerinde konu seçimi edebi kimliği gibi çok çeşitlidir. Çok kültürlü bir ortamda var olan şair, bu kültürün etkisiyle meydana getirdiği edebi ürünler de bu kültür çeşitliliğini kullanır.

Yaşın'ın, şiirlerinde şairi var eden sosyal çevrenin izleri görülür. Tema seçiminde sınırları zorlayan şair bireysel ve psikolojik konulara, diğer konulara oranla daha çok değinir. Bireysel ve psikolojik konulardan ise aşkı çok yoğun işler. Bu konu yelpazesine anılarını ve yalnızlığını da katan şair, metafizik konulardan ise özellikle din, rüya ve ölüm konularını işler. Şair toplumu ilgilendiren ve toplumla birlikte bireyin de etkilendiği konulara da şiirlerinde yer verir. Bunlar ise özellikle savaş, aile, tatil gibi konulardır. Yaşın'ın şiirleri bir fikrin veya siyasi bir ideolojinin sesi olmaz. Dine ve geleneğe şiirlerinde çokça yer vermese de, bu kavramları küçümsemez. Yaşamın her karesinden izler taşıyan, şiirlerinin konuları yaşayan veya yaşanması mümkün olan olayları ihtiva eder. Şair şiirlerinde milliyetçi ve güçlü karakterler yaratmayı şovenist bir yaklaşım olarak değerlendirir ve bu duruma karşı çıkar. Bu durumu emperyalizmin bir oyunu olarak değerlendirir. Şaire göre, emperyalizm her zaman savaşı hayatın doğal bir parçası olarak gösterir. Toplumlara dayatılan bu emperyalist değerler militarizmi de yüceltir. Sanatçının düşüncelerine egemen olan bu durumlar sanatçının evrene bakış açısına da yansır, böyle bir bakış açısıyla yazılan her şiir halkın gerçeklerden uzaklaşmasına, yanlışı doğru olarak görmesine ve sömürüye boyun eğmesine yaramaktan başka bir işe yaramaz (Yaşın, 2007b: 228-229). Şair şovenizme ve savaşa karşı olsa da vatan, millet, bayrak gibi milli duygulara ve savaşa şiirlerinde yer verir. Özellikle ilk şiir kitabında bu duygular diğer kitaplarına oranla daha yoğun işlenir.

Tema seçiminde ve temaların işlenmesinde özgün olan şairin şiirlerinde içtenlik ve gerçeklik ön plandadır. Yaşın'a göre okuyucu ilk dizede eğer o özgünlüğü yakalarsa şair doğru yoldadır ve kendi şiirini var etmiş demektir. Sahici olmak ve

özgün olmak adına aşırı farklılaşma ve abartılı şairane tavırlara bürünmek, sahicilikten uzaktır (Yaşın, 2007b: 286). Toplumsal çatışmaların insanlara çok bir şey katmayacağı kanısında olan şair, aslında kendisinin de bu çatışmanın bir ürünü olduğunu dile getirir. Geçmiş zamanlardaki yozlaşan ve çöken Kıbrıslı Türk toplumlarının sıkıntılarını, savaşın verdiği kayıpları şiirlerine konu eder.

Yaşın'ın şiirlerinde ilk olarak "bireysel ve psikolojik temalar" başlığı altında aşk-sevgi, anı, yalnızlık temaları incelenecektir. Daha sonra "din/mistisizm/metafizik temalar" başlığı altında Allah/ tanrı, rüya, ölüm gibi temalara bakılacaktır. Ondan sonra ise "toplumsal temalar" başlığı altında aile ve ev, orta yurttaşlık, tatil-yaz-yazlık, savaş, hayat evreleri ve kadın konularına değinilecektir. Son olarak ise diğer konular başlığı altında insani değerlerden bahsedilecektir**.**

4.1. BİREYSEL VE PSİKOLOJİK TEMALAR

Bireysel ve psikolojik temalar Yaşın'ın şiirlerinin ana hatlarını oluşturur. Bu temalar genellikle anıları çerçevesinde gelişme gösterir. Anılarını bilinçaltında hep var olan olaylar, tutkular, özlemler, acılar, aşklar ve ayrılıklar zenginleştirir. Konuları işlerken herkesin yaşayabileceği ve başından geçebileceği olayları seçer. Bireysellikten yola çıkarak evrenselliği yakalamak ister.

Sanatçının şiirlerinden hareketle, sakin, kırılgan ve yeniliğe açık birisi olduğu anlaşılır. Akıl ve hoşgörüyü ön planda tutan sanatçı, aşk ve sevgi başlığı altında bu duygunun kişiye kattığı bireysel değerlerle birlikte, yine bu başlık altında incelediğimiz cinsellik konusunda farklı tercih ve eğilimleri şiirinde işler. Anılar başlığı altında çocukluk anılarının yanı sıra Kıbrıs'ta yaşadığı geçmiş hatıralarından da bahseder. Yalnızlık temasını işlerken, kendi yalnızlığının yanı sıra evrensel bir duygu çerçevesinde konuyu ele alır. Şiirlerinde geçmişten alınan tecrübe ve geleceği iyileştirme eğilimini hissederiz. Geçmişte yaşadığı kötü anıları reddetme eğiliminden öte onların kendisine tecrübe kazandırdığı şiirlerinde belli olur. Yaşadığı değerlere saygılı ve bu değerleri şiirlerinde özenle işleyen birisidir. Şairin bireysel ve psikolojik temalarını oluşturan, aşk ve sevgi, anı, yalnızlık gibi temalardır.

4.1.1.Aşk-Sevgi

Türk edebiyatında aşk, her zaman, her dönem değer ve mahiyetini korumuştur. Örneğin, Fuzuli şark dünyasında ilahi aşkla, insan aşkını en iyi birleştiren şairken, Anadolu'ya gelindiği zaman karşımıza çıkan şair,

Karacaoğlan'dır. Aşkı farklı bir pencereden anlatan Lale Devri şairi Nedim de aşkı en güzel anlatan şairler arasında sayılabilir (Banarlı, 2007: 500). Tanzimat'tan, Cumhuriyet'e kadar her şair aşkı farklı ama aynı tatta işler. Aşkı anlatırken âşık ile maşuk arasındaki ilişki her zaman belirgin olarak okuyucuya veya dinleyiciye gösterilir. Kimi zaman âşık maşuğun aşk acısından derbeder olurken, sevgiliye kavuşmak istemez. Kimi âşık ise sevgiliye kavuşmak ister. Bu durum şunun kanıtıdır ki her âşık aşkını farklı değerlerde yaşar. Aşk, duygusu kadar tanımının da öznel olduğu bir kavram olarak karşımıza çıkar. Her bireyin kendi yaşanmışlığı, tecrübe edip kavramsallaştırdığı mutlaka bir aşk açıklaması vardır. Kimi şaire göre aşk, var olmayan bir sevgili yaratma çabası, kimisine göre var olan sevgiliye ulaşma gayretinin adıdır. Yaşın, aşk ve sevgi başlığı altında beşeri aşk, erotizm, ilahi aşk gibi konuları işler.

4.1.1.1. Beşeri Aşk

Beşeri aşk arzu ve isteklerin çok yoğun işlendiği aşk türüdür. Beşeri aşkta kişi karşı cinse veya hem cinsine olan duygularını ifade eder. Yaşın beşeri aşkı diğer temalara göre çok yoğun işler. Beşeri aşkın önemini, aşka olan isteğini, aşkın tanımını ve aşkı benzettiği şeyleri sıralayan şair, aşkın sevgilideki hali, âşık ile maşuk arasındaki ilişki, sevdiği kadına karşı duyduğu aşkın şiddeti ve onunla bir olma isteği, sevgilinin güzelliği, ayrılık ve ihanet gibi konularla bütünleşerek işlenir. Şair aşkın-sevginin önemini belirttiği "Yaralayan Şeyler" şiirinde sevgiden önemli hiçbir şeyin olmadığını belirtir. Bilimi dahi anlamlı kılan şeyin sadece sevgi olduğunu, sevgi olmayınca her şeyin anlamsız olduğunu ifade eder.

> "Yeryüzünde sevgiden önemli ne var
> Atomun bölünebilmesi
> Bir uzak yıldıza uçmak ya da
> Nasılda anlamsızlaşır her şey
> Sevgi olmayınca" (Yaşın, 2014: 83).

Yaşın aşka ve sevgiye olan inancını ve isteğini asla kaybetmez. "İstekler" şiirinde sevgili özgürlüğünü kaybetmiş, işgal altında vatana benzetilse de, âşık her zaman aşk istemektedir.

> "ben aşk istiyorum
> İşgal edilen vatanımsın Pathos
> Aşk istiyorum" (Yaşın, 2014: 183).

Aşk istediğini söyleyen şaire göre, aşk doğanın bahşettiği bir ihtiyaçtır. Aşk ve şiir, şair için yaşamın bir parçasıdır. "Küçük-Öpücük" şiirinde her şeyin şiir ve aşk olması gerektiğini söyleyen şair, hayatı bir oyuna benzetir. Aşk olmazsa bu

oyunun oynanamayacağını, şiir olmazsa yaşanamayacağını ifade eder. “Her şey şiir olmalı. Ölürsün! Aşk olmalı oynayamazsın yoksa” (Yaşın, 2014: 438).

Yaşın, aşkı birçok kavrama benzetir. Kendi şiir dünyasında aşkın birden fazla tanımını yapar. Aşkı, bazen bir şiire, kuşa, tanrıya, mevsim değişimine bazen ise kötü bir tecavüzcüye, kan emen bir vampire benzetir. İlk olarak “Sever Sevmez Şiirleri” şiirinde aşkı şiire benzetir. Aşk öyle güçlü bir şeydir ki şiir gibidir. Ateşi bile dondurabilir, suyu bile yakabilir. “Aşk dediğin bir şiirdir, ateşi dondurmak sanatıdır bu iş” (Yaşın, 2014: 233). Burada aşkı bir şiire benzeten şair, “İçinden Geçeni Birisine Yazmak İster, Çok Gençlikte İnsan ki Aslında Yoktur O Mektup Yazılan” şiirinde ise aşkı posta kuşuna benzetir. Gençlik zamanında aşkların her an bitip tekrar başlayacağını ifade etmek için posta kuşu benzetmesini yapar. “Çok gençken insan, her zaman uçan bir posta kuşudur aşk” (Yaşın, 2014: 290). “Taştan Aşk Tanrıları Yaz Tatilinde ”şiirinde ise aşkı yaz tatiline benzetir. “Çünkü aşk bir yaz tatilidir. Afrodit’in kentinde bile” (Yaşın, 2014: 229). “Kurşun Deliği” şiirinde de bu benzetmeler devam eder. Şair aşkı bu kez de bir mevsim değişimine benzetir. “Aşk mevsim değişimine benziyor” (Yaşın, 2014: 534). Dedikten sonra “Karatutku” şiirinde aşkı farklı bir benzetmeyle tanımlar. Ve aşkı, kişinin ne istediğini hiçe sayan bencil bir tecavüzcüye benzetir “Aşk bir tecavüzdür ellerimi bağla” (Yaşın, 2014: 181). “Mecburi Aşkperisi” şiirinde ise aşkı kan emici bir vampire benzetir. Bu vampirin var olması için insanın ruhunu mecburen emmesi gereklidir. Aşk da kendini var etmesi için kendine bir kurban seçip onun duygularını emmesi gerekir.

> “Ama nasıl da canlı kanlı bir aşk perisi bu asla ölmeyen asla!
> Diri kalmak için ruhunu emer de emer”(Yaşın, 2014: 535).

Aşkı ruh emen bir vampire benzeten şair “Gölgelerin Dansı” şiirinde ise aşkı, ruhu yumuşatan bir ateşe benzetir.

> “Aşk her ruhun ateşi, ayaz olsan ısınırsın onunla
> Taş olsan yumuşarsın o yandıkça... Hoşgör tapınağımızı
> Aşk şarabından içmiş bir defa, durulmaz
> Aşk bu, günaha girecek elbet, ama sen yine de gel” (Yaşın, 2014: 567).

“Ben Onda Umutsuzluğu Seviyorum” şiirinde aşkı çaresiz ve savunmasız bir varlığa benzetir.

> “Petrol atıklarının arasında hala bir aşk yaşar
> Yalnız, aykırı, yasak,
> Hiçbir silahı yok dünyaya karşı kendini savunacak” (Yaşın, 2014: 166).

Yaşın yaşamın bütün evrelerinde aşktan ve sevgiden uzun uzun bahseder. Aşktan önemli hiçbir şey olmamakla beraber yaşamın temel nedeni olarak da aşk gösterilir. “Başkasının Sözleri” şiirinde şair, dünyada aşktan daha önemli bir şey

olmadığını "Aşktan başka şey korkutmuyordu beni, "başka şey yok ki" dedi" (Yaşın, 2014: 647). Aşk için birçok benzetme ve tanım yapan şair "Şiire Dönüşürken" şiirinde ise aşkın hissi bir duygudan başka hiçbir önem arz etmediği belirtir. "Ve aslında aşk hiçbir şey değil, onu böylesine şiddetle hissetmesek" (Yaşın, 2014: 362). Sanatçı aşkın sınırının, zamanının olmadığını "Horozlu Şehir" şiirinde ise aşkın zamansız ve mekânsız olduğunu belirtir. "Oysa zamanın kovulduğu yere konar aşk, mümkündür" (Yaşın, 2014: 325). Aşk hissi kuvvetli bir kavramdır. "Geri Vites" şiirinde, kişi aşk duygusunu bir kez hissedince asla geriye dönemez. " Vaz da geçmiyorsun çaba harcamaktan, bir defa hissetmiştin ya o duyguyu"(Yaşın, 2014:507). Şair, aşkın bir defa hissedilince bir daha aşktan vazgeçilemeyeceğini söyler. "Belirtiler" şiirinde aşkın görmezden gelinemeyeceğini, asla geriye çekilemeyeceğini ifade eder. "Aşkın belirtilerini geriye çekmek için geç. Onu geçip gidemezsin bir başına bırakıp" (Yaşın, 2014: 481).

"Coca Cola Coke" şiirinde ise şair, birkaç defa âşık olduğunu fakat umduğu karşılığı bulamadığını söyler. Acı çektiğini sevdikleri tarafından zarar gördüğünü ifade eder. Aşk, burada karşımıza hayal kırıklığı olarak çıkar.

> "Aşka teşebbüs ettim birkaç kez
> Gerisi bilinen hikâye
> Sevgilim dedim öldürüldüm..."(Yaşın, 2014: 272).

Âşık defalarca aşka teşebbüs eder, sonunda hüsrana uğrar. "Yok, Aslında" şiirinde şair, âşık olmak istediğini dile getirir. Fakat aşk karşısında oldukça hayal kırıklığı yaşayan şair bunu bir isyan olarak dile getirir. "Ben de istemez miydim bir aşk yaşamayı?" (Yaşın, 2017: 88).

Aşk karşısında hayal kırıklığına uğrayan şair, "Pencere" şiirinde aşkın insan ruhuna ne denli iyi geldiğini ifade eder. Şaire göre aşk, kendisi olmak isteyene yol gösterir. "Her renk kendisi olarak görünür, aşk ışığı vurunca kalbin penceresine" (Yaşın, 2014: 367 "Sanki İkinizden Başkası Yoktu Toplantı Salonunda" şiirinde ise aşkın çevreyi soyutladığını şu dizelerde ifade eder:

> "Gölgeye dönüşen kalabalık
> Uzaklaşan konuşmalar...
> Bir çarşafın altındaydınız sanki ikiniz
> Bir de süt mavisi kanatlar:
> Kalbiniz, pır pır pır..."(Yaşın, 2014: 555).

Aşka değer katan onun gerçek olmasına sebep olan tek şey sevgilidir. Sevginin tanımı ve öneminden bahsettiği şiirlerinden sonra şair, sevgilinin güzelliği ve âşık için ne ifade ettiğini belirttiği şiirlere de yer verir. İlk olarak "İkizler" şiirinde

"kalbimiz sevgilimizin ikizidir" (Yaşın, 2014: 496). İfadesini kullanan şair "Balıkçı" şiirinde ise sevgili için güzelliğin cisim kazandığı varlık tanımını yapar.

"Teknenin kaburgasına sinen tuz
Deniz kayalıklarının göğsünde
Kekiğin mor kokusu...
Ve onca Güzelliğin içinde
Bir tek sevgilide cisimleşiyor güzellik" (Yaşın, 2014:442).

"De-Composıtıon" şiirinde, şair sevgilinin saçını dalgalandırmasından sevgilinin ruh halini anladığını şöyle ifade eder: "Dalgalı saçlarını hareket ettirişinden söyleyebilirsin, iyi bir ruh halinde mi kötü mü yoksa" (Yaşın, 2014: 542). Sevgiliyi çok iyi tanıyan âşık ondan asla vazgeçemez. "Kapan" şiirinde sevgiliyi sabaha kadar seyrettiğini belirtir.

"Gözkapağını ovuşturup
Seyrettin sabahın işbaşına dek,
Yanında uyuyan güzeli.
Şu halin saçma sapan olsa da,
Ilık bir şeyler akıyor içine onu seyrettikçe" (Yaşın, 2014: 653).

Sevgili seyredilecek kadar güzel bir varlıktır. "Görür Görmez Tanıdık Birbirimizi" şiirinde bu güzellik aslında kendi güzelliğine hayrandır. Nergis çiçeğine benzeyen sevgili aşığın gözlerine bakarken ona olan duygularından öte kendi güzelliğini görme hevesindedir.

"Nergis çiçeği
Sen kendi gözlerini göresin diye baktırıldın
Gözlerime" (Yaşın, 2014:164).

Âşık için sevgili çok önemlidir. Kişi vatanını, bayrağını milletini nasıl sebepsiz sevebiliyorsa, sevgiliyi de öyle sebepsiz seviyordur. "Aşk Eski Bir Paris Şakasıyken" şiirinde sevgiliyi nedensiz sevdiğini söyler.

"Sorsalar ulusun hangisi
Kıbrıs'ı neden özlüyorsun
Yanıtını veremediğim böyle bir soru gibi
Seni seviyorum ve nedeni yok bunun" (Yaşın, 2014:171).

Âşık için sevgili "Ziyaretçi" şiirinde, belirttiği gibi, aşığın diğer yarısıdır. "Gizlerken çıplaklığını diğer senden" (Yaşın, 2014: 614). Aşktan başka bir şey yokken evrende, sevgili de her an aşığın kalbinde yerini korur. Sevgili ile sohbet halinde olan âşık sevgili için birçok iltifatta bulunur. Şair "Uyurgezer" şiirinde sevgiliyi doğada ki unsurlara benzetir. Âşık sevgiliye bakıp şiir yazmak ister, lakin sevgilinin şiir umurunda değildir. Sevgili sadece âşıktan, ilgi ister. Âşık ise sevgilinin isteğini sonradan anlar. Ona iltifat niteliğinde şunları söyler:

"Bence sensin en muhteşem kafiye.
Harfler senin yanında ne ki,
Üzüm bağının eğreti çiti" (Yaşın, 2014: 560).

"Karatutku" şiirinde sevgiliden de kendisini sevmesini isteyen şair bunu sevginin bir gereği olarak görür. "Beni sev Pathos beni sev diyorum sana sev**,** çünkü seni sevmek istiyorum çünkü sevmem gerek" (Yaşın, 2014: 178). Yaşın aşkın her halini şiirlerinde işler. "Anastasia İçin Özel Bir Not" şiiri sevgiliye, sevdiğini belirtmek için kaleme aldığı, küçük bir not olmaktan öte gitmez. "Bunu sadece seni sevdiğimi söylemek için yazıyorum." (Yaşın, 2014: 284). Şair sadece sevgisini ifade etmek için yazdığını belirttiği bu dizesinden, sevgiliye ihtiyacı olduğunu belirttiği başka dizelere gider. "Hayatım Duruyor Sınırdışında" şiirinde aşığın bir boşlukta olduğu görülür. Onu bu boşluktan kurtaracak kişi sevgilidir.

"Gelsen kaldırsan beni buradan
Evimde yanan ışık olsan
Çaldığımda açılan kapı
Sen benim için
Gidilecek yer olsan" (Yaşın, 2014: 217).

Şair sevgiliye bu duygularla seslenirken sevgili aşığın duygularından habersizdir. Fakat âşık için sevgili o kadar çoktur ki onu kaldırsan ortada hiçbir şey kalmaz. "Hafiflik" şiirinde bunu şöyle ifade eder. " –hiç de değil, o kadar fazla varsın ki, hafifletilmesi gerekiyor bu yükün" (Yaşın, 2014: 508). "Alışveriş" şiirinde, insanın sevdiği kişiye bir şey almadan kendisine alamadığını, kendinden önce sevgiliyi düşündüğünü belirtir. "Ona bir şey almadan kendine de alamıyorsun, vermeden veremiyorsun kendine" (Yaşın, 2014:472). Şaire göre aşk, kişinin kendini unutmasını, kendi önceliklerinden önce sevgilinin önceliklerini önemsemesini sağlar "Sihirbaz" şiirinde ise sevgiliyi bir sihirbaza benzetir. Sevgilinin güzellik unsurlarını ise turunca benzetir.

"Bakışları portakal çiçeği balı
Nefesi de turunç kokan bir bahçe olursun akşamları
Ya da yıldızları gözleyen turuncu bir uçurum" (Yaşın, 2014:554).

Yaşın'ın aşkı anlattığı şiirlerinin içinde en dikkat çekenleri eşi Yael Navaro Yaşın'a yazdıklarıdır. Şair "Yael'in Bakışları" şiirinde eşi Yael Navaro Yaşın'ı işaret ederek, ona olan duygularını ince benzetmelerle ifade eder. Bu duygunun çok güçlü olduğunu sevgilisinin (eşinin) bakışlarının, onda uyandırdığı duyguları ifade etme şeklinden de anlarız.

"Ki henüz farkında bakışlarından uçan kuşların henüz
Ona en çok nar ağacı yakışır ya da mür
Alev kanatlarla gölgelenmiş gözler... Derinden derin
Ateşle dağlanmış sessizlik, mühürlenmiş
Ve o en çok bir aşka yakışır
Ki henüz farkında ne kadar güzel bir kadın olduğunun" (Yaşın, 2014:309).

"Yael'in Dokunuşları" şiirinde eşinin dokunuşlarındaki güzelliği ifade edecek kelimeler bulamaz. Bu dokunuşa bir ad vermek ister, fakat bu güzelliğe layık bir isim bulamaz. Aşk demek bile basit gelir ve sonunda ona tekrar kendi adını vermek ister.

"Yael: durulmadan akan ırmaklardaki hayal yolcusu
Onun ellerine özenir heykeller, suyla şekillenmişine mermer
Ama hangisi daha güzel, yürüyüşü... Duruşu mu yoksa?
Adı sözcüklerin son eğim noktası
Ona kendi adını verilebilir yalnızca... Yael" (Yaşın, 2014: 373).

Sanatçı aşk için yaptığı tanımları ve aşksız yaşamanın mümkün olmadığına dair yazdığı dizelerin birçoğunda eşine göndermelerde bulunur. O şiirlerinden birisi de "Eski Bir Denizkızı" şiiridir. Bu şiirini eşi Yael için yazdığı görürüz. Şair bu şiirinde eşinden sonra hayatının ikinci yarısı başladığını ifade eder. Eşiyle geçirdiği vakitlerde aşkın zamanını belirler. Evlilik ile birlikte artık, şair için aşkın huzur zamanı başlar. Bunu şiirinde "Aşkın huzur zamanındayız." dizesinde ifade eder. Evlilik ve aşkı şiirlerinde değerlendiren şair, evliliği aşkın bir dönemi, aşkın dinginliğe ulaştığı huzurlu bir dönemi olarak belirtir. Eşine olan sevgisini güzel benzetmeler ile süsler ve şiirini oluşturur. Sevdiği kadına, Yael'e şöyle seslenir:

"Ceylan bakışlı, bin bir masal kanatlı...
Oydu beklediğim. O, başkası olamazdı
Karım hayatımın kalan yarısı.
Artık huzur zamanındayız aşkın..." (Yaşın, 2014: 324).

Daha sonrasında şair "Suya İner O Ceylan Yavrusu" şiirinde kadınla çiçeği bir tutar. Birden kadını daha ön plana çıkarır. Ön plana çıkma sebebi ise çiçek ile yatak odasını paylaşmanın imkânsız oluşudur. Kadın şiirde birçok cisme benzetilir. Sesiyle bir kuşa, güzelliği ile bir çiçeğe benzetilirken, kadını yemek odasında veya yatak odasında kadın olarak görmek ister.

"Yael Yael çöllerde açar en göz alıcı çiçekler...
Ama aşk olsa da bir çiçek ile yatak odasında uyumak olmaz
Olmaz, şarkı çağıran bir ıslık ile yemek odasında.
Nedense aşk çocuklaştırır insanı..." (Yaşın, 2014: 342).

Evin her köşesinde sevdiği kadını görmek isteyen şair, ondan asla ayrılmak istemez. Sevdiği kadından yalnızca uyurken ayrıldığını, bu ayrılığın dahi onda yarattığı üzüntüyü "Uykuya Giderken" şiirinde belirtir.

"Hoşça kal" demişti Yael
Uykuya giderken ayrıldık
Ve yolculuk başladı ayrı ayrı
Birer rüyaya doğru" (Yaşın, 2014: 359).

Şair sevgilisi için diğer yarım benzetmesinin yanı sıra ikizim benzetmesini de yapar. "Gizli" şiirinde "Boğduğum gizli ikizim, ne yazsam yalan, ben

yalnızcasına sana aitim" (Yaşın, 2014: 428). "Kıskanç Kocanın Rüyası "şiirinde karısını çok kıskanan kocanın gördüğü kâbusu anlatır. Rüyasında karısının kendisinden alınabileceği fikriyle deliye döner ve uyanır uyanmaz karısına sarılır. Bu yaşadığı travmayı atlatmaya çalışır.

"Kalan kolumla karıma sarılarak
"bücür tatlısı sincabım" diyorum "bilsen ne abuk rüyalar
gördüm" (Yaşın, 2017: 85).

"Kelebek Kanatlı Melek" şiirinde yine eşi Yael'e ithafen, aşkını ve evliliklerini anlatır. Bu şiirde aşklarının bir düş olduğunu ve her an bitebileceğini düşünerek üzülür. Sevdiği kadınla doğduğunu ifade eden şair, onsuz ölmenin de haksızlık olacağını söyler.

"Kapıyı açınca bir gülümseme büyür
Ama her an ağlayabilir
Bir gün ölüp ayrılabileceğimizi düşünerek
Sanki birlikte doğmuş olsak da,
Ayrı ölmek haksızlık" (Yaşın, 2014: 335).

Sevgili ile ayrı ölmenin bile haksızlık olduğunu düşünen şair için sevgili her şeydir. Sevgili gidince yaşamanın da anlamı kalmaz. Çünkü dünya onunla öyle dolmuştur ki sevgili yok olunca dünya da bomboş kalır. Bu durumu "Güneş Tutulması" şiirinde sevgilinin gidişini güneşin kaybolmasına benzeterek anlatır. Güneş yok olursa diğer ışıkların hiçbir anlamı kalmaz.

"Birisi gider boşalır dünya
Güneş kaybolduktan sonra
Perdelerimi açsam ne, dersin
Işığı yaksam ne
Renkler söndükten sonra." (Yaşın, 2014: 537).

"Kedi Zamanı" şiirinde şair sevgiliyi bir kediye benzetir. Benzettiği kedi çok kıskançtır. O kadar kıskançtır ki aşığın rüyasını bile kıskanır. Kendisine âşık edene kadar uğraştığını, âşık edince ise kedinin çok mutlu olduğunu söyler. "Kıs kıs gülüyor hınzır mahlûk, seni kendisine âşık ettiğinden emin ya" (Yaşın, 2014: 524). Kediye benzeyen sevgilinin, aşığı kendine nasıl âşık ettiğini "Ruh Hırsızı" şiirinde belirtir. Sevgili her haliyle aşığı kendisine âşık eder. "Seni öyle seviyorum ki, "ben senim" der. Beğenisini belli eder ve taşkındır sevişmesi" (Yaşın, 2014:422). "Zeyrekte Melekler Gezer" şiirinde sevgili bir melektir. Gerçek olup olmadığından emin olamayan âşık ise ona dokununca hayatında ne değişeceğini merak eder.

"Gerçek miydi dokunabilmek ona
Yoksa kurbağaya, kurda, insana mı dönüşürdü dokunulsa
Neme lazım dedim ve yürüdüm?"(Yaşın, 2014: 383).

Şair uzun sürelik ömürlük sevgililerden, bahsettikten sonra, kısa sürelik aşkların da varlığından bahseder. "Uyum Oyunu" şiirinde yaz aşkı olarak tabir

edilen, kısa dönemlik ilişkilerin varlığını dile getirir. Bu ilişkiler zamanla unutulup gitse de ara ara aşığın aklına gelir.

> "Geceleyin ağaca asılmış,
> Yabancı meyvelere benzer yazlık sevgililer,
> Yıllar geçtikçe uyarır sizi
> O kısacık uyumsuz sevişmeler."(Yaşın, 2014: 339).

İnsan kalbi ile aklını aynı çatı altında çok fazla yaşatamaz. Aklın olduğu yerde kalbin, kalbin olduğu yerde ise aklın huzursuzluğu hemen belirir. Şair, bize bu durumu "Buluşma Noktası " şiirinde bir istek olarak belirtir. "Nolur akıl ile kalbin bir buluşma noktası olsa" (Yaşın, 2014: 643). Çünkü insan sevilip sevilmediğini aklıyla da idrak etmek kuşkularından arınmak ister. Fakat kalp ile akıl uyuşmadığı için bu kuşku hep olur. Şair "Fotoğraf" şiirinde aşığın sevilip sevilmediği konusunda kuşku duyduğunu belirtir. Çünkü insan kendi duygularının yanlış veya doğruluğundan eminken, karşıdakinin duygularından tam anlamıyla emin olamaz. "Kuşkulusun sevilmiş miydin, sevilmemiş mi?" (Yaşın, 2014: 517). Bu kuşkulardan kurtulmak isteyen âşık, sevgilideki değerini de bilmek ister. "Şarabi Gece" şiirinde artık âşık, kıymetinin bilinmediğinden şikâyet eder. Kendisini en kaliteli şarap olarak gören âşık, diğer rakiplerini ise ucuz ve basit şarap olarak görür. "Şarap da şarap olduğunu hissetmek istiyor, ruhun mahzenlerinde yaşını başını alıp bekleye bekleye" (Yaşın, 2014: 447). "Kiraz Zamanı" şiirinde sevgilinin aşkının ve hayalinin yeterli olabildiğinden bahseder. İnsan sevince sevgilisini hayal etmesi dahi yeterlidir. Aşığın kalbi bu aşkla o kadar doludur ki ona gerçekten kavuşmak dahi istemez.

> "Gerçekten kendisini bulmak isteyene gerekmez,
> Hayallerinden başka bir şey"(Yaşın, 2014: 468)

"Kelebek Avcısı" şiirinde ise aşkım kelimesinin hissedilmeden söylendiğini belirtir: "Aşkım dersin aşk kuşu konmasa dalına, çiçeklenmese de kiraz ağacın" (Yaşın, 2014: 475).

Aşkı ve sevgiliyi anlattıktan sonra bu bölümde aşkın nihai sonuçlarından olan ayrılığı da işler. Ayrılığı işlediği şiirlerinde âşık, aşkı ihanetle veya yalanlarla oyalayan sevgiliye karşı oldukça sert ve acımasızdır. Sevgiliye bir türlü kavuşamayan âşık, sevgilinin sevgisini hak etmediğini düşündüğü dizelere yer verir. Sevgili âşık için zaten sevgiyi hak eden birisi değildir. Sevgiliden intikam almak için her türlü yolu mubah görür. Şair sevgilinin aşkı kötüye kullandığı, aşığın ise aşkı için mücadele ettiği dizelere yer verir. Sevgilinin hızlı değişen ruh halini "Çıldırık" şiirinde şu dizelerle ifade eder:

> "Sabah-Aşkımız öyle ruhani ki diyor
> Ayrılamayız sonsuza dek

Öğlen- Terk ediyorum seni zındık diyor, bitti" (Yaşın, 2017: 62).

Sevgili hem psikolojisi bozuk hem de nankördür. Âşık ne kadar onu düşünse de o kendi bildiğinden şaşmaz. Ve bu halleri zamanla aşığın içindeki aşkı da bitirir. "Kedi Kehaneti" şiirinde sevgiliyi nankör bir kediye şu dizelerle benzetir: "Nasıl yaşayacaksın aynı evde seni sevmeyen şu nankör kediyle" (Yaşın, 2014: 495). "Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde, sevgili aşığın sevgisine karşılık vermez. Aşık sevgiliye doyacakken tek başına kaldığını belirtir.

"Ak leylaklarla gelmiştim sana
Sıcaklığını versen yeterdi
Kilit vurdun sevmenin kapılarına
Usulca yatacakken kucağında" (Yaşın, 2014: 89).

"Geçip Gitti Aşk" şiirinde aşkın kısa bir süre insanın hayatını etkilediğini daha sonra her şeyin normal haline döndüğünü şu dizelerle ifade eder:

"Aşk geçip gitti yanımdan
Değiverdim çok sıcak harmanisine
Derinden derine bakışıp bir an
Yolumuza devam ettik ikimiz de." (Yaşın, 2014: 225).

Aşkın kalıcı olmadığını "Gidici" şiirinde şair , "Rüzgârın sözüne bel bağlanmaz" atasözü ile ifade eder (Yaşın, 2014: 649). "Yakınlık " şiirinde de aşkın anlık bir şey olduğunu belirtir. Şair burada aşkı, içki şişesinin içindeki içkiye benzetir. İnsan ilişkilerinin çıkara dayandığını söyler. Bunları söylerken de utanır.

"Utanıyorum gerçeği söylemeye:
Ancak içki şişesinin içindeydi aşk
Arkadaşlık ise hesap işi
Sen yasak bir kitapsın sana
Kendinden uzaklaşmaktır çünkü yakınlığın ederi" (Yaşın, 2014: 299).

"Denizin İçinde" şiirinde şair kıtadan kıtaya sürüklenen cesetlerin arasında aradığı şeyin "Bizden hiç gitmeyecek bir sevgili" olduğunu ifade eder (Yaşın, 2017: 56). Bu şiirde Elence bir atasözüne yer veren şair aşkın insanda her zaman baki kalmadığını söyler. Bu söz şöyle bir sözdür: "Yüzükler düşer parmaklar kalır." Burada aşkın ve sadakatin işareti olan yüzüğün bir gün çıkacağını, insanın kendisiyle kalacağını belirtir. "Aşkın Doğal Akışı" şiirinde şair aşkı akışına bırakmanın onu kaybetmek olduğunu dile getirir. Zamanla sevgiliye ait ne varsa gözden ve hafızadan silindiğini ifade eder. Sevgilinin kokusu, vücudundaki izleri artık aşığın gözünün önünden silinir.

"Doğal akışına bırakalım aşkı" dedin
Seyreldi buluşmalar ve unuttun
Kokusunu git gide onun
Omzundaki benler bile silindi belleğinden" (Yaşın, 2014: 465).

Bu durumu bilen sevgili ayrılıp gitse de unutulmak istemez. Bu sebeple aşığa kendine ait eşyalar bırakır. “Hatırlanmak İçin Unutulan” şiirinde şair bunu şu dizelerle ifade eder.

> “Oysa unutmamıştın o tişörtü, bırakmıştın öyle seni hatırlasın
> Diye, bir daha dönmeyeceğin için” (Yaşın, 2014: 467).

Âşık ise sevgilinin dönmesini umut eder. “Kahvaltı Sofrası” şiirinde “Bekliyorsun hala sus pus kahvaltı sofrasında” (Yaşın, 2014: 527). Bu durumdan rahatsız olan âşık “Ötesi” şiirinde sevgiliye öfkesini gizler. Çünkü sevgili onu terk eder. Âşık ise onu hala sevmektedir.

> “Seni böyle seven birine gerek duymadığına göre
> Sevgi gibi sevgiyi hiç görmemiş olmalısın... Demeye dilim varmadı
> Üzülürsün diye sustum-
> Beni o kadar kırmıştın ki, ben de seni kıramazdım” (Yaşın, 2017: 70).

Düş-kadın” şiirinde âşık onu terk eden sevgilinin onu terk edip gittiğini, kabul etmez. Yürüdüğü zaman ışık süzmeleri arasında sevgiliyi görür fakat emin olamaz.

> “Aynı yere bakıyorum hala tekrarlansın diye aynı düş
> Doğrusu bilemiyorum da, düşten bir kadın mıydı o?” (Yaşın, 2017: 48).

Gün boyu” şiirinde sevgilisinin evden gidişi ve sonrasında kendisinin ruh halini şu dizelerde ifade eder: “Gün boyu sarıldın öyle, başını koyduğu yastığa” (Yaşın, 2014: 435). Âşık sevgiliyi hep bekler. Çünkü her şey onu hatırlatır. “Sabah Kahvesi” şiirinde elinde kahvesiyle hala sevgiliyi bekleyen âşık içtiği kahvenin bile sevgiliyi hatırlattığını belirtir.

> “Yudum yudum içtiğin koyu kahve onu hatırlatıyor,
> Ondan ayrılmak sigarayı bırakmak gibi bir şey” (Yaşın, 2014: 528).

“Sevgili Üzüntü ”şiirinde onu bırakıp giden sevgili döner, fakat âşık sevgilinin kalacağından emin değildir. Tekrar aşığı yalnız bırakacaktır. Onu yalnız bırakmayan tek şey üzüntüdür. Çünkü sevgili terk ettiği zaman üzüntüyü kendisine sevgili yapmıştır. Bu sebeple de üzüntüsünden ayrılmak istemez.

> “Nicedir birlikte yaşarken ayrılalım derim
> Birden, döndün diye sen...
> Nasılsa bir gün yine üzülmem gerekecek
> Boşa gitmesin bari ödediğim üzüntü taksitleri” (Yaşın, 2014: 497).

“Yağmurlu Bulut” şiirinde sevgili gitmek istemese de gitmek zorunda kalır. Bunu şair şiirinde şu dizelerle ifade eder.

> “Sevgilim hoşça kal
> Gidiyorum
> Ağlayarak, usulca” (Yaşın, 2014: 79).

Bu ayrılığın etkisinden söz ettiği "Gidiyorum, Beni Bekleme" şiirinde ise sevgili gitse de aşığı huzursuz eden bakışları kalır.

> "Gidiyorum... "gideceksen git!
> Ama bana saplanan bakışlarından korkuyorum
> İnsanda huzur bırakmayan tutkuyu"(Yaşın, 2014: 172).

Aşığın aslında ayrılığı, hak ettiğini de hissettiğimiz "Halvet" şiirinde insanın sevgilisiyle bir olmaması durumunda onu kalbinin bile terk edeceğini söyler.

> "hayat bırakır yalnızlığına kapananı. Ne defne ne deniztaşının
> Güzelliği... Kalbi bile terk eder sevgilisiyle bir olamayanı" (Yaşın, 2014: 450).

Âşık onu terk ettiği için sevgiliye çok kızgındır ve ondan intikam almak ister."%99 Angel" şiirinde sevgiliden intikam almak için yalandan aşk oyunları oynadığını ifade eder.

> "Yalanlarla yazıyorum ve karanlık aşk oyunları
> Oynuyorum, kalp kırıyor, gönül çeliyor
> Ve maske takıp intikam saatini bekliyorum" (Yaşın, 2014: 361).

"Jane" şiirinde bir aşk filmini anlatan şair burada kendinden bahseder. Şair filmdeki Jane adında bir kadın ve ona âşık iki adamdan bahseder. Birisi şair diğeri ise tuhaf ve zengindir. Şair Jane'nin zengin adamla evlenmesini şu dizelerde ister:

> "İkinci adamla evlensin istiyorum
> Yine de, filmin sonunda... Rahat etsin
> Üzülürdüm ben kızım bir şaire varsa
> Ya da roman yazacak diye yalnız yaşasa" (Yaşın, 2017: 75).

Şair olan kişi kendisine benziyordur. Bu adam, roman yazmak için eşinden ayrı yaşıyordur. Şair kendisinin yaptığı bu durumdan memnun olmadığını şiirinde ifade eder. Beşeri aşk başlığı altında aşkın tanımı, önemi, insana kattıkları, sevgilinin âşıktaki durumu, ayrılık gibi konuları içeren şiirler değerlendirildi.

4.1.1.2. Erotizm

Edebiyata çeşitli nedenlerle başta ahlaki sebepler gerekçe gösterilerek dâhil edilmeyen birçok konu vardır. Aşk düşünüldüğü vakit bu konuya dâhil olan konu ise cinselliktir. Sanatçıların bu konuyu edebiyata sokması yenilik arayışında olduklarının kanıtıdır. Fakat Batı edebiyatında bu konu dâhilinde var edilen edebi eserler yenilik vaat etmez. Çünkü cinsellik Batı için aşılmış bir konudur (Aytaç, 1995: 40-41). Türk şiirinde özellikle halk ve divan şiirinde cinsellik geri plandadır. Özellikle din etkisinde kalan divan şiirinde cinsellik diğer edebi dönemlere göre daha da geride kalır. Türk yazarlarının cinselliğe yaklaşımı kırklı yıllarda, daha önceki dönemlere göre daha rahat bir hal alır. Nazım Hikmet de, Garipçiler de, Bedri Rahmi ve Cahit Külebi gibi daha birçok yazar cinselliği yaşamın doğal bir boyutu olarak şiirlerinde işlemeye başlar. Cevat Şakir için yüceltilecek bir doğa olayıdır. Ellili ve altmışlı

yıllarda ise cinsellik daha da yoğun bir şekilde edebiyata girer. Bu dönemin en erotik şiirleri Cemal Süreyya'nın kaleminden çıkar (Ecevit, 1992:168).

Cemal Süreyya'nın şiirlerinde cinselliğe yaklaşımı ile Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde cinselliğe yaklaşımı birbirine benzer. Yaşın da Süreyya gibi cinselliği doğal yaşamın bir boyutu olarak görür. Sanatçının, aşkın yanında cinselliği de çokça işleme sebebi, yenilik arayışından değil, Batı edebiyatına olan yakınlığındandır. Bu sebeple cinsellik şiirlerinde kadın ve erkek arasındaki aşk duygusunun nihai sonucu olarak işlenir. Özellikle kadının dış görünüşü, vücut hatları, giyim kuşamı gibi özelliklerine değinilse de cinsellik aşkın nihai sonucu, uzlaştırıcı, yasak, tutkulu, ihtiyaç, eşcinsellik gibi kavramlarla birlikte işlenir.

İlk olarak "Kavis" şiirinde kadının vücut hatları kutsal bir obje gibi anlatılır. Topuğundan tırnağına kadar ona tapar. Çünkü kadının her hattı şairde farklı duygular uyandırır. Bunu dizelerinde şöyle ifade eder:

> "Sedef gölgeli
> Ayak tırnaklarının kesimine tapıyorsun. Hafifçe genişleyip
> Baldırına yükselen ince yapılı bacaklarına..."(Yaşın, 2014: 443).

Sanatçı sevgilinin vücut hatlarını anlatırken onda uyandırdığı erotizm duygusunu hissettirir. "Elinde Nergis Çiçekleri" şiirinde, sevgilinin giydiği siyah çorap ve minicik siyah etek de kadının vücut hatlarını ve görüntüsünü yansıttığından erotizm duygusunu verir.

> "Sevgilim döndü bana, sevgilim döndü.
> İşte duruyor karşımda
> Siyah çorap giyiyor, minicik siyah etek
> Sanki siyam kedisi
> O yemyeşil gözleri..."(Yaşın, 2014:163).

Kadını canlı olarak işlediği erotizm temalı şiirlerinde, kadına duyulan arzularını gizlemenin zorluğundan bahseden şair "Önce Bakışlar Konuşurdu ve Sonra Söz Bulundu" şiirinde bu arzuları gizlemek için sözün bulunduğunu şöyle ifade eder.

> ""Ey kuşatılan tutku şatosu
> Ya da nedir benden istediğin
> Ve aslında kendinden istediğin ne senin
> Önce bakışlar konuşurdu ve sonra söz bulundu
> İnsan gizleyebilsin diye arzusunu" (Yaşın, 2014: 169).

"Çiğnenmiş Nergis Çiçeği Kokuyor Yatağım" şiirinde sevgiliyi nergis çiçeğine benzeten şair yaşanan tutkulu zamanlar geçse de sevgilinin kokusunun her zaman yatakta kalacağını şu dizelerde ifade eder:

> Akan bir aşkın duran bir şarkının içinde
> Bu gece bir anı olacak az sonra
> Ama nergisin kokusu kalacak yatağımda." (Yaşın, 2014: 170).

"Marika'nın Mustafa" şiirinde ise cinselliğin ön planda olduğu görülür. Marika'nın kocası Mustafa ile olan sevişme sahnesine penceredeki küpe çiçeklerinin şahit olduğunu belirtir. Onların şahitliği doğrultusunda, bunu şöyle ifade eder:

"Pencerenin içindeki küpeçiçeği
Sarmaş dolaş çırılçıplak yuvarlanırken
Bir bebecik gibi ikisi" (Yaşın, 2014: 195).

"Aşk Oyunları" şairin cinselliği en yoğun işlediği diyalog şeklinde kaleme alınmıştır. Kadın ve erkek olarak iki kişinin birbirine methiyeler yazdığı şiirde, vücutları ve beraber oldukları her an farklı benzetmeler ile verilir. İlk olarak kadınla başlayan şiirde aşk ve tutku bir aradadır.

"Kadın:
Tanrının oğluna benzer biri girdi odama
Ağzındaki nar yaktı ağzımın içini
Ceylan bakışlı civan
Bir defacık daha öp ve yüzyıl sonra bırak beni" (Yaşın, 2014: 222).

Tanrının oğluna benzetilen, ceylan bakışlı, civan erkek bu dizelere karşılık hemen şunları söyler:

"Erkek:
Çölden çıkmışa benzer yeni yeten oğlan
Yeniyetme oğlana benzerim ben de
Ve sen her çeşit yemiş veren bir bahçesin
Yemeden önce nasıl yutkunursa oğlan
Yemeye kanmazsa nasıl
Bende öyleyim seninle sevişirken."(Yaşın, 2014: 222).

"Kafes "şiirinde evli bir erkek, özgürlüğüne düşkün bıldırcına benzetilir. Şair bir çöl pazarında gördüğü bıldırcınların ayağında halka olmadığı halde uçmadıklarını, korktuklarını söyler. Evli bir erkekte sevişmenin tam ortasında eve erken dönmesi gerektiğinin farkına varır. Çünkü evlilik, bıldırcının ayağına takılan halkaya benzetilir. Şaire göre evli bir erkek özgür değildir. Onu buna zorlayan hiçbir şey yoktur. Fakat evliliğin verdiği bir baskı ile özgürlüğü elinden alınır. Bu durumu şiirinde şöyle anlatır:

"Sevişmenin tam ortasında durum değerlendirmesi yapan adam
Saate baktı tekrar azıcık gevşetti kravatını
Ve katlayıp diplomat çantasına kaldırdı kanatlarını
Yine erken dönmeliyim eve"(Yaşın, 2014: 480).

Şair "Melek ile Adam" şiirinde ise bir adamın melekle sevişmesini anlatır. Meleğin adamın canını alırken onun ruhuna indiğini ve ruhunu büyük bir şehvetle aldığını söyler. Fakat adam canının alındığının farkında değildir. O sadece melekle seviştiği ana hâkimdir. Şiirde büyük bir arzu ve şehvet işlenir. Adamın yaşadığı o anları şair şöyle ifade eder:

"Soyuyor adamı şimdi upuzun parmaklarıyla okşayarak saçlarını
Her bir düğmeyi çözüşünde öpüşler kondurup bedenine

Usulca sızar eklemlerinden içeriye
Arzunun diliyle
Zamanı kısaltıp, uzatır bakışıyla seviştiği anları" (Yaşın, 2014: 488).

"Ölünceye Kadar Senin" şiirinde sevgilinin kulağına fısıldanan sözlerin aslında güzel bir sevişme için yalandan söylendiği ifade edilir. Aslında söylenen bu sözler çok özel sözler değildir. Başkalarına da söylenebilir. Şair bunu şu dizelerde belirtir:

"Bir aşk anını sonuna kadar yaşayabilmek içindi
Fısıldanan her şey
Ve daha önce başkasına verilmiş bir sözü bozmaktı
Sevişirken sana verilen sözler." (Yaşın, 2014: 288).

"İpek" şiirinde ise şair aşkı iki yabancı arasında bir antlaşma bir ateşkes olarak görür. Aşkla kimsenin anlaşma yapamadığını ifade ettiği şiirde cinselliğin aşkı uzun süre değil sadece bir süreliğine yaşattığını ifade eder.

"Sevgili bir yabancı
Sevişmeler... Ateşkes
Kim anlaşma yapabilmiş ki aşkla (Yaşın, 2014: 310).

"Öngörülmüş Yalnızlık" şiirinde cinsellik ve yalnızlık birlikte işlenir. Şair yalnızlıktan korunmak için, onca yabancıyla yatıp kalktığını, seviştiğini fakat bunun sadece cismi olduğunu hiçbir şey hissedilmediğini ifade eder**.** "Sevişirsin orada her isteyenle okşayışları sana dokunmasın"(Yaşın, 2014: 289). Burada aşkın olmadığı, duyguların olmadığı bir sevişmenin, kişinin ruhuna bir şey katmadığını ifade eder. "Yanlışlık" şiirinde ise sevgilinin görüldüğü anda ona karşı konulamayacağını şu dizelerle ifade eder: "Kapı açıldığı an sevişmek kaçınılmaz"(Yaşın, 2014: 526). Sanatçıya göre sevgili her zaman arzulanan bir varlıktır. "Senin Yatağında" şiirinde sevgiliyle aynı yatakta güne gözlerini açmanın mutluluğunu ifade eder. Sevgiliyi yatakta seyretmeyi, çiçekleri meyveye dönüşen erik ağacını seyretmeye benzetir.

"Rüya gibi bir şeydi yatağımda
Uyandığını görmek bu sabah-
Ve gündüzden geceye
Çağıl çığıl çiçekleri meyveye dönüşen
Erik ağacı gibi bir şey yatağımda
Uyuduğunu görmek bu akşam" (Yaşın, 2014: 523).

"Rüya Perisi" şiirinde de yine bu anları anımsar. "öpüşmekten soluksuz kaldığını hatırlıyorsun en son ve kendi kalp atışlarını onun göğsünde hissettiğin anı" (Yaşın, 2014: 503)."Heykel" şiirinde şair, sevgiliyi ruhsuz bir heykele benzetir. Her şeyiyle mükemmel olsa da soğukluğu ile aşığa karşı mesafeli olduğunu ifade eder. Bu mesafe sevişme anında bile hissedilir. Şair bunu şu dizelerde şöyle ifade eder:

"Bilmem kaç kez sevişseniz de hiçbir vakit birleşemeyeceğin gövde.
Dokunuyorsun artan bir hararetle dengelemek için soğukluğunu" (Yaşın, 2014: 441).

Birbirini seven iki sevgilinin, birbirlerine karşı mesafeli ve soğuk oluşuna anlam veremeyen şair bu durumu "Esirgeyen" şiirinde eleştirel bir dille sorgular. Kişi mutlaka ölecektir. Yıllarca bedenlerini birbirlerinden esirgeyen sevgililerin bedenleri bir hafta içinde parça parça olacaktır. Ayrıca bunu yapanlar yılanlar, çıyanlar, kırkayaklar ve daha birçok ürkütücü mahlûkattır.

"Üçüncü gün, solucan, kurt, çıyan
Kemirecek ikinizi de
Ve çürüyecek diliniz, birbirinizin dudağında, göğsünde
Dolaştırmayı esirgediğiniz." (Yaşın, 2014: 543).

"Üşüyen" şiirinde sevgiliyle beraber uyanılmayan yatakta tek olmanın insanı üşüttüğünü şöyle ifade eder: "Gün kısaldı, uzuyor geceler, tek olmak üşütüyor. Çift kişilik yatakta" (Yaşın, 2014: 550). "Tutkular" şiirinde ise insanın tutkularını, kendi yaktığı ateşle eriyen muma ve çiğnenmiş sümbüle benzetir.

"Eriyorsun içinde arzunun şiddetinden,
Kendi ateşiyle akan mum, çiğnenmiş sümbül." (Yaşın, 2014: 644).

"Spinoza Üzerine 12. Dersten Önce" şiirinde aşk ve cinsellik şu dizelerde işlenir:

"Nihayet bir sevişmenin sabahında
Gizemli bir bileşim hissediyor sevişenler
"Sen tanrısın güneş" der gibidirler..."(Yaşın, 2014: 639).

Sanatçı son şiir kitabında yer alan, kitapla aynı adı taşıyan "Abuk" şiirinde cinsellik konusunu yoğun olarak işler. Cinselliğin yanı sıra, eşcinsel bir ilişkiye de şiirinde yer verir. Şiirinde başında kırmızı kasketi olan bir bey ile yattığını şöyle ifade eder:

"Kırmızı kasketi katiyen çıkarmayan biriyle yatmıştım mesela
Nazik ve temkinli bir bey...
Hararet bastıkça ter içinde, final pozisyonundayken bile
Başındaki o şeyle örtüyor çırılçıplaklığını
Nazik ve temkinli bir bey...yani hiç
Tekinsiz değil benim gibi" (Yaşın, 2017: 52).

"Gülünç Derecede İncelikli" şiirinde sıkılgan ve aynı zamanda unutkan bir kadından bahseder. Bu kadın başladığı kitabı bitiremeyen, birçok şeyi unutan, sık sık ev değiştiren, uzun süreli ilişkilerde çok sıkılan ve hayatı tekrar yaşayabileceğini sanan bir kadındır. Şair bu kadınla olan ilişkisinde kendine hâkim olması gerektiğini söyler. Bu kadın sevgilisiyle beraber olmak için geldiği geceyi uyuyarak geçirir. Şair bu durumu şöyle ifade eder:

"Bırakın sevişmeyi, sarılamıyor, "enerjisi yok"
Kılcallarından geçen negatif elektrikle çırpınıyor kalbim" (Yaşın, 2017: 57).

"Çarpışmalardan Kalan" şiirinde, insanların istek ve arzularının sevişme gecesi hatırlanmadığını sonrasında ise artarak devam ettiğini şu dizelerle belirtir: "Onca sevişme gecesi hatırlanamazken, unutulmayan içinizde kalan istek. Hep bir başka düşle çoğaltılan..."(Yaşın, 2014: 449). "Sevişme" şiirinde ise cinsellik ön plandadır. Şair bu şiirde iki insanın sevişirken kendileri olmaktan çıkıp yırtıcı, vahşi bir canavara dönüştüğünü ifade eder. Sevişmenin aşktan soyutlanmak olduğunu ve insanın sevişirken yaratığa benzediğini söyler. Sevişme için ise ruhların gövdesinden kurtulmak için yaptığı bir savaş, tanımını yapar.

"Beyaz çığlıklar... Aşk değil bu!
Ölümcül bir çarpışma,
Gövdesinden kurtulmak isteyen iki ruh arasında." (Yaşın, 2014: 437).

"Asansör" şiirinde ise," Yanıldınız, intihar edecek yer aramıyorum, sevişmeye gidiyorum asansörde" (Yaşın, 2014: 295). İfadesini kullanır. "Seninle Dile Gelir Sessizliği Gecenin" şiirinde aşkın yanı sıra cinsellik şu dizelerde işlenir:

"Çırılçıplak bir çığlık gibi beni soyar benden
Beyaz çarşaflara, loş ışıklara benzeyen sesin
Ve senin sıcaklığında titreyerek
Kozalağından çıkar bir kelebek
Kanatlanır suda ışıldayan taç yapraklar
Savrulur saçların uçar..." (Yaşın, 2014: 167).

Sevgilinin sesindeki o hoşluk ve sıcaklık âşıkta farklı bir duygunun kapılarını aralar. Sevgilinin sesini beyaz çarşaflara loş ışıklara benzettiği şiirinde bu sesin âşıkta uyandırdığı cinsellik duygusu da hemen göze çarpar.

Erotizm temalı şiirlerinde Yaşın, cinselliği farklı boyutlarla ele alır. Cinselliği aşkın nihai sonucu olarak gördüğü şiirlerinin yanı sıra, uzlaştırıcı, yasak, tutku ve özlem, ihtiyaç ve eşcinsellik gibi görev ve tercihler doğrultusunda işler. Burada sanatçının bu tasnife uyan şiirleri değerlendirildi.

4.1.2. Anı

Oluşumunun temelini öz yaşam öyküsünün oluşturduğu anı, kişinin başından geçenleri anlatmasıdır. Burada anlatıcının olaylarda önemli rol üstlendiğinin de altı çizilmelidir. Anıyı oluşturan en önemli şey hayatın evreleridir (Özyer, 1994: 16). Geçmiş geleceği besleyen büyüten ve yanlışlarını en aza indirgeyen tecrübeler öğreten bir rehberdir. Şimdiki zamanı yaşarken geçmiş zamanı iyileştirme işlemi yapar. Geçmiş üzeri kapatılmış yaşanmışlıkları hiç bozulmadan saklar. Hatırlandığında kişide bıraktığı hüzün onun en büyük özelliğidir. Çetin, anıların kişi de uyandırdığı hüzün duygusunun sebebini şöyle açıklar:

> "Geçmişi yaşama ve hatırlama insana en çok hüzün verir. Bunlar ya hiç olması istenmeyen olaylardan dolayı ya da güzel, hoş, tatlı ve mutluluk verici olayların tekrarlanamayacak şekilde geçip gitmesinden duyulan hüzünlerdir" (Çetin, 2013: 199).

Mehmet Yaşın geçmişin acısını hissederek şiirlerini kaleme alır. Şiirlerinde genç yaşta kaybettiği annesinin acı hatıraları, Kıbrıs Savaşı'nın bıraktığı ahlaksal çöküntü, yurtsuzluk, çocukluk hatıraları, çocukluğa ait eşyalar, mekânlar, aşkları gibi anılarını besleyen kaynaklara yer verir. Anılarında daha çok kaybedilmişlik duygusu ön plandadır. Bu kayıpların çoğunu, çocukluk yıllarında verdiğinden şairin anılarının büyük bir kısmının çocukluk anıları oluşturur.

"Heımetlos" şiirinde şair, kendini hiçbir mekâna ve toplumsal yapıya ait hissetmez. Çocukluğunun geçtiği evini ve o zaman ki yaşantısını hatırlar. Doğduğu evin dış özelliklerinin yanı sıra onda yaşattığı duygu ön plandadır. Yaşadığı evden ve aileden özlemle söz eder.

> "Doğduğum o beyaz badanalı ev
> Yazları daha beyazdı
> Hani ninem göğsüne takardı çiçekleri
> Ve akşam olunca
> Ninemin memesi mis yasemin açardı" (Yaşın, 2014: 24).

"Bahçıvan" şiirini kendi içinde beş bölüme ayıran şair her bölümde şiirlere farklı adlar verir. Bu şiirlerden ilki olan "Kurak Zamanlar" şiirinde çocukluğunun geçtiği evi ve bahçeyi hatırlar ve tasvir eder. Bu bahçede olan çiçekler ve ağaçlar, orada yaşayan insanların durumunu yansıtır. Bu çiçekler ve ağaçlar neşelidir. Çünkü şairin yaşadığı o evde herkes neşelidir. Ev ve aile kavramı şairin çocukluk anılarının temelini oluştururken, bu iki kavram aynı anda var olur.

> "Bahçemiz genişti ve hep evde otururduk biz
> Katmeri- karanfil, menekşe, sümbül
> Çeşit çeşit neşeli çiçeklerimiz...
> Ve panjurlarımız hep ağaçlara açılırdı." (Yaşın, 2014: 352).

"Kırlangıç" şiirinde de çocukluğunun geçtiği evden ve o evle birlikte yaşadığı geçmiş günlerden bahseder. Burada bazı anılarının hafızadan yavaş yavaş silindiği gözlemlenir.

> "Uçan kuşları karıştırıyorum bir de:
> Kumru muydu, yo tarlakuşu, kırlangıç mı yoksa
> Evet, sanırım bir kırlangıç
> Hani Lefke'de evimizin verandasında
> Evimiz mi dedim.(Yaşın, 2014: 347).

"Bilemedikleriniz" şiirinde yeniden canlanan bir çocukluk görülür. Bu şiirde çocukluk döneminde yaşantılarına şahitlik ettiği kişilerden ve o kişilerin anılarındaki görevlerinden bahseder. Şair sonradan gidip gördüğü, çocukluk yıllarına ait bir mekânda geçmişe dalar ve o mekânın geçmişteki işlevini belirtir.

"Bilemezsiniz siz,
Şu yolda
Mihail dedenin karpuzları satılırdı
Ve onun çelimsiz karısı
İkide bir çekerek kara çoraplarını
Gelip geçene su dağıtırdı." (Yaşın, 2014: 34).

"Güz Geldi" şiirinde çocukluk yıllarında bir kız arkadaşıyla oturduğu bir mekânı hatırlar. Burası yine ağaçların olduğu açık bir mekândır.

"Bir küçük kızla eskiden
-ama çok eskiden oturmuştuk orada
Mimozalarla söğütlerin altında" (Yaşın, 2014: 80).

"Nargileli Şiir" şiirinde Yenişehir'de yaşadığı dönemlerde ailesiyle olan ramazan akşamlarını hatırlayan şair, burada muhtemelen içilen kahvelerden ve bakılan kahve fallarından bahseder. Teyze ve anneanneyle geçen çocukluk yıllarında teyzesinin kahve falında çıkan, evleneceği kısmet yani enişte dir.

"O eski ramazan akşamlarında
Yüzük değil yüz okka kadar
Enişte m çıkardı kahve fincanından (Yaşın, 2014:194).

Ailesini, çocukluğunu, yaşadığı yerleri hatırlayıp hüzünlenen şair, çocukluk dönemine ait savaş öncesi Kıbrıs'ın toplumsal yapısını "Gela" isimli şiirinde belirtir. Savaş öncesinde Türk ve Rum çocuklarının aynı ortamı paylaşıp, aynı oyunları oynadığını belirten şair, bu iki toplumun çocuklarını aynı bahçede yetişen meyve ağaçlarına benzetir. Savaş sonrasında ise bu meyve ağaçlarının sökülerek farklı yerlere dikildiğini söyler. Bu şiirinde savaşın toplum ve birey üzerindeki etkisini, anılarına dayandırarak verir.

"Nasıl çağırmıştım seni, gitme Gela
Büyükler anlayamasa da başka yolu yok Türk, Rum çocukları
Aynı anda çağırmanın: Gela gitmeyesin diye-
Zerdali, portakal, nar yerinden sökülerek ayrı ayrı dikildi ağaçlar" (Yaşın, 2014: 388).

"Kelebek Camı" şiirinde çocukluk döneminde yaşadıklarını anımsar. Annesi ölen, babası evlenen şairin, o dönemde bir kız, bir erkek olmak üzere iki de kardeşi vardır. Babasının yanında kaldığı bir dönemde bisikletini çaldırdığı ve bunun sonucunda okula yürüyerek gitme cezası aldığını hatırlar.

"Bisikletini çaldırmışsın bir kere
Yayan gönderiliyorsun okula
Kardeşlerin otomobilin arka camına yapışık iki ağlayan çocuk
Fotoğrafı gibi seni izliyor" (Yaşın, 2014: 416).

"Karanfilli" babası Özker Yaşın 'la yaşadığı çocukluk anılarından bahsettiği şiirlerinden birisidir. Bu şiirinde babasının kitapçı dükkânından ve burada çalışan adı veya lakabı Karanfilli olan birisinden bahseder. Bu dönemde kendisinin de burada çalıştığını ve babasının otoritesinden korktuğunu söyler.

" Karanfilli babamın camını temizlerdi (pazartesileri)
Sonra ben vitrine en sevdiğim kitapları dizerdim" (Yaşın, 2014: 417).

Yine aynı şiirin ilerleyen dizelerinde şair çocukluğunun geçtiği mahalledeki esnafı ve komşularını anımsar.

"Nümayişin elebaşısı askılı astar iç gömleğiyle Boyalı Pembe
Sonra Osman Gezer'di "güllü muhallebi buuuuz!"
Şeytan'ın arabacığında "cennet mahsıllı babutsaaa!"
Karşı safadaysa Vedia Barut'un tezgâhtar kızları
Ellerinde yasemin yelpazesiyle...
Ve karanfilli her birine iğneli bir selam çakıyor,
Bilirdim ki bütün bunlar beni gizlice güldürebilmek için." (Yaşın, 2014: 417).

"Yuvarlanırken" şiirinde gençlik dönemine ait bir anısından bahseder. Aristokrat kesimin bir sempozyumunda, askerler tarafından baskın yapılıp, dövüldüklerini ifade eder. Olayın gerçekleştiği her dakikayı, hatırlayan şair olaya ve mekâna da hâkimdir.

"... Ressam, sinema oyuncusu, gazeteci
Bilgisayar mühendisi, avukat, yazar, tıp doktoru
Ve sonra ekip arabaları geldi
Kurşuni bir şey hatırlıyorum, kirli, metal sert."(Yaşın, 2014: 215).

Yaşın gördüğü ve yaşadığı mekânları da anı olarak şiirlerinde işler. İlk olarak "Nilgün'ün Evi" şiirinde Nilgün adındaki birisinden ve onun evinden bahseder. Şiirde şair "Yosunlu göl taşları ve yakamozlar içinde, evi bir nilüfer çiçeğiydi Nilgün'ün" (Yaşın, 2014: 247).

"Manzara" şiirinde ise Kıbrıs'ta Arodes Köyü adında bir köyde geçen anılarından bahseder. Pazar günü herkesle beraber kiliseye gittiğini belirtir. Babasının ise iyi bir Kemalist oluşundan bahseder.

"Arodes 72 nüfuslu bir köydür
Ben de içinde.
Herkesle beraber kiliseye giderim pazarları
-iyi bir Kemalist'ti babam (Yaşın, 2014: 269).

"Şezlong" şiirinde şair annesi ve arkadaşlarının bir şezlongda uzanıp sohbet ettiklerini resimlere bakarak, hatırlar. Bu anının güçlü ve güvenilir olduğunu ise Pembe Marmara'nın bir şiirinde de bu kişilerin adının geçtiğini söyleyerek kanıtlamak ister. Şair bu şiirde kendi anılarından çok annesinin anılarından bahseder. Şiirin devamında ise anılar hakkında bir çıkarımda bulunur.

" "Çocukluk ölülerini kendiyle taşır" diyor karım
"gömecek yer bulamadığından."
Evet, ama çocukluğudur en güvenilir yakını
İnsanın son zamanlarında sığınabileceği kadar
Sağlam, candan, sadık.
Ve hatırlanmakla taşınan bir şezlongdaki ferahlık..." (Yaşın, 2014: 398).

"Daktilo" şiirinde babasından kalma bir daktiloyu anlatır. Ortalığa gelişi güzel atılan kâğıtlardan söz eden şair bu dağınıklıktan kendine hatıra olarak, bozuk bir daktilo aldığını belirtir.

> "Ve herkese anlata anlata ben de inandım
> Kendime uydurduğum anıya
> Aslında kaçmak için o, iğneden ipliğe her şeyi satıp savarken
> Sokağa yığdığı çerçöpten çıkarmıştım
> Şu daktilocuğu. Alelacele,
> Atık meyve çekirdekleri üstüne konan ürkek bir serçeci gibi
> Bir şeyler çaldığım görünmeden" (Yaşın, 2014: 411).

"Savaş Zamanı" şiirinde şair savaş döneminde yaşadıklarını ve o dönemdeki psikolojisini şöyle ifade eder:" İçimden konuşurdum işitilmesin diye, gören de bilgelik sezerdi sessizliğimden, gizlenmesi gerekirdi çünkü tehlikeliydi Türkçe" (Yaşın, 2014: 273). Mehmet Yaşın anılarından bahsettiği şiirlerinde daha çok zorlu geçen çocukluk döneminin izleri görülür. Anılarını mekânla ilişkilendirerek verir. Mekân muhayyel değil gerçektir. Mekândaki kişiler de mekân kadar gerçek ve şairin hayatında yer edinmiş kişilerdir.

4.1.3. Yalnızlık

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde yalnızlık şairin zorunlu olarak yaşadığı bir duygu olarak karşımıza çıkar. Hem aile yaşantısının etkisi hem de toplumsal sıkıntılar onu yalnızlığa iter. Daha küçük yaşta anne ve babasının ayrılığıyla ilk yalnızlığı tatmaya başlayan şair, daha sonra annesinin ölümüyle tamamen yalnızlaşır. Teyzesi tarafından büyütülen şair, ebeveynli aile kavramından epeyce uzaklaşır. Bu sebeple anne ve babasına duyduğu sevgisi öfkeye dönüşür. Vatansız kaldığını da sık sık ifade eden şair savaşın toplum üzerindeki yıkıntıları ve toplum karşısındaki yalnızlığından da yalnızlık konulu şiirlerinde bahseder.

Şair "Sabırlı Kadınlar" şiirinde yalnız olduğunu belirtir. Aslında yalnızlıktan öte hiç olmadığını da belirten şair "Ben kimsenin oğluydum, ne de kocası. Bu yüzden sevgilim çocuğumu doğurmadı" (Yaşın, 2014: 293). Dizelerine yer verir.

"Kem" şiirinde kendi yalnızlığından bahseder. Bu yalnızlık anne, babadan ve toplumdan uzakta kişinin kendi kendisiyle baş başa kalmasıdır. Bunlar insanı kötü etmemektedir. İnsanı asıl kötü eden şey kendisinden uzaklaşmasıdır.

> "Çoook uzaklarda kendi, kendimleyim
> Eksiğim evet sevgiliden, aileden, cemaatten,
> Fakat kendinden eksilmesidir insanı asıl kötü eden." (Yaşın, 2017: 46).

"Yakınlık" şiirinde şair kendisinin yalnız olduğunu "Telefonun da çalmazdı gereksiz durumlarda, ne de açılırdı sana telefonları." (Yaşın, 2014: 299).

"Ötelere Uçan" şiirinde yalnızlığın kendisi olduğunu belirtir.

"Biz iki tarafta da olamayız
Çünkü ikisiyiz ve başka birisiyiz
İnanmak istemedin
Biz yalnızlığın ta kendisiyiz" (Yaşın, 2014: 210).

"Kötü İyilik Meleği" şiirinde yalnız olduğunu, hiç kimseden bir beklentisinin olmadığını ifade eder. "Beklediğim hiçbir şey yok diğerlerinden, hiç... Kendi kendimle içiyorum işte" (Yaşın, 2014: 332). Yaşın, yalnızlıktan çok şikâyet etmemektedir. Yalnızlıktan şikâyeti sadece şairi anlayabilecek kişilerin olmayışındandır. "Telefon" şiirinde tabiatta yalnız kalma isteği görülür. Sadece doğayla içli dışlı olmak isteyen şair selvilerin altına park ettiğini arabasını orada bırakır. Yanına kendisini bile almak istemez. Kimseyi arayıp sormak istemez. Sadece yalnız kalmak ister. Bu şiirinde yalnızlığın kişiye sağladı iç huzur belirtilir. Kendi kötü düşüncelerinden, hayat kaygılarından uzaklaşmak ister.

"Yanda bir telefon kulübesi
Ama kimseyi aramak istemem buradan
Mehmet Yaşın 'da aralarında" (Yaşın, 2014: 373).

"Yanında Sarhoş Olabileceğim Kimse Yok Burada" şiirinde şair kalabalıklar içinde insanların yalnızlığından, bir yere ait olamadıklarından bahseder. Kalabalıklar içinde yalnız kaldığını, yanında zaman geçirebileceği birisinin olmadığını ifade eder.

"Yanında sarhoş olabileceğim hiç kimse yok burada
Apansız tutup öpebileceğim" (Yaşın, 2014: 264).

"Ölü Ev" şiirinde şair savaş sonrası evlerinin kimsesiz ve terk edilmiş halini tasvir eder. Burada şair, cansız varlıkların yalnızlığıyla, kişinin yalnızlığı arasında bir bağ kurar.

"Duvar saatinden kalan ak boşluk
Zamanı unutan ceviz masa
Tozlarla temizlenen parmak izleri
Kayıp anahtarlar
Kilidi pas tutan posta kutusu" (Yaşın, 2014: 277).

Yaşın "Ürdün Irmağı" şiirinde ise yalnızlığı kalabalıkları barındıran bir otele benzetir. Kendisini ise bu otelde kilitli kalan bir kişi olarak tanımlar. Şair burada kalabalıklar içinde yalnız kaldığını ifade eder. "Oysaki kalabalık bir oteldi yalnızlık ve ben kilitliydim bulunamadığı için anahtarı" (Yaşın, 2014: 287). "Tomcat&Memet" şiirinde ise kedi ile konuşan şair, kendisinden bile kaçtığını belirtir. Burada kendisi olmak için kendi düşüncelerinden, yaşantısından kaçan bir adam olarak karşımıza çıkar. "Sen kendim olabilmek için kendimden kaçtığım çocuk bahçem mi" (Yaşın, 2014: 298).

Yalnızlık bazen ise kişi için istenmeyecek bir son olarak karşımıza çıkar. Şair "Son Dokunuş" şiirinde karşısındaki kişiye yalnız kalması için şöyle beddua eder:

> "Sen başına kal orada sen başına kal sen başına
> Temizlikçi kadın endişelensin lütfen senin için" (Yaşın, 2014: 314).

"Başkasının Babası" şiirinde de yine kendisini dahi istemeyen birisi görülür. Bu şiirde şair kendi yalnızlığını ve aşklarını yaşayan bir adamdan bahseder. Bu adam zihnindeki ve kalbindeki duygu ve düşüncelerin onu asla yalnız bırakmadığını ifade eder. Yalnız kalıp kendini bulmak isteyen kişinin asla kendi duygu ve düşüncelerinden kurtulamadığını bu sebeple ise yalnız kalamadığını belirtir.

> "Başkaları sana bağırmışçasına
> Kendi sesinden başın ağrıyor
> Yoruluyorsun yaptığın hareketlerden
> Gerçi kendi başınasın burada
> Ama kendin olamıyorsun" (Yaşın, 2014: 618).

Kişinin yalnız kalması onu yalnız yapmaz. Öncelikle düşüncelerden sıyrılıp zihnindeki kalabalıklardan kurtulması gerekir. "Defnelerin Efendisi 2" şiirinde ise yalnızlığını tanrıya şu sözlerle şikâyet eder. "Tanrım ben çok yalnız biriyim." (Yaşın, 2014: 386). Şair "Defnelerin Efendisi 4" şiirinde ise yalnız olduğunu ve bir masalda bütün kahramanları tek başına canlandırdığını ifade eder. "Kendi kendine bekleyen prensesim ve onun şövalyesi, atıyla kayba karışan ben, ejderhanın ta kendisi" (Yaşın, 2014:387). İfadelerine yer verir. "Halvet" şiirinde ise insan yalnız kalırsa ve bu yalnızlığı sürdürürse hayatın onu bırakacağını belirterek ifade eder. "Hayat bırakır yalnızlığına kapananı" (Yaşın, 2014: 450). Yalnızlığın insanın yaşama arzusunu kırdığını söyleyen şair "Dağcı" şiirinde ise tam tersi bir görüş dile getirir. Burada ise yalnızlıktan güçlü hiçbir şeyin olmadığını ifade eder "Hiçbir şey daha güçlü olamaz yalnızlığından, seni doğuramadan ölen ana rahmi gibi kovuğun gölgesinde" (Yaşın, 2014: 453). Şair ana rahminde de tek başına olan insanın güvende olduğunu, bu durumun ise insanı güçlü kıldığını belirtir. Şair bunun gibi birçok şiirinde yalnızlığı iki yönlü inceler. Şair bazı şiirlerinde yalnızlığı güvenli, kişiyi güçlendiren, dinlendiren ona bir şeyler katan bir duygu veya durum olarak incelerken, kimi şiirlerinde ise yalnızlığı, kişiyi boşluğa sürükleyen, yıpratan bir süreç olarak işler. Yalnızlığın olumsuz yönünü gösterdiği "Burada Olmayan" şiirinde hiçbir şey yapmak istemeyen psikolojik çöküntü yaşayan, yalnız bir insanı tarif eder. Bu insan hiçbir fiili gerçekleştirmeyen, sanki dünyada değilmiş gibi yaşayan birisidir.

> "Telefon çalıyor kımıldamıyorsun yerinden,
> Burada değilsin, burada değil." (Yaşın, 2014: 466).

"İthaf" şiirinde insanın gösterdiğinin tam tersi olduğunu ifade eder. İnsanın aslında yalnız olduğunu içini kimsenin bilmediğini belirtir. Kişinin kendi iç dünyasında yalnız olduğunu anlatır. "Aynalardaki sır, gösterir de görmez içindekini." (Yaşın, 2014: 601). Şair "Kamaşma" şiirinde de buna benzer bir yargıyı destekler. Kişi kendi içindekini bildiği için seyrettiği vakit onu göremez. Şair bunu kişinin kendini seyrederken gözlerinin kamaşmasına benzetir. "Ama benim bakışlarımı kaçırasım gelir, ne vakit kendimi seyretsem" (Yaşın, 2014: 616). Şair bu olayı yaşarken odada yalnızdır, oda ise karanlık ve sessizdir "ışık gibidir karanlık" ifadesini kullanır. "Sevkeş" şiirinde şair kimsesinin olmadığını belirtir. "Benim ablam mablam yok tekim, öyle anlatıyorum lafın gelişi. Pek arkadaşımda yok" (Yaşın, 2014: 622). "Manzara Tablosunun İçinde" şiirinde şair kendini bir tablonun içinde yalnız olarak görür. Bu tabloda bir bankta oturur. Elinde bir kitap, önünde deniz ve çevreyi betimleyen birçok güzel unsur vardır. Fakat her şey donmuş ve cansızdır şair ise donmuş ve yalnızdır. Zamanı donduran kişi bir ressamdır. Şair bunu şu dizesinde ifade eder. "Bir fırça darbesiyle dondurulmuş olmalı zaman" (Yaşın, 2014: 627). "İthaf" şiirinde şair yalnız olduğunu ve sadece kendisine arkadaşlık edenin çocukluk anıları olduğunu şu dizelerde anlatır. "Ama tuhaf şey, insanın arkadaşlık etmesi kendi çocukluğuyla, dahası babalık yapması ona iş işten geçtikten sonra" (Yaşın, 2014: 601). diyerek yalnız olduğunu kendi kendisine babalık yaptığını ifade ettiği dizelerden sonra "An Meselesi" şiirinde şair birçok güzel şeyi yapmak yerine kendini yalnızlığa vurduğunu belirtir.

"Eteğini denize silkeleyen kırlara koşmak dururken
Duruyorum kapandığım odada" (Yaşın, 2014: 646).

"Hiç" şiirinde Anadolu'da yaşayan bir kaz çobanını ve onun yalnızlığını anlatır. Yaşamında hiç kimsenin ve hiçbir şeyin olmadığı bu kaz çobanı aslında kendisi de bu yalnızlık içinde yok olmuştur.

"Hiçbir şey yokmuş yaşamında
Hiç de yokmuş böylece" (Yaşın, 2014: 74).

Şair şiirlerinde bireysel yalnızlığı, kişinin arzu ettiği bir kavram olarak da hiç karşılaşmak istemediği bir duygu olarak da işler. Daha sonrasında ise yalnızlığı toplumsal değerler doğrultusunda ve toplum karşısında inceleyen şair "Saatçi Çocuk" şiirinde toplumun bir çocuğu ötekileştirmesine değinir. Bu durumu eleştiren şair toplumun kişiyi kendi yalnızlığına bırakmadığını ifade eder

"Usta olsan da çırak kalacaksın dünyada,
İzin çıkmayacak bir saniye bile horalardan
Kendine doğru uzaklaşmana" (Yaşın, 2014: 321).

Yaşın'ın şiirlerinde yalnızlık çok yönlü olarak ele alınır. Bazen sakıncalı, istenmeyen bir durumken bazen ise kişinin kendini bulduğu, sakin, huzurlu ve güvenli bir yer olarak işlenir.

4.2. DİN /MİSTİSİZM /METAFİZİK TEMALAR

Türk edebiyatının ilk yıllarında din ve sanat arasında yadsınamaz bir ilişki varken, Tanzimat'la başlayan yenileşme ve modernleşme hareketi bu ilişkiye zarar verir. Din modernleşme karşısında bir engel olarak algılanır. Geniş bir zamana yayılarak bu engel kaldırılmaya çalışılır. Din aklın gerçeklerine dayandırılarak daha somut ve gerçekçi bir anlayış ortaya çıkar. Bu konuda din, mistisizm ve metafizik arasındaki ilişki üzerinde durulur. Bütün kavramların temeli dine dayansa da, metafizik bazı özellikleri doğrultusunda dinden ayrılır. Din tanrının varlığını sorgulamadan kabul ederken, metafizik bu gibi konularda akıl yoluyla gerçeği anlayabileceğini savunur (Soğukömeroğulları, 2012: 20-22). Metafizik sadece tanrının varlığıyla değil ayrıca evrenle ruhun varlığıyla yokluğu konusuyla da ilgilenen bir bilimdir. Ayrıca iyilik, kötülük gibi fizik dışında bulunan düşünceleri ve fikirleri işler. Yunanca bir köken olan metafizik, meta+fizik ifadelerinin birleşiminden oluşur. Meta, ötesinde; fizik ise dünya olaylarının bilimi anlamlarına gelir. Bu da demek oluyor ki metafizik dünyanın ötesindeki şeylerle uğraşır (Politzer, 2012: 162). Din olgusu üzerine şekillenen mistisizm ve metafizik, dini akıl ve kalp yoluyla anlamayı ifade eder. Din nedir sorusuna, "Din metafiziktir."(Karnas, 2015: 94) diyenler de olmuştur. "Din esas itibariyle mistikliktir." (Kara, 2002: 334) diyenler de olmuştur. Mistisizm ise birçok kişinin anlamakta güçlük çektiği, çağları kuşatan bir hayat felsefesidir. Bu felsefeyi var eden ise iman -fikir birleşimiyle var olan bir durum-bilgi ahengidir (İnan, 1981: 18).

Burada inanç kavramıyla şekillenen, Allah, rüya, ölüm gibi konulara değinilecektir.

4.2.1.Allah /Tanrı

Allah tek tanrılı sistemde, bütün evreni insan zekâsının anlamakta aciz kalacağı bir düzen içinde var eden, doğum ve ölüm arasındaki dünya hayatının belirleyicisidir. Varlık konusunda bilimin bile yetersiz kaldığı birçok varlığın tek sahibidir. Din daha çok inanma ihtiyacı doğrultusunda ortaya çıkar. Çünkü insan kendi gücünün ve aklının üstünde bir varlığa ihtiyaç duyar. Bunun sebebi ise çaresizlik karşısında elinden tutup onu bu tehlikeden uzaklaştıracak bir güç olduğuna inanma gerçeğidir (Tural, 2003: 51-52). Yaşın'ın şiirlerinde Allah'tan belirgin bir

varlık olarak bahsedilmemekle birlikte, ona ait olan özelliklerden şiirinde üstü örtülü bir şekilde bahsedilir. "Oku" şiirine, Alak, suresinin ilk ayetindeki emirle başlar. Şair tanrıdan 'O' diye söz eder. Tanrının yüceliğinden ve sonsuz gücünden şu dizelerde bahseder. " O ki sana yazmayı öğretendir. O ki koşulsuz sevmeyi bildirendir." (Yaşın, 2014: 113). Burada Alak suresinden iktibas yapılır. "Uç Kumru HÛ" şiiri ise gökyüzünün açılması ile başlayıp, yeryüzünün açılması ile biter. Burada Allah'ın varlığı var etmesini gökyüzünün açılışı ile başlatır. Yeryüzünün açılması ile varlığın sonunu getirir. "Hu[10]" Allah'tır. Şair şiirinde sık sık Üzkür-u rabbiküm ifadesini kullanır. Üzkür, zikr kökünden gelen, emir kipinde Arapça bir kelimedir. Manası 'hatırla' Rabbiküm ise yine Arapça bir kelime olup manası, "rabbiniz" demektir. Şair her cümlesinde, "Rabbinizi hatırlayın" dediği şiirindeki dizeler şöyledir: "Karanlığı çıka çıka hu, aydınlığı ine ine hu, hu hu hu, Üzkür-u rabbiküm hu" (Yaşın, 2014: 122). Burada yine iktibas örnekleri görülür. "Allah Baba Teyze Dil" şiirinde vefat eden teyzesini Allah'ın korumasını ister. Tanrının merhametli ve iyi kalpli olmasını umut eder. Allah'ın varlığına inanmayan şair, onun var olmasına ihtiyaç duyar. Çünkü ölen aile bireylerine ne olduğu, onların nerede olduğu şair için merak konusudur.

> "Şimdi Allah olsun istiyorum
> Ve Allah baba lütfen iyi kalpli olsun
> Teyzecik her nereye gitmişse onu korusun
> Çünkü çok yaşlı çok çocuk" (Yaşın, 2014: 152).

"Rüzgâr Tanrısı" şiirinde tanrının her şeyi yarattığını, çok konuşkan olduğunu ve kanat taktığını ifade eder. Burada tanrıyı Yunan mitolojisinde yer alan tanrılara benzetir.

> "Rüzgâr tanrısı kuşları yaratandır
> Kelebekleri de var
> Geceleyin dağda kristal mağaralar açar." (Yaşın, 2014: 606).

Şair "Cesetlerin Efendisi" şiirinde, tanrıyı can alan bir varlık olarak değerlendirir. Tanrı onun için sadece cesetlerin efendisidir. Kendisi ise tanrıyı tanımıyordur. "Burada iade namazı kılan Allah tanıdığım biri değildir" (Yaşın, 2017: 22). "Xeyli Aşağı" şiirinde ahlaki değerleri sorgulayan şair, kötü sonuçlara boyun eğip Allah'ın işi denmesine karşıdır. "Tanrının işi. Menim tanrım yox gardaşım yox" (Yaşın, 2017: 27). Dizelerinde kendisini tanrısız olarak ifade eder. Bu şiiri Nazım Hikmet'in "Dünyanın En Tuhaf Mahlûku" şiirine karşılık yazdığını belirtir.

[10] "O" anlamında zamir olup Allah'ın güzel isimlerinden biridir. Allah'ın zatını ifade eden, mutlak gayb olan hüviyetidir" (Cebecioğlu, 2014: 220)

"La" şiirini Kudüs'te yazan şairin bu şiirindeki "lâ" Arapça: yok, hayır manasına gelir. İbranicesi ise lô'dür. Şair bu şiirde dini taşa benzetir. Dini mekânla sınırlayanları eleştirir. Yahudi ve Müslümanı karşılaştırarak aslında ikisinin de tanrıya inandıklarını sadece farklı günlerde, farklı mekânları kullandıklarını şöyle ifade eder:

> "Din dediğin taştan ve sahtekâr
> Cumaya gider lâ şabata gider lô
> Dünyadan gider bu şehir ölüdür ölü ve taştan bir lahit la" (Yaşın, 2017: 89).

Yahudi ve Müslümanların ibadet günlerini karşılaştıran şair, Cuma ve Şabat isimlerini kullanır. Bu iki gün, iki din için ibadet edilen gündür. Şabat Yahudiler için iş bırakılan gün, tanrıyla sohbet edilen gün, olarak belirtilen cumartesi günüdür. Cuma günü ise Müslümanların ibadet ettikleri tanrıya yaklaştıkları gün olarak bilinir. Yaşının şiirinde Allah/Tanrı inancı çok belirgin değildir. Tanrı sadece can alan, can veren ve tabiatı kontrol eden varlık olarak işlenir.

4.2.2.Rüya

Rüya varlığın uyku esnasında ruhun, gözler kapalıyken bile görüntüyü görme durumudur. Rüya, Doğu kültürlerinde ruh ve din üzerine temellendirilirken, psikolojik kökenli olmadığı üzerinde durulur. Daha çok rüyalar belirli dinî ve ahlakî değerler çerçevesinde yorumlanır. Rüyaların, tanrının mesajlarını iletmek için bir araç olduğu varsayılır (Fromm, 1990: 127-128). Varlığı tasavvuf çerçevesinde sorgulayan kişiye göre rüya, mana âleminin kapısıdır. Ve bu âleme rüyadan geçilerek gidilir. İnsan rüya ile maddeden sıyrılarak ruh ile bir yolculuğa çıkar (Nablusi, 2014: 5). Bilim insanlarına göre rüya özellikle Freud'un psikanaliz yönteminde belirttiği gibi, uykuda hayatın sürdürülmesi olarak tanımlanır. Önal, Freud'un psikanaliz yöntemi ve rüya hakkındaki bilimsel tasvirini şöyle ifade eder:

> "Freud, insanların rüyalarını, psikolojik tedavi sırasında bir malzeme olarak kullanmak üzere, bunları edebi eserdeki hayali kişilerin halleri ile karşılaştırmak yoluyla bir sistem kurmaya çalışmıştır."(Önal, 2008: 229).

Rüya bilinçaltı hayatın karanlık ve derinliklerinde içgüdülerle, hareketleri hissedilen büyük dünya ile bizi bağlayan bir etkinlik olarak karşımıza çıkar (Günay, 1993: 85). İnsanın rüyası ve psikolojisinin birbirine paralel ve doğru orantıda olduğu bilimsel metotlarla da doğrulanır. Freud'a göre rüyalar, insanın zihinsel ve bedensel özellikleriyle ilgili bir konudur ve rüyanın oluşumunda ruhun etkisi yoktur (Freud, 1996: 215). Rüya kişinin cinsiyet kavramı doğrultusunda bilinçaltına itilmiş gizli yanlarının uykuda açığa çıkma durumudur. İnsan uykusu sırasında cinsel ve içgüdüsel birçok isteğin tesiri altındadır. Rüyalar bu cinsel ve içgüdüsel isteklerin

giderilmesini sağlarlar (Fromm, 1981: 110). Yaşın'ın şiirlerinde rüya, psikolojik sorunlar, bastırılmış duygular, içgüdüsel istekler olarak karşımıza çıkar. "Hata" şiirinde şair aniden uykusundan uyanır. Fakat hala gördüğü rüyanın etkisindedir. Kendisine sorular sorar ve cevabını rüyasında bulmak istediğini söyler. Rüya ile gerçek arasında bir bağ kuran şair bu gerçekliği devam ettirir.

> "Sen bazı hatalar yaptın hayatında,
> Ama tam olarak ne?
> Rüyana dön, belki bulursun cevabını" (Yaşın, 2014: 550).

"Fox Hunting" adlı şiirinde ise şairin yaşadığı ve şahit olduğu psikolojik yıkıntıların rüyasında açığa çıktığı görülür. "Uykumda annem, ninem, ben iaşe kuyruğundayız. Kuyruk Kızılhaç göçmen kampında" (Yaşın, 2014: 397). Burada sanatçı Kıbrıs'ın içinde bulunduğu savaşı ve sosyal hayatı bilinçaltı kavramıyla açıklar. "Korku Rüyası" şiirinde gördüğü rüyayı gerçekle bağdaştırarak anlatır. Rüyasında mekân değişikliği yaptığını ifade eder. Bu şiirinde de psikolojik sorunların şiire yansıdığı görülür. Bir ölüm anını rüyasında gördüğünü belirtir.

> "Bir bir ölüyor birilerim, ölmediği halde
> Ölmüş gibi bırakıyormuşum onları topluca mezarda
> Ailesi boş olan çocuklar gibi
> Yükleniyorsun hepsinin suçu" (Yaşın, 2014: 410).

"Yatakta" şiirine gördüğü rüyanın yorumunu merak ettiğini bunun için kalkıp rüya tabirleri kitabına baktığını "Kalkıp rüya tabirleri kitabına bakıyorsun. Bunların anlamını çözebilmek için" (Yaşın, 2014: 435). Dizelerinde belirtir. Burada şair, rüyaların bir anlam barındırdığını, rüyanın aslında gerçek hayatla bağlantı içinde olduğunu ifade eder. "Rüyada İnsan Başı Kesmek" şiirinde şair, insan başı kesmenin ne manaya geldiğini bu rüyanın yorumunu yaparak belirtir.

> "Rüyada insan başı kesen kişi kendi işinin efendisi olur.
> Evi gün yüzü görür, ailesi etrafında kenetlenir." (Yaşın, 2017: 81).

"Yüzsüz" şiirinde ise şair rüyada sevişenlerin arasına girdiğini ve utandığını belirtir.

> "Rüyasında çok utanarak az önce verdiği rahatsızlıktan,
> Niye girdiydim ki arasına sevişenlerin?
> Sanki bir yönetmen var rüyalarda dolaşan" (Yaşın, 2017: 76).

Rüyaları yöneten birisinin olabileceğini varsayan şair, burada rüyanın kendi kendine değil de metafizik ifadelerle var olabileceğini de ifade eder. Yaşın'ın şiirlerinde rüya bilinçaltına itilen hayatların açığa çıkma durumudur. Rüyanın gerçek hayatta karşılığının olduğuna inancını ise rüya tabirleri ve yorumlarıyla belirtir.

4.2.3. Ölüm

Canlılık faaliyeti gösteren her canlının bu faaliyetlerinin sona ermesine ölüm denir. Ölüm her toplum ve uygarlıkta farklı manalar taşır. Daha çok tek tanrılı toplumlarda ölüm, aslında sefil olan bir hayatın bitişi ve sonsuz yaşamın başlangıcıdır. Çok tanrılı ve tanrısız, ateist toplumlarda ise ölüm bir yok oluştur. Veya ölüm doğuma dönüştür. Felsefeye göre dünya çelişkilerle varlığını sürdürür. Pulitzer'e göre, Biten her şey başka şeyi var etmek için kendini yok eder. Örneğin ölümle birlikte kişi bir ağaca bir çiçeğe gübre olur. Bu sebeple toprak daha verimli olacak ve tabiat daha uzun süre canlı kalır. Ölüm her konuda yaşama yardım eder (Politzer, 2012: 206). Toplumda ise ölüm başka bir âlemde yeniden başlayacak olan hayatın burada sona ermesidir. Eğer iyi bir insan ölmüşse bu onun bu dünyadan daha saadet dolu başka bir âleme yaptığı kısa bir yolculuk olarak değerlendirilir. Bu âlemde eğer kötü bir insansa bu onun bu dünyadan daha kötü bir hayata yaptığı zor ve acı yolculuğudur. Ölen bir asker ise bu onun ölü dahi kabul edilmeyip cennetin en güzel yerinde olduğunun göstergesi olarak görülür. Yaşın'ın şiirlerinde ölüm teması aşk kadar yoğun işlenmiş konulardan biridir. Yaşına göre ölüm gerçek dünyadan yok olup gitmektir. Hayatın nihai sonucudur. Ölüm kötü bir sondur. Güzel olan her şeyi yok etmek ise tek amacıdır. Yaşın'ın şiirlerinde ölüm toplumsal tema olan savaş ile ilişki içerisindedir ."Gözbağı" şiirinde ölüm teması farklı bir şekilde ele alınır. Şair bu şiirinde ölümün kendini soyutlayarak yaklaştığını ve kendine benzettiği ne varsa yok ettiğini söyler.

> "Kırmızı laleli fistan giyerek geldi ölüm
> Yeşil bahçelerde
> Öldürüldü bütün yeşiller
> Ve aramıza karıştı "ahhhh..." çekerek
> Yeşil giysili katiller" (Yaşın, 2014: 35).

Yaşın "Bir Dosta" şiirinde yıllarca dostu olan Rum bir kişiye seslenir. Savaş uçaklarının, kalktığı topraklarda yaşayan dostunun, onların ölümüne üzüldüğünü şu dizelerde belirtir. "Bilirim Ölürsünüz. Sizin topraklarınızdan kalktıkça, bizi öldüren uçaklar" (Yaşın, 2014: 36). "Ateşten Ölü" şiirini Magosa asfaltında yatan askerin anısına yazdığını belirten şair bu şiirde ölümü askerin dilinden şöyle anlatır: "Henüz yirmi birinci yaşımda, İnsanlar insanlar ölüyorum" (Yaşın, 2014: 52). Ölümü kendi diliyle anlatan asker için cenneti layık gören şair bunu "Sessiz Anlatılan Masal" şiirinde şöyle belirtir: "Böylesine acı bir ölümle ölen insan, cennete gider mutlaka. Cennetim olsa" (Yaşın, 2014: 66). Burada tanrı inancını, ölüm karşısında sorgulayan

şair, eğer tanrının cenneti varsa şehit olan askerlerin mutlaka cennete gideceğini de ifade eder.

"En sevdiğim Masal" şiirinde ise ölüm, şairin birçok şirinde olduğu gibi savaşın sonucu olarak işlenir. Şair bu durumdan şikâyet eder. "Bu güzel yaz gecesinde, vurulmasaydım keşke" diyen şair, şiirin devamında ise "Ölmek ne zormuş kır çiçekleri içinde" (Yaşın, 2014: 60). Diyerek ölümün zamansızlığından dem vurur. "Ağustos Böceğinin Çılgın Türküsü" şiirinde ağustos böceğinin şarkısının silahlarla yarıştığını ve yarışı kazandığını ifade eder. Burada da ölüm ve savaşı ilişkilendiren şaire göre ağustos böceği şarkı çağırarak ölse de buna üzülmez. Çünkü o yaptığı şeyden, yaşadığı hayattan zevk alarak ölür.

> "Ölürsem öleyim şarkı çağırmaktan
> Hiç yaşamıyor şarkısız yaşayan" (Yaşın, 2014: 76).

"Dip Mektuplar" şiiri içerisinde bulunan mensur-manzum karışık olarak yazılan "Tarihsiz Mektup, Adressiz Mektup, Pulsuz Mektup" adındaki üç şiirde de ölüm konuları işlenir. "Tarihsiz Mektup" şiirinde şair ölümü savaşın doğal bir sonucu olarak işler. Ölümün hiçbir ulusu, devleti, kişiyi ayırt etmeden geldiğini belirten şair, ölümün tek gerçek olduğu üzerinde durur. "Sormuştum savaşta ölenler şimdi hangi ulustan?" (Yaşın, 2014: 137).

Savaş karşısında ölümün kaçınılmazlığını ve haksızlığını işlediği şiirlerinden sonra ölümü aile karşısında da işler. "Hayatı Anlatır Ölüm" şiirinde annesinin "Ücra bir yere gömmeyin beni" dediğini dile getiren şair, onun bu sözüne karşılık şu sözleri söyler: "Hayatı anlatıyordu ölümden söz ederken." (Yaşın, 2014: 120). Ölüm ve yalnızlık konularını ilişkilendirdiği bu şiirinde, kişinin gerçek hayatta da kimsenin olmadığı yalnız bir mekânda yaşamak istemeyeceğini ifade eder. "Öğretmene İlahiler" şiirinde annesinin ölümüne karşı duyduğu acıyı anlatır. Bu ölümün ardından geride kalan şeylerin acısı, gözyaşları ve hal değişikliği göze çarpar.

> "Çiçeklerin içli çığlığı çınlıyor terk ettiğin odalarda
> Daha sabahleyin kokladığın gonca gül
> Sarı saçlarını çözmüş dövünüyor başucunda" (Yaşın, 2014: 126).

"Ev-Hayat Teyze-dil" adlı şiirinde şair teyzesinin ölünce ev içindeki değerinin anlaşıldığını söyler. Öncesinde hiç fark edilmediğini ve değerinin anlaşılmadığını fakat ölünce evde işleyen sistemin duraksaması sebebiyle fark edilip özlendiğini dile getirir. "Yazık ölünce fark edildi yaşadığı, yaşlı kadıncığın kalbiyle bir durunca ev-hayat" (Yaşın, 2014: 149). "Tören" şiirinde ise şair bir evladın

dilinden, babasının ölümünü ve cenaze merasimini anlatır. Çeşitli radyo ve gazetelerde derin üzüntü ile karşılanan bu olaya şair eleştirel yaklaşır. Şair ölüm için dönüşü olmayan yol ifadesini kullanır. Burada ise ölümün şakasının olmadığını, kişinin gerçek hayatta yaptığı veya yapmadığı fiiller karşısında pişmanlığını belirtir. Kişi ne kadar pişman olsa da yapacak hiçbir şey yoktur. Çünkü ölüm kişiye ikinci bir şans tanımaz.

> "Sen Hiçkimseciğim
> Boşuna kendini yargılama dönüşü olmayan o son tören yerinde" (Yaşın, 2014: 409).

"Piero Beni Öldürmeni İstiyorum" şiirinde de hayattan zevk almadığını artık ölümü istediğini "Piero küçük ölüm meleğim Piero beni öldürmeni istiyorum" (Yaşın, 2014: 230).dizelerinde belirten şair, kişinin hayata karşı enerjisinin ve hevesinin kalmamasını da ölüme benzetir. Ölüm sadece bedenin ceset olması değildir. Ölüm yaşamayı bilmeyen bir bedenin dünyadaki halini de tasvir eder.

"İlk Defa" şiirinde şair yaptığı şeyin başkaları tarafından yapılmamasını ister. İlk olarak kendisinin yapacağı bir şey arar. Fark eder ki hiçbir şey ilk defa gerçekleşmez. Sonunda ilk olarak yapacağı şeyin ölmek olduğu kanısına varır. Çünkü ölüm her birey için özel kavramdır. Bu fiili kişi ilk defa ve sadece bir defa gerçekleştirebilir. "Artık sadece ölmek olabilir benim için ilk ve son defa." (Yaşın, 2014: 257).

Yaşın "Rolünü Bekleyen Oyuncu Gibi" şiirinde insanı oyuncuya, dünyayı sahneye, hayatı ise oyuna benzetir. Bir oyun için o kadar hazırlık yapıldığını fakat sadece üç dakikacık sahnede kalındığını ifade eder. Burada hayatın kısa ve ölümün var olduğunu belirten şairde, bir hayıflanma ve üzüntü göze çarpar.

> "Demek hepsi buydu hayatta yapıp yapacağım
> Şu üç dakikacık, bir ömür hazırlandığım" (Yaşın, 2014: 343).

"Beş Yıl Var Uğramadım Şairlerin Şehrine" şiirinde şair ölümden sonrasını, diğer insanlar gibi merak etmediğini çünkü o hayatı yaşadığını belirtir ."Kendimi bileli ölüm sonrası hayatında geziniyorum zaten" (Yaşın, 2014: 381). "Defnelerin Efendisi" şiirinde, şiiri ölüme benzetir " her türlü denetim-dışında ölüm gibi bir şiir" (Yaşın, 2014: 387). Ölümü kimsenin denetleyemeyeceğini ve değiştiremeyeceğini söyler. "Ölümün İçi" şiirinde ise ölümden sonra dine göre olacağı varsayılan şeylerin asla olmayacağını söyler. Yaşın bu şiirinde ölümün bir son olduğunu ifade eder. Ölümden sonra yaşamın olmayacağını belirtir.

> "Öldün sen! Sanma ki melekler konacak omzuna annenin dini sıra.
> Ezilmiş sümbül kokusuyla bir rüzgâr bulutu sarıp savuracak varını yoğunu" (Yaşın, 2014: 459).

"Uykusunu Alamayan Rüya" şiirinde ölümü bir rüyaya benzeten şair uyanmak istese de uyanamadığını ve ölümle baş başa kaldığını belirtir. "Uyanman gerek, uyanamıyorsun ki" Daha sonrasında ise dünyayı av yerine, Azrail'i avcıya benzettiği "Dünya Av Yeri" şiirinde şair ölümü avlanmak olarak ifade ederken, Azrail'i avcıya benzetir. Bizler ise sadece avız.

"Göremedik kim avladıydı bizi,
Gözümüz kamaştı da durduk
Av tüfeğine karşı..." (Yaşın, 2014: 651).

"Bönürtü" şiirinde arkadaşı Anastasia 'nın ölümünü kabul etmek istemeyen şair öldüğü için ona öfke doludur ve Anastasia 'ya şöyle seslenir:

"Sen ölmeyecektin Anastasia, bunu yapmayacaktın
Öldüğün için sana duyduğum öfke
Yatışmıyor bir türlü" (Yaşın, 2017: 16).

Ölüm karşısında değişken bir ruh haline sahip olan şair, bu dünyadan bıktığını ve ölmek istediğini belirttiği birçok şiirinden sonra, ölümü istemediğini ve korktuğunu da ifade eder. "Oyun" şiirinde "Yaşamak varken kim ölmek ister ki" (Yaşın, 2017: 18). Ölümden kaçan şair onu kurtaracak bir şeyler arar. "Ambulans" şiirinde ölümün elinden onu kurtaracak bir şey aradığını ifade eder. "Bu gece beni ölümden kurtaracak bir şiir var mı orada" (Yaşın, 2017: 21). Değişen ruh hali burada da görülür. "Güvercin" şiirinde "Fırtına dinmedi sabaha kadar ve bildiğim ne varsa götürdü sular. Ama bi'şey olmadı yine bana." (Yaşın, 2017: 93). İfadesiyle kendisinin kalmasından rahatsız olduğunu anlaşılır. Bir Devrim Yapalım Önce" şiirinde ise ölümden vazgeçtiğini ifade eder. "Öyleyse bir şans verelim kendimize, gerek yok henüz intihar etmeye" (Yaşın, 2017: 92). Şair, ölüm temasını işlerken de diğer temalarda olduğu gibi onu iki yönlü ele alır. Ölümü bir yok oluş olarak değerlendiren şair, bazı şiirlerinde ise ölümü kötü olan bu dünyadan kurtuluş olarak görür.

"Çocuk Askerlerin Masalı" şiirinde ise bir tarla kuşunun ölüm anını şu dizelerde hikâye eder:

"Yaralı küçük kuş yaşamak istiyormuş
Hüzünle bakmış görememiş hiçbir şey
-Öldüm mü yoksa?" (Yaşın, 2014: 60).

Şair "Ayasofya'nın Kubbesi" şiirinde ölüm ve Azrail arasındaki ilişkiden bahseder. Hayatla ölüm arasındaki süreci can çekişme olarak belirtir.

"Öldürülen ölür, kalan can çekişir de can veremezmiş.
Diğenis gibi Azrail'le pazarlık ede ede sınırda" (Yaşın, 2014: 382).

"Üçüncü Kişi" şiirinde insanın bir gün ölümle tanışacağı gerçeğini hatırlatır. Bu gerçeklikle insanın özüne tekrar döneceğini ifade eder.

"Gün gelir çıplaklığına döner insan,
Gövdesiyle bir olur, kıraç yamacı güzelleştiren harnup ağacının" (Yaşın, 2014: 460).

"Adressiz Mektup" şiirinde ise ölümün çok uzak gibi gözüktüğünü fakat çok yakın olduğunu ifade eder. "En uzak yakınsın ölüm. Gittiğim yere gidersin" (Yaşın, 2014: 138).

"Karanfilin Ağıtı" şiirinde şair ölüm nedir, ne demektir onu sorgular.

"Kim bilir nedir ölüm
Yanar iken üşürüm
Kor karanfil yüreğim karkaranfil
Kim bilir nedir ölüm" (Yaşın, 2014: 142).

Yaşın'ın şiirlerinde ölüm daha çok yaşamın nihai sonu olarak belirtilir. Ölüm istenmeyen bir sondur. Ölümü kimse hak etmiyordur. Ölüme ve ölen kişiye hep öfke doludur. Çünkü ölüm Yaşın'ın şiirlerinde ayrılıktır.

4.3. TOPLUMSAL TEMALAR

Toplum bireyleri birbirine bağlayıp karşılıklı etkileşim halinde olmalarına sebep olan sistemdir. İnsanlar arasında davranışları organize eden bu kurum, insan davranışlarını sınırlar, örgütleştirir, davranışlara kurallar koyar. Birçok eylem ve usulleri sistemleştirir (Bahar, 2009: 25). Toplum kişinin bireyken yaptığı ahlakdışı veya yasal olarak yapmak istediği şeyleri sınırlar. Kişiyi etik olanı yapmaya zorlar. Çünkü toplum, bir arada birbirine zarar vermeden yaşama politikasıdır. Özellikle herkesi ilgilendiren konularda bireysel olarak verilen kararların doğru veya yanlış oluşunu denetleyen sistem olarak karşımıza çıkar.

Bu kısımda toplumu var eden temalar üzerinde durulacaktır bu temalar, ev ve aile, orta yurttaşlık, tatil- yaz- yazlık, savaş, hayat evreleri ve kadın olmak üzere altı tema olarak değerlendirilecektir. Yaşın şiirlerinde özellikle toplumsal temalar içerisinde savaş ve savaşın etkileri şiirlerinin iskeletini oluşturur.

4.3.1 Aile ve Ev

Aile ve ev kavramı birbirini tamamlayan iki önemli unsurdur. Evler aile olmanın amacını yüklenir. Aile olmak ise aralarında evlilik ve kan bağı bulunan, karı, koca çocuklar, kardeşlerden oluşan en küçük toplumsal yapıdır. Evler ise, insanların toplum karşısındaki statülerini belirttiği insanların birçok olayına şahit olan ve onları en iyi gözlemleyen taştan yapılardır. İnsanların sosyal ve ekonomik düzeylerini belirleyen en önemli unsurdur evler. Evlerin iç ve dış görünümü ve bulundukları mekânın özellikleri, içinde yaşayan kişilerin de özelliklerini tanımlamada özel bir yere sahiptir (Çetin, 2013: 242). Yaşın'ın şiirlerinde aile kavramı bir özlemdir. Ev kavramı ise ailenin mekâna taşınmış halidir. Yaşın bu iki kavrama da uzaktır.

Aile; kan bağı, süt ve evlilik gibi bir bağla bireylerin birbirlerine bağlanması sonucunda ortaya çıkan, insanlık tarihi kadar eski bir kurumdur (Kahveci, 2017: 31). Yaşın'ın bu kurumun yokluğunu hissettiği şiirlerinden anlaşılır. Aile kurumuna hep özlem duyar. Annesini küçük yaşta kaybeden ve babasıyla annesinin boşanmış olması ondaki aile inancını yıksa da o şiirlerinde bu konuyu anneye özlem ve babaya öfke olarak işler. İlk olarak annesinin ölümünü kabul etmek istemediği " Büğülü Sevgi Türküsü" şiirinde görülür. Bu şiirde tekrarladığı nakarat bölümünde şair annesinin ölmeyeceğini şöyle haykırır: "Seviyorum seni, ölmeyeceksin." Anne olduğu için ölmeye hakkının olmadığını da dizelerinde dile getirir. Şair annesinin ördüğü kazağı giydiğini söylediği şu dizelerde annesini mutlu etme ve ölümünü kabul etmeme eğilimi görülür.

"Yıkadığın lekesiz ak gömleği
Ördüğün renkli kazağı giydim
Seviyorum seni
ölmeyeceksin" (Yaşın, 2014: 116).

Daha sonrasında ise annesinden bahsettiği "Günaydın" şiiri görülür. Şair burada annesiyle olan anılarının azlığından şikâyet eder. Bu anıların içinde tek hatırladığı şey annesinin, günaydın demesidir. Bu durumu "Ama nasıl anlatsam öyle az ki anılar, tek anımsadığım beni uyandırışın "Günaydın" (Yaşın, 2014: 123). Annesinin günaydın demesini unutamayan şair "Acı Kayıp" şiirinde ise aile bireylerinin yokluğunu hissettiği görülür. Şaire göre onlar hayatından çıkmasa belki de fark edilmeyecek, bu kadar değer yüklenmeyecektir.

"Annem zamansız ölmese gerekmeyecekti onu canlandırmam
Ve babamı fark bile etmeyecektim hayatımdan çıkmasa
Yok edilmek istendiği için var olabilen bir eve doğdum ben" (Yaşın, 2014: 404).

"Portakal Dünya" şirinde ise anneyle bir çocuğun kahvaltı yaparken ki diyalogu geçer. Bu şiirde şair annesine seslenerek" Sen ki en güzeliydin dünyaların, ışığı yeryüzüne ulaşmamış bulutsulardan gelen" (Yaşın, 2014: 125). İfadelerini kullanır. Sonrasında ise annesi kadar çok sevdiği ve annesi ölünce ona annelik yapan teyzesi için yazdığı şiirleri görülür. Teyzesi ona aile kavramının değerini tamamen kaybettirmez. "Adı Taşa Kazınan Teyzedil "şiirinde şairin teyzesi hakkında şu bilgileri verir:

"Dul hoca 'anım İngiliz zamanından
Evde Süreyya, sokakta Judith
Lepiska Lamia arkadaş arasında" (Yaşın, 2014: 149).

Teyzesinin dul olduğu, arkadaşlar arasında hangi adla anıldığı şairin şiirinde yer alır. Yaşın "Karanfile Düştü Teyzedil" şiirinde de yine teyzesinin özelliklerinden ve aile içindeki durumundan bahseder.

"Ona düştü ailenin bütün erkeklerini adam etmek
-ölü doğmuş yeğenler, dedem, babam, ben
Viks sürmek sırtlarına, fanila örmek
Bahar hazırlıkları ona düştü"(Yaşın, 2014: 150).

"Ejder Masallı Teyzedil" şiirinde teyzesinden şöyle bahseder: "Ama kanatları da var ejderin" (Yaşın, 2014: 151). "Okunmuş Sularda Teyzedil" şiirinde teyzesinin kaç yaşında öldüğünü şu dizelerde açıklar: "Uçmuş da gidiyor teyzecik daha 85 Yaşında" (Yaşın, 2014: 152). "Her Dil Kendi Ölümünü Söyler Teyzedil" şiirinde teyzesinin ölümünden sonra onu artık kimin dinleyeceğini, anlayacağını şu dizelerde sorgular. "Kim okur her yazdığımı canı yürekten kim dinler" (Yaşın, 2014: 153). "Ölümün Sakladığı Teyzedil" şiirinde ise şair teyzesinin mevtasının başındaki duygu halini ifade eder. Şair teyzesi ölünce ailesi olduğunu, onu morgda görünce anlar.

"bizi beklediği buz yatağının çekmecesi açıldı
Beyaz örtüyü kaldırdım, saçlarına dokundum
Ve ilk defa bir ailemiz olduğunu hissettim o an
O morgda, teyzeciği son defa öptüğüm
İntiharları saklanan asker cesetlerinin yanında" (Yaşın, 2014: 153).

"Mezara Övgü Teyzedil" şiirinde mezarlıkta yatan aile bireylerini sıralar, ailecek yemek vakti sofraya oturdukları ana benzetir.

"-Annem, babaannem, kardeşler ve teyzecik...
Bu mezarlıkta hepimiz yan yana
Yemek vakti sofraya oturmuş gibi sıra sıra..." (Yaşın, 2014: 154).

"İki Kız Kardeş Yazıtı "şiirinde şair "Bana teyze olanın lepiska saçları vardı." Dedikten sonra annesi için ise şu ifadeleri kullanır: "Ve anne olan üzgün ceylan gözlü bir kadındı" (Yaşın, 2014: 155). Anne ve teyzesini aynı değerlendiren şair şiirlerinde de onları ayırmaz. Çünkü aile kavramı bu iki kadın etrafında şekillenir. Annesini kaybedince yıkılan aile kavramı, teyzesiyle tekrar dirilmiştir. Fakat teyzesinin ölümü üzerine tamamen kaybeder.

Babasından şiirlerinde çok bahsetmeyen şairin babasına karşı kırgın olduğu anlaşılır. Babasıyla arasında sıcak bir bağın olmadığını "Ölüm Duyurusu" şiirinde belirtir. Aralarındaki bağın buz gibi soğuk olduğunu, babasının kokusunu dahi tanımadığını ifade eder.

"Buz tutan bir kutuptun
Hiç eriyip akmadın bana
Kokunu tanımıyorum senin

Sıcaklığını da" (Yaşın, 2014: 407).

Bu şiirinde şair ataerkil bir uygarlık dediği babaya seslenir. Baba sıcaklığına ve baba kokusuna doyamadığını ifade eder. "Sandaletine Sarılıp Uyuyan Çocuk" şiirinde ise annesi ve babası olduğu halde kendini kimsesiz hisseden bir çocuktan bahseder. Anne ve babasına yabancı olan bu çocuk soranlara ise anne ve babasının öldüğünü söyler. Bu çocuğun dayak yediğini, dışlandığını ve kimsesiz olduğunu belirtir. Fakat bu çocuğun dışlanmasına, toplum tarafından daha da aşağılanıp, hor görülmesine tahammül edemez. Bu duruma sebebiyet veren kişilerin çocuğun anne ve babası olduğunu ifade ederek, neredeler diye sorar.

"İyi de ne diye onu seçmişler ki dışlamak için
Herkesten daha mı şişman?
Daha mı esmer? Farklı mı giydiği gömlekler?
Hadi, hepsi, de nerede şunun ana-babası?" (Yaşın, 2014: 610).

"Serzeniş (Çocukluğun Dehlizinde Karınca Duası)" şiirinde şair babasına ihtiyacı olduğu zamanların olduğunu, fakat bu anlarda babasının ona uzak olduğunu belirtir. Gerçek hayatta onun yanında olmadığını, koruyup kollamadığını, sevgi ve sıcaklığını vermediğini belirttiği şiirlerinden sonra bu şiirinde babaya seslenir. "Bunu isteyebileceğim başka kimse yok, o sonsuz uykunda olsan da beni koru. Hayattayken koruyamamıştın, şimdi olsun koru" (Yaşın, 2014: 611). "Hüsnü Yusuf" şiirinde anne ve babanın sadece onlardan biri olduğunu kanıtlamak için fotoğraf çektirdiklerini, aralarına çocuklarını aldıklarını aslında sadece bu yapılanların, göstermelik şeyler olduğunu ifade eder:

"Anne-baba-çocuklar, onlardan biriymişsin gibi olsun diye
Ortalarına oturmuştum fotoğraf çekilirken
Doğru olamazdı oysa hiçbir anne- baba- çocuklar
Ana babalık var oldukça çocuklar" (Yaşın, 2014:418).

"Ninem Geliyor Yenişehir'den" şiirinden unutkan ve kibirli olduğunu öne sürdüğü nenesinden şu sözlerle bahseder "Nenem diyor ki asıl gençliğimde görecektin beni" şair nenesinin bu sözlerinden sonra şunları söyler "benimse gördüğüm potinleri, biri kahve öbürü bej rengi" (Yaşın, 2014: 189). Nenesinin artık aklını kaybettiğini ve unutkan olduğunu belirtir.

Sanatçı "Oyun Bozan" şiirinde aile için çocuğun önemini ifade eder. Aile de görevlerini uyanıkça gerçekleştirdiklerini, yaramazlıklarını anlatır. Yaramazlıklarını ifade etmek için şu dizeleri söyler: "Birbirlerine işiyorlar... Kahkahalar... Allah'ım çocuklar şeytan" (Yaşın, 2014: 612).

"Pişmanlık" şiirinde aile kavramına saygısız bir davranışta bulunduğunu ifade eder. Bu davranış, evli bir kadından kendisiyle birlikte olmasını istemesidir.

Fakat kadın evliliğine ve ailesine ihanet etmez ve şairle birlikte olmaz. Şair ise bu tekliften pişman olduğunu belirtir. "Kalabalık Kahvaltı" şiirinde bir peri kızının kahvaltı hazırladığını söyler. Peri kızı benzetmesi aile içindeki anneden başkası değildir. "Haa bir peri kızı kahvaltı hazırlıyor, on beş kişilik kalabalığa" (Yaşın, 2017: 66). diyerek kalabalık bir ailenin varlığından bahseder. Şair zamanla toplumun en küçük yapısı olan ailenin de yok olduğunu belirtir. Bununla birlikte toplumunda yok olduğunu, duyarsızlaştığını ve artık şaire çok az şeyin etki ettiğini "Kendini Savunma" şiirinin şu dizelerinde belirtir:

"Artık o kadar az şey var ki
Bana dokunabilen...
Duyargasız bir toplum türü bu" (Yaşın, 2014:297).

Şairin aile konulu şiirleri, bu toplumsal sınıfın beraberliğini sağlayan ev kavramıyla beraber işlenir. Türk edebiyatında evler değişen sosyal yaşantının izlerini taşır. Türk edebiyatında evleri şiirlerinde en fazla kullanan şair şüphesiz "Yalnızlığın ve evlerin şairi Behçet Necatigil'dir" (Timuçin, 2003: 188). Şiirlerde genellikle ev, hane olarak anılır. Evler dünyada varlığın kısa olarak konakladığı fani bir mekândır. Şiirlerde özellikle harap olma ve yıkılma özelliği ile geçer. Ev ailenin aynası olarak karşımıza çıkar. Evin harap olması mecaz bir ifadeyle evde bulunan aile bireylerinden herhangi birisinin ölümü veya evden ayrılması ile gerçekleşir (Aktaş, 2004: 96). Yaşın ev konulu birçok şiir kaleme alır. Bu şiirlerinde evlerin durumu da dönemin Kıbrıs'ı hakkında bilgi veren bir belge niteliğindedir. Evler Kıbrıs savaşı sonrasında kaybedilen ailenin, huzurun, yurdun, çocukluğun adı olarak anılır. Örn: "Bir Sabah Yunanistan'da" şiirinde yaşadıkları toprakların bir anda Yunanistan toprağı olduğunu söyleyen şair, bu durumdan sadece kendisinin rahatsız olmadığını, cansız olan mekânların da bu üzüntüyü paylaştığını belirtir. Şair evlere insani özellikler yükler. Ona göre evler; duyan, gören, işiten ve hisseden canlı varlıklardır. Bu varlıklar ailenin bir parçasıdır.

"Yüzümüze bakıyor pencereden
Üzüntülü ağaçlar
Ya biz kendimiz değiliz
Ya da bizim değil evimiz" (Yaşın, 2014: 203).

Bozulmuş psikolojik ve sosyal yapı içinde var olan şair, kendi doğup büyüdüğü evini tasvir eder. "Gün Doğarken" şiirinde "Aşağıdaki taş ev doğduğum yer. Geniş kemerlerle birbirisine açılan, iki iç oda" (Yaşın, 2014: 635). Bu evin savaşa maruz kaldığını, onu bulmanın imkânsız olduğunu "Sığınaktan Çıkınca" şiirinde belirtir.

"Şimdi nasıl bulacağız evimizi?
Nereye sapsak bir çıkmaz sokak
Barikatların kestiği" (Yaşın, 2014: 207).

Bu evde anıları olan şair bu evin zarar görmesine de çok üzülür. Çünkü evdeki her eşyada her köşede annesinden anılar vardır. Bu anılara ve bu evde bulunan eşyalara zarar gelmesini istemeyen şair "Valiz" şiirinde hırsızların eve girip ailesinden ve annesinden yadigâr eşyalara zarar verdiklerini belirtir. Şair burada ada savaş döneminde çöken ahlaksal ve toplumsal yapının izlerini işaret eder. Hırsızlığın arttığı, maddi ve manevi değerlerin hiçe sayıldığı bir toplumsal yapı gözler önündedir.

"Eve girmişler, hırsızlar
Perçinli meşin valizi açmışlar
Orada anne kokusunu saklıyorduk
Onu içimize çekmek için biz çekinerek açıyorduk." (Yaşın, 2014: 391).

"Anahtar Deliği" şiirinde ise şair hırsızlık sonrası evin durumunu belirtir. Evin içindeki eşyalarda saklanan manevi hatıralardan ve evde bulunan eşyaların aile kavramı üzerindeki misyonundan bahseder.

"Çekmecedeki her şey çalınmış olsa da, diyorum
Annemin en alta serdiği
Eski mecmua sayfasının altında duruyordur
Çocukluk fotoğraflarım" (Yaşın, 2014: 634).

Şairin şiirinde evi ve ailesiyle olan geçmiş yaşantıları onu hüzünlendirir ve mutsuz eder. Çocukluğunun geçtiği evler, şairi üzer ve oraya gitmek istemez. "Haritaya Bakmadan" şiirinde "Değiştiriyorsun yürümen gereken sokağı, haritaya bakmadan, bütün yolların kendi evine çıkmayacağını umarak" (Yaşın, 2014: 510). Burada, evden kaçsa da o evde yaşadığı anılardan kaçamadığını ifade eder. "Hayal-Odası" şiirinde ise her evde bir hayal odasının var olduğunu, çocuklukla beraber döşendiğini söyler. Şairin de kendi evinde hayal kurup, rüyalara daldığı toplum içinde var olma planı yaptığı bir odası vardır. "Her evde görünmez bir oda var: Hayal-odası. Çocukluğunla döşediğin yuvacık" (Yaşın, 2014: 605).

"Bu Ev Kiralık Değil "şiirinde teyzesine ait yazlığın, anıları dolayısıyla kiraya verilmediğini söyler." Ev boş değil ruhlar oturuyor diyemezdim ya! "Kiralık değil" dedim," (Yaşın, 2014: 400).

"Kuyuda" şiirinde, ganimet olarak alınan bir Rum evinde saklanan eşyalardan bahseder. Bu evin bahçesinde badem ağacının altında bir kuyu vardır. Bu kuyuyu kimse bilmez. Fakat sanatçının buraya sakladığı bir definesi vardır. Bu definenin ne olduğunu ise kendisi söyler. "Sakladığım sandık silme kitap... Sus. Duvara konuşma bir define gizli orada" (Yaşın, 2014: 424).

"Yerini Sevmeyen İncir" şiirinde şair çocukluğunu barındırmayan evi, derinlere kök salan bir incirin yıkabileceğini söyler. Kişinin çocukluğunun geçtiği eve sahip çıkmazsa eğer, aile bireylerinin dahi o aile kavramını yıkabileceğini söyler. Kişi yaşadığı yere ve aileye sahip çıkmalıdır. Eğer çıkmazsa onu ayakta tutuyor gibi görünen etkenler bile bu kavramı yıkabilir.

> "Temellere dek
> Kök süren incir, yıkabilir
> Kendi çocukluğunu barındıramayan evi." (Yaşın, 2014: 613).

Yaşın kendi aile ve ev kavramından sonra evi toplum karşısında da inceler. "Geniş Aile" şiirinde bir evde yaşayan ataerkil, geniş bir aileden bahseder. Bu ailede yer alan bireylerin aile içindeki görevlerinden ve gündük yaşantılarından şu dizelerde bahseder:

> "Doğan bebeklere ölülerin adını verir büyükbaba.
> Kabil değil kimseye içini açamaz ev
> Kabilenin aile reisi dâhil
> Didişip dururlar birbirleriyle." (Yaşın, 2017: 32).

"Bahçıvanevi" şiirinde şair bahçede olan ve farkına varılmayan bir bahçıvan evinin fark edilip değerinin anlaşılmasını "2 oda küçük salon, verandası yaseminler, meğer koskoca evmiş bahçe içinde," (Yaşın, 2014: 352). Dizeleriyle ifade eder. Sanatçı burada aile içinde ve yakın çevrede unutulan ve değeri bilinmeyen nesnelerin büyük ve değerli olduğunu bu değerlerin sonradan fark edildiğini belirtir. Çünkü bu değerler işlev kazanırsa değerli olmaktadır. Şair birçok şiirinde ev ve aile kavramını birlikte işler. Bu şiirlerinde ev aileyi, aile evi temsil eder. "Leke Sökücü" şiirinde ev içindeki olaylardan, aile içinde yaşanılan kırıcı fiil ve davranışların kişi üzerindeki etkisinden bahseder. Aslında aile olmak adına bu davranışların üzeri kapansa da etkisinin hala devam edeceği gerçeğini savunur. "Kan lekesi ne kadar çıksa da izi kalacak," (Yaşın, 2017: 36). "Bulaşık makinesi" şiirinde şair, erkeği beyaz eşyalardan bulaşık makinesine benzetir. Bulaşık makinasının, yani erkeğin ev içindeki durumunu şu dizelerde belirtir: "Ahh kimsecikler görmez, ev içinde, beyaz eşyalar görür şiddetin en büyüğünü" (Yaşın, 2017: 37).

Yaşın'ın şiirlerinde ev ve aile özlenen ve değerli bir kavramdır. Kıbrıs'ın sosyal yapısı dâhilinde kendi ailesini ve çocukluğunu geçirdiği evi anlatan şair, bu iki kavramın da değerinin anlaşılmadığını, zarar gördüğünü belirtir. Kişi bu iki kavrama da sahip çıkmalıdır. Şair bu iki kavrama da özlem duyar. Çünkü tam anlamıyla anne-baba ile sıcak bir aile hayatı yaşamamıştır.

4.3.2. Orta Yurttaşlık

Dengeli bir toplum yaratmak her kent planlamacının temel sorumluluğudur. Bu toplumu yaratırken toplumsal farklılıkları ortadan kaldıracak, cinsiyet ve yaş grupları arasındaki maddi ihtiyaca cevap vermek zorundadır. Aslında bu bağlamda bu planlamacılar sınıfsal farklılıkları ortadan kaldırmak yerine bu farkı asgari düzeyde tutmayı amaçlar. Bu amaçla planlamacı toplumun çoğunluğunu orta sınıfta tutmak ister. Fakat bu sınıfı var ederken temel ihtiyacını karşılamak zorundadır. Bu durumda ise bu sınıfa mensup kişiler onlara şunu söyler: "Bana talep etme gücü vererek beni var edemezsin. Beni bir yurttaş olarak görürsen var olurum ." Buradan da anlaşılacağı üzere toplumsal eşitsizliği doğuran temel unsur yurttaş olmayı algılayamamaktan ileri gelmektedir (Marshall, 2000: 56-57). Bu ifadeyle çoğunluğu orta sınıfta tutmayı amaçlayan toplumsal sistemin varlığı tartışılamaz. Orta yurttaş olarak da algılanan bu toplumsal sınıf sistemin en çok var etmeye çalıştığı sınıfsal kitledir. Yaşın orta yurttaş kavramıyla şekillenen insan guruplarına tüm şiirlerinde yer verir. Sanatçının her şiirinin bir hikâyesi vardır. Bu hikâyelerin birazı kendisine aittir. Birazı ise kendini var eden orta sınıf olarak belirtilen insanların hikâyesidir. Bu kişiler de şairin, kozmopolit kimliğini ön plana çıkaran kişilerden oluşur. Şair burada da her milletten, değişik kişi ve hikâyelere şiirlerinde yer verir. Bu kişiler mahalle esnafı, memuru, sokak satıcısı, emeklisi, gazisi, askeri ve daha birçok kişidir. Burada, sistemin var ettiği orta-sınıf, orta-yurttaş olarak adlandırdığı, insanların yaşamlarını ve geçimlerini konu alan şiirlerine değinilecektir.

Sanatçı "Ayrellici Aliye Teyze Masalı" şiirinde Kıbrıslıların önemle tükettiği bir ot olan Ayrelli otundan bahseder. Türklerde kuşkonmaz olarak bilinen bu otu satarak yaşamını devam ettiren Aliye Teyze, savaş devam ederken dahi bu otu satar. Bu kadın bisikletiyle ot satarken havan topu isabet eder ve ölür. Savaşın yıkıcı tarafından bahseden şair, bu durumu kötü bir anı olarak anlatır. "Ayrellici Aliye Teyze, ayrelli satarmış her ateşkeste" (Yaşın, 2014: 57).

"Kolsuz Kahraman Masalı" şiirinde kollarını kaybeden bir vatandaşın, kolları varken neler yaptığını anlatır. Şiirde tek kolu varken bile boş durmayıp keman çaldığını söyler. Kolları olmayan vatandaşın aile içindeki ve toplumdaki yerini ve önemini şu dizelerde belirtir:

> "İnanmazsanız sorun karıma
> Onu nasıl sarardım kollarımla
> Severdim okşaya okşaya" (Yaşın, 2014: 61).

"Muhtar Destine" şiirinde şair mahallesindeki orta yaşlı ve erkeksi tavırlar sergileyen bir kadından bahseder. Bu kadın erkeklerin bile korkup çekindiği bir kadındır. Güçlü kadın figürünü de ortaya çıkardığı şiirinde Destine'dan şu dizelerde bahseder: "Erkekler mi? Aman Allah'ım, yanına yaklaşamazlar. Mercimeklerin kızı sister Destine" (Yaşın, 2014: 190). Bu şiirden sonra ise yine şairle aynı toplum düzeni içinde var olan diğer bir kadından, Kiriya Anna'dan "Şekerci Kiriya Anna" şiirinde şu dizelerle bahseder:

"Şekerlidir konuştuğu Türkçeler
Ödüm patlar "şekerim" deyince
Ya beni de sarıp satarsa" (Yaşın, 2014:191).

"Bir Ermeniler" şiirinde halk içinde yaşayan Ermeni bir vatandaştan bahseder. Şair kendilerine komşu olan bu Ermeni ailenin, yaşantısını, davranışını ve hayat karşısındaki duruşlarını da belirtir.

"Onlar iki ihtiyarcıktırlar karı-koca
Oğulları vosvagenle gelir ara-sıra" (Yaşın, 2014:191).

"Çingenenin Aynaları" şiirinde ise ayna satan bir çingeneden bahseder. Çingenenin ayna satarken aynayı övdüğünden ve aynanın kişilerin iç dünyasını da yansıttığını söylediğinden bahseder. Çingene "Ayninizle gösterir sizi aynalarım, büyüklükten küçülmüşsünüz" (Yaşın, 2014: 197). Diyerek insanlardaki kibri ve bu kibrin onları ne hale getirdiğini söyler.

Yaşın toplumsal sınıflandırmaya sıcak bakmayan bir sanatçıdır. Fakat şiirlerinde genellikle orta yurttaş olarak sınıflandırılan, toplum içinde en büyük ve en önemli görevi üstlenen kişilerin hayatlarından ve hikâyelerinden bahseder. Toplumu ayakta tutan ve toplumsal yapının işleyişini sağlayan bu kişiler şair için önem arz eder.

4.3.3.Tatil-Yaz-Yazlık

Türk edebiyatında yaz aylarını anlatan şiirler her dönemde yazılmıştır. Özellikle Klasik Türk şiirinde geçen Temmuziyyeler bunun en güzel örnekleridir. "Temmuziyye, yaz (tabistan) ve yaz sıcaklığından bahseden manzumelere denir" (Akkuş, 2006: 255). Yaşın'a göre yaz kavramı önemli bir kavramdır. Çünkü çocukluğu deniz etkisinin hiç kaybolmadığı bir adada geçer. Kıbrıs'ta doğup büyüyen ve ada kültürünü her şekilde yaşayan şairin şiirlerinde de, yaşadıklarının etkisi görülür. Bu sebeple şiirlerinde şezlong, deniz havlusu, deniz, bahar çiçekleri, turunçgiller yaz aşkları, temmuz gibi kavramlar öne çıkar. Bu şiirlerden biri olan "Temmuz" şiiri dört bölümden oluşur. Bu şiirin ilk bölümünde temmuz ayının

turunçgiller için önemli bir ay olduğunu anlatır. "Temmuz, portakaldan bir taç takardı başına" (Yaşın, 2014: 43). Üçüncü bölümünde ise "Temmuz'un yüreği güneş, çıkacak tepemize." (Yaşın, 2014: 45). Şair burada yaz ayının sıcaklığından ve kavuruculuğundan bahseder. "Bir Kelebek Uçtu" şiirinde de yaz ayının tasvirini yapar. Bu ayda kelebekler uçar, çiçekler açar, gök mavidir. Ve şair bu güzel mevsimde, kelebek olma isteğini şu dizelerde dile getirir:

"Kelebek olsaydım keşke
Renkli benekli kitap kanatlı
Uçsaydım enginlere." (Yaşın, 2014: 71).

"Hiç Konuşmadan" şiirinde deniz kıyısına uzanmış iki kişiden bahseder. Bu iki kişi denizin onları kendilerine getirmelerini beklemektedir. Çünkü denizin kişiyi sakinleştirme ve iç huzuru arttırma özelliği vardır. Şair ise bu hali şöyle tasvir eder:

"Hiç konuşmadan uzandık denizin kıyısına
Hiç konuşmadan el ele...
Bakışlarımız uzakta bekliyoruz
Deniz bizi kendimize getirsin diye" (Yaşın, 2014: 86).

"Mülverler" şirinde şair yaz ayında açan çiçeklerden ve semaverde pişen mülver çayından "Semaveri kuran olsa mülver çayı demlense" (Yaşın, 2014:192). Diyerek bir özlemden ve istekten bahseder. Yaz ayının diğer bir eğlencesi de yazlık sinemadır. "Sinema" şiirinde "Yazlık sinemada yılın Türk filmi, " Bitmeyen Aşk Gecesi" diyerek bahseder. "Nar" şirinde ise ateş ile nar ağacının çiçeği arasında benzetme yapmaktadır. "nar" kelimesini tevriyeli olarak, ateş ve meyve anlamlarının ikisini de çağrıştıracak şekilde kullanır. Şair yaz aylarında Ağustos böceğinin şarkısı gibi bir şarkısının olmasını da ister.

"Ağustos böceği kadar saydamlaşarak
Çağıracak bir şarkımız olmalı" (Yaşın, 2014: 196).

"Deniz Havlusu" şiirinde sevdiği kadının denizden çıktığı halini betimler. "Onun ıslak mayoyla üşüteceğini düşünüyorsun bir tek, hatta hissediyorsun titreyen kalçasını, kendi göğsünde" (Yaşın, 2014: 444). "Eteğini Denize Silkeleyen Kırda" şiirinde denize yakın bir kırda oturduğunu ve ruh halinin huzur dolu olduğunu belirtir.

"Nasılsa yayılıp kaldım
Eteğini denize silkeleyen kırda
Mutluyum sonunda." (Yaşın, 2014: 637).

Yaşın Kıbrıs'ın jeopolitik konumu dolayısıyla yaz mevsiminin en güzel yaşandığı şehirlerden birisidir. Dolayısıyla tatil, deniz, kumsal gibi ifadeler şairin şiirlerinde önem arz eder.

4.3.4.Savaş

TDK'nin Türkçe sözlüğünde savaşın tanımı şöyle yapılır:" Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silahlı mücadele" (TDK, 2011: 2043). Bu mücadele devlete ve bünyesinde ki halka her daim zarar verir. Savaş her toplum için kaybedilmişlikten öte bir şey değildir. Kazandığını düşünen toplumlar bile en az kaybedenler kadar kaybetmişlerdir. Yaşın'ın şiirlerinin en baskın temalarından birisi olan Savaş, şairin şiirlerinde kaybedilmişlik olarak karşımıza çıkar. Kişinin toprağını, dilini, dinini, kültürünü, aile düzenini ve daha birçok şeyi kaybettirendir. Yaşın'ın şiirinde hiçbir asker savaşmak istemez. Bu askerler savaştan utanırlar, sadece emri yerine getirmek için savaşırlar. Savaşın kaybettirdiklerini Şair "Heımetlos" şiirinde tek tek sıralar. Savaş sonrası hiçbir ülkenin vatandaşı olarak kabul görülmediğini de belirtir. Şiirin başlığı olan "Heımetlos" yurtsuz ve vatansız manasına gelen Almanca bir kelimedir. Savaş insanın her şeyini yok eder.

"Kanatlarımız kaldı yalnız
Anılarımız bile yağmalandı savaşta
Bir fotoğraf, herhangi bir kanıt
Geçmişte yaşadığımıza dair yok." (Yaşın, 2014: 23).

Savaşın korkunç yanını bir çocuk gibi içten ve korku içinde vermeyi başaran şair, şiire şöyle devam eder.

"Bizi kurşuna dizmesinler anne
N'olursun bırakma, dizmesinler
Anneeee !" (Yaşın, 2014: 25).

"Sevgilimin Türküsü" şiirinde savaşın, insanların tüm duygularını alt üst ettiğini, savaşan askerlerin dahi barış istediğini belirtir. Çünkü savaş güzel olan her şeyi yok eder.

"Sevgilimin türküsüydü barış
Beyaz gülüşünü ikiye böldü savaş
Sevgilim
Ölü asker…
…Barış için en güzel türküleri söyler
Savaşta ölenler. " (Yaşın, 2014: 38).

Şair "Ağlayan Anne" şiirinde savaş sonrası cepheden dönenler arasında oğlunu arayan bir anneden bahseder. Anne kendinden geçmiş bir şekilde sağa sola koşmakta ve her önüne gelene oğlunu sormaktadır. Şair bu durumu tahkiyeli bir anlatımla dile getirir.

"Savaş bitti dediler
Savaştakiler döndü
Koştum Sarayönü'ne
Dikilitaş'a sordum seni
"görmedim" dedi." (Yaşın, 2014: 39).

Annenin acısını anlatan şair daha sonrasında ise "Bizim Olmayan Günlerin Şiiri" şiirinde, savaş sebebiyle evinden çıkmak zorunda kalan Rum bir aileden bahseder. Hangi taraf savaşta üstünlük sağlarsa o bölgedeki azınlıklar boşaltıldığı için şair, bu durumu eleştirir. "Adın Estella mıydı senin, bizden önce bu evde yaşayan teyze?" (Yaşın, 2014: 46). Bu şiirin üçüncü bölümünde fotoğrafların içinden bir fotoğraf dikkatini çeker. Bu fotoğraf küçük bir kızın doğum gününde çekilmiştir. Bu kız savaşta öldüğü düşünülen bir kız çocuğudur. Şair bu fotoğrafları kıza vermek ister. Fakat yaşayıp yaşamadığından emin değildir.

"Onları sana vereceğim küçük kız:
Ama zaman zaman burkulur yüreğim
Tasalanırım,
Savaşta öldürülmüşsen diye." (Yaşın, 2014: 47).

Şiirin son bölümünde ise iki halk arasındaki savaşta, kendisinin hiçbir suçunun olmadığını ifade eder. "Yaşasaydınız ve görseydiniz, ben katil değilim." (Yaşın, 2014: 48). Savaşın psikolojik yıkıntısına da dikkat çeken şair, "Dokuz Vakitten Sonra Temmuz Falı" şiirinde temmuz ayında olan Kıbrıs harekâtına dikkat çeker. Temmuzun kavuruculuğunu, şiirde savaşın yakıcı etkisiyle birleştirip verir.

"Temmuz dokuz kat katlanmış bir gazete
İçinde ölümün Türkçe-Rumca duyurusu
Bugün bütün yıldız falları aynı şeyi söylemekte" (Yaşın, 2014: 49).

"Çok Gencim Daha" şiirinde artık şair savaştan bahsetmek istemez. Silah seslerinden, ölen askerlerden, çocuğunu kaybeden annelerin ağıtından bahsettikçe savaşın etkisini de hala hissetmektedir.

"Söz etmek istemiyorum
Silah seslerinden ölü askerlerden
Artık söz etmek istemiyorum
Ağlayan annelerden" (Yaşın, 2014: 50).

Şair "Adsız Kahraman Masalı" şirinde ise iki askerden bahseder (Yaşın, 2014: 62). Bu şiirde iki askerde savaşmak istememektedir. "Uydurukçu Kahraman Masalı "şiirinde ise savaştan korkup kaçan bir askerin bu durumu inkâr etmesi görülür. "Generalim savaştan kaçmadım, yemin ederim. Akşam yemeğine çağrıldım" (Yaşın, 2014: 62). Şair burada savaşın bütün değerleri yok ettiğini, askerlerin aile özlemi çektiğini, savaşı istemediklerini, huzur ve düzen istediklerini vurgular.

"Bizim Kedinin Masalı" şiirinde kedi -köpek kapışması örneği ile Türk-Rum savaşını bağdaştırır. Köpekleri Rumlar olarak niteleyen şair Türkleri de kedilere benzetir. Rumların, Türklere saldırdığını "Kediciklere köpekler saldırıyormuş" dizeleriyle belirtir. Sonrasında ise Türkiye ve Kıbrıs ilişkisine değinen sanatçı, Türkiye'yi kediye, Kıbrıs'ı ise kedi yavrusuna benzetir. Türkiye'nin Kıbrıs'a sahip

çıkmadığını vurgular. “Bizim kedi doğurduğu yavruyu yedi” (Yaşın, 2014: 59). Burada Kıbrıs’ı küçük kediye benzeten şair “Oyuncak Askerlerin Masalı” şiirinde ise Kıbrıs savaşına yeteri kadar önem verilmediğini ve Kıbrıs’ın küçük bir ülke olarak görüldüğünü şu dizelerde ifade eder:

> “Ülkenin birinde “cık” denirmiş her şeye
> Her yıl savaş olur, ölürmüş çoğu
> Kalanlarda göçermiş köylerinden” (Yaşın, 2014: 59).

“Ermiş Kahraman Masalı” şiirinde savaşmaktan, utanan bir asker görülür. Bu asker en sonunda Allah’tan yer yarılsa da içine girsem diye bir istekte bulunur ve bu isteği kabul olur.

> “Savaşırken elleriyle yüzünü örten asker
> Utanıyordu insanları görmekten
> Utanıyordu insanlara görünmekten” (Yaşın, 2014: 61).

“Kahramansız Masal” şiirinde bir savaş sahnesi canlandırılır. General topları ateşlemeleri için orduya emir verir. Savaş sırasında Akdeniz’in sularında yaşayan balıklar dahi savaşa izin vermek istemez, askerler ise bu emire mecburen uyarlar. Fakat savaşmak değil intihar etmek isterler. “Fısıldaşıyor birbirine saklanan askerler, bir atlayabilsek denize” (Yaşın, 2014: 63).

Yaşın’ın şiirlerinde askerler savaşmak istemez. “Yanıt Bekleyen Masal” şiirinde savaşı sorgulayan bir asker görülür ve generaline şöyle seslenir: “Denize kan aktı generalim, bakamıyorum dalgalara” (Yaşın, 2014: 65). Şair “Pil Kalpli Askerlik Masalı” şirinde ise askerlerin generalin elinde oyuncak olduklarını ifade eder. Uzaktan kumandalı ve pilli olarak belirtilen bu oyuncakların kumandası da generalin elindedir. “Yalnız general oynuyor, uzaktan kumandalı asker-bebekle” (Yaşın, 2014: 65). Askerlerin kendi istek ve arzusuyla asla hareket etmediğini belirtir. Yine aynı düşüncenin hâkim olduğu “Ölüm Bohçası” şiirinde askerlerin savaşa isteksiz olduklarını sadece kumandanın emrinden kaçamadıklarını belirtir. “Ölüm bohçasını hazırlıyorlar, Girne şehitlik uçurumunda, dalgın hep birlikte denize bakıyorlar” (Yaşın, 2014: 401). Bu şiirinde ayrıca savaşmak istemeyen askerlerin ruh halini belirtir. “Buyrulmuş Masal” şiirinde de yine ordunun emriyle bir anda isteyen istemeyen herkesin asker olduğunu belirtir.

> “Buyurmuştu general:
> -Asker olsun harnup ağaçları
> Kumsaldaki kırmızı akıllı karpuzlar
> Ve asker olmuş onlar” (Yaşın, 2014: 57).

Generalin, kumandanın ve daha birçok askeri rütbeli kişilerin, askerler ve halk üzerindeki etkisini şiirlerinde sıkça işleyen sanatçı “Denizin Efendisi” şiirinde

ise verilen kararların kişiler tarafından asla sorgulanmayacağını belirtir. Çünkü o dönemde askeri yönetimin hâkimiyeti ve gücü ön palandadır.

> "Dışarı çıkmak yasak
> Tik tak, suçunuzu bilmeniz de gerekmez baylar
> Karar öyle, yanıt verilmeyecek sorulara" (Yaşın, 2014: 261).

"Hatıra Fotoğrafı" şiirinde de savaş sonrası askeri yönetimin sosyal tabaka üzerindeki baskısını anlatır. "Askeri televizyonların istilasıyla yeniden biçimlendirildi. Beyinlerin hayal gücü bölümü" (Yaşın, 2014: 399).

"Başka Ufuklar" şiirinde yaşadığı yeri terk ederken isterlerse hain desinler diyen bir kişinin, savaşla birlikte devrim olsa da artık burada yaşamayacağını belirtir.

> "Kırmızı çiçeklerin cümlesi fışkırsa da bu topraklardan
> Ben buraya gömülmeyeceğim
> Ne de oraya" (Yaşın, 2017: 28).

"Fincan" şiirinde ise şair kişinin içindeki savaşı, Suriye'de var olan iç savaşa benzetir. Burada yakın tarihte olan ve hala devam eden Suriye savaşına da telmihte bulunur. "Suriye gibi bir şey var senin içinde" (Yaşın, 2017: 29).

Şair "Balıkçı Teknelerinin Türküsü" şiirlerinde ise savaş sonrasında çevrenin ve doğanın durumunu betimler.

> "Portakal bahçeleri kurumuş susuzluktan
> Tek kelimeyle perişan olmuş ağaççıklar
> Ve denizler yoksun kalmış
> Balıkçı teknelerinin türküsünden..." (Yaşın, 2014: 33).

"Geri Gidilen Şehirler" şiirinde şair savaş sonrasında mülteci olarak hiçbir ülkeye ait olunmadığını belirtir. "Ve sonra yeniden yol görünür artık kendi şehri kalmayana" (Yaşın, 2014: 326). Şair ülkesi olmayanın kalıcı bir mekânının olamayacağını ifade eder. Savaş sonrasında sevdiklerinin zarar gördüğünü belirten şair yaşadığı şehrin de yanıp yıkıldığını "Yangın" şiirinde ifade eder. "Yanıyor Yenişehir yanıyor, ben daha okumayı öğrenemeden" (Yaşın, 2014: 204).

Yaşın "Ötelere Uçan" şiirinde savaş sonrasında Kıbrıs'ta yaşayan ulusların birden bire sınır çizgileriyle ayrılmasını eleştirel bir dille şiirinde işler.

> "Yurdumuz ikiye bölündü ve biz
> Tel örgülere takıldık" (Yaşın, 2014: 209).

"Girne'ye Girme" şiirinde, savaşın tanığı olan Girne'nin savaş psikolojisi yaşayan bir insana benzetildiği görülür.

> "Bilmem hangi savaşın ürpertisiyle
> Gözleri açık taş kesmiş Girne." (Yaşın, 2014: 213).

Bir şehrin savaş psikolojisini anlattıktan sonra "Savaş Zamanı" şiirinde ise savaşı yaşayan halkın, içinde bulunduğu fiziksel ve psikolojik yıkıntıyı tanımlar.

> "Daha o karartma günlerinden görünmüştü

Hiçbir ülkenin şairi olamayacağım
Çünkü azınlıktım ve "özgürlük"
Hiçbir ulusal sözlüğe sığamayan bir sözcüktü" (Yaşın, 2014: 273).

Yaşın'ın şiirlerinde savaş gerçekçi bir tema olarak işlenir. Özellikle Kıbrıs savaşı ve sonrasında kozmopolit yapı içindeki halkın acıları ve çatışmaları realist bir tavırla işlenir. Savaşın hiçbir halk tarafından istenmediğini sadece devletlerin savaşıp, halkların ise bu durumdan en büyük zararı gördüğünü söyleyen şair, halk üzerindeki askeri baskının varlığını ve kişilerin özgürlük gibi kişilik haklarının hiçe sayıldığını burada belirtir.

4.3.5.Hayat Evreleri

İnsan hayatının başlıca evreleri olan çocukluk, gençlik ve yaşlılık dönemlerine verilen genel ada, hayat evresi denir. Genel olarak insan bir bütündür (Çetin, 2013: 288-289). Bu bütünlüğü sağlayan ise insanın geçirdiği bu evrelerdir. Sanatçı genel olarak hayat evrelerini anlatırken kendi yaşanmışlıklarına ve şahit olduğu durumlara bağlı kalır. Sanatçının çocuk yaşta kaybettiği annesinin özlemi, anne ve babasının ayrılığı şairin çocukluk döneminin acı yanı olarak şiirlerine yansır. Gençlik döneminde ise Kıbrıs savaşının sonuçları ve iç bunalım şiirlerinin konusu olur. Orta yaş döneminde ise sanatçı bilinçaltı, rüya gibi metafizik konularla birlikte düzeni eleştiren şiirleri kaleme alır. Şair hayat evrelerini üç bölüme ayırdığını "Üçüncü Hayat" şiirinde de kendisi belirtir. Çocukluk ve gençlik dönemi hayat evresinin birinci bölümüdür. Şair bu bölüm için: "Irmağa bırakılmış sepet, sürüklenirsin akıntının götürdüğü yere" (Yaşın, 2014: 607). İkinci bölüm, artık sabrın ve sükûnetin hâkim olduğu, olgun düşünülen orta yaş dönemi olarak nitelenir. Bu bölüm için : "İkinci hayata ulaştın şuradan belli ki şiiri okuyorsun şu anda." (Yaşın, 2014: 607). Üçüncü bölüm olan orta yaş ve yaşlılık için ise asıl olan hayat ifadesini kullanır. "Kapısından geçerken ne kendiliğindenlik, ne şans ne de rastlantı var" (Yaşın, 2014: 608). İnsan Artık bu bölüme geldiği vakit ihtimaller ve şans ortadan kalkar ve hayatla yüzleşir. Burada ayrı ayrı hayat evrelerine değinilecektir.

Çocukluk

Sanatçı, genel anlamda çocukluk konusunu kendi çocukluk anılarına bağlı kalarak işlemeye çalışır. Birçok şiirinde kendi çocukluğunda yaşadığı özelini, bütün çocuklar üzerinden genelleme yaparak verir. Çocukluğunun en yaralayıcı dönem olduğunu ifade eder. "Yaralayan Şeyler" şiirinde bu durumu şu şekilde ifade eder:

"Beni yaralayan şeyler
Ne oktur, ne kurşun, ne de mızrak
Çocukluğumdur belki, bilemiyorum"(Yaşın, 2014: 81).

Diyen şair çocukluk döneminde ailesiyle geçiremediği vakitlerden şikâyetçi olur. Onlara ihtiyacı olduğu vakit ikisinin de yanında olmaması sanatçıyı yaralar. Şair ailelerin çocuklarını yalnız bırakmalarını birçok şiirinde eleştirir. Bu şiirlerinden birisi olan "Sarılma Yastığı" şiirinde de çocukların sevgiye merhamete ihtiyaçları olduğu dönemlerde, para, şan, şöhret ve mevki için yatılı okullara verildiğini bir çocuğun ruh halini gözler önüne sererek anlatır.

> "Sevgi yerine, daha yüksek mevki, daha büyük güç, daha çok para.
> Çocukluk yarası hiç açılmamışçasına kapanır sanıyorlar,
> Ayrılığın keskin pergel izi varken kollarında" (Yaşın, 2017: 42).

Burada bir çocuğun içindeki sevgi ihtiyacının yerini hiçbir şeyin kapatamadığını ifade eden şair, ailesiyle vakit geçiremeyen çocuğun içindeki yaranın hiçbir zaman kapanamayacağını da belirtir. Anne ve babasıyla geçirdiği vakitlerin onu çok mutlu ettiğini birçok şiirinde belirtir. Bu şiirlerinden birisi olan "Gökkuşağını Kuşanan Araba" şiirinde anne babayla yaşanılan zamanı bir masala benzetir. Bu masalda babasıyla geçirdiği zamanın birazdan biteceğini ifade ederek üzülür. Babasıyla geçirdiği zaman ile Sindirella Masalı arasında ilişki kuran şair bu yaşanılanların gece yarısı biteceğini şöyle ifade eder: "Saat 24.00 galiba, ne araba kalacak ne kabak" (Yaşın, 2014: 198).

"Kayıplar Listesi" şairin annesi tarafından kaleme alınır. EOKA tarafından yağmalanan evde kaybolan eşyaların listesi yapılır. Bu listeyi düzenleyip bir şiir formatına sokan şair burada kaybolan eşyalarla birlikte çocukluğunun da kaybolduğunu ifade eder. "Parçalanmış o çocuk benim, kayıplar listesinde, hâlâ adını arayan kavuşabilmek için kendi kendiyle." (Yaşın, 2014: 395). Şairin burada uğradığı psikolojik yıkıntının ruhunda ne denli büyük bir yara açtığı görülür. Babasına ve annesine olan ihtiyacını her şiirinde dile getiren şair, özellikle annenin bir çocuk için ne kadar önemli olduğunu da sık sık belirtir. Çünkü annenin çocuğu için fedakârlık yaptığını çok iyi bilir. Bunu "Bebek" şiirinde bir annenin ağzından, doğurduğu bebeğine karşı yaptığı kademeli işleri sıralayarak ifade eder.

> "Ve her gece
> Gazını çıkardım, bezini değiştim,
> Zeytinyağı sürdüm sırtına, kasıklarına pudra,
> Yıkadım, giydirdim, yıldızları gösterdim
> Mamalar yedirdim küçük kaplarda.
> Yürümesini öğrettim, kelebek yüzmesini." (Yaşın, 2017: 41).

Sanatçı çocukluğun insanda var ettiği bazı duyguların farkındadır. Bu duygulardan birisi olan cesarettir. Şair bunu "Çocuk ile Ağacı" şiirinde işler. Bu şiirinde şair, ağaca tırmanmak isteyen bir çocuğun ağaçla diyalogunu verir.

> "Tırmanırsam şimdi tırmanırım
> Çocukluğumun çılgın cesaretini yitirmeden" (Yaşın, 2014:103).

Şair "Altıntop" şiirinde halk arasında anlatılan altıntop hikâyesine gönderme yapar. Bu hikâyede evin neşesi olarak görülen çocuklara "Altıntop" denilir. Şair çocukların bir anda sokakları doldurduğunu, aydınlattığını şu dizelerde ifade eder:

> "Ansızın patlıyor altıntoplar
> Ansızın şarkı, ansızın ışık
> Çocuk oluyor sokaklar" (Yaşın, 2014: 199).

Şair acılı ve kırılgan bir çocukluk geçirdiğini belirttiği şiirlerinde her zaman çocuk kalbinin tekrar güzel günleri umut ettiğini de şiirlerinde belirtir. Çocukluğun cesaretini ve unutkanlığını da çocukların sokaklarda koşarak oynamasıyla özdeştirerek vermeye çalışır.

Gençlik

İnsan yaşamının genellikle 15-24 yaş arası dönemine gençlik çağı denilir. Bu dönem karşı cinsle iletişime geçilen, sosyalleşmenin ise belirgin olduğu bir dönemdir (Çetin, 2013: 301).Yaşın insan hayatının çocukluktan sonraki ikinci evresi olan gençlik evresini değişik yönleriyle irdelemeye çalışır. Bu dönemde yaşanılan ruhsal değişimleri ve yaşanılan kuralsız yaşantıları kendi bakış açısıyla şiirlerinde ortaya koyar. Bu dönemde insanın ruh halini anlattığı "İçinden Geçeni Birisine Yazmak İster Çokgençlikte İnsan ki Aslında Yoktur O Mektup Yazılan" şiirinde "Çok gençlikte her gün bir dönüm noktası olur ömrün. Anlaşılmaz düşler, karışık düşünceler" (Yaşın, 2014: 290). İnsanın gençken fütursuz ve tahammülsüz olduğu aşikârdır. Kişi anlaşılmaz düşler peşinde, karışık düşünceler içindedir. Şair bu duyguların yaş aralığı itibariyle değişkenliğini ve duyguların miktarını şiirlerinde işler.

Yaşlılık

Yaşlılık, şairin de ifade ettiği gibi insan ömrünün üç evresinden sonuncu evredir. Yaşlılık, tecrübe ve fikir birikiminin en yüksek olduğu, kişinin fiziken ve ruhen en fazla deforme olduğu dönemdir. "Ürperti" şiirinde yaşlılıkla karşı karşıya kalan ve bunun çok hızlı gerçekleştiğini düşünen insanoğlundan bahsedilir. Kişi yaşlılıkla hiçbir zaman karşılaşmayacağını düşünür. Kuru otları tekmelerken bu otların her zaman yeşil kalacağını düşündüğünü söyler. İnsanoğlunun yaşlılığı

görmezden geldiğini ve itici olarak gördüğünü fakat insanın da çok çabuk yaşlandığını şöyle ifade eder:

> "Ağırlaştıkça ağırlaşan ay yuvarlanıyor.
> Dalga dalga gümüşi ak saçlarla
> Kıyıda beliren buruşukluklar..." (Yaşın, 2014: 536).

Yaşlılık insanın en olgun dönemidir. Şiirde bu dönemin insan üzerindeki fiziksel etkisini belirtir. İnsan yüzünü denize benzeten şair, saçları dalgalara ve yüzün buruştuğu noktaları ise kıyı olarak ifade eder.

4.3.6. Kadın

Türk toplumunun birçok kesiminde kadın iş gücüne yönelik, yanlış bir anlayış hala devam eder. Toplumun kadına biçtiği öncelikli rol eş ve anneliktir. Bunun sonucunda kadın, ev kadını ve ucuz emek, yardımcı aile işçisi gibi tanımlamalara maruz kalır. Durum böyle olunca toplumda kadının yerinin ev olduğu, yaşam güvencesinin de evlilik olduğu algısı oluşur. Eğitim görmüş kadınların bile bu görüşe hâkim oldukları söylenebilir (Kuzgun ve Sevim, 2004: 15). Kadın toplumda daha çok anne ve eş olarak kendini var ederken, kendi önceliklerinden de vazgeçer. Sanatçı bu durumu şiirlerinde büyük bir incelikle işler. Kadının özellikle toplum karşısında duruşunun yanı sıra hayat karşısında ve erkek karşısında duruşunu, var olma gayretini de şiirlerine konu eder. Kadının acısını ve duygularını yine kendisinden başkasının duymadığını da şiirlerinde belirtir. "Gece Otobüsü" şiirinde şair, kadının toplumdaki yerini ve erkeğin kadına karşı oynadığı rolü anlatır. Kadınlar kanlar içinde yatarken, acı çekerken toplum bu konuda duyarsızdır. Burada toplum karşısında kadını şu dizelerde işler:

> "Korkunç bıçak yaralarıyla yatıyordu kadınlar
> Hiçbir durakta durmadı otobüs" (Yaşın, 2014: 243).

Şair kadınla toplumun daha küçük yaşta tanıştığını "Dorian Gray" şiirinde anlatır. Bu şiirinde genç kızların, çocuk olmadan direk kadın olduğunu söyler. Erken yaşta evlilik ve kız çocuklarının toplum tarafından kadın olmaya zorlandığını ince bir dille eleştirir.

> "Derken bir genç kız oldu
> Herkes gibi her gün daha çok üşüyerek
> Yerleri sildi, çamaşırları yıkadı
> Ve parlattı camları" (Yaşın, 2014: 244).

Kadını sosyal müessese olan evlilik karşısında da sorgulayan şair "Nilgün'ün Evi" şiirinde aşksız yapılan evliliklere de değinir. Şaire göre evliliklerin birçoğunda kadın, erkeği sevmediği halde seviyor gibi topluma gösterilir. Toplumsal baskı sonucunda, evlendiği kişiye karşı sevmeye mecbur bırakıldığını ifade eder. Bu

evliliği yöneten erklik, kadına hiçbir hak vermez. İnsanların evliliklerde, aynı evi paylaşmayı, bir zorunluluk olarak gördüklerini söyler. Bu insanları ikiyüzlü yalancılar olarak görür ve şu dizelerde bunu ifade eder:

> "Sevmeyen bir kadın
> Sevda şarkısı çağırıyor televizyonda
> Ve siz, hepiniz ikiyüzlü yalancılar!" (Yaşın, 2014: 247).

Kadının sevmeye mecbur kaldığını ifade ettiği şiirlerinden birisi de onun evlilik içindeki görevlerini belirten "İncelikli Seyir" şiiridir. Evlenen kadının içindeki çiçeklerin kuruduğunu belirten şair bu kadınların kaçacak bir yerlerinin olmadığını şu dizelerde anlatır:

> "Neresine kaçacak yetişip evlenen kadın
> Çamaşır bulaşık da değil şu incelikli şeyler dururken" (Yaşın, 2014: 370).

Şair bu karmaşa içinde sevmeyi de yine en güzel kadınların başardığını da ifade eder. "Sabırlı Kadınlar" şiirinde kadını, kucağında kocasına ördüğü hırka ile beklerken anlatır. Kadının duygularını, birbirine dolanmış yün yumaklarına benzetilir. Fakat kadının duyguları ne kadar karmaşık olsa da, eşi için bu duyguları gizleyip iyi görünmek için gösterdiği çabaya değinir.

> "Eski bir romanda oturuyordu kadın
> Kucağında, beklerken kocasına ördüğü
> İki renkli bir hırkanın yumuşacık yün yumakları
> Gibi birbirine dolanmıştı..." (Yaşın, 2014: 292).

İkinci bölümde ise kadın her şeyi yapan fakat erkek tarafından takdir edilmeyen varlıktır.

> "Bulaşıklarını yıkayan oydu, söküklerini diken
> Ve de susarak dertlerini dinleyen...
> Oysa baba, oğul, koca olan o erkekler
> Fark etmezdi bile" (Yaşın, 2014: 292).

"Pencere" şiirinde yaşadığının bile farkında olamayan bir kadından bahseder. Bu kadın o kadar mutsuzdur ki yaşadığı anın değerinin farkına daha varamamaktadır. "ve o yaşadığı anı fark edemeyecek kadar, mutsuz bir kadındır" (Yaşın, 2014: 369).

Kadın, insanlar içindeki en ince duygulara sahip varlıktır. Öfkesini de, mutluluğunu da olduğu gibi yaşar. Şair, kadınları anlatırken onların hayatlarındaki acıları ve toplumun onlara biçtiği değeri de şiirlerinde vermeye çalışır. "Dünyaevi" şiirinde kadınların, aşka ve hayata bakışını bize göstermek ister. Bu kadınların var oldukları, topluma karşı kadın olmaya çalışmaları ve toplumun gözünde ne olduklarını değerlendirir.

> "Demeye kalmadan kürtajla sökülür
> Size düştüğü an yaşama sevinci
> Kendi biten otlar misali temizlenirsiniz
> Salon çiçeklerinin saksısından

Hep aynı yerde durursunuz dünyaya kök salamadan" (Yaşın, 2014: 541).

Sanatçı kadının toplum ve erkeklik karşısındaki değerini sorgulayıp eleştirirken, kadının kendisi karşısındaki duruşunu ve kendini değersiz hissetmesini de şiirinde ele alır. "Delik" şiirinde kendini değersiz hisseden kadınları, fareye benzetir. Dünyadan tat almayı bile akıl edemediğini, günlük işlerini yapıp tekrar eski hayatına döndüğünü şöyle ifade eder:

"Dünyada başka yerler de var gidilecek.
O hayal bile edemiyor ki.
Girip çıkıyor aynı deliğe" (Yaşın, 2014: 544).

"Evin Kadını" şiirinde de yine kendini unutup hayatını ailesine adayan bir kadından bahseder. Fakat bu kadının yaptığı hiçbir şey göze gözükmez. Öldüklerinde ise ev ve aile viran olup yıkılır. Gerçek değerleri ancak öldükleri zaman anlaşılır. Çünkü o evi ayakta tutan varlıktır. Bu kadınların aile içindeki görevlerini ise şöyle sıralar:

"Sofra hazır, diye seslenen, eşinin işyerindeki dertlerini dinleyen
Yemekte; teskin eden, tasdik eden, teşvik eden" (Yaşın, 2017: 39).

Günlük işlerin içinde boğulan, toplum tarafından ve aile içindeki erkekler tarafından hiçbir değerleri olmayan kadınlardan bahseden şair "Anafora" şiirinde ise güçlü ve hayatı istediği gibi yaşayan kadınlardan da bahseder. Anastasia adındaki bu kadın içki içer, yazılar yazar, istediği her şeyi istediği zaman ve istediği kişilerle yapar, insanlara karşı kendini sorumlu hissetmez. İstediği erkekle beraber olur. Şair bu kadını şiirinde şöyle anlatır: "Davranışları tuhaftır. Saatlerce kımıldamadan yazar. Denize dalıp bakar" (Yaşın, 2017: 23). Kadının yüceliğinden ve değerinden bahseden şair "Ümitsiz Zamanlar, Kumral Bir Kertenkele, Hayal" şiirinde, kadından saçlarını tararken bile kokusuyla odaları dolduran bir varlık olarak bahseder. "Saçlarını tarar eski bir kadın, kokusu odaları doldurur" (Yaşın, 2014: 349). Daha sonrasında ise özlediği bir kadından "Mavi Ayrılık "şiirinde bahseder. Adı pınar olan bu kadın şaire, oldukça uzaktır. "Yıldızlar kadar uzaklarda kalan bir kız var."(Yaşın, 2014: 85). Yaşın, kadınlarla ilgili şiirlerinin çoğunda onları eleştirir. Eleştirdiği konular ise, evliliğin kadın tarafından kurtuluş olarak algılanması, evlenince kadının kendi iş gücünü eşi ve çocukları için kullanıp kendi yaşantısını sekteye uğratması, gücünün ve kadınlığının farkına varmaması gibi konulardır. Şaire göre aslında kadın olduğundan daha farklı bir varlıktır. O istediği zaman bir melek, istediği zaman bir şeytan olur.

"En Ciddi Masal" şiirinde ise kadının, günlük düşüncesini belirtir. Kadın çok ciddi konulara batıp boğulmaz. Savaş ve kötülük gibi olumsuz şeyler düşünmekten öte günü yaşama çabasındadırlar.

"-Yeni elbisemi
Yeşil üstüne portakal puanlı diktireyim
Misafirlikten erken dönüp
Fırında patates pişireyim" (Yaşın, 2014: 58).

Kadınların bunun gibi sade düşünceleri ve yaşama sevinçleri vardır. Şair bu dizelerde, kadınların hayatta mutluluktan başka çokta beklentilerinin olmadığını da ifade eder. Yaşın kadını toplum, evlilik ve erkek karşısında sorgular.

4.4. DİĞER TEMALAR

Burada şairin bireysel ve psikolojik, metafizik, toplumsal temalar dışında kalan şiirleri incelenecektir. Diğer temalar, başlığı altında insani değerleri içeren şiirlerine yer verilecektir.

4.4.1. İnsani Değerler

İnsani değerler, insan olmanın değerini diğer varlıklardan onu ayıran özelliğini, ortaya çıkaran ve insanın olanaklarını koruyabilecek şekilde gerçekleştirilen etkinliklerdir. İnsani değerler, insanı hayatta başarıya götüren değerlerdir. Bunları maddi ve manevi değerler olarak belirtirsek, maddi değerler olarak bilgiler, bilimler, sanatlar, felsefe, teknik bilimler, kültürler, hukuk, siyaset vb. değerlerin amaçlarına uygun şekilde gerçekleştirildiği insan etkinlikleridir. Kişinin manevi değerleri olarak ise sevgi, güven, minnet, dürüstlük, saygı, sevgi, adalet, eşitlik, özgürlük, sabır ve cesaret gibi üstün değerleri ifade etmektedir. Bu değerler insanın yapısal olanaklarıdır (Kaygı, 1992: 29-31).

Medeni, demokratik toplumlarda bu değerler üstün olarak kabul görülür ve erdem kabul edilir. Yaşın toplumsal düzeni bozan insani değerlere ters düşen değerleri şiirlerinde eleştirir. İnsanlar mevki ve şöhret sahibi olmak için toplumsal düzeni sağlayan değerleri hiçe sayar. Şair bu durumları eleştirdiği "Yolculuk" şiirinde insanların yaşamını bir yolculuk olarak görür. Ve insanların yükselme kaygılarıyla, değerlerini ayaklar altına aldıklarını, aslında daha da düştüklerini şöyle belirtir: "Şimdi hep birlikte düşüyoruz, yükselerek düşüyoruz..." (Yaşın, 2014: 255). "İktidar" şiirinde insanların, mevki sahibi olmak için güçlü olanın yanında olmalarını eleştirir.

"Hem artık ben de sap olmalıyım bir iktidara,

Yoksa yolu yok hayatta kalmanın.” (Yaşın, 2014: 259).

“Sözverici Koltuğu” şiirinde de makam ve mevki sahibi olmak için erdem ve ahlaklarını ayaklar altına alan kişilerden şu dizelerde bahseder: “Kıran-kırana kavgayı kazanmışlardı, Sözverici koltuğuna kurulmak haklarıydı” (Yaşın, 2014: 260). Fakat bu durumun kişiye bir şey kazandırmadığını ifade eden şair “Satranç” şiirinde her taşı insanın farklı bir haline koyar. Şah olunca “çevresinde dönülen ateş topusun” diyen şair piyon için ise; ”Kendini başkasının yerine koymakla var olursun ancak.” (Yaşın, 2014: 538). Benzetmesini yapar. İnsanın aslında küçülerek büyüdüğünü söyleyen şair var olmak isteyen kişinin, empati kurması gerektiği üzerinde durur. “Albüm” şiirinde toplumun insan üzerindeki etkisini, o istemese de devletin ona görevler verdiğini belirtir. “ve herkese zorla rol veren bu devletli toplumlar” (Yaşın, 2014: 363). Devletin gücü karşısında insani değerlerin çok fazla işlevinin olmadığını da belirtir. “Kral” şiirinde ise devleti kişinin var ettiğini, kişinin ise kendi var ettiği güce boyun eğmesinin zor oluşunu şu dizelerde dile getirir.

“Tacını sen takmıştın.
Boyun eğiyorsun fermanına.
Mızrak fırlatıyor,
Kaçmıyorsun, bak... O senin kralın.” (Yaşın, 2014: 493).

Toplum ve devlet karşısında, insanın kendi değerlerini koruyamadığını ifade eden şair “Kara Boşluk” şiirinde ise insanın hayat karşısında bu değerleri koruyamadığını belirtir.

“Boşluk, hiçbir şeyin dolduramadığı, hiç
O pislik yerlerinde Polisin, alkolün
Ve dumanın bırakışına sığınan
Ve her uyanışta daha da büyüyen bir boşluk” (Yaşın, 2014: 313).

Bu değerlerin doldurulmak yerine boşaltıldığını belirten şair, bu boşluğu yanlış şeylerle doldururken daha büyük boşluklar yaratıldığını da ifade eder. Bu boşluğu doldurmak için insanın öncelikle zihnindeki kötü düşüncelerden kurtulması gerektiğini söyler. “Bahar Temizliği” şiirinde İnsanın beynindeki kötü düşüncelerden kurtulması gereklidir. Çünkü güzel şeyler için zihninde yer açılmalıdır.

“Saydamlığı yitmiş beyazlığı gitmiş bir buzluk
Ve şu lekeli perdeler... Yıkanamaz da artık. Söküp atmalısın
İçeri gün güneş girebilsin diye” (Yaşın, 2014: 427).

“Bıçak” şiirinde insanın diliyle karşısındakine en büyük bıçak darbesini attığını fakat bu yaranın yaralanandan başkası tarafından görülmediğini anlatır. “Elmastan daha ışıl buz sarkacı sözcükler çakıldı kalbine. Dilli bıçak elden ele tak tak sana fırlatılarak” (Yaşın, 2014: 533).

Sözün, insan üzerindeki etkisine de şiirlerinde yer veren şair "Ayna Kırılınca" şiirinde de insanı bir aynaya benzetir. Söylenen sözleri ise taşa benzetir. Belli bir noktadan sonra ayna kırılır ve hiçbir şeyi yansıtmaz. Kırılan aynanın ise sadece kıymıklarının çoğaldığını söyler. Kıymıkları çoğalan ayna ise kişiye zarar vermeye hazır duruma gelir. "Sırrı sıyrılan can parçacıkları saplanır, ışığını çoğaltan ayna kırılınca" (Yaşın, 2014: 537). Şaire göre, kırılan ve üzülen kişi karşısındaki kişiyi de kırmaktan ve üzmekten korkmaz.

"Aydınlanma İhtiyacı" şiirinde ise kişinin kendi içindeki kötülükleri görmediğini belirtir.

"karanlık odaları kalabalıklaşıyor hayatın
Ne kadar bakarsan bak okuyamıyorsun bakışlarından
Kara- kuşunu başka ruhların... Yazık,
Karanlıkta görmeye neden sonra alışıyor gözleri insanın
Gene de görebilen çıkmıyor kendi karanlığını...
Yazık bir kör-nokta var her birimizin içinde" (Yaşın, 2017: 65).

"Reçete" şiirinde ise "Hapı yuttunuz, gövdeniz diriyken göçtü ruhunuz" (Yaşın, 2014: 549). Diyen şair, sadece günü kurtarmak için yapay bir mutluluk yaşamanın yan etkileri olacağını da belirtir. Bu durumla karşılaşmamak için herkesin görmek istediği gibi değil, senin yaşamak istediğin gibi gerçekçi bir ifadeyle yaşarsan hayatın da sana güzel şeyler sunacağını belirtir. Kişi hayata ne verirse onu alır. Mutluluk verirse mutluluk, kötülük verirse kötülük, İyilik verirse iyilik alır. İnsanı pozitif düşündüren, hayattan zevk almasına sebep olan erdemli davranışlardan birisi iyiliktir. "Yankı" şiirinde şair insanoğlunun iyiliğin ne demek olduğunu bilmediğini öne sürer.

"İyice anladım ki insanoğlu bilmiyor iyilik ne değerli şey.
Kime yardım etmişsem, herkesten çok
Oydu elinden geldiğince bana haksızlık eden" (Yaşın, 2014: 580).

"Yılana Övgü" şirinde insanların birçok şeyi yılandan öğrendiğini belirten sanatçı, yılanın güneşi görünce deri değiştirmesi insanların hayatta karşılaştıkları kişiliklere göre kişilik değiştirmesine benzetir. Yılanın çiçekler içinde güzellikler içinde pırıltılı derisiyle gezmesi de yine insana benzetilir.

"İnsan olmuşsak biraz da yılan sayesinde
Kötülükten ayırabiliyorsak iyiliği" (Yaşın, 2014: 75).

"Minallaya" şiirinde şair kişilerin samimi gibi gözüküp, aslında çıkarcı ilişkilerini eleştirir. Bu ilişkilerin insanı yaraladığını şu dizelerde belirtir:

"Bizim içimizde derin yaralar
Minallaya minallaya

Yaralar bizi bu uzak yakınlıklar" (Yaşın, 2014: 221).

En önemli insani değerlerden birisi olan özgürlük için ise şair "Şimdi Av Zamanı" şiirinde şunları söyler:

"Tasmandan tutup sürüklüyor köpeciksin
Sormuyorsun, hangi ava sürecek
Esrik tazısını? Esirisin şimdi" (Yaşın, 2014: 650).

Özgürlüğünü yitirmiş insan tasmasından tutulup sürüklenen köpeğe benzetilir. Özgürlüğün kişiye kattığı değeri ise "Tutukevinden Çıktım" şiirinde hapishaneden çıkan bir kişinin özgürlüğü hissettiği zamanı ve bu zamandan itibaren değişen ruh halini tanımlayarak belirtir.

"Bugün herkese gülümsüyorum,
Ağaçları, evleri, otobüsleri seyrederek
Ve yeniden içeriye atılana dek yürüyebilmek
Ne güzel!"(Yaşın, 2014: 73).

Özgür olmanın mutluluğunu ve eşsizliğini belirttiği diğer bir şiiri olan "Olsam" şiirinde, bir ağaç kadar hür ve özgür olup göklere kadar ulaşmak istediğini söyler.

"ey ulu ağaç!
Bende senin gibi olsam,
Göklere kadar uzansam" (Yaşın, 2014: 15).

Yaşın'ın şiirlerinde insani değerler, sosyal yapıyı ayakta tutan değerler bütünüdür. Bu değerler yanlış kullanıldığı zaman doğabilecek kötü sonları bilir. Haksızlık, adam kayırma, saygısızlık, esaret gibi kavramları şair hiciv üslubuyla eleştirirken özgürlük, mutluluk, sevgi gibi konuları ise yüceltir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE METİNLERARASI İLİŞKİLER

Bir şairin kendinden önce veya kendi zamanında yaşamış yazar veya şairin edebî yaratısının, kendi metniyle ilişki içinde olması durumu genel olarak metinlerarası ilişki kavramıyla açıklanır (Çetin, 2015: 127). Her metin oluşum itibariyle, başka metin veya dış dünyadaki bildik birçok olguyla ilişkilidir. Bu bağlamda metinlerarasılık her edebi metin için kaçınılmazdır (Ögeyik, 2008: 6). Metinlerarasılık kavramı, edebî metnin yeniden doğuşunu sağlar. Eskimeye yüz tutan metinleri yeniden oluşturma ve onlara hayat verme gibi birçok görevi üstlenir (Aktulum, 2013: 202). Akalın metinlerarası kavramını şöyle tanımlar: "Bütüncül bir yapıya kavuşturulması amacıyla bir edebi metnin dokusuna hem edebiyat alanından hem de başka alanlardan metin parçalarının katılmasıdır" (Akalın, 2011: 1667). Metinlerarasılık kavramının oluşum süreci 20. yüzyıla dayandırılsa da bu tekniğin çok eskiye dayandığı kesindir. Türk ve dünya edebiyatında metinlerarasılığın yeni olduğunu öne sürmek ve bu tekniği sadece post modern edebiyat tekniğine ait kabul etmek, birçok sorunu da beraberinde getirir. Çünkü iktibas, telmih, irsali mesel ve tazmin gibi klasik belagat ilmine ait edebi kavramları bir tarafa bırakmak gelenek ile modern arasındaki bütün bağları koparmak demektir (Korkmaz, 2017: 71-72). Metinlerarası ilişkiler birçok yolla yapılır. Bunlardan bazıları, metin ekleme, telmih, İçerik örtüşmesi, taklittir. Burada şairin şiirlerinde kullandığı metinlerarası ilişkilere bakılacaktır.

Metin Ekleme

Mevcut şiir gövdesine başka bir şiir ya da metin ilave etmek suretiyle yapılır. İlave edilen bu tür metinler, asıl şiirin gövdesinden bağımsızmış gibi dururlar (Çetin, 2015: 127). Metin ekleme işlemi yapılırken irsal-i mesel ve iktibas sanatlarına da başvurulur. Yaşın "Zeyrekte Melekler Gezer" şiirine Orhan Veli'nin "İstanbul'u Dinliyorum" şiirinden bir dizeyi alır ve müşterek bir metin yaratır.

> "İstanbul'u dinliyorlar gözleri kapalı
> Çivilenmiş Bizans ölüsü kiliselerde çırpınan melekleri görmeden" (Yaşın, 2014: 383).

Sanatçı aynı şiirin ilerleyen satırlarında Yahya Kemal'in "Akıncılar" şiirinden aldığı bir dizeyi de şiirine ekler. Bu dizelerle birlikte yarattığı dizeleri şöyledir:

"bin atlı akıncılar çocuk gibi şen
İç çamaşırlarını asmış ön balkonumuza"(Yaşın, 2014: 383).

"Yaralayan Şeyler" şiirinde şair şiirine atasözü ekleyerek, atasözüyle şiiri arasında bir bağ kurar. Fakat atasözünü kendi anlamının tersine bir söyleyişle verir. Gerçek kullanılışı "Dağ dağa kavuşmaz insan insana kavuşur" olan atasözü Yaşın'ın şiirinde tam tersi bir anlam içerisinde verilir.

"Dağlar dağlara kavuşur da
İnsan insana uzak,
Bu aykırı dünyada yaşıyorum."(Yaşın, 2014: 81).

"Şekerci Kiriya Anna" şiirinde de "Tatlı yiyip tatlı konuşalım" meseline şiirinde şöyle yer verir:

"Kocaman bir şeker olurum
Bir dev karısı beni alırsa
Dev kocasına verir
Tatlı yiyip tatlı konuşsun diye" (Yaşın, 2014: 191).

Şairin şiirlerinde yabancı dillerden birçok alıntı metine de rastlanır. Çetin'e göre, ne olursa olsun böyle bir uygulama gereksizdir. Şiir milli bir türdür ve Türkçe olmalıdır (Çetin: 2015: 128). Yaşın'ın şiirlerinde milli kavramlar olmadığından böyle bir olay da sorun teşkil etmez.

Şairin şiirlerinde iktibas örnekleri de görülür. "İktibas alıntı anlamına gelen söz sanatıdır. "İktibas bir metinde ayet veya hadislere bütün veya parça olarak yer vermektir" (Bayram, 2007: 174). Türk şiirini meydana getiren en önemli unsurlardan birisi İslam kaynaklarıdır. Özellikle divan şiirinde şiirlere besmeleyle başlama, tevhit, münacat ve naat gibi türleri de meydana getirme bunun kanıtıdır. Ağırlıklı olarak eserinde ayet ve hadis kullanan şairler bu eserlerin birçok bölümünde yeri geldikçe Kur'an'dan istifade ederler. Kur'an ayetlerinin iktibas veya telmih yoluyla kullanımı, birçok şairin kullandığı bir yöntemdir (Yekbaş, 2010: 205). Ayet ve hadislerin iktibas yoluyla kullanımı sadece divan şiirinde olmamış, edebiyatın birçok alanında ve devrinde olmuştur. Özellikle dinle alakalı şiirlerde ve türlerde daha ön plandadır.

Yaşın'ın "Oku" adlı şiirinin ilk mısralarında Alak Suresinin 4. Ayetinden alıntı yapılır. Kur'an'la şiiri arasında bir bağ kuran şair bu iki metin arasında ilişki kurar.

"O ki sana kalemle yazmayı öğretendir
O ki sana koşulsuz sevmeyi bildirendir" (Yaşın, 2014:113).

"Uç Kumru Hû" şiirinde geçen " Üzkür-u Rabbiküm" ifadesi "rabbinizi bolca zikredin" manasına gelir. Bu ifadenin aynısını ise Ahzâb suresinin 41. Ayetinde görmekteyiz. Bu ayet şöyledir:

"Ey iman edenler! Allah'ı çokça zikredin."

"Serzeniş, Çocukluğun Dehlizinde Karınca Duası " şiirinde ise şair Ashab-ı Kehf 'ten bahseder. Kuran-ı Kerim'de kaç kişi olduklarını ve mağarada kaç yıl kaldıklarını Allah'tan başkasının bilemeyeceği ifade edilen, Ashab-ı Kehf 'ten, Kehf suresinin 22-26 ayetlerinde bahsedilir.

"Dehliz çöldeymiş
Yağmur bulutta, çocuksa duada: Debernüş, Şazenüş, Serzeniş
Yemliha, Mislina, Mekselina, Mernüş
Su damlamıyor ama şu mağaraya suuu
Bi' damlacık da olsa" (Yaşın, 2014: 611).

"Pulsuz Mektup" şiirinde şair "Levh-i Mahfuz' ifadesini kullanır. Levh-i Mahfuz, Allah'ın takdir ettiği, olmuş veya olacak olan şeylerin yazıldığı kabul edilen kader defteridir. Kur'an-ı Kerim'in birçok suresinde geçer. Şair ise bu ifadeyi şiirinde şu şekilde kullanır.

"Levh-i Mahfuz'um açılabilecek mi?
İçimdekini söyleyebilecek miyim?"(Yaşın, 2014: 140).

Sanatçı bu şiirinde kaderinin yazıldığı defterden bahseder. Kader defterinin açılıp açılmayacağını merak eden şair içinden geçenleri tanrıya söyleyip söyleyemeyeceğinin de merakı içindedir.

Şair halk edebiyatının anonim ürünlerinden olan bilmece, tekerleme, ninniye ait kalıplaşmış ifadelere şiirlerinde yer vererek bu türler ile şiir arasında bir ilişki kurar. "Hurmalar" şiirinde tekrarlanan kelimelerle tekerleme örneğini görülür.

"Otuz üç teşbih taşı çeker her biri
Ballı balçık hurmalar
Çöllerden bize uçar yeşil seccadeleri
Hurmalar, hurmalar, hurmalar" (Yaşın, 2014:202).

Art arda tekrarlanan ses benzerlikleri ile akıcı bir söylem kazanan tekerleme örnekleri "Masal" şiirinde de görülür.

"Gül gülmemecesine, gül gülmemecesine
Gül sümbül bahçesinde gülmüşük halimize
Duman olmuşuk bakın
Turuncu bir kuş geçmiş de içimizden
Kanatlarını açıp kapatasıya, kapatıp açasıya
Gel deyince gitmiş, git deyince gelmiş
Uçup konasıya, konup uçasıya" (Yaşın, 2014:456).

"Bilmece" şiirinde, bilmece örneğini görüyoruz. Şair burada bilmecenin bilinmesine ait sorular sorar ve karşı tarafın bilmesini ister.

"Küçücüktür sığar bütün yıldızlar
Turuncu panjurlara sarılır sarmaşıklar

(nereciği, bul bakalım buracığı.)"(Yaşın, 2014:200).

Şair "Uyku Saati" şiirinde ninni örneği görülür. Arada nakarat olarak geçen nenni nenni söylemiyle bu türe ait ifadeler kullanır.

"Ninemin ninnilerinin bir eşi
Gülsün ablamın piyanosunun sesi
Nenni...
Kapımız açılır biz uyurken derin
Derin kokusunu alırız menekşelerin
Nenni..." (Yaşın, 2014:201).

Geleneksel Türk gölge oyunu olan Karagöz Oyunu ile ilgili söylemlere ve kişilere de şiirlerinde yer verir. Karagöz oyununda kullanılan, bu oyunun olmazsa olmaz parçalarına da yer verir. "Öğretmene İlahiler" şiirinde, Karagöz oyunuyla ilgili şunları kullanmaktadır.

"Zil çalıyor lâ zilli
Taşa tutsam şeytanı, sarığını kapsam illâ zilli
-ilzam mı lazım eleme Karagöz şakası mı bu
Suflörü izliyor oyuncular lâ zilli" (Yaşın, 2014:130).

"Evin Kadını" şiiri küçük bir dipnot olan "Evet efendim Muhaveresi"ni takiben "diye başlar. Âbu canım âbu"[11] gibi Karagöz oyununa ait ifadelere de şiirin ilerleyen dizelerinde yer verilir. "Evin Kadını" şiirinde de yine karagöz oyununda kullanılan ifadelere şöyle yer verir.

"Kâh Karagözlük eden gölge oyuncu sıfatıyla;
Tersten gelin giden Karagöz misali
"abu canım abu" diyen her ters söze "abu canım abu" (Yaşın, 2017: 39).

Yaşın sadece başka şairlere ait ögelere ve kaynaklara ait metinleri şiirlerine eklemez. Edebiyatın her alanından metinleri de şiirlerine ekler. Bu metinlerle şiirleri arasında bir bağ kurarak özgün parçalar meydana getirir.

Telmih

Telmih, toplumsal hafızada yer edinen, pek çok kişi tarafından bilinen, eski zamanlarda olup bitmiş bazı olaylara, meşhur kişilere, durumlara, olgulara inanış ve düşünüş biçimlerine işaret etmek, göndermede bulunarak, birkaç kelimeyle onları üstü kapalı olarak hatırlatmaktır (Çetin, 2015: 129). Yaşın'ın şiirlerinde telmih, halk kahramanlarının, peygamberlerin, âlimlerin, mitolojik kahramanların yaşantıları, hikâyeleri, rivayetleri doğrultusunda yapılır.

[11] "Evet, Efendim Muhaveresi: Karagöz oyunlarında, Karagöz ile Hacivat'ın perdede görünmeden, karşılıklı konuşması ve Karagöz'ün karşı tarafı hep oyalaması ile başlayan giriş bölümü. Abu canım abu: Karagöz'ün, Gelin Olması ya da Ters Evlenme adıyla bilinen gölge oyununda Karagöz'ün görücülerine ve damada cevaben yaptığı tekrarlara gönderme."(Yaşın, 2017:100).

"Karatutku" şiirinde Hz. İsa'nın doğumu olarak bilinen miladi sıfır yılına telmihte bulunur. "İsa'nın ölüme doğduğu sıfır yılında duran zaman" (Yaşın, 2014: 181).

Hazreti Yusuf'un babası olan Yakup peygamberin on iki oğlu vardır. Çocuklarının içinde en akıllısı ve en güzeli de Yusuf'tur. Yusuf'u kıskanan kardeşleri Yusuf'tan kurtulmanın yollarını ararlar ve sonunda bulurlar. Bir gün Yusuf'u gezmeye götürmek için babalarından izin isterler. Yusuf'un da arzusu üzerine izin vermek zorunda kalır. Kardeşleri Yusuf'u götürüp bir kuyuya atarlar. Eve döndükleri zaman ise Yusuf'u kurt yedi diye babalarına yalan söylerler. Yusuf bir müddet atıldığı kuyuda kalır. Bir gün o civardan geçen bir kervan onu kuyudan çıkarır. Bu sırada kardeşleri gelerek Yusuf'u kervan halkından birine satarlar. Yusuf'ta kervanla birlikte Mısır'a doğru yola çıkar (Levend, 2015: 116). "HüsnüYusuf" şiirinde Yusuf'un kuyuya atılması ve Mısır'a gitmesini şair telmihte bulunur.

"Kendi kararlarım yüzünden... İçimde kıpkızıl nar damlaları
Kuyunun suyundan seyreder Yusuf on bir yıldız ile ayı...
Bir kervan onu alsa akla gelmedik diyarlarda bir odası olsa" (Yaşın, 2014: 418).

"Yusuf'un Gömleği" şiirinde Hz. Yusuf'a âşık olan Züleyha'dan bahseder. Bu şiirde Yusuf ile Züleyha hikâyesine[12] telmihte bulunur.

"Yusuf kimseye asılmamıştı cümle âleme malum
Öyleyse kim yırttıydı gömleciğini? Konağa bakan kör kâhya
Rüyama girdi: "Gömlek önden yırtıldıysa hanımdır"" (Yaşın, 2014: 421).

Özellikle Yusuf kıssasına şiirlerinde çokça yer verir. "Başkasının Hayatı" şiirinde de şair, Yusuf'un kardeşleri tarafından kuyuya atılma hikâyesine telmihte bulunur.

"Yusuf'un öz-kardeşlerine benzer
Ne anlar ne de anlatabilir kuyuda, benim neler yaşadığımı"

Hz. Süleyman'ın her düğümü çözme ve her sırrı bilme özelliği vardır. "Ruh Hırsızı" şiirinde, şair bu duruma telmihte bulunur.

"Süleyman'ın Düğümü: ben kemik, frit, yoğrulmuş cam hamuru
Yaprak yaprak açan fesboya ve güneş saati"(Yaşın, 2014: 422).

[12] Mağrip sultanının kızı ve Mısır azizinin karısı olan Züleyha, rüyasında Yusuf'u görerek ona âşık olur. Aziz-i Mısır, Yusuf'u Züleyha için satın alır. Züleyha Yusuf'a âşık olur. Onu kendine çekmek için birçok ısrarda bulunsa da Yusuf razı olmaz. Nihayet bir gün Yusuf'un yattığı bir sırada Züleyha yanına gelir. Yusuf kaçmak için hızlıca kapıya koşar. Fakat Züleyha ardından koşarak gömleğinden tutar. Yusuf'un gömleği yırtılır. İkisi birden kapıdan dışarı fırladığı anda, Aziz-i Mısır'ı kapı önünde bulurlar. Bu durum karşısında ne yapacağını bilemeyen Züleyha korkusundan Yusuf'a iftira ederek onu zindana attırır (Levend, 2015: 117).

Hz. Hızır [13] Peygamber olduğuna dair kesin bir bilgi bulunmayan Hızır'ın Kur'an'da Musa peygamber ile olan macerası anlatılır. Hz. Hızır'ın çok hızlı ve her ihtiyacı olana yardım edip yetişmesi halk ağzında "Hızır gibi yetişmek" deyimiyle kullanılır. Hz. Hızır'ın bu mucizesini "Defnelerin Efendisi" şiirinde şöyle verir:

"Kır denizatının sırtında balıkpulu zırhıyla

Hızır gibi yetişti bir telefonla" (Yaşın, 2014:386).

Mevlana[14] ve Şems-i Tebriz-i'nin tanışma hikâyeleri ile ilgili birçok rivayet vardır. Şems Mevlânâ'ya bir takım cevabı güç sorular yöneltir. Cevaplarını alınca da bir rivayete göre bayılıp düşer. Daima Şems'i arar, onunla görüşür, konuşur onunla gezer ve halvette bulunur. Bu halin devam etmesi üzerine ulema ve dostları isyan ederler. Ve Şems için "Yalınayak başıkabak biri türedi çıktı. Müslümanların pişvasını yoldan çıkarıyor" diye ileri geri konuşmalar yaparlar, bu söylentilerden sonra Şems uzun bir süre Mevlana'dan uzaklaşır (Çetinkaya, 2005: 184). Yaşın bu olaya "Görünmeyen" şiirinde telmihte bulunur.

> "Mevlana Şems'in cevaplarından hoş hal olup feryad idüp düştü.
> İstreden inup şakirdlere buyurdı
> Anı götürülüp medreseye ilettiler.
> Ve Mevlana Şems'in başı zânûsı üzerine kamış idi. Elin dutup menzile götürdi, halvete girup üç ay münzevi oldılar ki asla bir fert ol halvete gelmeğe kadir olamaz idi."(Yaşın, 2014: 519).

Sanatçı daha sonra halk edebiyatıyla alakalı olan efsane, destan, halk hikâyesi gibi türlerde önem arz eden şahsiyetlere ve hikâyelere de telmihte bulunur. Bunlardan ilki Kaz Dağları'nda yaşadığı varsayılan Sarıkız Efsanesidir.[15] "HİÇ" şiirinde şair bu efsaneye telmihte bulunur.

---

[13] Rivayete göre Hızır, arkadaşı İlyas ile birlikte İskender-i Zülkarneyn'in yanında bulunur ve beraber ab-ı hayat denilen ölümsüzlük suyunu ararlar. Bu arama epeyce zamanlarını ve güçlerini alır. Yine bu arama neticesinde Hızır ve İlyas, yoruldukları için bir pınarın başına oturur ve yanlarında getirdikleri pişmiş balıkları yemeye başlarlar. Bu balıklardan birini yerken pınardaki suyla ellerini yıkayan, Hızır'ın elinden akan bir damla su, balığı canlandırır. Onlar da bu suyun ab-ı hayat olduğunu anlarlar ve bu sudan içerler. Ölümsüzlüğe kavuşan Hızır ve İlyas Allah'ın emri ile sıkıntıda olan herkesin imdadına koşmaya başlarlar (Tural, 2003:314).

[14] Mevlana, Anadolu Selçuklularının en görkemli döneminde Konya'da yaşar. Onun gerçek kimliği Şems-i Tebriz-i ile dost yaren olunca ortaya çıkar. 582/1186 yılında Tebriz' de dünyaya gelen Şems-i Tebriz-i yaratılıştan bu yana olması gerekenden daha fazla kabiliyete ve meziyete sahiptir. Tebriz'in tasavvuf ortamında yetişmiş büyük bir halk dostudur. Mevlana'nın çeşitli lütuf ve ihsanlarını görür. Onunla sohbet arkadaşı ve sırdaşı olmaya mazhar olur. Arif ve bilge bir kişidir (Özönder, 2005: 13).

[15] Sarıkız, babası olan Cılbak Baba ile Edremit 'in Güre köyünde yaşarlar. Küçük yaşta annesi ölen bu kızın hayatta tek akrabası bu köyde de babasıdır. Cılbak Baba, çok sıkılan Sarıkız'a vakit geçirmesi için kazlar alır. Sarıkız vaktinin büyük bir çoğunluğunu kazları ile geçirir. Hacca gitmeye niyetlenen Cılbak Baba, kızını Güre köyünde bir imamın ailesine emanet eder. Köyün delikanlıları Sarıkız'ın dedikodusunu yaparlar ve ona iftira atarlar. Hacdan dönen baba kızıyla ilgili iftiralara üzülür ve kızını

"Zamanın birinde
Bir kaz çobanı yaşarmış Anadolu'da
Rivayete bakılırsa yaşıyor hala
Kazlarını bayıra götürürmüş (Yaşın,2014: 74).

"Yaralayan Şeyler" adlı şiirde ise Ferhat ile Şirin Hikâyesine[16] telmihte bulunur. Bu hikâyede Ferhat'ın dağları delmesi rivayetine gönderme yapar.

"Dağları delen Ferhat denmiş insanoğluna
Bir gün delecek sessizliği de (Yaşın, 2014: 84).

"Adressiz Mektup "şiirinde şair Gılgamış destanına telmihte bulunur. Destana göre tanrıların zamanla ömrü kısalmaya başlar. Gılgamış da bu kısalan ömre dâhil olur. Ölümün karşısında çaresiz kalan Gılgamış ölümsüzlük otunu aramaya çıkar (Çığ, 2000: 38). "Gılgamış ölümsüzlük otunu aramaya çıkmasa on iki işi başaramazdı. Herakles."(Yaşın, 2014: 139).

Yaşın Batı şiirini var eden mitolojik hikâyelere de hâkimdir. Sadece Yunan, Roma mitolojisini değil Doğu mitolojisinin birçok kaynağını da şiirlerinde belirtir. Şiirlerine mitolojik tanrılara telmihte bulunur. Burada da sanatçının şiirlerinde geçen bu ögelere değinilecektir. İlk olarak aşk tanrıçası Afrodit'ten bahseder.

"Bir Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde, Afrodit'ten şu dizede bahseder. "Götürün sevgilimi gören her şeyi, Akdeniz'e atın beni de Afrodit âşık olsun bana" (Yaşın, 2014: 95). Bu şiirinde Yunan mitolojisinde aşk tanrısı olarak geçen Afrodit'in kendisine âşık olmasını isteyen şair, kendisine âşık olacak kişinin bu işin piri olmasını arzular. Daha sonra av ve tabiat tanrıçası Artemis (Diana)'dan bahseder. "Günün Birinde" şiirinde de annesinin ölümünü kabul etmeyen şair onu doğa tanrısı Artemis'e benzetir. Annesi toprakla tekrar dirilir. Şair annesine şöyle seslenir. "Bahçemizdeki güller yaseminler olursun sen," (Yaşın, 2014: 118). Annesinin tekrar tabiatla birlikte hayata dönmesini isteyen şair, bu durumu Artemis'e telmihte

öldürmeye karar verir. Baba ile Sarıkız şimdiki Sarıkız tepesine çıkarlar. Fakat Cılbak Baba, Sarıkız'ı öldürmeye kıyamaz. Kazlarını ve Sarıkız'ı orada bırakarak köye döner. Uzun süre kızından haberi kesen baba aylar sonra kızı sağ mı ölümü diye bıraktığı yere doğru yola koyulur. Issız bir dağ olan Sarıkız tepesine çıkınca kazlarıyla birlikte dolaşan kızını görür. Bu duruma çok sevinir. Namaz kılmak için abdest almak isteyen baba, kızından su ister. Sarıkız'ın getirdiği suyun tuzlu olduğunu anlayınca suyu nereden getirdiğini sorar. Sarıkız, denizden cevabını verir. Kolunu uzatıp Edremit körfezinden babasına su getiren Sarıkız'ın sırrı açığa çıkar. Babası kızının bu halini fark eder etmez, kızının ortadan kaybolduğunu görür (Turan, 2002: 149-164).

[16] Horasan diyarındaki büyük şehrin padişahı Mehmine Banu'dur. Mehmine Banu'nun Şirin adlı on üç on dört yaşlarında bir yeğeni vardır. Mehmine Banu, Şirin'e bir köşk yaptırmak ister. Köşkün işlemelerini usta nakkaş Behzat ile oğlu Ferhat yapar. Şirin, Ferhat'ı görür görmez ona âşık olur. Daha sonra Şirin'i gören Ferhat da ona âşık olur. Köşkün yakınında bir su kaynağı bulunur. Mehmine Banu bu suyu köşke getirecek kişiye her istediğini vereceğini söyler. Ferhat işe talip olur, kısa sürede suyu getirir. Şirin ile Ferhat arasındaki aşkı duyan Mehmine Banu, Ferhat'ı zindana atar. Gördüğü rüya üzerine Ferhat'ı serbest bırakır. Ferhat kendini dağlara atar, mağarada yaşamaya başlar, vahşi hayvanları etrafına toplar. Komşu ülkenin hükümdarı Hürmüz Şah, bir gün ava gittiğinde Ferhat'ın hazin sesini duyar. Şahın huzuruna getirilen Ferhat başından geçenleri anlatır. Şirin'i Ferhat'a alacağına dair ona söz verir (Bars, 2012: 6). Aşkları için mücadele eden iki âşık, en son çıkan bir savaşta ölürler ve yan yana defin edilirler (Seyidoğlu, 2002: 133-135).

bulunarak yapar. “Görür Görmez Tanıdık Birbirimizi” şiirinde yine Yunan mitolojisine ait, kendi suretini görünce âşık olan tanrı Narcissos ve hikâyesine telmihte bulunur. Şair kibir, kendini beğenme, güzelliğine hayran olma gibi konuları şiirlerinde işlerken mutlaka bu mitolojik tanrıdan ve hikâyesinden faydalanır.

> “Nergis çiçeği
> Sen kendi gözlerini göresin diye baktırıldın
> Gözlerime” (Yaşın, 2014:164).

Zekâsı ve kurnazlığıyla ünlü, tanrılara karşı insanlığın yararı için çalıştığı ön görülen Yunan mitolojisi tanrılarından Promethus’a da şiirlerinde yer verir. Hikâyeye göre insanlara sinirlenen Zeus ateşi insanlara yasaklar. Bunun üzerine ise Promethus ateşi Zeus’tan çalıp insanlara verir. Bu durumu “Şiirde Görüyorum Yeryüzünü” şiirinde, anlatır.

> “Prometheus’un ince uzun parmaklarında
> Minicik bir çekmecede o dev ateşi” (Yaşın, 2014:104).

Yaşın Yunan mitolojisinden Zeus’un erkek kardeşi deniz ve nehirlerin tanrısı Poseidon’a da yer verir. “Denizin Efendisi” şiirinde Poseidon şöyle geçer:

> “Tam koşacakken, diskini fırlatacakken tam, donakaldı
> Sularını çeken bir denizin ortasında Poseidon” (Yaşın, 2014:261).

Şair Batı mitolojisinden birçok örnek vermekle birlikte Doğu mitolojisini de şiirlerinde kullanır. Eski Mısır’da kural koyucu, koruyucu ve ölülerin yargıcı olarak anlatılan ve en çok tapılan tanrı “Osiris” den “Adressiz Mektup” şiirinin şu dizelerinde bahseder: “Tanrıtanımazsın. Osiris kölen”(Yaşın, 2014:138). Burada kişinin kuralsızlığını mübalağa yapan şair, onu kural koyucu tanrı Osiris’ten daha üstün kılar. Çünkü Osiris dahi bu kişinin kölesidir. Burada da şair Osiris’in bu özelliğine telmihte bulunur.

Şair, Türk mitolojisinde de anılan Arap-İslam mitolojisine ait Anka kuşuna, Türk mitolojisinde geçen üveyiğe, yılana ve kurda ve bu mitolojik hayvanların özelliklerine de şiirlerinde yer vererek, gönderme yapar. Anka kuşu, Çoruhlu’nun da belirttiği gibi Türk mitolojisinde de yer alan, İslam etkisiyle Türk mitolojisine giren, gerçeküstücü ve uçan cinsten bir hayvandır (Çoruhlu, 2015: 172). Şair “Suya İner O Ceylan Yavrusu” (Yaşın, 2014: 342). , “Görünmeyen”(Yaşın, 2014: 519). “Yanlışlık” şiirinde Üveyik’e ve Zümrüdüanka’ya aynı anda yer verir:

> “Öyle kuşdilleri var ki
> Konuşsa konuşmaz, sussa susamaz.
> Sol memesi Zümrüdüanka
> Diğerinden keçiboynuzlu üveyikler uçar” (Yaşın, 2014: 526).

Mitolojik ögelere şiirlerinde yer veren şair Batı şiirine ait eserlere de telmihte bulunarak, bu eserlerle kendi şiiri arasında bir ilişki kurar. “Aşkın Kıyamet Günü” şiirinde ise Yaşın, İngiliz edebiyatı yazarlarından, William Shakespeare’in yazdığı trajedilerden olan Othello’dan bahseder. Othello Shakespeare’in yazdığı en önemli tragedyalardan biridir. Oyunun başkahramanı olan Othello kendisini çok seven sevgili karısı Destamona’yı bir iftira sebebiyle boğarak öldürür. Sonrasında ise karısı Destamona’nın suçsuz olduğunu anlar fakat iş işten geçmiştir. Yaşın bu eserin içeriğine şu dizelerde telmihte bulunur.

> “hayır, inanamam buna
> İnsan yalnız kalamaz böyle severken
> Destamona’nın tragedyasıydı bu
> Beni istemeden öldürdün sen” (Yaşın, 2014: 92).

“Anafora” adlı şiirinde, Fransız yazar ve şair Antoine de Saint-Exupéry’nin yazdığı “Küçük Prens ”adlı eserin varlığına şöyle gönderme yapar: “Küçük Prens’le dolaşır. Her nereye gitse” (Yaşın, 2017: 24).

Sanatçı Türk edebiyatının müstesna eserlerine de telmihte bulunarak, bu eserlerin varlığından kendi şiirleri içerisinde bahseder. Burada şair eserlerin varlığına ve içeriğine telmihte bulunan sanatçı bu eserlerden hem telmih yoluyla hem de mevcut olan metine birebir ekleme yoluyla faydalanır.

Yaşın Tanzimat sanatçılarından Ziya Paşa’nın *Rüya* adlı eserine yine aynı isimle yazdığı “Rüya” şiirinde telmihte bulunur. Sanatçı bu iki metin arasında bir ilişki var eder.

> “Ördeklerin Yüzdüğü yeşil bir göle karşı
> Oğuz Atay okuyup Kavafis karıştırdık
> Ziya Paşa da bir vakit burada kestirmişti
> Ve ağır sanayi bir Rüya görmüştü” (Yaşın, 2014: 268).

“Xeyli Aşağı” şiirinde ise Nazım Hikmet’in “Dünyanın En Tuhaf Mahlûku” şiirine gönderme yapar. Bunu kitabının açıklama bölümünde kendisi de ifade eder.

> “Siz kardeşim değilsiniz, arkadaşım değil yoldaşım değilsiniz
> Kedi seversiniz de bana bir şey değilsiniz siz” (Yaşın, 2017: 27).

Yaşın özellikle bu tür şiirlerinde Türk edebiyatına da ne kadar hâkim olduğunu gözler önüne serer. Kendi şiiri içerisinde peygamber kıssalarından, efsanevi kahramanlardan, halk kültürüne ait ögelerden, mitolojik ögelerden, Doğu ve Batı edebiyatına ait eserlerden ve kavramlardan üstü örtülü olarak bahseder. Bu ögelere telmihte bulunarak kendi şiiriyle birleştirir.

İçerik Örtüşmesi

İçerik örtüşmesi bazı ifade veya mısraların anlam bakımından başka şairlerin şiirleriyle aynı denecek derecede benzeşmesidir (Çetin,2015:130).“Gölgelerin Dansı” şiirinde Mevlana’nın “Gel Gel Ne Olursan Ol Yine Gel” şiiriyle aynı denecek şekilde kaleme alınmış dizelerine yer verilir.

> “Ne olursan gel dostum, gel, yine gel
> İster dinsiz ol, kâfir ol, ister puta tap, isterse ateşe
> İstersen yüz kere bozmuş ol tövbeni,
> Umutsuzluk kapısı değil kapımız, nasılsan öyle ol, gel” (Yaşın, 2014: 566).

Şiirin dizeleriyle Mevlana’nın dizeleri hemen hemen aynı denecek kadar benzer. Bu durum özellikle nazirelerde, intihal durumu teşkil ettiği için sıkıntı yaratabilir. Şair için yaratılan metin, ne kadar özgün olursa o kadar iyidir. Yaşın metinlerarası göndermeler ile diğer edebi eserleri şiirine dâhil eder. Var olan metni kullanarak yeni bir metin yaratan sanatçı bu iki metin arasındaki ilişkiyi gözler önüne serer. Bu metin müşterek bir metin olarak algılansa da şairin kullandığı üslup sebebiyle oldukça özgündür.

5.2. MEHMET YAŞIN’IN ŞİİRLERİNİN YAPI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Bu bölümde şairin şiirlerinin biçimsel özelliklerine değinilecektir. Öncelikle şairin şiirlerindeki biçimsel değişimler ele alınacaktır. Ardından ise, hangi tarzlarda ve hangi nazım türlerinde şiirler yazdığı incelenecektir.

5.2. NAZIM BİÇİMLERİ

Yaşın, şiirlerinde kafiye, vezin ve ölçüye dikkat etmez. Şiirlerini serbest ölçüyle yazar. Şiirlerinde Doğu ve Batı şiir türlerinin yanında, tahkiye unsurunun ağır bastığı ve mensur şiirlere de yer verir. Burada şairin ikilik, üçlük ve dörtlük biçiminde yazılmış şiirlerinin yanı sıra görüntüye dayalı şiirlere, tahkiyeye dayalı şiirlere ve mensur şiirlere yer verilmiştir.

5.2.1.Gazel Tarzı

Klasik Türk şiirinde en çok kullanılan nazım şekli gazelin, kelime anlamı kadınlar için söylenen güzel, duygu dolu söz olarak belirtilir. Nazım terimi olarak gazelin kafiye örgüsü aa, xa, xa, ...şeklindedir. Gazel geleneğinin en belirgin

özelliklerinden biri, bu şiirlerin aşırı duygu yüklü oluşlarıdır (Macit ve Soldan, 2016: 250-252). Yaşın şiirinin gazel nazım biçimine uygun olarak birkaç şiir yazar. Fakat bu yazdığı şiirlerinde aruz veznini kullanmaz. Serbest ölçüde yazar. Beyitlerle yazılan bu şiirlerinde kafiye düzeni ve konu içeriği gazele uygundur. Örneğin "Günaydın" şiirindeki kafiye düzeni ve şiirin konu içeriği şöyledir:

"GÜNAYDIN"
"Günaydın öğretmenim günaydın (a)
Tebeşir tozu, un, ipek mi ellerin. (a)

Sen göçmen kuşlarla uçuveren iklimden iklime (x)
Ve akıtan çatıdaki kırlangıç yuvasına sevinensin. (a)

Sen kaç kuşaktır kanlı bir satırla (x)
Yarım kalan bir yurdun güncesisin.(a)

Düşlerinle gel ilahime her halinle gel (x)
Sen de her insan gibi günahlarınla güzelsin. (a)

İlk ve son kez diliyorum ölümden güçlü bir ses (x)
Annemi işitebilsin herkes ve asla ölmesin." (a) (Yaşın,2014:123).

Yaşın burada annesine olan sevgisini beyitlerle yazdığı bu şiiriyle ifade eder. Kafiye düzeni (aa-xa-xa-xa.) gazelin kafiye düzeni ile aynıdır. Yine "Cesetlerin Efendisi" şiirinde de aynı kafiye düzenini kullanır.

"CESETLERİN EFENDİSİ"
"Değil yarılan nar kalbimdir (x)
Bahçedeki toplu mezar benimdir. (a)

Buralarda iade namazı kılan Allah (x)
Tanıdığım biri değildir.(a)

Şu kırmızı beyaz bayramlık desen (x)
İmkânı yok benim değildir.(a)

Felaket günü neşeyle dolan insan (x)
Değil olsa olsa Azrail'dir (a)

Ben değildir o kurbandır (a)
Ölüler âleminde ömür sürer."(a) (Yaşın, 2017: 22).

Şair, şiirin başına bir kısmının daha olduğunu belirten üç nokta koymuştur. Bu ifadeyle ilk dizelerin kafiye düzeni (a-a)olmalıyken (x-a) olarak başlar. Ve (x-a, x-a, x-a, x-a, a-a) olarak kafiyelenir. Kafiye düzeni gazele benzese de konu ve içerik bakımından lirik ve duygu yönü ağır gelen bir şiir değildir. Bu sebeple sadece kafiye düzeni gazele benzer. Yine "İç İçe Odalarda Saklambaç" şiirinin kafiye düzeni gazele benzer.

5.2.2. Serbest Düzenli Nazım Biçimleri

5.2.2.1.Üçlüler

Yaşın'ın birkaç şiiri serbest düzenli nazım biçimlerinden üçlülere göre yazılmıştır. Burada bu şiirlere yer verilecektir.

"BİR KELEBEK UÇTU"

"Bir kelebek uçtu
Işıldak güneş yumağının
Yolunu tuttu.

Maviş mine çiçeklerinden
Masmavi göklere doğru
Bir kelebek uçtu

Ben ders çalışıyordum
Sonsuzluğa açılan
Küçük pencerenden bakıyordum..."(Yaşın, 2014: 71).

"ŞİİRDE GÖRÜYORUM YERYÜZÜNÜ"
"Kibrit kutusunda görüyorum şiiri
Prometheus'un ince, uzun parmaklarında
Minicik bir çekmecede o dev ateşi.

Tıraş sabununda görüyorum şiiri
Sevgilisiyle buluşacak delikanlının
Tarandığı ayna oluyor şu anda kâğıdım."(Yaşın, 2014: 104).

"ÜRPERTİ"
"Bir melek geçti! Kalakaldım sen.
Sanki hiç yüzeye vurmayacaktı dipteki tuz
Hep konacaktı sana pembe flamingolar

Ağırlaştıkça ağırlaşan ay yuvarlanıyor.
Dalga dalga gümüşi ak saçlarla
Kıyıda beliren buruşuklar... sen," (Yaşın, 2014: 536).

"ÜŞÜYEN"
"Gün kısaldı, uzuyor geceler
Tek olmak üşütüyor
Çift kişilik yatakta" (Yaşın, 2014: 550).

"RÜZGÂR TANRISI"
"Rüzgâr tanrısı konuşkandır yaz sonları
Ve keskindir sözleri,
Ağaçlar alttan alarak cevap verir ona..."(Yaşın, 2014: 606)

"KOLSUZ KAHRAMAN MASALI"
"Dolaşır dururum panayırlarda
Kemane çalarım tek kolumla
Eskiden tüfek tutardım onunla"(Yaşın, 2014: 61).

5.2.2.2. Dörtlüler

Mehmet Yaşın'ın dörtlüklerle yazdığı şiirleri serbest nazım şekilleri kadar olmasa da diğer nazım biçimlerine oranla fazladır. Bu şiirlerinin isimleri

şöyledir: “Tutukevinden Çıktım” (Yaşın, 2014: 73) .“Yılana Övgü” (Yaşın, 2014: 75). “Hiç Konuşmadan” (Yaşın, 2014: 86). “Bir Aşkın Kıyamet Günü” (Yaşın, 2014: 91). “Hayatı Anlatır Ölüm” (Yaşın, 2014: 120). “Karanfilin Ağıtı” (Yaşın, 2014:142). “Görülmemiş Düşler” (Yaşın, 2014: 225). “Asansör” (Yaşın, 2014: 295). “Kelebek Kanatlı Melek” (Yaşın, 2014: 335). “Ölüm Duyurusu” (Yaşın, 2014: 407). “Sabah Kahvesi”(Yaşın, 2014: 528). “Spınoza Üzerine 12. Dersten Önce” (Yaşın, 2014: 638). “Başkasının Sözleri” (Yaşın, 2014: 647). “Düş Kadın” (Yaşın, 2017: 48).

5.2.3. Serbest Nazım Şekilleri

Mehmet Yaşın’ın şiirleri arasında eşit düzenli serbest şekillere rastlandığı gibi üçer, dörder, beşer... Gibi mısralık bentlerden oluşan şiirleri düzenli bir şekilde sıralansa da bentlerdeki mısra sayısı ve yapısı farklı olan şiirleri de bulunur. Farklı yapıda ve farklı nazım birimlerinde serbest düzende şiirleri vardır. Yaşın’ın şiirlerinin büyük bir kısmı serbest ölçüyle yazılmıştır.

5.2.4. Görüntüye Dayalı Şekil Ve Kırık Mısra Düzeni

Şiirlere görsellik katmak adına mısralardaki harfler, sözcükler, cümleler dağınık ve değişik şekilde sıralanır. Kırık mısra düzeninde ise kelime gurupları art arda sıralanarak belirli bir görüntü var edilir. Bunun örneği aşağıdaki şiirlerinde görülür:

“Adın yankılana yankılana
Yükselsin yükselsin arşa
AN
N
E
C
İ
Ğ
İ

M !” (Yaşın, 2014: 143)

“ve merdivenler
Y
U
V
A
R HATIRLIYORUM
L BENİ
A SEV-
N DİĞİNİZİ
I
R
K
E
N

“Gerisini Hatırlamıyorum Hâkim Bey” (Yaşın, 2014: 216).

Yaşın bu şiirlerinde kendi duygu dünyasını şiirlere de yansıtır. İlk şiirinde annesine ulaştıracak bir merdiven olarak şiiri görür. Diğer şiirinde ise kıvrılan dizelerde yuvarlanan bir insanın, yuvarlanırken ki halini resmeder. Şiirle resmi birleştiren şair ritmi ve ahengi görüntüyle var eder.

5.2.5. Mensur Şiirler

Mensur şiir yapı bakımından düz yazıya benzerken, dil ve anlatım bakımından şiire benzeyen eserlerdir. Mensur şiir, şiirdeki gibi kurallar olmadığından duyguları anlatmakta daha serbest ve daha rahattır. Mensur şiir aslında nesir ile şiir arasında bir tür olarak değerlendirmek mümkündür. Ritim ve lirizm bakımından yine bu ikisi arasında bir yeri vardır. Mensur şiir, hikâye şiir, roman gibi büyük türlere benzemeyen bir türdür. Onu ara tür saymak daha doğrudur (Enginün, 2014: 132-133). Şiir ile hikâye arasındaki türlerin başında gelen, mensur şiirin tanımı *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü’*nde şöyle yapılır:

> “Şeklen nesri andıran yani vezinsiz, kafiyesiz olarak düzyazı gibi yazılan ancak şiirsel unsurlarla (iç kafiye/seci, iç ahenk, şairane benzetmeler, duygu yüklü ifadeler) beslenen; şiirle nesir arasında nesirden ziyade şiire yakın duran kısa metinlere verilen ad.” (Karataş, 2004: 315).

Bu tür, Batı edebiyatında, Türk edebiyatından daha evvel kabul görür (Andı, 1997: 26-28). Bizde ise mensur şiirin kapısını aralayan kişi Recaizade Mahmut Ekrem olur. Ekrem’in “Her mevzun ve mukaffa lakırdı şiir olmak lazım gelmez. Her şiir mevzun ve mukaffa bulunmak iktiza etmediği gibi”(Okay, 2005: 59). Sözleri şiiri nesre nesri şiire yaklaştırmada önemli rol üstlenir. Edebiyatımızda Mensur şiir

ifadesini ilk kullanan kişi Halit Ziya'dır. Fakat Halit Ziya'dan önce Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit Tarhan, Mehmet Celal, Mustafa Reşit'te de bu türün örneklerine rastlarız (Çetişli, 2006: 345). Mensur şiir, en çok hikâye şiire benzetilir. Fakat mensur şiirler büyük oranda ferdi ve hissi konuları işler (Çıkla, 2009: 59).

Burada Yaşın'ın şiir kitaplarındaki mensur şiirlerine yer verilecektir.

"Dipmektuplar" şiirinde hayatı sorgulayan şair, yaşamın kısa ve ne kadar kötü olsa da geçtiğini şöyle ifade eder:

> "Akıp geçiyorsun damarlarımdan ilkbaharda kabaran ırmaklarla çağıldayarak, geçiyorsun yaz suları kadar kurak kanyonların derin izleriyle dizeler bırakarak, kâh çıldırıp coşarak, kordon alyuvarlarla kıyılarıma şiir-deltaları yığarak geçiyorsun." (Yaşın, 2014: 136).

Burada kullanılan iç uyaklar ve ferdi duygular şiire akıcı bir üslup kazandırır. Şair hayatın geçtiğini ve asla durdurulmayacağını ifade ettiği "Adressiz Mektup" şiirinde ise ölümün yüceliği karşısında insanın acizliğini işler. Ve ölüm için şunları söyler: "En uzak yakınsın ölüm. Gittiğim yere gidersin. Bakışlarımla görürsün beni" (Yaşın, 2014: 138). "Pulsuz Mektup" şiirinde ise yaşadığı toplumsal ve bireysel yıkıntıların, onu ölüme yaklaştırdığını ifade eder. Ve annesine şöyle der: "Beni bir şiir olarak yeniden doğur anne" (Yaşın, 2014: 140). "Yorgos Bu Tam Bir Rezalettir" şiirinde ise arkadaşı Yorgos'a içindeki bunalımdan ve kendini tamamıyla var edememekten bahseder. Ülkedeki savaş ve sonrasındaki durumun, ruhunda açtığı derin üzüntüyü "Burası, yeni doğanları ölülere kurban eden bir ülke" (Yaşın, 2014: 278). Diyerek ifade eder. "Aşkın Acısından Ölmek Üzereyken Hiçbir Kurtuluş İsteği Duymuyorum" şiirinde ise şunları söyler:

> "Hayat bir depremdi ve çöken evimizdi dünya, bir kuyuda bulunmuştuk, bir çadırda büyümüştük, karakoncolosları anne- baba bilmiştik bir masalda"(Yaşın, 2014:280).

İfadeleriyle hayatını sorgulayan şair "Şiir En Çok Mutsuzluk Demektir ve Şehir" şiirinde ise şehrin kendinde uyandırdığı duyguları, özellikle mutluluğu ve mutsuzluğu işler.

> " Şehir kadar karanlık dumanlarla üstümden geçmişti şiir trenleri, esrik dizelerimin vagonlarında kızlar ile kızanlar ancak saki olabilirdi." (Yaşın, 2014: 282).

Şiir, şair için mutsuzluğu- mutluluğu, aşkı- öfkeyi anlattığı onu hayata bağlayan tek güzel şeydir. Şiir şairin, özgürlüğüdür. Bu sebeple bazen şiirlerinde gitmek ister. Özgürce dolaşmak ve kısıtlanmadan bütün duyguları yaşamak ister. Bunu "Dilekçe" şiirinde şu dizelerde belirtir:

> "Tek dileğim gitmek. Sadece bir motosiklet. Ve birden bire devedikenleri, frenlemeden kendimi sevişmek ki her seferinde ilk defa karşılaştığım biri" (Yaşın, 2014: 371).

Sözleriyle de belirtir. Yaşın'ın mensur şiirlerinde duygular daha da belirgin verilirken, iç uyaklar da diğer şiirlerine oranla daha düzenlidir. Konular daha bireysel

ve liriktir. Şiirlerinde çoğunlukla iç sesine kulak veren şair, bunu karşısındakinin de duymasını ister. "Mektup Açacağı" şiiri bir mektuptur. "sevgili S." diyerek başladığı mektubunda bir gün adaya dönme isteğini de dile getirir (Yaşın, 2014: 396). "Kuyuda: Seyyid-i Kelam" şiiri ise anne, babasından ve kendi hayatından bahsettiği mensur eseridir. Burada anne ve babasının mirasına bekçi olarak kendisinin şair olduğunu ifade eder. Çünkü şaire göre anne ve babası onun şair olmasını ister. Bunu eserinde şöyle belirtir:

> "Rahmetli ana babacığım, ben mirasınıza bekçi koyduğunuz küçük ejderhacığınızım. Bilirim ki, yazar olamazsam rahat olamaz ruhunuz." (Yaşın, 2014: 425).

"Çarpışmalardan Kalan" şiirinde şair hayatın kendi kendini var ettiğini ifade eder. (Yaşın, 2014: 449). "İp" şiirinde ise hayatı, dağa tırmanan bir dağcının ipine benzetir. Hayatta kalmak için, sadece küçük bir ipin insafına bağlı olduğunu ifade eder (Yaşın, 2014: 532).

Yaşın mensur şiirlerinde duygularını daha yoğun ifade etmiştir. Anlatmak isteklerini diğer şiirlerine oranla daha rahat anlatır. mensur şiirlerinde düşünce ve duygu açık bir şekilde ortadadır. Kelime oyunlarına, eksiltili cümlelere çok ihtiyaç yoktur.

5.2.6.Tahkiyeye Dayalı Şiirler

Şiirde tahkiye, şiirle hikâye arasında ortak bir türdür. Birbirinden uzak gibi görünen fakat iç içe geçmiş hayat hikâyelerinin şiire yansımasının şiirde görülmesidir (Çetin, 2013: 391). Bu görüş ve ifadelerden sonra Yaşın'ın tahkiyeye dayalı şiirlerine birkaç örnek verelim.

> "AĞLAYAN ANNE"
> Savaş bitti dediler
> Savaştakiler döndü
> Koştum Sarayönü'ne
> Dikilitaş'a sordum seni
> "Görmedim" dedi.
> ...
> Sevdiğin türküleri söyledim
> Resimlerini gösterdim
> On yedisindeydi dedim
> Görmedim, görmedim, görmedim
> ...
> Elimde bir fotoğraf kaldı
> Ölenler kamyonlarla taşındı
> Radyo zafer marşları çaldı
> Seni gören olmadı(Yaşın, 2014: 39).

Bu şiirde anlatılan olay kısaca şöyledir: Bir anne on yedi yaşındaki oğlunu savaş dolayısıyla askere gönderir. Zaman geçer ve savaş biter. Anne hemen savaştan

dönenlerin arasına koşar. Ve oğlunu aramaya başlar. Herkese sorar, taki cansız varlıklara bile sorar. Bu arada ağlar ve oğlunun sevdiği türküleri söyler. Bir yandan da çevreyi betimler. Evler yanmış, hayvanlar ölmüş. İnsanlar ölmüş, sokaklardan tanklar geçiyordur. Kamyonlarla cesetler taşınır. Bir yandan da savaşı kazandıkları için zafer marşları çalınır. Bu hengâme içinde kadın, elinde oğlunun fotoğrafıyla, dolaşmakta herkese oğlunu sorar. "Ağlayan Anne" adlı şiirde olay bir yerden başlar bir yerde biter. Kazanılan bir savaşın ardından yitirilmişlik duygusu bir annenin duygularıyla verilir. Savaşın yıkıcılığının gözler önüne serildiği bu şiirde lirik bir üslup kullanılır. Kahraman bakış açısıyla kaleme alındığı için, şiiri dile getiren kişi "Ben" dilini kullanır ve olayın içindedir. Bu şiirin dili sade ve yalındır. Gereksiz uzatmalara yer verilir. Bu mısralarda da görüldüğü gibi şiirde birkaç sayfada anlatılabilecek olay birkaç dizede anlatılır. Savaşın kaybettirdiklerini şair usta bir dille ve dramatik öğelerle zenginleştirerek verir.

Yaşın "Sandaletine Sarılıp Uyuyan Çocuk" şiirinde çevresi ve arkadaşları tarafından hep zarar gören ve ezilen bir çocuktan bahseder.

"Sandaletini parçalamışlar şu çocuğun,
Yalınayak döndü okuldan
Daha da kırılmasın diye sandaletçiğinin kalbi.
Uyuyor şimdi yırtık sandaletine sarılmış
Mışıl mışıl fısıltılarla rüyasında
İyileştirmeye çalışıyor kırılan yerlerini.
Hırkasının fermuarı mı koparılmış ne
Cep harçlığı çalınmış
Saklandığı köşede tekme tokat kovalanırken
En yakın arkadaşı arkasından ıslık çalmış
Öğretmense onu azarlıyor işte
Ve diğerleri daha da saldıracak üstüne teneffüste" (Yaşın, 2014:610)

Bu şiirde şair küçük bir çocuğun hayat karşısındaki savunmasızlığından bahseder. Bu çocuğun arkadaşları montunun fermuarını koparıp, sandaletini yırtarlar. Cep harçlığı elinden zorla alırlar. En yakın arkadaşı tarafından ihanete uğrar. Öğretmeni onu suçlu bulup azarlar. Başından bu kadar olay geçen çocuk yalnız ve kimsesizdir. Sandaletine sarılıp uyumaya çalışmakta ve muhtemelen de sayıklamaktadır. Çünkü şair "mışıl mışıl fısıltılarla rüyasında" ifadesini kullanır. Şair bu şiirinde de oldukça yalın bir dil kullanır. Şiirde anne ve babası olmasına rağmen çocuğun yanında değildir. Anne ve babasını soranlara onların öldüğünü söyler. Çocuğun yaşadığı acıyı okuyucuya birebir aksettirmeyi büyük bir ustalıkla gerçekleştirir.

5.2.7. Nazım Türleri

Mehmet Yaşın'ın yazdığı şiirlerin çoğunluğunda lirik nazım türü kullanılmıştır. Bununla beraber savaşı gören ve yaşanılanlara tanık olan şair, epik şiir örnekleri verirken, Kıbrıs'ın güzelliğini, denizini ve çevresinin betimlemelerini yaptığı pastoral şiir örneklerine de rastlarız. Var olan düzeni eleştirdiği satirik şiir örneklerini de gözden kaçırmamak gerekir. Burada şairin bu türlere örnek gösterilen şiirlerine bakılacaktır.

Pastoral nazım türüne örnekler

Pastoral şiirlerde doğaya karşı bir sevgi ve özenme söz konusudur. Bu şiirin kurucusu eski Yunan edebiyatında Theokritos (MÖ 3. yüzyıl)'tur. Türk edebiyatında ise Abdülhak Hamit'in "Sahra" adlı eseri pastoral şiire örnek gösterilebilir. Cumhuriyet döneminde köye, Anadolu'ya yönelen, kır yaşamının güzelliklerini, Anadolu'nun tarihi dokusunu, kişide uyandırdığı tabiat sevgisini işleyen şiirlere de pastoral şiir denilmiştir. Mehmet Yaşın'ın doğayı, tabiatı içtenlikle anlattığı şiirleri de vardır. Burada bu tür şiirlerine örnek olarak gösterilecek şiirlerine değinilecektir. Şair "Bir Kelebek Uçtu" şiirinde bir kelebeği şu dizlerde anlatır:

"Maviş mine çiçeklerinden
Masmavi göklere doğru
Bir kelebek uçtu" (Yaşın, 2014: 71).

"Hiç" şiirinde Sarıkız Efsanesini anlatır. Kaz çobanı olan Sarıkız'dan ve onun kazlarından şu dizelerde bahseder:

"Kazlarını bayıra götürürmüş
Her gün doğumu her gün doğumu
Kazlarını bayırdan getirirmiş
Her gün batımı, her gün batımı" (Yaşın, 2014: 74).

"Mülverler" şiirinde ise şair, mülver ağacından ve tabiatın şairde uyandırdığı duygulardan bahseder. Meyve ağaçları, çiçekler, arılar ve daha birçok çevresel etkeni şiirinde vererek pastoral şiir özelliği katar.

"Mülverler ne güzel kokuyor öyle
Kim kesmiş şu mülverleri su versene
Hem kuruyor tülbentte hem tütüyor Mülverler
Mülverler çiçekleniyor Müsteydelerin bahçesinde
Semaveri kuran olsa mülver çayı demlense
Mülverlere uçuyor arılar
Arıların kovanı efkalipto ağaçlarında
Turunçgillerin balı turuncu olur
Yusuf, portakal, ekşi, turunç, kızmemesi
Ama ne güzel kokuyor mülverler öyle" (Yaşın, 2014: 192).

"Gün doğarken" şiirinde ise doğduğu evi ve çevresini tasvir eder. Pastoral ve lirik özelliklerin ön planda olduğu şiirde pastoral ögeler daha ön plandadır.

"Işık daha loş düşüyor dağın şu yanına
Süzülüyor mor bulutlardan
Doğduğum yer, birbirine açılan
İki iç oda... Zeytinlik" (Yaşın, 2014: 635).

"Eteğini Denize Silkeleyen Kırda" şiirinde ise 6 sayısıyla kelime oyunları yaparak pastoral şiir örneği verir.

"Yaz güneşi 6nda buluştuk
Bulut 6ndaki kumru kuşu
Kuş 6ndaki servi dalı
Dal 6ndaki sünger taşı
Taş 6ndaki çitlembik budağı" (Yaşın, 2014: 637).

Epik nazım türüne örnekler

Konusu savaş, kahramanlık, vatan sevgisi gibi konuları coşkulu bir şekilde anlatan şiirlere epik şiir denir. Epik şiir, destan özelliği taşıyan en eski nazım türüdür.

"Heimatlos" şiirinde savaşı anlatan şair, kendilerini ise kanatlı kahramanlara benzetir.

"Yolları kesti bıçak
Kopardı bacakları
Ve gövdesiz hayatımıza başladık
Kanatlarımızla." (Yaşın, 2014: 23).

Sevgilimin Türküsü" şiirinde ise ülkesinin müdafaası için şehit olan bir askerden bahseder.

"Duyuyorum sevgilimi
Türkü söylüyor ölü asker
Evimizin kapısını çalıyor mavi türküler
Duyuyorum
Barış için en güzel türküleri söyler
Savaşta ölenler" (Yaşın, 2014: 38).

"Kahramansız Masal" şiirinde bir savaş sahnesini şu dizelerde tasvir eder:

"Bağırıyor general
Ateşlensin toplar
İleri! Ey kahraman ordular
Başlıyor savaş
Köpük köpük köpürüyor dalgalar
Balıklar sıra sıra çıkıyor yukarıya
Geçemez geçemezsiniz
Akdeniz! Akdeniz! Akdeniz" (Yaşın, 2014: 63).

Satirik nazım türüne örnekler

Toplumun veya şahsın yanlış ve gülünç yanlarını ele arak onları, yeren ve eleştiren şiirlere satirik şiir denir. Satirik şiirlerin eleştirici bir anlatımı vardır. Divan şiirinde adı hiciv olan bu türde iğneleyici bir dil kullanılır. Yaşın'ın bu türde yazdığı şiirlerinden bazısına burada değinilecektir.

"İktidar" şiirinde insanların hayatta kalmak için güçlü olan kişinin ve sistemin tarafında olmalarını iğneleyici bir dille anlatır.

"Hayır dedim, böyle bitmemeli bu şiir
Onlar arkadaşımdır ama fesatla dolu benim içim
Hem artık ben de sap olmalıyım bir iktidara
Yoksa yolu yok hayatta kalmanın" (Yaşın, 2014: 259).

"Sözverici Koltuğu" şiirinde rütbe ve makam sahibi kişilerin koltuk için birbirleriyle kıran kırana bir yarışa girdiklerini ve bu yarışı kazananın söz verici koltuğu hak ettiğini belirtir.

"Kıran-kırılana kavgayı kazanmışlardı
Sözverici koltuğuna kurulmak haklarıydı" (Yaşın, 2014: 260).

"Kral" şiirinde kendi omuzlarında yükseltip bir makama mevkiye getirdiğin kişilerin davranışlarını eleştirir. Bu kişiler artık seni görmez. Diz çökmeni ister. Ona itaat etmeni bekler. Hâlbuki çevresinde hiçbir dostu ahbabı kalmamıştır. Senden iyi bir makamda olduğu için sen ise ona, itaat etmeye mecbursundur.

"Ordusu dağılırken savaşmayı sürdüren krallık bu
Tacını sen takmıştın, boyun eğiyorsun fermanına
Mızrak fırlatıyor, kaçmıyorsun bak (Yaşın, 2014: 493)

5.3. MEHMET YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE DİL VE USLUP

Dil insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden birisidir. İnsanoğlu dili sayesinde kendini ifade etme ve iletişim kurma becerilerinde diğer varlıklardan ileri seviyededir. Ayrıca dil, insan zihninin yansıtıcısı konumundadır. Şiir ise zihin ve dilin otak çalışmasından doğan özel bir üründür (Aksan, 2005: 26). Üslup ise metnin dilsel özelliklerini ifade eder. Bu iki tür birbirinin hemen hemen aynısı gibi düşünülse de aslında birbirinden farklı şeylerdir. Üslup metne duygu ve ritim katan dil öğesidir. Bu bağlamda Yaşın'ın şiirlerinde bu iki konu ayrı ayrı ele alınacak ve alt başlıklarla verilir.

5.3.1. Dil

Yaşın şiirlerinde Türkçeye her zaman sadık kalmaz. Onun Türkçeyle başlayan şiirinin ilerleyen mısralarında İngilizce, Elence, Arapça gibi farklı yazı ve okuma diline ait kelimeleri, cümleleri görmek mümkündür. Bunun sebebi ise şairin Türkiye ve Kıbrıs dışındaki ülkelerde de yaşam sürmesidir. Doğal olarak da bu ülkeye ait milletlerle yoğun kültürel alış veriş içinde bulunmasıdır. Türkçe 'ye ve Türkçe şiire farklı coğrafyadan bakan şair o coğrafyanın edebiyatını da sosyal yaşantısını da şiirlerine yansıtır. Yaşın'a göre, kişi gittiği coğrafyayı kendi kültürüne

ve diline yansıtırsa, var olduğu kültürü ve dili de gittiği coğrafyaya taşır (Yaşın, 2007b: 14). Şairin şiirleri kendisinin de ifade ettiği gibi farklı coğrafyalarda yazılmıştır. Haliyle yazıldığı toplumun dil öğelerinden ve kültüründen beslenir. Bu da şiirleri çok dilli olmaktan öteye götürmez Aynı zamanda Türkçeyi de çok iyi şekilde kullanmayı başarır. Örn: "Ejder Masalı Teyzedil" şiirinde:

> "Kapısında iki kedi bekler – gate o yüzden gatte
> İnsan kendi evinde misafir" (Yaşın, 2014:151).

Türkçenin yanı sıra İngilizce kapı anlamında olan "gate" ve İtalyanca kedi anlamına gelen "gatte" kelimelerini bir arada kullanır. Bu durum ise şairin dil zenginliğini belirtir. Şair bazı şiirlerinde bilinçli veya bilinçsiz dili sapmaya uğratır. Burada bu sapmalar örneklendirilecektir.

5.3.1.1. Dil Sapmaları

Yaşın'ın şiirlerinde dil bilinçli veya bilinçsiz olarak sapmaya uğrar. İmla ve dilbilgisi olarak sapmaya uğrayan dile, farklı dillerden kelimeler de girer. Bu sapmalar birkaç alt başlıkta incelemeye çalışılacaktır.

5.3.1.1.1. Yazım Sapmaları

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde yazım hataları ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımıyla meydana gelen birçok dil sapması vardır.

Özel isimleri Küçük Harfle Başlatmak

"Beş parasızım İmroz **adasındayım"** (Yaşın, 2014:175).

"ilkokul müdürümüz Savalaş **bey** ile ablası" (Yaşın, 2014: 385).

"Kâh **karagözlük** eden gölge oyuncu sıfatıyla" (Yaşın, 2017: 39).

Küçük Harfle Başlaması Gereken Kelimeleri Büyük Harfle Başlatmak

"Yalnız **General** oynuyor" (Yaşın, 2014: 65).

"Tarafımızdan **Ulusal Tarihimiz** hazırlanana kadar" (Yaşın, 2014: 177).

"Çınarların altı ve **Ben Sevdim de Ne Oldu**" (Yaşın, 2014:180).

"Günebakanların **Kıblesi**" (Yaşın, 2014:128).

"Hem **Martımsın** hem çiftçi kuşum" (Yaşın, 2014: 223).

"Şimdi uçuktu **Şehir**" (Yaşın, 2014: 264).

"Burası **Çağdaş Yaşamın Keyifli Bir İşyeridir**" (Yaşın, 2014: 265).

"Hani **İyi Ev Kadını** çıksınlar diye" (Yaşın, 2014: 294).

5.3.1.1.2. Ses Sapmaları

Genel olarak kullanılan dilin sözcükleri üzerinde değişiklik yapılarak oluşturulan sapmalara ses sapması denilir. Bu sapmalar kelime içindeki ünlü veya ünsüz harflerin ses değerlerinin kimi zaman değiştirilerek kimi zaman ise tamamen ortadan kaldırılarak yapılır (Tüzer, 2008: 437). Burada Yaşın'ın şiirleri içindeki ses sapmalarına değinilecektir.

Ünlü Düşmesi

Yaşın'ın bazı şiirlerinde ünlü harfler düşmemesi gereken yerde düşer ve ses sapmaları meydana gelir. Burada bunlara örnekler verilecektir.

"Yüreğmize saplı toplu iğnelerle" (Yaşın, 2014: 23).

"**Tanımadığmız** birinin dolabında" (Yaşın, 2014: 24).

"Portakal ağaçları **gelinliğni** giyecek sonunda" (Yaşın, 2014: 33).

"İçinde ölümün Türkçe Rumca **duyrusu**" (Yaşın, 2014: 49).

"Çiçekli düşlerde bırakmıştık **gözlermizi**" (Yaşın, 2014: 80).

"Nasıl da cıvıl cıvıl **şakıdığna** kuşlarımın" (Yaşın, 2014: 99).

"Çiğli **çimenlernize** uzansam uyanmaz mısınız?" (Yaşın, 2014: 225).

"Beş **dakkay**a kalmaz gemi varır adasına"(Yaşın, 2014: 261).

"başkası değil, kendi **iylik** meleğimdir" (Yaşın, 2014: 332).

"**Aslolan** geçim derdiydi" (Yaşın, 2014: 362).

"**Seninçinse** hava hoş dışardasın nasılsa diyor diğeri" (Yaşın, 2014: 403).

"Sen **ölmeycektin** Anastasia, bunu yapmaycaktın bana" (Yaşın, 2017: 16).

"**Böğrümü** deşti boynozlarım" (Yaşın, 2017: 16).

"**Dayanamaycağım** kadar büyükmüş demek ki" (Yaşın, 2017: 71).

Ünsüz Düşmesi

"Geçip giderler **aya'ucumuzdan**" (Yaşın, 2014: 263).

"tavuklar, **eşecikler**, keçiler, güvercinler" (Yaşın,2014: 269).

"Kumru muydu, **yo** tarlakuşu, kırlangıç mı yoksa" (Yaşın, 2014: 347).

"Seçkin **bi** mekân" (Yaşın, 2014: 370).

"Koklarken yüzü öylesine yakın ki saçı örter y**apracıkları**" (Yaşın, 2014: 490).

"Neremden **çıkıyosa** şu uyurgezer sözcükler" (Yaşın, 2017: 85).

"o iyi **melecik**" (Yaşın, 2017: 86).

Hece Düşmesi

"**Ölüyucular**, dışarı sesleniyorlar"(Yaşın, 2014: 402).

"Pek zarif ve zeki bir **hanfendi** tarafından" (Yaşın, 2017: 64).

"niçin hep **kazıklanıyoz** son sahnede" (Yaşın ,2017: 88).

Ünsüz Türemesi

"Hakikatta **kraliççesiymiş** memleketin" (Yaşın, 2014: 151).

" Bu mezarlıkta **hepsimiz** yan yana" (Yaşın, 2014:154).

"**İyy**i ki hiç yaşanmamış" (Yaşın, 2017: 87).

" **Evvvet** hanımlar ayynen o dediğinizden"(Yaşın, 2017: 41).

L-N Değişimi:

"**Napsınnar** tedirgin ter tanecikleri akıtarak" (Yaşın,2014:260).

Burada da halk ağzına ait bir söylem kullanan şair, hem hece düşmesi hem de l- n değişimi meydana getirir. " Ne yapsınlar" olması gereken kelime "Napsınnar" olarak verilir.

Ses sapmaları başlığı altında şairin şiirinde var olan ünlü düşmesi, ünsüz düşmesi, hece düşmesi, ünsüz türemesi, l-n değişimi içeren şiirlerine bakıldı.

5.3.1.1.3. Dilbilgisi Sapmaları

Yaşın'ın şiirlerinde Türkçe'nin dilbilgisi kuralları ihmal edilir. Çünkü Yaşın şiirlerinde her türlü kuralı reddeder ve kuralsızlığı kural edinir. Şiir sanatının en büyük gücü, kuralsızlık olan şair, sanatını icra etmek için dil bilgisi kurallarını da önemsemez.

Bu başlık altında Mehmet Yaşın 'ın şiirlerinde rastladığımız dil bilgisi kurallarına aykırı uygulamaları onun bir eksikliği olarak değil, sanatını en iyi şekilde ortaya koymak için kullandığı bir teknik olarak incelenecektir.

Kelime ve Ek Eksikliği

Yaşın şiirlerinde bazı kelimeleri ve ekleri çıkararak okuyucunun zihin dünyasında tamamlamasını arzu eder. Bu durum onun kelime bilgisi ve dil bilgisi ek2ikliğinden değil, kelime zenginliğinden doğmuş bir durumdur. Bu durum şiirlerinde okuyucuya da söz hakkı tanımak istemesinde ileri gelir. Burada eksik bırakılan ekler parantez içinde gösterilecektir.

"Yağmurlu Bulut" şiirinde, kalacak fiilini şiirin ikinci dizesinde vermeyen sanatçı, bunun okuyucu tarafından bilinebileceğini tahmin eder.

"ne gözyaşım kalacak odanda
Ne de izim (**kalacak)**" (Yaşın, 2014: 79).

"Yaralayan Şeyler" şiirinde " var ifadesini kullanmaz.

"Sivilceleri örten pudralar, boyalar
Ellerinde küçük hesap makinaları (**var)**." (Yaşın, 2014: 81).

"Bir Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde,

"Geceyim,
İçerden sürgülenmiş kapı(**yım)**
Açılmayacağım sana" (Yaşın, 2014: 94).

"Teyzedil" şiirinde,

Ne de süs**(lü)** püslü gömüt taşları" (Yaşın, 2014: 154).

"Hurmalar" şiirinde:

"Yaprakları parmaklarıdır onların
Parmakları kumru kanatlar(**ına benzer)"** (Yaşın, 2014: 202).

"Geri Gidilen Şehirler" şiirinde:

"Derinlerimizde bizden bile gizlenen**(duygular**)" (Yaşın, 2014: 326).

"Hayal Tamircisi" şiirinde bir deyimi sadece birkaç kelimesini verir ve hatırlanmasını bekler:

"Sözcük sözcük, iğne ile kuyu (k**azıyorum**)"

"Ölüm Duyurusu" şiirinde fiili vermeyen şair, dizelerde okuyucu tarafından bulunmasını ister.

"Seni beklerken devler gelirdi,
Periler, cinler(gelirdi)" (Yaşın, 2014: 407).

"İn" şiirinde ise şair iki mısrayla ifade edip sonra mensur olarak kaleme aldığı hikâyeyi kısaca özetler:

"Don tutacak kaçıyor (**kurt)** "varacağım, nerdeyse" (**diyor)**
Çığ altındaydı sığınağı bilmiyor" (Yaşın, 2014: 546).

"Tutkular" şiirinde, Kapanmaz ruhta açılan (**yaralar)** ne kadar yamalasan (**da)** (Yaşın, 2014: 644).

Kelimelerdeki Harflerin Sayısını Artırma

Şair birçok şiirinde konuşma dilini kullanmaktadır. Şiirindeki vurgu ve tonlamaları, kelimelerdeki sesli ve sessiz harflerin sayısındaki artışlarla sağlar. "Xeyli Aşağı "şiirinde, "z" sesinin birden fazla oluşu bu sesin olduğu kelimeye vurgu yapıldığını gösterir.

"**Sizzz** güldürmeyiniz de beni bitireyim bari şu şiiri" (Yaşın, 2017: 27).

"Bebek" şiirinde ise "v"sesi ile "y" sesinin fazla olduğu şu dize görülür:

" **Evvvet** hanımlar **ayynen** o dediğinizden" (Yaşın, 2017: 41).

"Kem" şiirinde ise " o" sesli harfinin sayısı artırılmıştır.

"**Çoook** uzaklarda, kendi kendimdeyim" (Yaşın, 2014: 46).

5.3.1.1.4. Tarihsel Dönem Sapmaları

Şairin şiirlerinde geçmiş dönemlere ait, kelime, terkip ve ibarelere şiirlerinde yer vermesi Tarihsel dönem sapmasına neden olur (Korkmaz, 2002: 311). Şairin dönemine ait olmayan bu sözcük ve terkipler artık gündelik, doğal dilde kullanılmayıp tarihsel bir döneme aittir (İnce, 2002: 26). Bu sapmaya sebebiyet veren, daha çok Osmanlı dönemine ait kelimeler dönemin sosyal ve sanatsal hayatı hakkında da çağrışımlar içerir (Usta, 2005:103). Mehmet Yaşın da şiirlerinde kendi döneminde kullanılmayan bazı sözcük ve terkipleri şiirinde kullanarak, tarihsel dönem sapmasına sebebiyet verir.

"Üfürse kan tüküren **çeşm-i bülbül**" (Yaşın, 2014: 322).
"Aslında ölmek demek bu yaşam, **eyy aşk-ı nâ**r" (Yaşın, 2014: 336).
"**Tefsir** edilemeyen rüya"(Yaşın, 2014: 324).
"Hurmaları ile **berdevam** eder ışık yüklü bir bedevi kervan" (Yaşın, 2014: 342).

"Lakin **allâme-i cihan** olsa ne yazar, siz **farz-ı mahal** uzman..."(Yaşın, 2017: 27).
"Şımarığın **nihai** hali" (Yaşın, 2017: 61).

5.3.1.2. Konuşma Dili

Konuşma dilinin farklı özelliklerini kullanan şairlerin şiirlerindeki anlatımın, okuyucuya ve dinleyiciye daha samimi ve sıcak geldiği bir gerçektir. Konuşma diliyle yazılan şiirlerin kalıcılığı yakaladığı da söylenebilir (Mengi,2000: 95). Şair konuşma diliyle şiirine kendi toplumuna ait kültür ögelerini daha kolay alabilir. Bu bölümde Yaşın'ın şiirlerindeki, konuşma dilini besleyen kaynaklar olan: ikilemeler, ünlemler, deyimler ve atasözlerine değinilecektir

5.3.1.2.1. İkilemeler

"**vara vara** vardım kırk günde" (Yaşın, 2014: 62).
"balıklar **sıra sıra** çıkıyor yukarıya" (Yaşın, 2014: 63).
"**dizi dizi** diziliyor kılıçbalıkları" (Yaşın, 2014: 63).
"**Delik deşik** eder sevgisiz gülümseyişler" (Yaşın, 2014: 81).
"nasıl da **cıvıl cıvıl** şakıdığına kuşlarımın" (Yaşın, 2014: 99)
"ne de **süs(lü) püslü** gömüt taşları" (Yaşın,2014:154)
"**lüle lüle** gülümseyişi" (Yaşın, 2014: 155).
"**Pırıl pırıl** kağıtlara" (Yaşın, 2014:191).
"kulaklara küpe yap **inil inil** söylediklerini" (Yaşın, 2014: 195).
"**Alev alev** bir ateş çiçek açması" (Yaşın, 2014: 196).

Tepe taklak,**eğrim büğrüm**" (Yaşın, 2014: 197).

"yeşil bir düşe gömülmüş **ışıl mışıl**" (Yaşın, 2014: 201).

"okşanmak için **mırıl mırıl**" (Yaşın, 2014: 298).

"**adımı sanımı,işimi gücümü**" (Yaşın, 2014: 298).

"yapmaktan **korka korka** büsbütün karıştırıyorsun rolünü" (Yaşın, 2014: 340).

"**Sağa sola** serpilmiş kedi, ördek" (Yaşın, 2014: 370).

"ve herkese **anlata anlata** ben de inandım" (Yaşın, 2014: 410).

"**ter ter** tepindiriyor gövdesini" (Yaşın, 2014: 436).

"susturuyor **ileri geri** konuşmalar" (Yaşın, 2014: 507).

"merdiven başında şarap içiyor **ine çıka**" (Yaşın, 2014: 508).

"Son çare **avaz avaz** bağıracağım" (Yaşın, 2014: 117).

"**Delik deşik** boşlukta" (Yaşın, 2014: 616).

"**sık sık** canı sıkılır" (Yaşın, 2017: 24).

"siz de beni **öve öve** kendinizi översiniz" (Yaşın, 2017: 25).

"ahşap merdivenler **gacır gucur**" (Yaşın, 2017: 32).

"bir sürü **abuk sabuk** konuşma yaptım" (Yaşın, 2017: 51).

"**sabah sabah** gannavuri kokuyoz gene" (Yaşın, 2017: 92).

5.3.1.2.2. Ünlemler

"Ey ulu ağaç!" (Yaşın, 2014: 5).

"Ey kutsal aile!" (Yaşın, 2014: 93).

"Dinle ey çocuk" (Yaşın, 2014: 106).

"Heeey Noel Baba!" (Yaşın, 2014:204).

"Ey gecenin fıskiyesi" (Yaşın, 2014:314).

"Kurtulduğunu sananlar eyy! (Yaşın, 2014: 382).

"ey sevgili İskenderiyye!" (Yaşın, 2014: 384).

"Hey güneş senden bişeylerim ben" (Yaşın, 2014: 638).

"ahh kimsecikler görmez" (Yaşın, 2017: 37)

"Offf gene darmadağın şu dolap" (Yaşın, 2017: 40).

"kim olursan ol gene gel" (Yaşın, 2017: 54).

"olsun iri bir alev gibi kuyruğum dik ya" (Yaşın, 2017: 87).

5.3.1.2.3. Atasözleri ve Deyimler

Dilimizin ve kültürümüzün temel taşları sayılan Atasözleri ve Deyimler halkın dilinde varlığını sürdürdüğü gibi ilk yazılı edebi ürünümüz olan Orhun Yazıtlarından itibaren daha da zenginleşerek günümüze kadar ulaşır. Eğitici, öğretici, yol gösterici özellikleri sayesinde de insanlar her zaman bu söz zenginliklerini kullanır. Dolayısıyla edebiyatın her sahasında da kullanılıp, anlama zenginlik sağlarlar (Tergip ve Poyraz, 2010: 190).

Deyimler ulusal değerler taşıyan dil varlıklarıdır. Ulusal söz varlığı yaratma gayesinden ortaya çıkmıştır. Her deyim küçük bir dünyadır. En fantastik hayaller en güzel benzetmeler, çeşit çeşit mecazlar deyimin yapısını oluşturan parçalardır. Toplumun malı olan en eski sözlerdir (Aksoy, 1993: 21).Yaşın şiirlerinde yabancı kültürlerin yanı sıra Türk halk kültürü öğelerini de şiirlerinde kullanır. Türkçenin dil zenginliği olan deyimleri de büyük oranda şiirlerinde kullanır. Burada ilk olarak atasözü örneği teşkil eden şiirlere daha sonra deyim örneklerinin bulunduğu şiirlere değinilecektir.

Atasözleri

Manası itibariyle de kendini ele veren atasözleri, atalardan intikal etmiştir. Bu bağlamda tarihi geçmişi olan sözlerdir. Zamanın, toplumsal yapının ve kültürün etkisiyle şekillenen ve muhteva kazanan bu sözlere Türk coğrafyasında çeşitli adlara da sahip olan bu söze en yakın benzetme Irak Türklerinden gelir. Ve "Eskiler Sözü" adını verirler (Elçin, 1998: 453). Atasözleri, tecrübeler sonucu meydana gelir (Pala, 2008: sunuş). Yaşın'ın şiirlerinde çok fazla atasözü görülmez. Burada az da olsa şiirlerinde, kullandığı ve çağrıştırdığı atasözlerine örnek verilecektir.

"Dağlar dağlara kavuşur da insan insana uzak"(Dağ dağa kavuşmaz insan insana kavuşur) (Yaşın, 2014: 81).

"Tatlı yiyip tatlı konuşsun diye" (Yaşın, 2014:191).

Yaşın'ın şiirlerinde atasözüne oranla deyimler daha fazladır. Burada, deyimlerin yer aldığı dizelerden örnekler verilecektir.

Deyimler

"Kendi halimize bırakın bizi" (Yaşın, 2014: 45).

"İn cin top oynuyor serin deniz yolunda" (Yaşın, 2014: 49).

"Ateşten Gömleğini giymişti" (Yaşın, 2014: 53).

"Yer yarılsa da dibine girsem" (Yaşın, 2014: 61).

“Son çare avaz avaz bağıracağım” (Yaşın, 2014: 117).
“Nuh der peygamber demez” (Yaşın, 2014: 151).
“Göğsümde sıkışıp duruyor hayat” (Yaşın, 2014: 152).
“Kim okur yazdığını canı yürekten kim dinler” (Yaşın, 2014: 153).
“Akıntıya yüz çevirip yüzer” (Yaşın, 2014: 166).
“Türkiye ‘de ne zaman başım sıkışsa”(Yaşın, 2014: 177).
“Kız ile oğlan birbirine göz süzer”(Yaşın, 2014: 193).
“Kulaklara küpe yap inil inil söylediklerimi” (Yaşın, 2014: 195).
“Çalım satarak “siz” diyorduk onlara” (Yaşın, 2014: 207).
“Dans etmeyen aklını kaçırır burada” (Yaşın, 2014: 214).
“İçine kapanık ağaçlar beklerler” (Yaşın, 2014: 221).
“cirit atıyor karma kargaşalar içinde” (Yaşın, 2014: 264)
“hiç ama hiç iplemeden” (Yaşın, 2014: 288).
“Ki çok gençlikte her gün bir dönüm noktası olur ömrün” (Yaşın, 2014: 290).
“Hayatı derli toplu bulmak isterdim” (Yaşın, 2014: 292).
“Oynuyorum, kalp kırıyor, gönül çeliyor” (Yaşın, 2014: 361).
“Hazmetmediğim ne varsa burun dibimde” (Yaşın, 2014: 361).
“Benden günah gitti” (Yaşın, 2014: 361).
“Başarıdan başarıya koşmaktan” (Yaşın, 2014:368).
“Ağız tadıyla geri gelsin diye ilk gençliğim” (Yaşın, 2014: 384).
“Hızır gibi yetişti bir telefonla Yorgos” (Yaşın, 2014: 386).
“Sırra kadem basmışık birdenbire” (Yaşın, 2014: 456).
“Eğreti oturup doğru konuşalım taverna masası bu” (Yaşın, 2014: 480).
“Hapı Yuttunuz” (Yaşın, 2014: 549).
“rüzgârın lafına bel bağlanmaz” (Yaşın, 2014: 649).
“Hayatın soğuk aklı kapana kıstırmış insanı” (Yaşın, 2014:653).
“İnsandan ümit kesilse de kesilmesin dünyadan” (Yaşın, 2017: 11).
“Sahnenin ölü noktasında rol kesiyor gibiyim” (Yaşın, 2017: 18).
“Sık sık canı sıkılır” (Yaşın, 2017: 24).
“Post-moderndir geniş aile, bel bağlamaz fala mala, batıla” (Yaşın, 2017: 32).
“Şeytanın eline düşer çöle düşen her kimse” (Yaşın, 2017: 44).
“Maksat muhabbet kemale ersin hoşlaştıkça” (Yaşın, 2017: 52).

"Zaten benim derdim başımdan aşmış, sinirim tepemden atmış" (Yaşın, 2017: 60).

Sanatçı deyimleri kullanarak, halk dilini ve halk kültürünü de şiire dâhil etmek ister. Deyimlerle anlatımı daha da akıcı hale getirir.

5.3.2. Üslûp

Üslup sözlükte "anlatma oluş yapış biçimi" manalarına gelir (TDK, 2011: 2451). Dil ve edebiyatta ise kişinin sahip olduğu duygu, düşünce ve heyecanını dile getirme biçimidir (Arslan, 2019: 24). Üslup kelimelerin bir bütün halindeki organizasyonudur. Bu sebepten ötürü üsluptan söz ederken, kelimelerin içine girdikleri tamlamalarda kazandığı çeşitli manalara dikkat etmek lazımdır (Kaplan, 2013: 178).

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde genellikle konuşma üslûbu hâkimdir. Şiirlerinin konusu ile üslubu aynı doğrultudadır. Şiirlerinde duyguların coşkun olarak işlendiği, şikâyet içeren, rüya ve metafizik konuların yanında halk kültürü ve batı kültürü sade bir üslupla işlenir. Şiirlerinde fazlasıyla argo ifadeler kullanan şair dil kaygısı taşımaz. Kabul gördüğü ve benimsediği bir düzenin olumsuz yanlarını da ifade etmekten çekinmeyen şair, düzen içindeki düzensizliğin şiirini yazmak ister. Üslup kaygısı taşımayan şair, şiirlerinde bu sebeple de ölçü kullanmaz serbest yazar. Şiirinin konularında sınır yoktur. Bazen yazdığı aşk şiirinde vatan özlemi ve savaşın acı yönlerini görmek mümkündür. Aşkı överken küfür ettiği de görülür. İhanet etmenin burukluğunu verirken, ihanet ederken yaşadığı tecrübeden aldığı hazzı da şiirinde paylaşır. Yaşın'ın şiirlerinden bahsederken onu kategorize etmek imkânsızdır. Cinselliği şiirinde herhangi bir obje gibi işleyen şair bazen okuyucunun yüzünü kızartır ve sesini kısar. Sık sık hitabet üslubunu kullanan şairin şiirlerinde durgunluk yoktur. Şiirleri her daim dinamiktir. Durağanlık ve tekdüzelik Yaşın'ın şiirleri için söylenecek en son kelimedir.

Şiirlerinde kullandığı dili oldukça karışıktır. Bir şiirinde hem İngilizce, hem Fransızca, hem de Arapça görmek mümkündür. Bazen ise farklı dönemlere ve farklı Türk topluluklarına ait dilleri aynı şiirde kullanır. Bunu şiirlerine yayarak verir. Şaire göre bu durum bir zenginliktir. Şaire göre kullandığı dil onun Türkçesidir. Bunu bir yazısında şöyle ifade eder:

> "Olaya dil açısından bakacak olursak, yazdıklarım sadece Türkçeye ait. Aslında, Türkçelere ait demeliydim. Çünkü ben, hepsi de Türkçe olan muhtelif diller

> konuşuyorum! Benim çok dilliliğim bu çeşitli Türkçelerden ibarettir. Ama böyle Türkçelerimle yazdıklarım da başka tür bir Türkçeye ait oluyor. İçinde kâh İstanbul Türkçesi, kâh Kıbrıslı Türkçesi, kâh Osmanlı Türkçesi, kâh kozmopolit-azınlık Türkçesi barındıran ve Elencenin, İngilizcenin Levantencenin etkisiyle çoğullaşan tek bir Türkçem var benim. Kökleri ta eskilere gidip, kendisini yeni yeni dile getirebilen, tabiri caizse bir çeşit "kozmopoliten Türkçe" kendi ata yadigârım biricik çok dilim olan Türkçe" (Yaşın, 2007: 78-79).

Yaşın tek bir millete ait olduğu düşünülen ve sadece o millete ait edebi bir dil olduğu varsayılan Türkçe için "üvey anadilim olur o" tanımını yapar (Yaşın, 2007: 79). Şiirlerinde tek bir ulusa ait öğeler kullanmadığı gibi, tek bir ulusa ait dili kullanmaya da karşıdır. Bu sebeple şiirleri çok dillidir. Ona göre kullandığı dil Türkçedir. Çünkü hangi milletlerle iletişim halindeyse o milletin dil öğelerini kullanarak yeni bir dil var etmek ister. Var ettiği dil şairin öz dilidir.

Şairin anlaşılması güç olmayan şiirlerinin yanı sıra mitolojik öğelerle soyutladığı ve anlaşılmasını güçlendirdiği şiirleri de vardır. Her şiirinin aslında kısa da olsa bir öyküsü mevcuttur. Şiirlerinde yaşanmışlık ve tecrübe sonrası aktarılan düşüncelere de yer verir. Bu gibi şiirlerinde, anlaşılmazlığı çözmek için ise özellikle Yunan mitolojisi hakkında bilgi sahibi olmak gereklidir.

Yaşın Türkiye dışında da tanınan bir şairdir. Değişik kültürlerle zenginleştirdiği şiiriyle, Türk şiirine farklı ses ve farklı ritim getirir. Dramatik ve ironik anlatımının yanı sıra, mizahi ve hiciv üslubunu da kullanan şair, bu gibi zıt unsurları birlikte kullanarak, şiirlerine derinlik katar.

Akdeniz'in Türk, Yunan ve Levanten[17] kültürlerini harmanlayarak şiirlerine katan şair, birden fazla ülkede süren, yaşam öyküsünün kozmopolit tarafını da şiirlerinde kendine özgün bir havayla işler.

5.3.2.1. Yaşın'ın Şiirlerdeki Üslup Türleri

Yaşın'ın şiirlerinde birçok üslup göze çarpar. Şair şiirlerini sade ve konuşma diline yakın üslupla kaleme alır. Edebi sanatlara, süslemelere şiirlerinde çokça yer vermez. Kullandığı üsluplardan başlıcaları: lirik üslup, konuşma ve sorgulama üslubu, hitabet üslubu, hiciv üslubu, tasviri üslup, karşıtlık üslubu, Gerçeküstücü üslup. Şairin şiirlerinde kullandığı üslup şiirlerindeki konularla doğru orantıdadır.

---

[17] Levanten, Avrupa asıllı olup Yakın Doğu ülkelerine yerleşen kişilerdir. Bu kişiler ticari veya evlilik yoluyla buralara gelmişlerdir (Sami,1985:798). Levantenler ilk olarak 991 yılında Bizans'tan aldıkları ticari imtiyazlarla Türkiye'ye özellikle kıyı kesimlere yerleşirler (Ortaylı, 2009: 223). Bunlar atalarından kalan birçok dili konuşabilen genellikle Katolik mezhebine bağlı Hristiyanlardan oluşur (Yumul ve Dikkaya, 2006: 55).

Lirik üslûp, aşk, kadın, mutluluk, içki, ölüm, hayat gibi duygu coşkunluğu ve müzikalitesi yüksek şiirleri ihtiva eden türdür (Soğukömeroğulları, 2012: 141).

Sanatçının lirik üslupla yazılmış şiirlerine örnek olacak şiirinden birisi "Görülmemiş Düşler" şiiridir. Bu şiirde duyguların yoğunluğundan şöyle bahseder:

"Aşk geçip gitti yanımdan
Değiverdim çok sıcak harmanisine
Derinden derine bakışıp bir an
Yolumuza devam ettik ikimiz de" (Yaşın, 2014: 225).

Konuşma ve sorgulama üslubu, konuşma havasının hâkim olduğu şiirleri ihtiva eder. Bu şiirlerde sokak dilinde olan, argo, küfür gibi ifadelere yer verir. Bir yandan ise soru sorar ve bu sorulara cevap bekler." Kiraz Zamanı" şiirinde konuşma havası hâkimdir.

"Düşünme zamanına ihtiyacım var dedin. Hayır, yok.

Şu kirazın tadını hissetmekten başka bir şeye ihtiyacın yok senin" (Yaşın, 2014: 438).

Hitabet Üslubu, coşkulu, heyecan verici, karşıyı duygusal yönde harekete geçirme özelliği içeren şiirlerde kullanılan üsluptur (Çetin, 2013: 437). Hitabet üslubunda "hey, ey, ya, yahu," gibi uyarıcı ve dikkati tek noktaya çekici seslenme edatları da kullanılabilir. Şairin "Olsam" şiirinde bunun örneği görülür.

"Ey Ulu Ağaç!
Ben de senin gibi olsam
Göklere kadar uzansam
Güneşle konuşsam
Bulutlarla selamlaşsam" (Yaşın: 2014: 15).

"Ötelere Uçan" şiirinde de hitabet üslubu hâkimdir.

"Aralık mı Temmuz mu?
Taraf seç taraflardan
Türk müsün Rum mu?
Araf geçmez aralarından." (Yaşın: 2014: 209).

Hiciv üslubu, sanatçının toplum düzeninin aksayan ve ihmal edilen yanlarını eleştirel bir şekilde dile getirmesidir. Şairin kamu ve toplumsal düzenin yanlış giden yönlerini, hicvettiği şiirleri bu üslupla yazılmıştır. "İktidar" şiirinde;

"Hayır dedim, böyle bitmemeli bu şiir
Onlar arkadaşımdır ama fesatla dolu benim içim
Hem artık ben de sap olmalıyım bir iktidara
Yoksa yolu yok hayatta kalmanın" (Yaşın, 2014: 259).

Tasviri üslup, varlık ve olguların değişik özelliklerini ve niteliklerini tasvir etme, betimleme yoluyla ifade etme üslubudur (Çetin, 2015: 239).şairin tasviri üslupla çok şiiri yoktur. Fakat bu üslupla da kaleme aldığı şiirleri vardır. "Manzara Tablosunun İçinde" şiirinde;

"Önünde kolajdan ördekleriyle Cam nehri
Bembeyaz bir kuğu
Mermer heykele dönüşmüş, durgunluk." (Yaşın, 2014: 627).

Karşıtlama üslubu, şiirde kelime ifade duygu ve düşüncelerin zıtlıklarıyla birlikte kullanılarak karşıtlık yaratma tarzlarından biridir (Çetin, 2015: 233). Yaşın 'ın şiirlerinde karşıt ifadelerle bir bütünlük sağlanır. "Başkasının Babası" şiirinde gece- gündüz, iyi-kötü gibi karşıt ifadelere şu dizelerde yer verilir:

> "Geceleyin güzelken
> Gündüzleri berbat kokan sıvılar
> Ve daha birçok şey var ki insana dair
> Ne iyi ne kötü diyebilirsin" (Yaşın, 2014: 619).

Gerçeküstücü üslup, gerçekler dünyasından uzaklaşıp; rüya, delilik, fantezi, hayal ve anılara dönme gibi gerçek üstü durumları şiirlerinde ifade etme durumudur (Çetin, 2015: 208). Şairin şiirlerinde en çok yer verdiği üslup gerçeküstücü üsluptur. Özellikle bunu rüya ve anı temalarını işlediği şiirlerinde gösterir. "Uykusunu Alamayan Rüya" şiirinde:

> "Uyanamıyorsun ki! Ezan sesi, telefonlar, ağlaşan kadınlar,
> Sarmaşık teline bağladığın tel, hepsi boşuna
> Görülmek için direniyor uykusunu alamayan rüya" (Yaşın, 2014: 503).

Şiirlerinde kullandığı dili oldukça karışıktır. Bir şiirinde hem İngilizce, hem Fransızca, hem de Arapça görmek mümkündür. Bazen ise farklı dönemlere ve farklı Türk topluluklarına ait dilleri aynı şiirde kullanır. Bunu şiirlerine yayarak verir. Şaire göre bu durum yanlış değildir. Şaire göre kullandığı dil onun Türkçesidir. Bunu bir yazısında şöyle ifade eder:

> "Olaya dil açısından bakacak olursak, yazdıklarım sadece Türkçeye ait. Aslında, Türkçelere ait demeliydim. Çünkü ben, hepsi de Türkçe olan muhtelif diller konuşuyorum! Benim çok dilliliğim bu çeşitli Türkçelerden ibarettir. Ama böyle Türkçelerimle yazdıklarım da başka tür bir Türkçeye ait oluyor. İçinde kâh İstanbul Türkçesi, kâh Kıbrıslı Türkçesi, kâh Osmanlı Türkçesi, kâh kozmopolit-azınlık Türkçesi barındıran ve Elencenin, İngilizcenin Levantencenin etkisiyle çoğullaşan tek bir Türkçem var benim. Kökleri ta eskilere gidip, kendisini yeni yeni dile getirebilen, tabiri caizse bir çeşit "kozmopoliten Türkçe" kendi ata yadigârım biricik çok dilim olan Türkçe" (Yaşın, 2007: 78-79).

Yaşın tek bir millete ait olduğu düşünülen ve sadece o millete ait edebi bir dil olduğu varsayılan Türkçe için "üvey anadilim olur o" tanımını yapar (Yaşın, 2007: 79). Yaşın şiirlerinde tek bir ulusa ait öğeler kullanmadığı gibi, tek bir ulusa ait dili kullanmaya da karşıdır. Bu sebeple şiirleri çok dillidir. Ona göre kullandığı dil Türkçedir. Çünkü hangi milletlerle iletişim halindeyse o milletin dil öğelerini kullanarak yeni bir dil var etmek ister. Ve bu dil şairin öz dilidir.

Şairin anlaşılması güç olmayan şiirlerinin yanı sıra mitolojik öğelerle soyutladığı ve anlaşılmasını güçlendirdiği şiirleri de vardır. Her şiirinin aslında kısa da olsa bir öyküsü mevcuttur. Şiirlerinde yaşanmışlık ve tecrübe sonrası aktarılan düşüncelere yer verir. Şiirlerindeki anlaşılmazlığı çözmek için ise özellikle Yunan

mitolojisi hakkında bilgi sahibi olmak gereklidir. Şiirlerinde bazen tanrı tanımaz ifadeler kullanan şair, başka bir şiirinde ise tanrı ve peygambere saygı sevgi ifade eden cümleler kullanır. Bu tutumu da yine şiirlerinde kullandığı ve vermek isteği bir düşünce, din olgusu olmadığını sadece şiirlerinde bağımsız olarak işlediği temalar olduğunu görülür.

Yaşın Türkiye dışında daha da fazla tanınan bir şairdir. Türk şiirine farklı ses ve farklı bir ritim getirir. Dramatik ve ironiye yakın bir anlatımı olan şair, bu iki unsuru kullanarak şiirlerinde derin bir lirizm yaratır. Akdeniz'in Türk, Yunan ve Levanten kültürlerini harmanlayarak şiirlerine katan şair, birden fazla ülkede süren yaşam öyküsünün kozmopolit tarafını da şiirlerinde kendine özgün bir havayla işler.

5.3.3. Edebi Sanatlar

Söz sanatlarının edebi metnin anlaşılması ve yorumlanmasında büyük bir işlevi vardır. Bu durum edebi metnin estetik tarafını da güçlendirir (Dilçin, 2009: 405). Mehmet Yaşın Türk dilinin ve edebiyatının güçlü kaynaklarından olan edebi sanatları da şiirlerinde kullanır. Bu durum şiirlerini daha da ilgi çekici yapar. Şair edebi sanatları divan şairlerinden farklı kullanır. Divan şairleri daha çok mazmun ifadeler kullanarak şiire soyutluk kazandırır. Divan şairleri edebi sanatları şiirlerini daha da sanatkârane hale getirmek için kullanırken, Yaşın'ın böyle bir amacı yoktur. Yaşın şiirlerini edebi sanatlarla boğmaz. Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde kullanılan başlıca edebi sanatlara şunlardır:

Nida

Gerçek hayatta heyecan, korku ve duyguların yaşanmasının dile yansıması sonucu dilde oluşan ses tonu farklılığının yazıya yansımasıdır. Özellikle şiirde karşıyı dinlemeye ve harekete geçirmeye yönelik ifadeler içerir. "Şairin, çok duygulanması, heyecanlanması sonucunda, bu olayları ve varlıkları göz önüne getirip "ey, hey" gibi ünlemlerle şiire canlılık getirmesidir."(Dilçin, 2009: 453). Seslenme sanatı olan "nida" daha çok korku, heyecan, öfke bildiren kelimeleri ihtiva eder. Cümleler de gördüğümüz özellikle ey, hey gibi coşku ifade eden kelimelerin olduğu şiirlerde nida sanatı vardır. Şair özellikle kahramanlık ve savaş konulu şiirlerinde seslenme sanatı olan nidayı kullanır. Bu sanatın olduğu şiirler şunlardır: "Olsam" şiirinde, bir ağaca şöyle seslenir:

> "Ey ulu ağaç!
> Ben de senin gibi olsam" (Yaşın, 2014: 5).

"Bir Aşkın Kıyamet Günü" şiirinde, toplumun yapı taşı olan aileye şöyle seslenir:

"Ey kutsal aile!
Karın tokluğuna çıkılan sahne" (Yaşın, 2014: 93).

"İthake Yok" şiirinde, bir çocuğa şu dizelerde seslenir:

"Dinle ey çocuk
Kâğıttan gemini alabora edecek dalgalar" (Yaşın, 2014: 106).

"Noel Baba" şiirinde; "Heeey Noel Baba!" (Yaşın, 2014: 204),

"Son Dokunuş" şiirinde; "Ey gecenin fıskiyesi" (Yaşın, 2014: 314), "Ayasofya'nın Kubbesi" şiirinde;

"Kurtulduğunu sananlar eyy!
Kimse kurtulamaz kıyametten" (Yaşın, 2014: 382).

"Şamdan" şiirinde; "ey sevgili İskenderiyye!" (Yaşın, 2014: 384)

"Spınoza Üzerine 12. Dersten Önce" şiirinde, güneşe seslenen şair, güneşe benzediğini söyler.

"Hey güneş senden bişeylerim ben,
Alev rengiyim hem"(Yaşın, 2014: 638).

İstiare[18]

İstiare nitelik olarak zayıf olan bir varlığı veya kavramı daha kuvvetli veya daha üstün göstermek amacıyla yapılan bir benzetme türüdür. Yaşın şiirlerinde istiareye yer verir. Sevgiliyi ceylan yavrusuna benzettiği "Suya İner O Ceylan Yavrusu" şiirinde şu dizelerde istiare vardır:

"Nedense aşk çocuklaştırır insanı çocukluk tomurcuklanır çölde
Suya iner o ceylan yavrusu" (Yaşın, 2014: 342).

a) Benzeyen: sevgili(yok)

b)Kendine benzetilen: Ceylan Yavrusu(var)

"Ümitsiz Zamanlar" şiirinde şair sevgiliyi periye benzetir ve şöyle hitap eder: "Ben önceden ölmüştüm yaşayan perim"(Yaşın, 2014: 348).

a) Benzeyen: sevgili(Yok)

b)Kendine Benzetilen: Peri (var)

[18] "Bir sözün benzetme amacıyla başka bir sözün yerine kullanılmasıdır. İstiare hem mecaz hem de bir benzetme sanatıdır. Teşbihin en mükemmel, öğeleri en aza indirilmiş şeklidir. Gerek divan şiirinde gerekse modern Türk şiirinde sıkça kullanılmıştır. Benzetme öğelerinden olan benzeyen ile kendisine benzetilenden birinin söylenmemesiyle yapılan benzetmedir. Bir diğer tanıma göre istiare; bir şeyi kendi adının dışında, çeşitli yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anmadır"(Macit ve Soldan, 2016: 87-88).

"Zehirlidil" şiirinde insanlar arasında konuşulan kötü sözleri Zehirlidil ifadesiyle yılana benzetir. Ve şiirinde şöyle yer verir bu duruma:

"Kıvrılıyor, Zehirlidil
İstemese de sokuyor sevgilisini" (Yaşın, 2014: 360).

a) Benzeyen: zehirli dil(var)

b)benzetilen: Yılan(yok)

"Buluşma Noktası" şiirinde ise şair, sevgilisiyle buluşmaya giden adamı beyaz bir tekeye benzetir.

Aniden sıçradı yerinden beyaz teke
Gitmeyeceğim demişti dün
Şimdi giyiniyor panik halinde, gecikti" (Yaşın, 2014: 643).

a)Benzeyen: sevgili(yok)

b)Benzetilen: beyaz teke(var)

Tezat

Tezat anlam itibariyle karşıtlık ifade ederken, edebi sanat olarak bir düşüncede zıt anlamlar ifade eden kelimeleri bir arada kullanarak düşüncelerin karşıtlığını bildirir. Felsefede zıtlıklar aslında bir şeyin var olduğunun kanıtıdır, görüşü hâkimdir. Varlık zıttıyla vardır. Güzeli zihnimizde düşünürken mutlaka çirkini de düşünürüz. Küçükle büyüğü, azla çoğu, darla genişi kolaylıkla bir arada düşünürüz (Aksan, 2005: 113). Türk şiirinde de klasik dönemden bu döneme kadar zıt ifadeler kullanılır. "Çingenenin Aynaları" şiirinde şu dizelerde tezat kelimeler bir arada kullanılır.

"Görün ne kadar gülünçsünüz
Şişko-sıska, iniş-yokuş, baş-aşşağa
Büyüklükten küçülmüşsünüz" (Yaşın, 2014: 197).

Kullanılan tezat kelimeler: şişko-sıska, iniş-yokuş, baş-aşağı, büyük-küçük

"Aşk Oyunları" şiirinde şair başlamak ve bitirmek ifadelerini kullanarak tezat ifadeleri bir arada kullanır. "Bitsin sevgilim ve yenisi başlasın" (Yaşın, 2014: 224).

"Masal" şiirinde de şair zıtlıklardan yararlanır bu ifadeler şiirde şöyle geçer.

"Gel deyince gitmiş, git deyince gelmiş
Uçup konasıya, konup uçasıya" (Yaşın, 2014: 456).

Kullanılan tezat kelimeler: gel-git, uçmak- konmak

"Üçüncü Kişi" şiirinde ise gece-gündüz ifadelerini kullanmaktadır. "Gündüze çıkmak için gece bulunur" (Yaşın, 2014: 462).

"Fotoğraf" şiirinde in- çık kelimeleriyle (Yaşın, 2014: 517)."Yaban Kekiği" şiirinde yok-var kelimeleriyle (Yaşın, 2014: 522). "Tereddüt" şiirinde yaz-kış kelimeleriyle (Yaşın, 2014: 531). "İç İçe Odalarda Saklambaç" şiirinde ise bir kaç zıt ifadeyi aynı dizelerde kullanarak, şiirde bütünlüğü sağlar. Bu kelimeler şiirde şöyle geçer:

> "Er ile dişi, ben ile sen, dağlar, denizler
> Sürekli karşılaşıp bir olurken, ateş ile su bir." (Yaşın, 2014: 573).

Kullanılan tezat kelimeler: er-dişi, ateş-su

"Bir Dağ Keçisi Avcıyı Kovalar" şiirinde şu dizelerde tezatlık görülür: "Ben yokum sen var ol bakalım" (Yaşın, 2014: 652).

Kullanılan tezat kelimeler: var-yok

Yaşın, şiirlerinde zıt ifadeleri çok kullanır. Burada şairin her şey zıttıyla bir bütündür düşüncesinin de izleri vardır.

5.4. YAŞIN'IN ŞİİRLERİNDE AHENK UNSURLARI

Yaşın'ın şiirleri, lirizm açısından oldukça başarılı ve ahenk olarak kulağa hoş gelen bir şiirlerdir. Şiirde ahenk denince, akla gelen şiirin ölçüsü (aruz-hece) kafiye, redif, aliterasyon, asonans ve kelime tekrarıdır. Fakat daha öncesinde ahenk öğelerinden şiirin ölçüsü, kâfiye ve redif konularına değindiğimiz için burada sadece aliterasyon ve asonans konularına değinilecektir.

Şiirde ahenk şiirin kulağa ve kalbe hoş gelmesini sağlayan öğedir. Ezgisiz müzik olmayacağı gibi ahenksiz de şiir yoktur. Birisinde ses değeri notadır. Şiirde ise ritim, konuşma diline ait ses, tonlama ve söyleyiştir. Tonlama ve söyleyiş ise dile getirilmek istenen duygu ve düşüncenin vücut bulmuş halidir. Ses, söyleyiş ve anlam birlikte ahengi var eder. Şiire ait söyleyiş yazı dilinden çok konuşma dilinden hareketle vücuda gelir. Bu söyleyiş ölçüden gücünü alarak ritim ve ses benzerlikleriyle zenginleştirilerek şiire ait ahengi meydana getirir (Aktaş, 2013: 42-43). Ahenk, şiirin duyulmasını ve hissedilmesini sağlayan en önemli öğedir. Gerek sesli gerekse sessiz harflerin tekrarıyla sağlanan ses uyumlarına kelime tekrarlarını da eklersek şiirde ritmi yakalamış oluruz. Fakat şiirde çok fazla ses tekrarı ve harf tekrarı olursa bu şiire daha çok ahenk değil sıkıcılık katar. Bunun ölçüsünü bilen şair iyi şair yani şiirinin dilini ve gücünü bilen şairdir. Şiirde ahenk ses tekrarları, kelime tekrarları, mısra tekrarları ile sağlanır (Çetin, 2015: 244).

5.4.1. Ünsüz Ahengi (Aliterasyon)

Genellikle kelimelerin vurgulanan hecelerindeki ilk ünsüz ve onu takip eden kelimelerde tekrarlanan aynı ünsüzle yapılır. Burada seslerin temposu ve kulağa gelen sıklığı önemlidir. Çünkü çok sık tekrarlanan ünsüzler daha çok şiirde kulağı tırmalayan bir etki bırakır. Ünsüz ahengi mısra içindeki metnin tamamındaki ses tekrarı veya mısra içinde birçok sesin benzeşmesidir. Bir ya da birden fazla mısrada aynı ünsüz seslerin birkaç kez tekrar edilmesiyle meydana gelir. Cümle ve mısralardaki kelimelerin ilk ünsüzlerinin tekrarına da denir. Buna başkafiye ya da birinci kafiye olarak da bilinir (Çetin, 2015: 245).Burada Yaşın'ın şiirlerindeki ahenk unsuru olan ünsüz tekrarlarına(Aliterasyon) bakılacaktır.

Örn: "Tutukevinden Çıktım" şiirinden bir bölüm:

> "Bugün **k**uşlarla yarışıyorum,
> **K**aranlı**k**tan ve yalnızlı**k**tan çı**k**ara**k**
> Güneşli bir yolda yürüyebilme**k**..."(Yaşın, 2014: 73).

Görüldüğü gibi burada 'k' ünsüzünün 7 kez tekrarlanıp anlamla ilişkili olarak ünsüz ahenginin sağlanmaya çalışıldığını görüyoruz. "Bir Aşkın Kıyamet Günü "şiirinde:

> "Her **k**ent a**k**, An**k**ara **k**ara boyanaca**k**
> **K**anı **k**aranlı**k** **k**apatır anca**k**" (Yaşın, 2014: 89).

Burada da 'k' sesinin 10 defa tekrarlanarak ünsüz ahengi sağladığını görüyoruz "Üçüncü Kişi" şiirinden bir bölümde ise 's' ünsüzünün tekrar edildiğini görüyoruz.

> Sevişir **s**eninle **s**evgili**s**i değil**s**in
> Kollar **s**eni yalnız bırakıldığın dünyada"(Yaşın, 2014: 461).

"Pulsuz Mektup" şiirinde:

"**Y**eleleri rüzgârlarda savrulan **yı**lkı ta**y**lar gibi **y**anarak **ya**yından fırla**y**acak" (Yaşın,2014:140). Burada 'y' sesinin 7 kez tekrar edilerek şiire ahenk kattığı görülür.

5.4.2.Ünlü Ahengi (Asonans)

Şiire ritim kazandıran, kulağa ve dile hoş gelmesini sağlayan diğer bir unsur ise ünlü ahengidir. Diğer adı asonans olan bu ahenk" bir veya birden fazla mısra içinde aynı ünlünün tekrarından elde edilen armonidir."(Çetin, 2013: 443). Yaşın şiirlerinde vurgulamak istediği kelimenin ünlüsüne asonans yaparak şiirlerinde ritmi yakalar. Örn: "Gökkuşağını Kuşanan Araba" şiirinde:

> "Aslında balkabağıydı pazarda bap bap
> Babam satın aldı beş paraya bap bap" (Yaşın, 2014: 198).

Yukardaki dizelerde sıkça tekrarlanan ‘a’ sesiyle ahenk sağlanmıştır. “Altıntop” şiirinde de çok fazla tekrarlanan “a” sesini görmekteyiz:

“Ansızın patlıyor altıntoplar
Ansızın şarkı, ansızın ışık” (Yaşın, 2014:199).

Yukardaki dizede de yine ‘a’sesi tekrarlanıyor. İtiraf” şiirinde de ‘a’ sesinin tekrar edilerek sağlandığı ritmi, ahengi görü. Bu ahenk şu şekilde sağlanır:

“Kaba, saba kasaba kasapları tarafından” (Yaşın, 2014: 344).Bu dizede ünlü ahengiyle beraber ünsüz ahengi de göze çarpar. “Sevişme ”şiirinde:

“Aldırdığın yok kanat çırpışlarına.
Alaca karanlıkta” (Yaşın, 2014: 436).

Burada da tekrarlanan yine ‘a’ sesidir ve ahenk bu sesle sağlanmıştır. “Rüyaperisi” şiirinin üçüncü bölümünde ise:“...indeymiş sihri perinin cinin, inci istiridyenin içindeymiş” dizelerinde ‘i’ sesinin çok fazla tekrarlanarak ahengi bu sesle sağladığını görmekteyiz.

“Masal” şiirinde:

“Ak akmamacasına ak akmamacasına

Yok bir sen akmışsın yapyalın başına öyle” (Yaşın, 2014: 456).

Şiire ahenk katan sesli harf 17 kez tekrar edilen ‘a’ sesidir.

5.4.3.Kafiye ve Redif

Yaşın şiirlerinde az da olsa kafiye kullanmıştır. Fakat bu onun için olmazsa olmazdan öte, sadece olması gerektiği zaman kullanılan bir şeydir. Kafiye çeşitlerinden en çok yarım ve tam kafiye kullanmıştır. Sanatçı şiirlerinde ahenk unsuru olan ve anlamı pekiştiren redife de şiirlerinde yer vermiştir. Fakat sanatçı kafiyeye verdiği önem derecesini korumuş redif için de yine aynı durumu yenilemiştir. Kafiye ve redif Yaşın’ın şiirlerinde hiçbir zaman olmazsa olmaz denecek derecede olmamıştır. “Yaşın’ın şiirlerinde kafiye ve rediflere bazı örnekler şunlardır:

“Pazuyu tutan engerek bilezik takıp
Arzudan sürmeler çekip” (Yaşın, 2014: 75).

“Ak leylaklarla gelmiştim sana
...
Kilit vurdun sevmenin kapılarına” (Yaşın, 2014: 89).

“Kendimi seyrettiğim ayna kırılıyor...
Bütün saatler zillerini çalıyor” (Yaşın, 2014: 97).

“Nasıl akıyorsa içime ırmak ırmak dizeler...
Nasıl çoğalıyorsa damla damla hücreler” (Yaşın, 2014: 133).

"Girne'ye girme demişlerdi
...
Bin yüz kere söylemişlerdi" (Yaşın, 2014: 213).

"Ben dünyanın bir ucunda
Dünya öbür ucunda" (Yaşın, 2014: 217)

"İnşaat halindeki Zeus sunağı
Avrupai inançlarımızın o en yeni tapınağı" (Yaşın, 2014: 316)

"Kanatlarını açıp kapatasıya, kapatıp açasıya
...
Uçup konasıya, konup uçasıya" (Yaşın, 2014: 456)

"seni uçuran
Tam kıstırılmışken öte âlemlere kaçıran" (Yaşın, 2017: 11).

Yaşın şiirlerinde kafiye ve redif az da olsa kullanmıştır. Fakat şiirlerinde ahengi bu iki unsura bağlamamıştır. Daha çok serbest ve ölçüsüz şiirler kaleme almıştır. Burada da ahengi daha farklı yollarla sağlamıştır.

5.4.4.Kelime Tekrarları

Şiirde kelimelerin, şiire ahenk ve ritim katması amacıyla tekrar edilmesidir. Bu tekrar bir geometrik düzen içindedir (Korkmaz, 2002:314). Yaşın'ın şiirlerinde kelime tekrarlarının çok olduğu görülür. Bu da şiirde ritmi kelime tekrarlarıyla da sağladığını gösterir.

"Ağlayan Anne" şiirinde;

"Badem ağacına sordum seni

Ağustos böceğine sordum" (Yaşın, 2014: 39).

"Temmuz" şiirinde:

"Temmuz'un yüreği güneş
Çıkacak tepemize
Kocaman göbeğiyle güneş
Geri dönecek güneş" (Yaşın, 2014: 45).

"Ateşten Ölü" şiirinde:

"Yanıyorum yanıyorum yanıyorum
Henüz yirmi birinci yaşımda
İnsanlar insanlar ölüyorum" (Yaşın, 2014: 52).

"Teyzedil" şiirinde:

"Gene savaş, gene savaş, gene savaş
Taş üstünde taş olsa dayanamaz" (Yaşın, 2014: 149).

" Elinde Nergis Çiçekleri" şiirinde:

Sevgilim döndü
Sevgilim döndü bana, sevgilim döndü" (Yaşın, 2014: 163).

"Karatutku" şiirinde:

"Seni seviyorum gidiyorum seviyorum
Seni seviyorum gidiyorum

Gidiyorum seni seviyorum gidiyorum" (Yaşın, 2014: 178).

"Eteğini Denize Silkeleyen Kırda" şiirinde göze çarpan diğer bir unsur ise kelime oyunudur. Bu oyunu şair, 6 sayısını kelime gibi kullanarak yapar.

"Yaz güneşi 6nda buluştuk
Bulut 6ndaki kumru kuşu
Kuş 6ndaki servi dalı
Dal 6ndaki sünger taşı
Taş 6ndaki çitlembik budağı" (Yaşın, 2014: 637).

"Ambulans" şiirinde:

"Bu gece beni ölümden kurtaracak bir şiir var mı orada
Şiir var mı orada?" (Yaşın, 2017: 21).

Mehmet yaşın şiirlerinde ahenk unsuru olarak kelime tekrarlarına diğer ahenk unsurlarına oranla çok yer vermiştir.

SONUÇ

1958 yılında Kıbrıs'ta doğan Mehmet Yaşın, küçük yaşlardan itibaren edebiyata ve sanata gönül vermiş bir sanatçıdır. Anne babasının sanata ve edebiyata olan ilgileri sebebiyle sanatçı, kendini böyle bir ortamda yetiştirir. Zamanla kendi edebi çizgisini oluşturan sanatçının bu alanda eserleri oldukça özgün ve çeşitlidir. Şiir alanında olduğu kadar, roman, deneme, inceleme alanlarında da kendini iyi yetiştirmiştir. Sanatı ve edebiyatı aynı unsurlar etrafında şekillendirmeye çalışan sanatçı, sanat ve edebiyatın nitelik ve işlevini deneme yazılarında ve konferanslarında ele alır. Sadece olanlarla değil olması gerekenlerle de ilgilenen sanatçının bu sebepten dolayı sanatında gelenek, fikir, siyaset, bilim gibi daha birçok değer iç içedir. Eserlerinde görsel sanatlara, müziğe, hitabete, bilimsel gerçeklere de yer veren sanatçı, bunları aynı potada eritmeyi de çok iyi bilir. Aynı zamanda dil üzerine başlattığı tartışmalarla da dilbilimcilere yeni bakış açıları kazandırır. Özellikle Avrupa'da başlattığı "Üveyanadil" tartışmasıyla, dilbilimcilere farklı bir tartışma alanı yaratır. Bu durum onun dilbilimindeki birikimini ortaya koyar.

Mehmet Yaşın eserlerinde Akdeniz kültür kuşağından özellikle Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs edebiyatının zenginliklerinden faydalanır. Sanatçı, edebiyattaki kimlik sorunlarını alışılmışın dışında ele alır. Bunu yaparken milli ve tek kavramını kabul etmez. Sanatının odak noktasında çok dilli ve çok kültürlü toplumların yaşantıları ve bu yaşantıların etkileri vardır. Çok kültürlü bir toplumda kendi kimliğini var eden Yaşın'ın şiirlerinin öznesi genellikle kendisidir. Bu öznenin yazgısından sıkılan, acılarından kurtulmaya çalışan sağlam bir iradesi vardır. İradesi dolayısıyla şiirini ve kendi kimliğini varoluş çerçevesinde sorgular. Kendini dahi bulmak istemeyen şairin belirli bir coğrafyası, dini, dili ve milleti yoktur. Şiirlerinde bunu açıkça belirten şair, kozmopolit bir toplumun var ettiği değer yargılarının bireysel değerlendirmesini yapar.

Sanatçının şiirlerinde birçok kültürel kaynağın izlerine rastlanır. Doğu ve Batı kültürünü var eden kaynakları şiirlerinde iç içe geçirir. Atasözlerini, deyimleri, destanları, halk hikâyelerini, peygamber kıssalarını ve efsaneleri; Yunan, Roma mitolojisiyle bütünleştirip metinlerarası göndermelerde bulunur. Mehmet Yaşın şiirlerinde, birçok kültürden aldığı kaynakları bir düzen içinde şiirlerinde kullanır.

Aynı şiirde klasik Türk edebiyatından aldığı mazmunu, Tanzimat sonrası Türk edebiyatı sanatçısıyla bütünleştirir. Bütünleştirdiği konuyu Batı edebiyatına ait yazarın kaleminden yazar. Yazdığı konulara ise Yunan veya Roma mitolojisinden bir tanrı müdahale eder. Bu onun edebi birikimindeki zenginliğin kanıtıdır. Yunan ve Roma mitoloji şiirlerinin ana kaynaklarını oluşturmakla birlikte, temalara uygun olarak farklı kültürel kaynakları da kullanır. Örneğin İslam'ın temel kaynakları, halk edebiyatı kaynakları, klasik Türk edebiyatı kaynakları, Batı edebiyatı kaynakları ve yeni Türk edebiyatı kaynakları bunlardandır. Kullandığı kaynakların çeşitliliği Yaşın'ın yazın hayatında içi boş eserler vermediğinin de kanıtıdır. Bu kaynaklara paralel olarak şiirlerinin konu ve temaları da çeşitlilik gösterir.

Yaşın'ın şiirlerinin konularını, yaşadığı, şahit olduğu, bilinçaltına ittiği olaylar oluşturur. Şair, kişi üzerinden toplumsal değerlere ve yargılara yer verir. Bireysel temalardan aşk-sevgi, anı, yalnızlık gibi temaları işler. İşlediği temalar içinde aşk-sevgi, diğer temalar göre yoğundur. Yaşın'ın şiirlerinde aşk dokunulabilen bir sevgili, hissedilen tutku, yaşanılan güzel anılar, yasak da olsa akılda kalan erotik dakikalardır. Sevgili aşka cisim kazandıran varlıktır. Bu varlık aşkı yaşama biçimine göre şekil alır. Eğer temiz ve tamamen çıkarsız bir aşktan bahsediliyorsa sevgili, Yaşın'ın gençlik aşkları veya eşi Yael'dir. Eğer aşk sadece arzu, tutku ve cinsellik üzerine var olmuşsa, vücut hatlarına tapılan bir kadın, evli bir erkeğin yasak ilişki yaşadığı hayat kadını veya farklı deneyimler yaşanan başka bir erkektir. Aşk, beşeri aşk boyutunda özlem, tutku, cinsellik olgularıyla birlikte işlenir.

Bireysel temalardan diğeri ise anı ve yalnızlıktır. Özellikle anılara yer verdiği şiirlerinde çocukluk, gençlik anılarını işler. "Yalnızlık" teması altında ise kişinin bireysel yalnızlığı ve toplum karşısındaki yalnızlığına yer verir. Yalnızlık kimi zaman anne karnı kadar güvenli bir mekândır. Sanatçının geçmişinden ve düşüncelerinden kurtulmak için tercih ettiği yalnızlığında ise kendini dahi görmek istemediği bilinmeyen bir yerdir. Bu yalnızlık bireysel bir yalnızlıktır. Toplum karşısındaki yalnızlığında ise telefonunun çalmamasından dahi şikâyet eder. Burada ise kalabalığa ve bu kalabalık arasındaki diyalogların güzelliğine değinir. Güzel anıları tekrar yaşamak adına yalnızlığı istemeyen şair, kötü anılarından kaçmak için ise yalnızlığı en güvenli liman olarak görür. Yalnızlık şairin şiirlerinde kaçınılan ve sığınılan bir mekân olarak işlenir.

Din/mistisizm/metafizik gibi konular içinden Allah/ tanrı, rüya, ölüm gibi temalara değinen sanatçı Tanrı/Allah kavramlarını dini bir kavram olarak işlemez. Tanrı sadece yaratan, evrenin yönetici ve can alan bir varlık olarak karşımıza çıkar. Tanrı ile ölüm ilişkilendirilerek verilir. Tanrı Yaşın'ın tabiriyle cesetlerin efendisidir. Buna bağlı olarak da cennet ve cehennem kavramlarına inanmaz. Fakat tanrının gücünün de farkındadır. Bunu ayetlerden iktibas yaptığı dizelerde üstü örtülü bir şekilde belirtir. Mitolojiden yararlandığı şiirlerinde tanrılar savaş içerisindedir. Tamamen Allah kavramından uzak tanrılardır. Bunlar insanlar gibi nefsi olan varlıklardır.

Ölüm ve rüya temaları, sanatçının üzerinde çok durduğu temalardandır. Ölüm konusunun yoğun işlenmesinde, sanatçının küçük yaşta kaybettiği annesine duyduğu özlem etkili olmuştur. Yaşın şiir kitaplarından özellikle *Işık-Merdiven*' i ölüm teması çerçevesinde oluşturur. Şiirlerinde ölüm temasını; aile bireylerinin özellikle annesinin ölümü, Kıbrıs savaşının etkileri ve kaybedilmişlik duygusu üzerine temellendirir. Ölüm sanatçıya göre insanlara tanrının yaptığı bir haksızlıktır. Sevginin olduğu yerde insanlar ölmemelidir. Rüya ise bilinçaltına itilen olayların yaşanıldığı mekândır. Rüya, kişinin gerçek hayatta yaşayamadığı, özlem duyduğu şeylerin kimseye hesap vermeden yaşayabileceği farklı bir dünyadır. Yaşın'ın Rüya temalı şiirlerinde gerçeklerden kaçış söz konusudur. Bu gerçeklerden ne kadar kaçmak istese de rüyasında gerçeklerle yüzleşir. Bu gerçekler, savaş ve ölümün kişi ve toplum üzerinde bıraktığı etkidir.

Toplumsal konulardan aile-ev, orta yurttaşlık, tatil-yaz-yazlık, savaş, hayat evreleri ve kadın temalarına değinen sanatçı, savaş ve kadın temalarını diğer temalara oranla daha yoğun işler. Yaşın'ın şiirlerinde savaş yaşanılan gerçek bir olaydır. Çünkü sanatçı Kıbrıs Savaşına tanıklık edip, etkilerini gözlemlemiştir. Kıbrıs Savaşının kaybettirdiği maddi ve manevi değerlere yer verdiği şiirlerinde, savaş öncesi Kıbrıs'ın kozmopolit yapısına dikkat çeker. Şiirlerinde radikal savaşla birlikte militarizmi de eleştirir. Kıbrıs'ta doğup büyüyen insanların kimlik bunalımlarını, vatansızlıklarını, dış dünyalarını, ruh hallerini, savaşın yarattığı travmaları da savaşın etkileri altında işler.

Mehmet Yaşın şiirlerinde kadını, toplum karşısında, aile karşısında ve erkek karşısında işler. Erken yaşta evliliği ve kız çocuklarının kadın olma serüvenini

eleştirel bakış açısıyla ele alır. Kadının kendi gücünün farkında olmamasını ve evliliği mecburiyet olarak algılamasını yanlış bulur. Toplum karşısında kadını, takdir edilmeyen, aşağılanan ve sadece erkeğin hizmetinde olan bir varlık olarak işler. Bu duruma üzülen sanatçı kadının gücünün farkına varılmasını ister. Erkek karşısında kadını güçsüz, aciz ve erkeğin kişisel ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü tensel bir varlık olarak algılanmasını eleştirir. Yaşın şiirlerinde insani değerlerden ve bu değerlerin üstünlüğünden, bu değerlerin ihmal edilmesinin sonuçlarından bahseder. Bu değerler maddi ve manevi olarak işlenir. Bilimin kişiye kattıklarının yanında merhamet, kendini sevme, iyilik, barış, özgürlük gibi temalara da değinir.

Şairin şiirlerinde çocuklar ailenin bir parçası olarak meydana getirilen, aslında o aileye hiç dâhil edilmeyen varlıklardır. Bu çocuklar ailenin ve türün devamı niteliği taşırlar. Anne ve baba tarafından ihmal edilen, duyguları önemsenmeyen, toplum tarafından aşağılanan bu çocukların duygu ve düşüncelerinin zenginliğini kendi çocukluğu üzerinden örneklendirir.

Kendi hayatını ve çizgisini kendi çizen şair, Kıbrıs'ın milli şairi olan, babası Özker Yaşın'ın, sanat çizgisinden de oldukça uzaktır. Şair şiirlerinde babasının şiirlerini şovenist şiir olarak değerlendirir. Şovenizme karşı çıkar. Şovenizmi emperyalizmin bir oyunu olarak görür. Şaire göre şovenizm, sıradan şahısları kahramanlaştırıp savaşın muhtemel olduğunu aşılamaya çalışır. Bu durum ise emperyalizmi destekleyen ve yücelten bir davranıştır. Şovenizme karşı çıktığı gibi kendi milletini ve diğer milletleri ayrıştırmaya da karşıdır. Şair, milletlerin değil insanların şiirini yazmak ister. Bu sebeple her insanın yaşadığı ve yaşayacağı duyguları şiirlerinde işler.

Yaşın'ın şiirleri her bakımdan, kendi çizgisini de var eden kozmopolit yapının ürünüdür. Hiçbir dil, din ve kültürle sınırlandırılamayacak kadar geniş kitlelere ve duygulara seslenir. Şairin edebi çizgisi dogmatik değildir. Özgün şiirler kaleme alan şairin şiirlerinde değişen duygu halinin yansıması görülür. Şiirlerini konu ve tema olarak tasnif etmek oldukça zordur. Çünkü şiirleri her okunduğunda kişiye farklı bir duygunun kapılarını aralar. Örneğin aşkı anlattığı şiirinde nefret, kahramanlık, özgürlük, ihanet, cinsellik, yasak ilişkiler gibi farklı temaları da görmek mümkündür.

Sanatçının dil ve üslubu güçlüdür. Fakat Türkçe 'ye sadık değildir. Türkçeyle başladığı şiirinin ilerleyen mısralarında, İngilizce, Fransızca, Arapça ve

daha birçok yazma ve konuşma diline ait kelime ve cümleleri görmek mümkündür. Sebebi ise şairin çok dilli ve çok kültürlü bir yapı içerisinde gelişimini tamamlamasıdır. Birden fazla ülkede yaşaması sonucu farklı bir edebi dil oluşturan sanatçı eserlerini de bu edebi dille var eder. Var edilen bu dilde birçok milletin söz dağarcığı ve kelime hazinesi mevcuttur. Bu dil Yaşın için öz dildir. Tek millete ait dil ise üvey anadilidir. Var ettiği bu dille şiirler kaleme alan sanatçı, aynı zamanda farklı ülkeler arasında edebiyat projelerinin de yürütücülüğünü yapar. Kişi gittiği coğrafyayı kendi diline ve kültürüne taşırsa, ait olduğu kültürü ve dili de gittiği coğrafyaya taşır görüşüne hâkim olan sanatçı bu sebeple kültürler arası bir etkileşim ve iletişim içerisindedir. Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs gibi ülkelerin ortak değerlerini açığa çıkartmak ve bu kültürleri birleştirmek için emek verir.

Yaşın'ın şiirlerinin kural ve kaidesi yoktur. Bu sebeple şiirlerinde ölçüye, kafiyeye, vezine dikkat etmez. Fakat az da olsa kafiye kullanıp, dörtlük ve üçlüklerle şiirler kaleme almıştır. Bununla birlikte şairin Türkçe dilbilgisi kurallarına da dikkat etmediği göze çarpar. Şiirlerinde ek eksikliği, kelime eksikliği, imla hataları, ses sapmaları gibi eksiklikler vardır. Şair hiçbir kurala bağlı kalmaksızın duygularını ifade etmek ister. Bunu yaparken de okuyucuya söz hakkı tanır. Dil ve üslup kaygısı olmayan sanatçı sokak dilini, küfür ve argoyu şiirlerinde kullanmaktan çekinmez. Sokak dilini oluşturan ögeleri, atasözleri, deyimler, yinelemelerle zenginleştirir. Şiirlerinde ahengi, vezin ve kafiye dışında ünlü ve ünsüz harflerin tekrarıyla sağlar. Kulağa hoş gelen bir tını yaratır.

Şiirlerinde yalın bir üslup kullanan şair; hitabet üslubu, hiciv üslubu, gerçeküstücü üslupların yanında çoğunlukla duygu ve coşkunun yoğun olduğu lirik üslup kullanır. Şiirlerinde kullandığı üslup, tema ve kullandığı kültürel kaynaklar birbirine her daim paraleldir. Örneğin lirik üslupla kaleme aldığı aşk temalı bir şiirlerinde, Afrodit'ten, Ferhad ile Şirin 'den bahsederken, hiciv üslubunu kullandığı bir şiirinde savaşın kötü yanlarını başka bir kaynakla ilişkilendirerek anlatır. Yaşın'ın şiirlerinde parça parça olaylar aslında bir bütünü oluşturan parçalar olarak karşımıza çıkar. Bu parçalardan hareketle bütünü yakalamak mümkündür.

Mehmet Yaşın'ın şiirlerinde genel olarak konuşma üslubu hâkimdir. Şiirlerinde aşk, özlem, şikâyet, hayıflanma, düzene karşı baş kaldırı görmek mümkündür. Şiirlerinde fazlasıyla argo ifadeler kullanan şair dil kaygısı da taşımaz. Kabul gördüğü ve benimsediği bir düzenin olumsuz yanlarını da ifade etmekten çekinmeyen şair aslında düzen içindeki düzensizliğin şiirini yazmak ister. Üslup

kaygısı taşımayan şair, şiirlerinde bu sebeple de ölçü kullanmaz serbest yazar. Şiirinin konularında da sınır yoktur. Bazen yazdığı aşk şiirinde vatan özlemi ve savaşın acı yönlerini de görmek mümkündür. Aşkı överken küfür ettiği de görülür. İhanet etmenin burukluğunu verirken ihanet ederken yaşadığı tecrübeden aldığı hazzı da şiirinde paylaşır. Kelimeleri özenle seçtiği bir şiirden sonra icra edilen eşyaların yer aldığı icra defterindeki eşyaları sıralayarak onu da şiir gibi de verir.

Sanatçının şiirlerinde eşcinsellik konusuna da yer verir. Bunu hayatın doğal bir sonucu olarak işleyen şair, bu konuda Doğu ve Batı edebiyatına ait iki sanatçıdan yararlanır. Doğu edebiyatında Mevlana ve Şems ilişkisini, Batı edebiyatı Yunan Lirik şair Sappho ile karşılaştırır. Sappho'nun akademik camiada biseksüel olduğu ortak görüşü hâkimdir. Bu tarafı Sappho'nun bilinen fakat kanıtlanmayan tarafıdır. Şiirlerinde çoğunlukla güzelliği anlatan şair her iki cinse de aşk şiirleri yazmaktadır. Mevlana ise Şems'e şiirler yazıp ondan ve sevgisinden bahsetmektedir. Sanatçı bu iki şairin şiirlerindeki benzerlikleri bulup karşılaştırır. İki şairin şiirlerinden parçalar alarak ortak metaforları değerlendiren şair, Mevlana ve Şems ilişkisine alışılmışın dışında bir yorum getirir. Şaire göre Batı toplumlarında Sappho ve şiirlerindeki biseksüel yapı göze çarpar ve akademik camia bunu değerlendirir. Fakat Doğu toplumunda Mevlana ve Şems ilişkisine bu yönden bakmaya cesaret edemez. Yaşın ise bu durumu ince bir dille eleştirir. Kendi düşüncesini ortaya koymaktan çekinmez.

Yaşın'ın şiirlerinden bahsederken onu kategorize etmek imkânsızdır. Cinselliği şiirinde herhangi bir obje gibi işleyen şair bazen okuyucunun yüzünü kızartır ve sesini kısar. Sık sık hitabet üslubunu kullanan şairin şiirlerinde durgunluk yoktur. Şiirlerinde tanrılar, peygamberler, insanlar aynı mekânda yaşar aynı duyguları paylaşırlar. Şiirlerinde hiçbir varlık diğerinden üstün değildir. Bunun doğal sonucu olarak da savaş, esaret, dincilik, milliyetçilik, tek kimlik, tek dil gibi toplumları ve kişileri sınıflandıracak her şeye karşıdır. Şiirlerinden hareketle Yaşın düşünceleri, yaşantıları ve inançları özgür olan toplumlar var etmek ister. Kişi, insani değerlere saygı çerçevesinde istediği kadar özgür olmalıdır. Yaşın her konuda özgürlüğün şiirini yazmıştır.

KAYNAKÇA

Akalın, H, Ş. (2011). *Türkçe Sözlük,(Metinlerarasılık),* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, ss.1667.

Akar, M. (1998*). Namık Kemal Sempozyumu Bildirileri*, Gazi Magosa, ss.64-69

Akkuş, M. (2006). *Klasik Türk Şiirinde Anlam Dünyası*, Fenomen Yayınları, Erzurum.

Aksan, D. (2005). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili,* Engin Yayınevi, Ankara.

Aksoy, Ö.A. (1993*). Deyimler Sözlüğü* 2. İnkılap Yayınları, İstanbul.

Aktaş, Ş. (2013). *Şiir Tahlili,* Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara.

Aktaş, H. (2004). *Klasik Türk Şiirinde Edebi Sanatlar,* Yort Savul Yayınları, Edirne.

Aktulum, K. (2013). Folklor ve Metinlerarasılık, Çizgi Kitabevi, Konya.

Andı, M. F. (1997). "*Halit Ziya'nın Mensur Şiirleri I*", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. XXII, s. 23-45

Arslan, A. (2019). *Ağrılı Âşık Hasani: Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, Hiper Yayınları, İstanbul.

Aslanoğlu, O. (2018). *Pervîn-i İ'tisâmî Divan Tahlili,* Name Yayınları, Ankara.

Akyüz, K. (1995). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgiler*i, İnkılap Kitabevi, İstanbul.

Alptekin, A.B. (2014). *Efsane ve Motifleri Üzerine*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Atun, S. (2005). "*İstiklal Gazetesinin Kıbrıs Edebiyatına Katkıları",* XI. Uluslar arası Edebiyat Şöleni.

Aylanç, M. (2018). *Kıbrıs Türk Romanında Savaş Karşıtlığı ve Hümanist Yaklaşımlar,* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:11 sayı:55

Aytaç, G. (1995). *Edebiyat Yazıları III*, Gündoğan Yayınları, Ankara.

Aytaç, G. (2009). *Edebiyat Yazıları,* Phoenix Yayınevi, Ankara.

Aytaç, P. (2010). *Folklor ve Edebiyat,* Berikan Yayınevi, Ankara.

Bahar, H. İ. (2009). *Sosyoloji*, Uşak Yayınları, Ankara.

Balı, A.Ş. (2001). *Çok Kültürlülük ve Sosyal Adalet*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Ankara.

Banarlı, N.S. (2007). *Kültür Köprüsü, Süleyman Çelebi'den Mehmet Akif'e*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.

Bars, M. E. (2012). *Ferhat İle Şirin Hikâyesi'nde Büyülü Gerçekçilik.* **http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933382.pdf**, (14.04.2018),ss.6.

Bayram, Y. (2007). *Eski Türk Edebiyatına Giriş*. *Eski Türk Edebiyatında Anlam Figürleri/ Edebi Sanatlar,* Mermer A. Keskin-Koç, N. Alıcı, L. Eflatun, M. ve Yavuz, B. (Ed.). Akçağ Yayınları, Ankara.

Beyatlı, Y.K. (2014). *Edebiyata Dair*, Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.

Binyazar, A. (2011). *Toplum ve Edebiyat*, Can Yayınları, İstanbul.

Bulfinch, T. (2014). *Klasik Yunan ve Roma Mitolojisi,* İnkılap Kitapevi Yayınları, İstanbul.

Cebecioğlu, E. (2014). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü.* OTTO Yayınevi, Ankara.

Çetinkaya, B. A. (2005*). 'Benlik Duvarından Kerpiç Koparmak' Şems-Mevlânâ Dostluğu (Benliğin Kaybolduğu Dostluk)",* Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, Ankara 2005, Y. 6, S. 14, ss. 179-220] ss.184.

Çetin, N. (2013). *Behçet Necatigil Hayatı, Sanatı ve Eserleri.* Akçağ Yayınları, Ankara.

Çetin, N. (2015). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Akçağ Yayınları, Ankara.

Çetindağ, Y. (2005). *Doğuda Aşk Bir Başkadır*, Emre Yayınları, İstanbul.

Çetişli, İ. (2006). "*Mensur Şiir", Türk Edebiyatı Tarihi*, C. 3, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, s. 343-358.

Çığ, M. İ. (2000). *Gılgameş,* Kaynak Yayınları, İstanbul.

Çıkla, S. (2009). *Şiir ve Hikâye Çevresinde Oluşan İki Tür: Manzum Hikâye ve Öykü Şiir,* TÜBAR-XXV-/2009-Bahar ss.51-85.

Çoruhlu, Y. (2015). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları,* Kabalcı Yayıncılık, İstanbul.

Dilçin, C. (2009). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Dilçin, C. (2011). *Divan Şiiri ve Şairleri Üzerine İncelemeler*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Dikkaya, F. ,Yumul, A. (2006). *Avrupalı mı, Levanten mi,* Bağlam Yayınları, İstanbul.

Durmuş, Ö. (2014). Özker Yaşın'ın Romanlarında Toplumsal Eleştiri, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Yüksek lisans Tezi, Gazi Magosa Kuzey Kıbrıs.

Duymaz, A. (2001). *Kaz Dağı Ve Sarıkız Efsaneleri Üzerine Bir Değerlendirme*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sayı:5

Ecevit, Y. (1992). *Kurmaca Bir Dünyadan*, Gündoğan Yayınları, Ankara.

Ekici, M. (2014). *Halk Bilim Araştırmalarında Üçüncü Boyut,* TÜBAR, Güz, ss:13-20

Elçin, Ş. (1998). *Türk Dünyası El Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları:158.SERİ:1, SAYI: A.31/1, Ankara, ss:455.

Enginün, İ. (2000). *Araştırmalar ve Belgeler*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Enginün, İ. (2014). *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Freud, S. (1996). *Düşlerin Yorumu*, Çev. Emre Kaplan, Payel Yayınları, İstanbul.

Fromm, E. (1981). *Freud Düşüncesinin Büyüklüğü ve Sınırları,* Çev. Aydın Arıtan, Arıtan Yayınları, İstanbul.

Fromm, E. (1990). *Rüyalar, Masallar ve Mitoslar*, Çev. Aydın Arıtan, Arıtan Yayınları, İstanbul.

Geçgel, H. (2006). *Türk Edebiyatının Erotizm Teması Üzerine. Hayal Dergisi*, (19), ss.1.

Guenon, R. (1986). *Modern Dünyanın Bunalımı*, çev. Mahmut Kanık, Pınar Matbaacılık, İstanbul.

Günay, U. (1993). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi,* Akçağ Yayınlar, Ankara.

Hacıeminoğulları, N. (2004). *Edebiyat Tahlilleri*, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul.

İnan, Y. Z. (1981). *Doğa ve Din Yorumcusu Yunus Emre,* Tekin Yayınevi, İstanbul.

İnce, Ö. (2002). *Yazınsal Söylem Üzerine: Eleştirel Denemeler*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Kabaklı, A. (1971). *Kültür Emperyalizmi.* Toker yayınları, İstanbul.

Kahveci, N. (2017). *İslam Aile Hukuku*, Hikmetevi Yayınları, İstanbul.

Kaleli, L. (2016). *Anadolu'yu Aydınlatanlar,* Berfin Yayınları, İstanbul.

Kaplan, M. (2013). *Tanpınar'ın Şiir Dünyası*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Kara, M. (2002). *Dervişin Hayatı, Sufinin Kelamı*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Karataş, T. (2004). *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Karnas, M. (2015). *Yazar Olmak*, Noetika Yayıncılık, İstanbul.

Kaya, D. (2014). *Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Kaygı, A. (1992). *Türk Düşüncesinde Çağdaşlaşma*, Gündoğan Yayınları, Ankara.

Kazancı, A.L. (1966). *İslam'da İrade, Kaza ve Kader,* A Sait Matbaası, İstanbul.

Korkmaz, F. (2017). *Metinlerarası İlişkilerin Klasik Retorikteki Kökeni Üzerine Bir Araştırma,* Hikmet- Akademik Edebiyat Dergisi, Gelenek ve Postmodernizm Özel sayısı yıl:3 ss.71-72.

Korkmaz, R. (2002). *Cahit Sıtkı Tarancı: İkaros'un Yeni Yüzü*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Kuzgun, Y. ,Sevim, A.S. (2004). *Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum ve Dini Yönelim Arasındaki İlişki,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, yıl: 2004, cilt: 37, sayı: 1,s.15

Kula, B.O. (1992). *Demokratikleşme Süreci ve Eleştirel Kültür Bilinci,* Gündoğan Yayınları, Ankara.

Levend, A. S. (2015). *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar,* Dergâh Yayınları, İstanbul.

Macit, M. , Soldan, U. (2016). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri,* Grafiker Yayınları, Ankara.

Macit, M. (2011). *Gelenekten Geleceği*, Kapı Yayınları, İstanbul.

Marshall, T.H, Bottomore, T. (2000). *Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar,* çev. Ayhan Kaya, Gündoğan Yayınları, İstanbul.

Mengi, M. (2000). *Divan Şiiri Yazıları*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Moran, B. (2018). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri,* İletişim Yayınları, İstanbul.

Nablusi, İ. (2014). *Büyük Rüya Tabirleri*, Ailem Yayınları, İstanbul.

Okay, M. O. (2005). *Poetika Dersleri*, Hece Yayınları, Ankara.

Ortaylı, İ. (2009). *İstanbul'dan Sayfalar*, Turkuvaz Kitap, İstanbul.

Ögeyik, C.M. (2008). *Metinlerarasılık ve Yazın Eğitimi*, Anı Yayınları, Ankara.

Önal, M. (2008). *Yeni Türk Edebiyatı,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Özbek, Y. (1996). *Okumak, Anlamak, Yorumlamak,* Gündoğan Yayınları, İstanbul.

Özönder, H. (2005). *Mevlana'nın Gönül Dostları*, T.C Konya Valiliği, Konya.

Özyer, N. (1994*). Edebiyat Üzerine,* Gündoğan Yayınları, Ankara.

Pala, İ. (1989). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kültür, Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Pala, İ. (2008). *İki Dirhem Bir Çekirdek,* Kapı Yayınları, İstanbul.

Politzer, G. (2012). *Felsefenin Temel İlkeleri*, Çev. Muzaffer İlhan Erdost, Sol Yayınları, Ankara.

Phillips, A. (1993). *Öpüşme, Gıdıklanma ve Sıkılma Üzerine*, Çev. Fatma Taşkent, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Sakaoğlu, S. (1980). *Anadolu Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tip Kataloğu,* Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Sami, Ş. (1985). *Kamus-i Türki*, Temel Türkçe Sözlük, Tercüman ve Yapı Kredi Bankası Ortak Yayınları, İstanbul.

Sarı, E. (2016). *Ülke ve Şehirlere Göre Efsaneler Destanlar,* Noktaekitap Yayıncılık, Antalya.

Seyidoğlu, B. (1998).*Türk Dünyası El Kitabı.* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, seri:1, sayı: A.31/1, ss.417.

Seyidoğlu, B. (2002). *Ferhat ile Şirin*, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı 19, Erzurum.

Soğukömeroğulları, M. Eroğlu, O. (2014a). *Seyfettin Başçılar Hayatı, Sanatı, Düşünce Yazıları ve Bütün Şiirleri,* Palet Yayınları, Konya.

Soğukömeroğulları, M. (2014b). *Turancılık Fikri*, Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara.

Soğukömeroğulları, M. (2012). *Hafız Kamil Kıdeyş'in Hayatı ve Şiir Dünyası,* Grafiker Yayınları, Ankara.

Soğukömeroğulları, M. (2012). *Yahya Kemal'in Şiirlerinde Dinî, Mistik ve Metafizik Ögeler. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *1*(1), 218-245.

Soğukömeroğulları, M. (2012). *Fethi Tevetoğlu Hayatı, Sanatı ve Şairliği*, Grafiker Yayınları, Ankara.

Soğukömeroğulları, M. (2011). *Servet-i Fünun Edebiyatı Gayrı Millî Midir?.* Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 6(1), 1785-1800.

Şevki, A. (2009). *Edebiyat ve Yorum*, Havuz Yayınları, Ankara.

Tanpınar, A. H. (2009). *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi.* Yapı Kredi Yayınları, Ankara.

Tahsin, A. H. (1990*). Nice Vukuatlı Bayramlara ve Nigose Baba*, Söz Yayıncılık, Lefkoşa.

Tergip A. ,Poyraz Y. (2010). *18. Yüzyıl Divan Şairlerinden Hâkim'in Şiirlerinde Atasözler, Deyimler ve Halk Söyleyişleri,* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi ,The Journal of International Social Research Volume: 3 Issue: 15 Klâsik Türk Edebiyatının Kaynakları Özel Sayısı, ss:190.

TDK. (2011). *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Timuçin, A. (2003). *Yeni Şiirimizin Kısa Romanı*, Bulut Yayınları, İstanbul.

Timurtaş, F.K. (1997). *Makaleler,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Turan, F. A. (2002). *Sarıkız Efsanesi ve Sosyal Kültürel Tesirleri, Türk Kültürü ve Hacı Bektaşi Veli Araştırma Dergisi 22*, ss.149-164.

Tural, S. (2003). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Din Duygusu.* Kitapevi Yayınları, İstanbul.

Tüner, İ. (2008). *İsmet Özel: Şiire Damıtılmış Hayat,* Dergâh Yayınları, İstanbul.

Usta,Ç. (2005). *Mizah Dilinin Gizemi,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Yaşın, M. (1994). *Kıbrıslı Türk Şiiri Antolojisi,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

Yaşın, M. (2014). *Dokuz Şiir Kitabı.* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Yaşın, M. (2017). *Abuk,* Doğan Kitap, İstanbul

Yaşın, M. (2007a). *Toplu şiirler*. Everest Yayınları, İstanbul.

Yaşın, M. (2007b). *Toplu Yazılar*, Everest Yayınları, İstanbul.

Yekbaş, H. (2010). *Divan Şiirinde Kur'an*, İstem Yıl:8 Sayı:16,ss:205

Yeniasır, M. (2007). *1.Uluslararası Türk Dil Kültür Kurultayı,*5.cilt, İstanbul, ss:2320-2325

Yumul, A. ve Dikkaya, F. (2006). *Avrupalı mı Levanten mi,* Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

Gülden Bilgin 1989 yılında Gaziantep'te doğdu. 2014 yılında Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 2015 yılında Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2017 yılından bu yana Gaziantep Üniversitesi TÖMER'de çalışmaktadır. Bilgin, evli ve bir çocuk annesidir.

VİTEA

Gülden BİLGİN, was born in 1989 in Gaziantep. She graduated from Gazi University Department of Turkish Language and Literature in 2014. She started her master's degree in the department of Turkish Language and Literature in 2015. Since 2017 she has been working at Gaziantep University TOMER. She is married and has one child.